



Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna

Sammanfattning

Finansutskottet behandlar i detta betänkande – det s.k. rambetänkandet – regeringens finansplan, förslagen över statens inkomster och utgifter 2011, förslag till fördelning av utgifterna på utgiftsområden samt förslag till utgiftstak 2011–2014. När riksdagen behandlat detta betänkande och fattat beslut om ramar för budgetens 27 utgiftsområden är dessa ramar styrande för riksdagens fortsatta behandling av anslagen.

Rambeslutet

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag på utgiftstak för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 1 063 miljarder kronor 2011, 1 083 miljarder kronor 2012, 1 093 miljarder kronor 2013 och 1 103 miljarder kronor 2014. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om fördelning av utgifter på utgiftsområden, beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet samt regeringens förslag till beräkning av statsbudgetens inkomster för 2011.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift, lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) och lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).

Statsbudgetens utgifter 2011 uppgår till sammanlagt 827,1 miljarder kronor och statsbudgetens inkomster till 833 miljarder kronor. Statsbudgetens saldo uppgår därmed till +5,9 miljarder kronor 2011. Det finansiella sparandet för offentlig sektor räknat i procent av BNP uppgår till –0,4 % 2011, 1 % 2012, 2 % 2013 och 2,9 % 2014.

Den ekonomiska utvecklingen

Den svenska ekonomin befinner sig fortfarande i lågkonjunktur med lågt resursutnyttjande och hög arbetslöshet. Återhämtningen sker dock på bred front och snabbare än vad som förutsågs i 2010 års ekonomiska vårproposition. Sammantaget bedöms BNP öka med 4,8 % 2010, 3,7 % 2011, 3,4 % 2012, 3,3 % 2013 och 2,8 % 2014. Den positiva utvecklingen gäller

också arbetsmarknaden. Sysselsättningen ökar och arbetslösheten är på väg ned även om den fortfarande ligger på en hög nivå. Samtidigt finns en betydande risk för en sämre konjunkturutveckling föranledd bl.a. av den statsfinansiella situationen i omvärlden.

Utskottet anser att det kan finnas skäl att, på motsvarande sätt som Sverige tidigare hjälpt Island och Lettland, överväga ett bilateralt lån till Irland. Om detta skulle bli aktuellt förutsätter utskottet att regeringen återkommer till riksdagen.

Utskottet anser vidare att frågan om vilka risker som finns på den svenska bostadsmarknaden, bl.a. i ljuset av den snabba skuldökningen hos hushållen, är svårbedömd. Utskottet förutsätter att regeringen noga följer utvecklingen av bostadsmarknaden och hushållens skuldsättning.

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Den snabba återhämtningen i den svenska ekonomin innebär även en stark återhämtning av de offentliga finanserna. Resursutnyttjandet i ekonomin är dock alltför svagt under de närmaste åren, vilket bidrar till fortsatta underskott i det finansiella sparandet 2010 och 2011. Därefter väntas överskott i det finansiella sparandet och 2014 beräknas överskottet till 2,9 % av BNP.

Utskottet anser att säkerställa överskott i de offentliga finanserna inom en rimlig tidshorisont har högsta prioritet, inte minst mot bakgrund av det faktum att osäkerheten om utvecklingen är stor och att återhämtningen är bräcklig. Starka offentliga finanser tryggar Sveriges förmåga att möta en eventuell ny ekonomisk nedgång. Starka offentliga finanser ger dessutom förutsättningar för att kunna genomföra angelägna reformer. Utskottet ställer sig bakom regeringens bedömning att det utrymme för reformer som indikeras mot slutet av prognosperioden inte ska in-tecknas för snabbt. Samtidigt välkomnar utskottet att regeringen redovisar sina reformambitioner och anger prioriteringar för mandatperioden.

Utskottet noterar att regeringen anger ett preliminärt reformutrymme där osäkerheten i bedömningen har beaktats genom att reformutrymmet beräknats med en säkerhetsmarginal i förhållande till överskottsmålet för det strukturella sparandet på minst 1 %. Det strukturella sparandet är en av två s.k. framåtblickande indikatorer som regeringen använder för att följa upp överskottsmålet. Utskottet vill fortsatt framhålla vikten av transparens i uppföljningen av överskottsmålet.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till utgiftstak för perioden 2011–2014. Utskottet anser att ett utgiftstak även för det fjärde året är ett viktigt instrument för att tydliggöra hur återgången till överskott i de offentliga finanserna ska klaras. Samtidigt kan utskottet konstatera, liksom vid tidigare tillfällen de senaste åren, att de budgeteringsmarginaler som därmed uppstår är större än vad som följer av regeringens egen riktlinje.

Utskottet delar regeringens bedömning att det saknas ett behov av att beräkna ett särskilt utgiftstak för hela den offentliga sektorn och att det kan avskaffas, men anser att det är viktigt att även fortsättningsvis följa utgiftsutvecklingen i hela den offentliga sektorn.

Regeringens åtgärder för att lindra den ekonomiska krisen har syftat till att ge så positiva effekter på sysselsättningen som möjligt. Det är rimligt att de konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska åtgärderna minskar i omfattning när arbetsmarknadsläget förbättrats. Situationen på arbetsmarknaden är dock fortfarande ansträngd. De arbetsmarknadspolitiska resurserna måste nu riktas till dem som har störst behov.

Ungdomars situation på arbetsmarknaden gynnas av slutförda studier i grund- och gymnasieskolan. Utbildning är en nyckel till ekonomisk tillväxt och för att förebygga utanförskap i samhället. Reformen som syftar till detta – såsom förändringarna av gymnasieskolan – är centrala för arbetsmarknadsutvecklingen på sikt. Vidare har regeringen aviserat att fler vägar ska öppnas för ungdomars möjligheter till jobb, t.ex. en omfattande lärlingsutbildning.

Goda villkor för företagande är en avgörande tillväxtförutsättning. Under den gångna mandatperioden har ett stort antal åtgärder vidtagits i syfte att förbättra näringslivsklimatet. Utskottet välkomnar att arbetet med att säkra ett livskraftigt näringsliv kommer att drivas vidare.

Utskottet delar regeringens uppfattning att invandrare utgör en stor resurs för Sveriges ekonomi och för mångfalden i samhället. Invandringen bidrar till att motverka ett minskat arbetsutbud när antalet äldre i befolkningen ökar. En framgångsrik integration av invandrare och flyktingar bygger på att de snabbt får möjlighet till arbete och egen försörjning.

Regeringens politik syftar till att öka sysselsättningen, vilket innebär att välfärden kan värnas. Det förtjänar att särskilt framhållas att utvecklingen av pensionerna har en mycket stark koppling till sysselsättningen.

Kommuner och landsting svarar för centrala välfärdstjänster, och den utbildning, vård och omsorg. Utskottet understryker vikten av reformer som stärker arbetslinjen och därigenom även skatteunderlaget och kommunernas ekonomi. Tack vare den ansvarsfulla ekonomiska politiken finns nu utrymme att skjuta till medel till kommunerna.

Utskottet instämmer med regeringen i att klimatfrågan är vår tids största miljöutmaning, och den kräver en ambitiös och en sammanhållen klimat- och energipolitik både internationellt, inom EU och i Sverige. För att möta denna utmaning har regeringen satt upp ett nationellt klimatmål med högre ambitionsnivå än det åtagande som Sverige har enligt EU:s bördefördelning. Utskottet välkomnar de förslag som läggs fram i budgetpropositionen i syfte att bidra till detta mål.

I betänkandet finns 4 reservationer och 2 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	7
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning	10
Budgetpropositionens innehåll i korthet	12
Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets budgetalternativ i korthet	12
Sverigedemokraternas budgetalternativ i korthet	13
Utskottets överväganden	15
1 Den makroekonomiska utvecklingen	15
1.1 Regeringen om den ekonomiska utvecklingen	15
1.2 Motionerna om den ekonomiska utvecklingen	20
1.3 Aktuell information om konjunkturen	21
1.4 Finansutskottets bedömning av den ekonomiska utvecklingen	26
2 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken	31
2.1 Regeringens förslag till riktlinjer	32
2.2 Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag till riktlinjer	47
2.3 Sverigedemokraternas förslag till riktlinjer	56
2.4 Övriga motioner om riktlinjer	64
2.5 Finansutskottets ställningstagande till riktlinjerna	65
3 Beslut om utgiftsramar och beräkning av statsbudgetens inkomster	
2011	80
3.1 Utgiftstak för staten	81
3.2 Statsbudgetens utgifter 2011 per utgiftsområde	83
3.3 Statsbudgetens övriga utgifter	85
3.4 Statsbudgetens inkomster	86
3.5 Statsbudgeten i sammandrag	96
3.6 Ålderspensionssystemets utgifter	97
3.7 Yttranden från andra utskott	97
3.8 Finansutskottets ställningstagande till rambeslutet	102
4 Fördelning av utgifter på utgiftsområden 2012, 2013 och 2014	106
4.1 Finansutskottets ställningstagande till utgiftsramarna 2012– 2014	107
5 Lån, bemyndiganden och garantier	109
5.1 Bemyndigande om upplåning	109
5.2 Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar	109
5.3 Myndigheternas räntekontokrediter	110
5.4 Bemyndigande för ramanslag	111
5.5 Riktlinjer för prisräkning av försvarets materielanslag	112
Reservationer	114
1. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (S, MP, V)	114
2. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (SD)	120

3. Beslut om utgiftsramar och beräkning av statsbudgetens inkomster 2011, punkt 2 (S, MP, V)	125
4. Beslut om utgiftsramar och beräkning av statsbudgetens inkomster 2011, punkt 2 (SD)	126
Särskilda yttranden	128
1. Fördelning av utgifter 2012, 2013 och 2014, punkt 3 (S, MP, V)	128
2. Fördelning av utgifter 2012, 2013 och 2014, punkt 3 (SD)	128
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	129
Propositionen	129
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	130
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	132
<i>Bilaga 3</i>	
Statsbudgetens utgifter och inkomster 2011	137
<i>Bilaga 4</i>	
Konstitutionsutskottets yttrande	140
<i>Bilaga 5</i>	
Skatteutskottets yttrande	144
<i>Bilaga 6</i>	
Skatteutskottets yttrande	186
<i>Bilaga 7</i>	
Civilutskottets yttrande	195
<i>Bilaga 8</i>	
Utrikesutskottets yttrande	202
<i>Bilaga 9</i>	
Socialförsäkringsutskottets yttrande	206
<i>Bilaga 10</i>	
Socialutskottets yttrande	225
<i>Bilaga 11</i>	
Näringsutskottets yttrande	235
<i>Bilaga 12</i>	
Arbetsmarknadsutskottets yttrande	242
<i>Bilaga 13</i>	
Justitieutskottets protokollsutdrag 2010/11:6	261
<i>Bilaga 14</i>	
Kulturutskottets protokollsutdrag 2010/11:7	264
<i>Bilaga 15</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets protokollsutdrag 2010/11:9	266
<i>Bilaga 16</i>	
Trafikutskottets protokollsutdrag 2010/11:5	269
 <i>Tabeller</i>	
Tabell 1.1 Nyckeltal 2009–2014	16
Tabell 1.2 BNP-tillväxt i världen	16
Tabell 1.3 Försörjningsbalans 2009–2014	18

Tabell 1.4 Alternativscenarier	20
Tabell 1.5 Prognosjämförelse	25
Tabell 2.1 Finansiellt sparande i den offentliga sektorn 2009–2014	32
Tabell 2.2 Inkomster och utgifter som andel av BNP 2009–2014	33
Tabell 2.3 Statsbudgetens inkomster enligt regeringen	34
Tabell 2.4 Statsbudgetens saldo och statsskulden 2009–2014	34
Tabell 2.5 Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot överskotts målet	35
Tabell 2.6 Utgiftstak för staten och budgeteringsmarginal 2010–2014	37
Tabell 2.7 Regeringens satsningar på tillväxt och sysselsättning	41
Tabell 2.8 Regeringens satsningar på välfärden och kommunerna	44
Tabell 2.9 Den offentliga sektorns finanser (S, MP, V)	48
Tabell 2.10 Statsbudgetens inkomster (S, MP, V)	49
Tabell 2.11 Statsbudgetens saldo och statsskulden (S, MP, V)	49
Tabell 2.12 Den offentliga sektorns finanser (SD)	57
Tabell 2.13 Statsbudgetens inkomster (SD)	57
Tabell 2.14 Statsbudgetens saldo och statsskulden (SD)	58
Tabell 2.15 Kommunsektorns finanser (SD)	62
Tabell 3.1 Regeringens förslag till utgiftstak för staten 2011–2014	82
Tabell 3.2 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftstak för staten 2011–2014	82
Tabell 3.3 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för 2011	83
Tabell 3.4 Regeringens och oppositionspartiernas beräkning av statsbudgetens inkomster 2011	87
Tabell 3.5 Statsbudgetens inkomster, utgifter och saldo 2011	96
Tabell 3.6 Yttranden med anledning av regeringens och partiernas förslag till utgiftsramar och inkomstberäkning	98
Tabell 4.1 Regeringens förslag till utgiftsramar åren 2012–2014.	106

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som regeringen föreslår. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 1 och avslår motionerna 2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkandena 1, 7–10, 12 och 13,

2010/11:Fi231 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD) yrkande 1,

2010/11:Fi233 av Hans Olsson m.fl. (S),

2010/11:Fi259 av Håkan Juholt (S),

2010/11:Fi271 av Johnny Munkhammar (M),

2010/11:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 20 och

2010/11:So543 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) yrkande 24.

Reservation 1 (S, MP, V)

Reservation 2 (SD)

2. Beslut om utgiftsramar och beräkning av statsbudgetens inkomster 2011

a) *Utgiftstak för staten*

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten till 1 063 miljarder kronor för 2011, 1 083 miljarder kronor för 2012, 1 093 miljarder kronor för 2013 och 1 103 miljarder kronor för 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkterna 2 och 3 samt avslår motion

2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkandena 2 och 3.

b) *Statsbudgetens utgifter 2011 per utgiftsområde*

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2011 i enlighet med vad regeringen föreslår. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 5 och avslår motionerna

2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkande 5 och

2010/11:Fi231 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD) yrkande 3.

c) *Statsbudgetens övriga utgifter*

Riksdagen godkänner regeringens beräkning av förändringen av anslagsbehållningar för 2011, beräkning av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2011 samt godkänner beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2011. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkterna 6, 11 och 12.

d) Statsbudgetens inkomster

Riksdagen godkänner regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster för 2011. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkterna 4 och 16–18, de tre senare i denna del, och avslår motionerna

2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkande 4 och
2010/11:Fi231 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD) yrkande 2.

e) Ålderspensionssystemets utgifter

Riksdagen godkänner regeringens beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2011. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 7 och avslår motion

2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkande 6.

f) Lagförslagen vad gäller skattefrågor

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
2. lag om ändring i inkomstkattelagen (1999:1229),
3. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkterna 16–18, alla i denna del.

Reservation 3 (S, MP, V)

Reservation 4 (SD)

3. Fördelning av utgifter 2012, 2013 och 2014

Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2012, 2013 och 2014 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 8.

4. Bemyndigande om upplåning

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 ta upp lån enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 10.

5. Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet intill ett belopp av 33 000 000 000 kronor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 13.

6. Myndigheternas räntekontokrediter

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 21 300 000 000 kronor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 14.

7. Bemyndigande för ramanslag

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011, med de begränsningar som följer av 6 § andra stycket lagen (1996:1059) om statsbudgeten, besluta att ett ramanslag, med undantag för anslag anvisade för förvaltningsändamål, får överskridas om ett riksdagsbeslut om anslag på tilläggsbudget inte hinner inväntas samt om överskridandet ryms inom utgiftstaket för staten. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 15.

8. Riktlinjer för prisomräkning av försvarets materielanslag

Riksdagen godkänner de riktlinjer för prisomräkning av försvarets materielanslag som regeringen föreslår. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 9.

Stockholm den 25 november 2010

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Thomas Östros (S), Elisabeth Svantesson (M), Jennie Nilsson (S), Göran Pettersson (M), Jörgen Hellman (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Monica Green (S), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Staffan Anger (M), Anders Sellström (KD), Johnny Skalin (SD), Ulla Andersson (V), Sven-Erik Bucht (S), Jonas Eriksson (MP) och Per Åsling (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna. Det gäller proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2011 om förslag till statsbudget, finansplan m.m. punkterna 1–18 samt motioner som väckts under allmänna motionstiden 2010 enligt förteckningen i bilaga 1. Betänkandet, ibland kallat rambetänkandet, ligger till grund för riksdagens beslut om statsbudgeten och utgiftsramarna för de olika utgiftsområdena nästa år. I riksdagens rambeslutsmodell innebär beslutet om ramarna att en utgiftsram fastställs för varje utgiftsområde och att denna ram inte får överskridas i den fortsatta beredningen av anslagen. Ett förslag från ett utskott till fördelning av anslagen inom ett utgiftsområde kan inte behandlas av riksdagen förrän riksdagen fattat beslut om ramarna (5 kap. 12 § riksdagsordningen). De olika fackutskotten som bereder och lägger fram förslag till beslut om anslagen inom respektive utgiftsområde får inte lägga fram ett förslag som går utöver den fastställda ramen för utgiftsområdet. Inte heller får förslag som överskrider ramen läggas fram reservationsvis.

Utfrågning i samband med beredningen av rambeslutet

Den 23 november fick utskottet information om bl.a. frågan om Irlands stora underskottsproblem av finansminister Anders Borg.

Innehåll och utformning av rambeslutet

Enligt riksdagsordningen (5 kap. 12 §) ska riksdagen i ett och samma beslut fastställa ramarna för de olika utgiftsområdena och godkänna en beräkning av statsbudgetens inkomster. I beslutet om utgiftsramarna ingår också att riksdagen ska godkänna ett antal budgetpåverkande poster, som beräkningen av myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och hur anslagskrediterna kommer att utnyttjas under året. I beslutet om inkomsterna ingår

- att ta ställning till olika förslag till förändringar av gällande skatte- och avgiftsregler samt att fastställa nästa års regelverk för statsbudgetens inkomster
- att beräkna effekterna av dessa inkomster.

Utifrån dessa effektberäkningar får man fram ett underlag för att bedöma hur stora statsbudgetens inkomster kommer att bli. Statsbudgeten ska enligt budgetlagen (1996:1059), förutom inkomster och utgifter, även omfatta andra betalningar som påverkar statens lånebehov. För att få fram

upplåningsbehovet görs en bedömning av hur nettot av myndigheternas m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret utvecklas under budgetåret och hur stora eventuella kassamässiga korrigeringar bör vara. När riksdagen tagit ställning till dessa beräkningar erhålls budgetsaldot som en restpost som visar statens amorteringar eller upplåningsbehov. Beslutsordningen innebär alltså att riksdagen tar ställning till alla dessa poster genom ett och samma beslut. Mot denna bakgrund är alla förslag som avser utgiftsramar m.m. och beräkningen av statsbudgetens inkomster sammanförda i en enda beslutspunkt, det s.k. rambeslutet (punkt 2 i detta betänkande), i utskottets förslag till riksdagsbeslut. De beslutspunkter som ingår i rambeslutet behandlas i kapitel 3 Beslut om utgiftsramar och beräkning av statsbudgetens inkomster.

Propositionen innehåller tre lagförslag. Dessa lagförslag behandlas i punkt 2 i betänkandet. Beträffande övriga åtgärder på skatteområdet innehåller budgetpropositionen inte lagförslag utan aviseringar om kommande propositioner. Innehållet i åtgärderna beskrivs i budgetpropositionen, och dess effekter på de offentliga finanserna är beaktade i beräkningarna. Lagförslagen har lämnats i särpropositioner under hösten och behandlas av skatteutskottet. Beräkningen av statsbudgetens inkomster som görs i detta betänkande förutsätter att samtliga förslag till lagförändringar på skatteområdet antas av riksdagen.

Bilagor om lagförslag och förslag till statsbudget 2011

Regeringens lagförslag finns i bilaga 2 i betänkandet.

En sammanställning över statsbudgetens utgifter och inkomster 2011 enligt utskottets förslag finns i bilaga 3 i betänkandet.

Yttranden från andra utskott

Yttranden över budgetpropositionens förslag tillsammans med motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde har inkommit från

- konstitutionsutskottet (2010/11:KU1y)
- skatteutskottet (2010/11:SkU1y) och (2010/11:SkU2y)
- justitieutskottet (protokollsutdrag 2010/11:6.3)
- civilutskottet (2010/11:CU1y)
- utrikesutskottet (2010/11:UU3y)
- socialförsäkringsutskottet (2010/11:SfU1y)
- socialutskottet (2010/11:SoU1y)
- kulturutskottet (protokollsutdrag 2010/11:7.4)
- trafikutskottet (protokollsutdrag 2010/11:5.4)
- miljö- och jordbruksutskottet (protokollsutdrag 2010/11:9.3)
- näringsutskottet (2010/11:NU1y)
- arbetsmarknadsutskottet (2010/11:AU1y)

Försvarsutskottet och utbildningsutskottet har avstått från att yttra sig.

Yttrandena finns i sin helhet i bilagorna 4–16 i betänkandet. Huvudinnehållet i yttrandena framgår också översiktligt i ett särskilt avsnitt i kapitel 3 i betänkandet samt i relevanta delar i finansutskottets ställningstagande till riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i kapitel 2.

Budgetpropositionens innehåll i korthet

Regeringens främsta mål är att föra Sverige till full sysselsättning. Vägen till full sysselsättning handlar om att fortsätta att stärka arbetslinjen och att minska utanförskapet. Att ge fler möjlighet till jobb är den mest grundläggande rättvisefrågan enligt regeringen. De skarpa åtgärder som föreslås i budgetpropositionen uppgår till knappt 13 miljarder kronor för 2011. Inriktningen är att ytterligare förbättra villkoren för arbete och företagande och att värna och utveckla välfärden. Förslagen innebär bl.a. en förstärkning av de arbetsmarknadspolitiska insatserna, ytterligare sänkt inkomstskatt för pensionärer och höjda bostadsbidrag till familjer med barn. Kommunsektorn tillförs ett extra statsbidrag på 3 miljarder kronor 2011. Nya åtgärder föreslås för att förbättra sjukvården och äldreomsorgen. Vidare föreslås satsningar på havsmiljö, miljöteknik och energiforskning samt åtgärder för att minska utsläppen från bilar. För hela mandatperioden presenterar regeringen förslag och reformambitioner som uppgår till ca 33 miljarder kronor.

Statsbudgetens utgifter 2011 uppgår till sammanlagt 827,1 miljarder kronor och statsbudgetens inkomster till 833 miljarder kronor. Statsbudgetens saldo uppgår därmed till +5,9 miljarder kronor 2011. Regeringen föreslår att utgiftstaket för staten fastställs till 1 063 miljarder kronor 2011, 1 083 miljarder kronor 2012, 1 093 miljarder kronor 2013 och 1 103 miljarder kronor 2014. Det finansiella sparandet för offentlig sektor räknat i procent av BNP uppgår i regeringens förslag till -0,4 % 2011, 1 % 2012, 2 % 2013 och 2,9 % 2014.

Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets budgetalternativ i korthet

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill skapa ett jämlikt och framgångsrikt Sverige där full sysselsättning är målet. Partierna föreslår en politik som ska leda till 100 000 fler jobb, praktikmöjligheter eller utbildningsplatser jämfört med regeringens förslag. En särskild satsning görs på unga arbetslösa. Ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen höjs och skatten för pensionärer sänks ytterligare. Det behövs mer forskning, fler innovationer, mer riskkapital och bättre villkor för småföretag, enligt motionärerna. Sverige ska vara en ledande industrination med en kunskapsintensiv tjänstesektor. Motionärerna vill satsa på välfärden och föreslår att kommunerna tillförs ytterligare 6,6 miljarder kronor 2011 jämfört med

regeringens förslag. Sjukförsäkringen ska reformeras och ett kvalitetsprogram genomföras i skolan. Vidare föreslås att den fria etableringsrätten inom vården slopas. Besparingar görs på försvaret. Motionärerna vill skapa ett hållbart Sverige. De föreslår att ROT-avdraget utvidgas och kompletteras med klimatbonus och klimatavdrag. En historisk satsning ska göras på järnväg och kollektivtrafik inklusive Sveriges första höghastighetsbanor. De lokala klimatinvesteringsprogrammen (Klimp) ska återinföras och stöd ges till omställning av fordonsparken.

I motionärernas alternativbudget är statsbudgetens utgifter 2011 sammanlagt 16,4 miljarder kronor högre och statsbudgetens inkomster 15,7 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Statsbudgetens saldo uppgår därmed till +5,2 miljarder kronor 2011. Den offentliga sektorns finansiella sparande överensstämmer med regeringens. Motionärerna föreslår att utgiftstaket för staten jämfört med regeringens förslag höjs med 15 miljarder kronor 2011, 20 miljarder kronor 2012 och 25 miljarder kronor 2013. Det finansiella sparandet för offentlig sektor i procent av BNP uppgår i motionärernas förslag till -0,4 % 2011, vilket överensstämmer med regeringens förslag.

Sverigedemokraternas budgetalternativ i korthet

Sverigedemokraterna vill återupprätta svensk välfärd och samtidigt sänka skatterna. Medel omfördelas från invandringspolitiken och utvecklingsbiståndet till välfärds- och trygghetsåtgärder samt till utökad riktad bistånd till flyktingar i världen. Ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd är 9,5 miljarder kronor lägre och ramen för utgiftsområde 8 Migration 3,6 miljarder kronor lägre än i regeringens förslag. Levnadsvillkoren för våra äldre ska förbättras, både vad gäller ekonomi och livskvalitet. Sjukvården ska förstärkas med utbildningsåtgärder och administrativt stöd. Skolan tilldelas resurser för en förbättrad arbetsmiljö för lärare och elever samt utökade anslag för vuxenutbildning. Ersättningsnivåerna i a-kassan och sjukförsäkringen ska höjas. Likaså föräldrapenningen, underhållsstödet, barn tillägget för studerande samt bostadsbidraget för ensamstående föräldrar. Ytterligare resurser ska ges till åklagarmyndigheterna, domstolsväsendet och kriminalvården. Ökade medel ges också till försvaret i syfte att stärka beredskapen och återinföra värnplikten. Grunden för välfärd och trygghet är arbete. I motionen föreslås satsningar på småföretagande, ökad matchning på arbetsmarknaden samt forskning och utveckling. Invandringen måste kraftigt begränsas för att inte fylla på det redan befintliga överutbudet av arbetskraft, enligt motionärerna.

I Sverigedemokraternas budgetalternativ är statsbudgetens utgifter 2011 sammanlagt 20,5 miljarder kronor lägre och statsbudgetens inkomster 20,4 miljarder kronor lägre än i regeringens förslag. Statsbudgetens saldo uppgår därmed till +6,0 miljarder kronor 2011. Motionärerna föreslår ingen

förändring i utgiftstaket för staten jämfört med regeringen. Det finansiella sparandet för offentlig sektor i procent av BNP uppgår i motionärernas förslag till -0,4 % 2011, vilket överensstämmer med regeringens förslag.

Utskottets överväganden

1 Den makroekonomiska utvecklingen

Utskottets bedömning i korthet

Den svenska ekonomin befinner sig fortfarande i lågkonjunktur även om återhämtningen sker på bred front och snabbare än vad som förutsågs i 2010 års ekonomiska vårproposition. Aktuella siffror över ekonomins utveckling bekräftar bilden av en stark fortsatt tillväxt i svensk ekonomi. Också arbetsmarknaden fortsätter att stärkas. Samtidigt finns en betydande risk för en sämre konjunkturutveckling föranledd bl.a. av den statsfinansiella situationen i omvärlden. Utskottet anser att det kan finnas skäl att, på motsvarande sätt som Sverige tidigare hjälpt Island och Lettland, överväga ett bilateralt lån till Irland. Om detta skulle bli aktuellt förutsätter utskottet att regeringen återkommer till riksdagen. Utskottet anser vidare att frågan om vilka risker som finns på den svenska bostadsmarknaden, bl.a. i ljuset av den snabba skuldökningen hos hushållen, är svårbedömd. Utskottet förutsätter att regeringen noga följer utvecklingen av bostadsmarknaden och hushållens skuldsättning.

1.1 Regeringen om den ekonomiska utvecklingen

Den svenska ekonomin befinner sig fortfarande i lågkonjunktur med lågt resursutnyttjande och hög arbetslöshet. Återhämtningen sker dock på bred front och snabbare än vad som förutsågs i 2010 års ekonomiska vårproposition. Sammantaget bedömer regeringen att BNP ökar med 4,8 % 2010 och 3,7 % 2011 (se tabell 1.1). Samtidigt finns en betydande risk för en sämre konjunkturutveckling föranledd bl.a. av den statsfinansiella situationen i omvärlden.

Tabell 1.1 Nyckeltal 2009–2014*Procentuell förändring, utfall för 2009, prognos för 2010–2014*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
BNP	-5,1	4,8	3,7	3,4	3,3	2,8
BNP-gap ¹	-5,7	-3,3	-2,5	-1,6	-1,1	-0,5
Sysselsatta 15-74 år	-2,1	1,0	1,1	1,2	1,3	1,2
Arbetade timmar	-2,6	1,9	1,1	1,4	1,5	1,3
Produktivitet i näringslivet	-3,6	2,8	2,8	2,6	1,9	1,8
Arbetslöshet ²	8,3	8,4	8,0	7,4	6,7	6,0
Löner ³	3,4	2,5	2,6	3,1	3,3	3,4
KPI, årsgenomsnitt	-0,3	1,2	1,5	1,9	2,4	2,6
Reporänta vid årets slut	0,25	1,25	2,25	3,25	3,50	3,75

1. Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

2. I procent av arbetskraften, 15–74 år.

3. Mätt enligt konjunkturlönestatistiken.

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Global och finansiell ekonomi

Återhämtningen i världsekonomin fortsätter efter den djupaste lågkonjunkturen sedan 1930-talet. En bidragande orsak till återhämtningen är de ekonomisk-politiska åtgärder som har vidtagits av regeringar och centralbanker runt om i världen. Den expansiva finanspolitiken har dock bidragit till att försämra ofta redan ansträngda statsfinanser i många OECD-länder.

Den mest sannolika utvecklingen för de närmaste åren är enligt regeringen att den globala konjunkturåterhämtningen fortsätter och att världshandeln ökar. Återhämtningen i omvärlden går dock in i en lugnare fas. Den statsfinansiella situationen i flertalet länder i EU och i USA medför att regeringarna där måste genomföra stora finanspolitiska åtstramningar för att minska budgetunderskotten. Åtstramningarna väntas dämpa BNP-tillväxten i dessa länder de närmaste åren, något som i sin tur håller tillbaka tillväxten i exporten och därmed konjunkturåterhämtningen i Sverige (se tabell 1.2).

Tabell 1.2 BNP-tillväxt i världen*Procentuell förändring*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Förenade staterna	-2,6	2,6	2,4	3,0	2,9	2,6
Euroområdet	-4,1	1,5	1,4	1,8	2,0	1,9

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

De finansiella marknaderna har steg för steg börjat fungera allt bättre, men betydande risker kvarstår. Under våren ökade osäkerheten åter till följd av de statsfinansiella problemen i flera länder. De åtgärder som vidtogs i sam-

band med den statfinansiella krisen och EU:s stresstest av de europeiska bankerna har dock bidragit till att osäkerheten om det europeiska banksystemet minskat.

Likviditetssituationen för de europeiska bankerna har förbättrats jämfört med den situation som rådde under den senare delen av våren, men läget har ännu inte normaliserats. Bankerna kan nu i högre grad finansiera sig själva på marknaden utan stöd av statliga garantier, men till en högre kostnad än före krisen. Samtidigt var förhållandena på finansmarknaden precis innan den finansiella krisen utbröt onormalt gynnsamma med riskpremier nedpressade till nivåer som inte var långsiktigt hållbara. Det finns dock kvarstående risker med finansieringen för de europeiska bankerna och företagen kopplade till ett stort statsfinansiellt finansieringsbehov framöver för de länder som har stora budgetunderskott. Sammantaget är läget på finansmarknaderna nu mer stabilt, men det finns skäl att vara fortsatt vaksam, enligt regeringen.

I takt med att resursutnyttjandet och inflationstrycket stiger de närmaste åren bedöms centralbankerna i de flesta OECD-länderna börja höja styrräntorna. Kronan förväntas fortsätta att stärkas under 2010 mot både dollarn och euron till följd av relativt goda svenska tillväxtutsikter och starka offentliga finanser.

Svensk efterfrågan och produktion

Svensk ekonomi har utvecklats starkt den senaste tiden, och framåtblickande indikatorer tyder på en fortsatt stark och bred återhämtning under hösten 2010. Både den inhemska efterfrågan och exporten är viktiga drivkrafter för återhämtningen. Trots en stark återhämtning under 2010 är emellertid resursutnyttjandet i ekonomin lågt. Det s.k. BNP-gapet, som illustrerar ekonomins samlade resursutnyttjande, bedöms uppgå till $-5,7\%$ 2009 och $-3,3\%$ 2010, vilket är de lägsta nivåerna sedan 1990-talskrisen. Det låga resursutnyttjandet gäller såväl inom företagen, där nyttjandet av maskiner och personal är fortsatt lågt, som på arbetsmarknaden, där arbetslösheten är fortsatt hög.

Förutsättningarna för en fortsatt stark och bred återhämtning är goda även framöver, anser regeringen. En fortsatt expansiv penningpolitik i kombination med regeringens reformer, t.ex. jobbskatteavdraget, höjda statsbidrag till kommunerna och sänkt skatt för pensionärer, bidrar till att hushållens reala disponibla inkomster ökar. Den fortsatta förbättringen av arbetsmarknaden har också en positiv effekt på konsumtionen och investeringarna. Samtidigt har den djupa lågkonjunkturen medfört att hushållen har ökat sparandet av försiktighetsskäl, vilket har lett till en historiskt hög sparkvot. Framöver bedöms försiktighetssparandet minska i takt med att arbetsmarknaden förbättras, vilket bidrar till att konsumtionen ökar relativt starkt de närmaste åren.

Den ökande världshandeln bidrar till en ökad efterfrågan på svenska exportvaror. En betydande del av den exportuppgång som skett hittills bedöms dock vara resultatet av att företag runt om i världen byggt upp sina lager. Den slutliga efterfrågan på svenska varor och tjänster bedöms alltså ha ökat i mer begränsad omfattning.

Företagens behov av att investera ökar i takt med att kapacitetsutnyttjandet stiger.

Under perioden 2012–2014 fortsätter återhämtningen, och resursutnyttjandet närmar sig balans i slutet av 2014. Att återhämtningen går snabbare än vad som tidigare förutsågs medför att de permanenta effekterna av krisen bedöms bli mindre än vad som tidigare antagits. Det medför att BNP kan växa snabbare och nå en högre nivå utan att resursutnyttjandet blir ansträngt. I tabell 1.3 framgår hur BNP-tillväxten 2010–2014 fördelar sig på försörjningsbalansens delkomponenter.

Tabell 1.3 Försörjningsbalans 2009–2014

Utfall för 2009, prognos 2010–2014

	Mdkr	Procentuell volymförändring					
	2009	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hushållens konsumtion	1 516	-0,8	3,3	3,6	3,4	3,0	2,5
Offentlig konsumtion	864	1,7	1,2	0,7	0,3	0,5	0,5
Fasta bruttoinvesteringar	555	-16,0	5,3	8,1	7,1	6,2	5,1
Lagerinvesteringar ¹	-41	-1,5	1,8	-0,1	0,0	0,0	0,0
Export	1 507	-12,4	10,7	7,5	6,5	6,6	6,3
Import	1 294	-13,2	12,1	7,5	6,7	6,4	6,3
BNP	3 108	-5,1	4,8	3,7	3,4	3,3	2,8
BNP, kalenderkorrigerad		-5,0	4,5	3,7	3,8	3,3	2,9

1. Bidrag till BNP-tillväxten, procentenheter.

Anm.: Fasta priser, referensår 2008.

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Arbetsmarknaden

Regeringens prognos över sysselsättning och arbetslöshet framgår av tabell 1.1. Den starka produktionsökningen och den tilltagande optimismen i näringslivet bidrar till stigande sysselsättning och allt mer positiva anställningsplaner. Sysselsättningen i tjänstesektorerna vände upp redan under hösten 2009 och har fortsatt att öka under 2010. Inom industrin började både produktionen och sysselsättningen stiga i början av 2010. Trots att sysselsättningen har börjat öka i de flesta branscher finns det dock stora regionala skillnader. Stockholms län har haft en särskilt stark uppgång medan sysselsättningen i t.ex. Västerbottens län har fortsatt att minska under första halvåret 2010. Framåtblickande indikatorer, som anställningsplaner och nyanmälda lediga platser, pekar mot fortsatt uppgång i sysselsättningen under hösten.

I takt med att efterfrågan och produktionen stiger de kommande åren fortsätter sysselsättningen och antalet arbetade timmar att öka i framför allt tjänstesektorn. Sammantaget bedöms antalet sysselsatta stiga med ca 220 000 personer från 2010 till 2014 till följd av återhämtningen i konjunkturen, regeringens politik samt att befolkningen i arbetsför ålder ökar. Arbetslösheten faller därmed tillbaka. Nedgången blir dock måttlig de närmaste åren eftersom arbetskraften fortsätter att växa av samma skäl som sysselsättningen stiger. Sammantaget bedöms arbetslösheten bli 8,4 % 2010 för att därefter falla till 6,0 % 2014.

Löner, inflation och reporänta

Såväl priser som löner väntas stiga långsamt de närmaste åren. Det svaga resursutnyttjandet på arbetsmarknaden avspeglas tydligt i de avtalade löneökningarna. När nya centrala avtal ska förhandlas fram kring årsskiftet 2011/2012 har konjunkturläget förbättrats och löneökningarna antas därför bli högre för 2012–2014 (se tabell 1.1).

Sedan slutet av 2009 har KPI-inflationen varit ca 1 %. Inflationen exklusive effekter från räntor och energi har däremot varit förhållandevis stabil kring 2 % de senaste åren. Regeringen gör bedömningen att inflationen mätt med KPI ökar något mer än den underliggande inflationen (KPIF) från andra halvåret 2010 till 2014 eftersom hushållens räntekostnader stiger i takt med successivt högre bolåneräntor.

I juli 2010 började Riksbanken höja reporäntan till följd av den snabba återhämtningen i ekonomin. Riksbanken väntas fortsätta att höja reporäntan ytterligare i takt med att resursutnyttjandet och inflationen successivt stiger. Under 2014 när ekonomin börjar närma sig jämvikt, bedöms reporäntan uppgå till 3,75 % (se tabell 1.1).

Risker och alternativscenarier

Trots den senaste tidens positiva utveckling råder det stor osäkerhet om hur konjunkturen kommer att utvecklas framöver. Det är också för tidigt att säga hur krisen har påverkat ekonomins funktionssätt och därmed hur hög den långsiktigt hållbara tillväxttakten i ekonomin är. Riskerna för en svagare utveckling än i huvudscenariot dominerar, anser regeringen.

Det finns en betydande risk att de statsfinansiella problemen i omvärlden dämpar den internationella konjunkturåterhämtningen mer än vad som antas i huvudscenariot. De statsfinansiella problemen med stora budgetunderskott i många länder kan leda till att hushåll och företag i dessa länder blir mer försiktiga eftersom de vet att stora finanspolitiska åtstramningar väntar framöver. En sådan utveckling leder till lägre tillväxt och en svagare arbetsmarknad i omvärlden. Genom bl.a. en lägre exporttillväxt skulle en sådan utveckling ytterligare kunna dämpa konjunkturåterhämtningen i Sverige. I värsta fall skapar de statsfinansiella problemen en förnyad finansiell oro som leder till en utveckling som påminner om den hösten 2008. I

ett sådant läge blir det bl.a. avsevärt svårare och dyrare för hushåll och företag att låna pengar och för skuldsatta länder att omsätta sina lån. Det skulle leda till en betydligt svagare utveckling i omvärlden, framför allt i Europa och därmed också i Sverige (se alternativscenario 1 i tabell 1.4).

Samtidigt är det möjligt att återhämtningen går snabbare än i huvudsce-
nariot. Framåtblickande indikatorer för både hushållen och företagen är
mycket positiva och om dessa förväntningar realiserar kan återhämtningen
under hösten 2010 bli starkare. I ett sådant scenario finns det en risk att
det uppkommer brist på arbetskraft i vissa sektorer under de närmaste
åren. Detta innebär i sin tur att produktionsökningen dämpas under 2013
och 2014 (se alternativscenario 2 i tabell 1.4).

Tabell 1.4 Alternativscenarier
Procentuell förändring

	2010	2011	2012	2013	2014
BNP					
Alt.scenario 1 Svagare internationell utveckling	4,4	2,3	2,7	3,9	3,8
Alt.scenario 2 Snabbare återhämtning	5,0	4,2	4,0	1,7	2,1
<i>Huvudscenario</i>	<i>4,8</i>	<i>3,7</i>	<i>3,4</i>	<i>3,3</i>	<i>2,8</i>
Sysselsättning					
Alt.scenario 1 Svagare internationell utveckling	0,9	0,1	0,6	1,3	2,2
Alt.scenario 2 Snabbare återhämtning	1,2	1,7	2,5	-0,1	0,5
<i>Huvudscenario</i>	<i>1,0</i>	<i>1,1</i>	<i>1,2</i>	<i>1,3</i>	<i>1,2</i>
Arbetslöshet					
Alt.scenario 1 Svagare internationell utveckling	8,5	8,8	8,6	7,8	6,5
Alt.scenario 2 Snabbare återhämtning	8,2	7,3	5,7	6,2	6,2
<i>Huvudscenario</i>	<i>8,4</i>	<i>8,0</i>	<i>7,4</i>	<i>6,7</i>	<i>6,0</i>
Finansiellt sparande					
Alt.scenario 1 Svagare internationell utveckling	-1,3	-0,8	0,4	1,5	2,5
Alt.scenario 2 Snabbare återhämtning	-1,2	-0,2	1,6	2,1	2,8
<i>Huvudscenario</i>	<i>-1,3</i>	<i>-0,4</i>	<i>1,0</i>	<i>2,0</i>	<i>2,9</i>

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

1.2 Motionerna om den ekonomiska utvecklingen

Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets motion

I Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets budgetmotion Fi230 betonas osäkerheten när det gäller den globala ekonomins utveckling framöver. Även om den globala ekonomin vänt 2010 kvarstår stora risker, inte minst som en följd av de ansträngda offentliga finanserna i många OECD-länder efter finanskrisen. Många länder präglas fortfarande av en mycket hög arbetslöshet med stora sociala konsekvenser som följd.

Detta tillsammans med budgetåtstramningar och statsfinansiella problem i dessa länder riskerar att få en negativ effekt på konjunkturen och arbetslösheten också i Sverige.

Arbetslösheten har sannolikt toppat i nivå och nyinflödet i arbetslöshet sjunker. Men arbetslösheten är fortsatt hög och särskilt oroande är det enligt motionärerna att den höga ungdomsarbetslösheten och långtidsarbetslösheten biter sig fast.

Parallellt med den höga arbetslösheten börjar flaskhalsar dyka upp på arbetsmarknaden. Allt fler företag rapporterar om svårigheter att – trots hög arbetslöshet – hitta rätt arbetskraft. Dessa flaskhalsar leder till höjda räntor och svagare återhämtning, anser motionärerna.

Sverigedemokraternas motion

Sverigedemokraterna understryker i sin budgetmotion Fi231 att Sverige och världen under förra mandatperioden utsattes för mycket svåra ekonomiska prövningar. Många av omvärldens ekonomier är i dag mycket skuldtunga, vilket förr eller senare måste föranleda åtstramningar i berörda länder och sannolikt påverka den globala tillväxten och därmed också Sveriges export.

Med tanke på den stora osäkerheten kring den globala ekonomins utveckling är risken för en ökande arbetslöshet i eller efter mandatperiodens slut hög. Den höga arbetslösheten och den låga tillgången på jobb har i sin tur medfört en stigande jämviktsarbetslöshet. Detta minskar sannolikheten för att det inom en snar framtid skapas en långsiktigt och varaktigt hög sysselsättning. Motionärerna framhåller att såväl OECD som svenska Konjunkturinstitutet har gett uttryck för att arbetslösheten – trots en expansiv finanspolitik – kommer att kvarstå på höga nivåer.

1.3 Aktuell information om konjunkturen

Aktuella bedömningar av utvecklingen i omvärlden

Enligt Eurostat ökade BNP under tredje kvartalet 2010 jämfört med motsvarande kvartal 2009 med 1,9 % för euroområdet och med 2,1 % för EU-27. Arbetslösheten för euroområdet låg i september på 10,1 % och för EU-27 på 9,6 %

Enligt IMF:s World Economic Outlook från oktober fortgår den ekonomiska återhämtningen ungefär som förväntat. Världsekonomin väntas växa med 4,8 % i år och med 4,2 % 2011. Enligt IMF väntas tillväxtländerna i världen växa omkring tre gånger snabbare än de utvecklade länderna nästa år. Den globala återhämtningen är fortfarande skör och risken för en sämre utveckling fortsätter att dominera. Dock är sannolikheten enligt IMF låg för en kraftig global nedgång med stagnation eller recession i de utvecklade länderna. IMF lyfter fram två centrala obalanser i ekonomin som

behöver återställas för att en uthållig och sund återhämtning i världsekonomin ska kunna realiseras. För det första behöver den privata efterfrågan stärkas på bekostnad av den offentliga i de utvecklade länderna så att en nödvändig finanspolitisk konsolidering kan ske i dessa länder. IMF betonar att konkreta planer för hur de framtida budgetunderskotten ska fås att minska är nödvändiga för att på nytt skapa ett finanspolitiskt manöverutrymme. För det andra krävs att underskottsländer som t.ex. USA ökar sin nettoexport samtidigt som överskottsländer i främst Asien som t.ex. Kina minskar sin nettoexport. Hittills har enligt IMF stora framsteg gjorts för att återställa förtroendet på finansmarknaderna genom globalt koordinerade åtgärder. Utmaningen framöver är att på ett likaledes koordinerat sätt få på plats en politik som stödjer anpassningen tillbaka mot en sund tillväxt på medellång sikt.

Enligt OECD:s Economic Outlook från november fortsätter den globala återhämtningen, även om arbetslösheten tenderar att stanna på höga nivåer i många länder. OECD förutser en gradvis starkare tillväxt i OECD-området 2011 och 2012 i takt med att de finansiella marknaderna fortsätter att normaliseras och hushåll och företag minskar sin skuldsättning. BNP-tillväxten för hela OECD-området prognostiseras till 2,8 % i år, 2,3 % 2011 och 2,8 % 2012. För Sveriges del förutser OECD en tillväxt på 4,4 % i år, 3,3 % 2011 och 3,4 % 2012. En utmaning enligt OECD blir att klara övergången från en tillväxt driven av finanspolitiska stimulanser till en självbärande tillväxt. Risker som OECD lyfter fram och som kan leda till en sämre utveckling än i huvudscenariot är nya husprisfall i USA och Storbritannien samt statsskulsproblemen i en rad OECD-länder, där de sistnämnda hotar att rubba förtroendet på såväl finansmarknader som bland konsumenter.

OECD:s framåtblickande indikatorer från november pekar mot ett divergerande tillväxtmönster i världens stora ekonomier. En fortsatt stark tillväxt förutses i Tyskland, Japan, USA och Ryssland medan viss nedväxling i tillväxttakten kan väntas i Kanada, Frankrike, Indien, Italien och Storbritannien. Samtidigt fortsätter indikatorerna för Brasilien och Kina att peka starkt nedåt, vilket indikerar att produktionsnivåerna kommer att ligga under den långsiktiga trenden i dessa två ekonomier.

Aktuella siffror över den svenska ekonomins utveckling i år

Den konjunkturstatistik som publicerats efter det att regeringen lade fram budgetpropositionen bekräftar i stort bilden av en stark återhämtning i år.

Enligt *Konjunkturbarometern för företagen* från oktober var konfidensindikatorn för näringslivet oförändrad mellan andra och tredje kvartalet i år. Nivån på indikatorn ligger därmed kvar på en nivå klart över det historiska genomsnittet. Såväl order- som produktionstillväxt i tillverkningsindustrin var fortsatt stark under tredje kvartalet samtidigt som kapacitetsutnyttjandet steg ytterligare. Företagens orderstockar har förbättrats, men är fortfarande något svagare än normalt. Sysselsättningen har ökat och företa-

gen planerar för ytterligare nyrekryteringar. Förväntningarna indikerar en fortsatt stark order- och produktionstillväxt under fjärde kvartalet. Inom bygg- och anläggningsverksamhet har såväl produktion som sysselsättning ökat och företagen rapporterar om fortsatta rekryteringssvårigheter. Vart tredje byggföretag uppger att bristen på arbetskraft utgör främsta hindret för verksamheten. Förväntningarna på ett års sikt indikerar fortsatt stark tillväxt för byggsektorn. Försäljningsvolymen inom handeln ökade betydligt under tredje kvartalet. Undantaget är livsmedelshandeln som redovisar oförändrade volymer. Handeln är optimistisk inför fjärde kvartalet i år och räknar med fortsatt stark försäljningstillväxt. Efterfrågan för de privata tjänstenäringarna steg ytterligare under tredje kvartalet och samtliga tjänstebanscher redovisade tillväxt. Uppdragsvolymerna är dock fortfarande lägre än normalt. Sysselsättningen har ökat och planerna indikerar fortsatta nyrekryteringar under fjärde kvartalet. Bristen på arbetskraft är samtidigt besvärlig inom en del tjänstebanscher, och i synnerhet datakonsulter och arkitekter har svårigheter att hitta lämplig arbetskraft. (Källa: Konjunkturinstitutet, publicerad den 28 oktober 2010.)

Enligt *Konjunkturbarometern för hushållen* dämpades hushållens optimism om ekonomin rejält i oktober. Hushållens konfidensindikator (CCI) som mäter synen på den egna och den svenska ekonomin, sjönk med 5 enheter till 23,4. Nedgången beror främst på att hushållens syn på svensk ekonomi är mindre positiv än tidigare. Dessförinnan hade CCI stigit tio månader i rad och nivån ligger fortfarande klart över det historiska genomsnittet. (Källa: Konjunkturinstitutet, publicerad den 28 oktober 2010.)

Industrins orderingång under september 2010 ökade med 13,7 % jämfört med motsvarande månad föregående år. Motsvarande jämförelse för hemmamarknaden ger en ökning med 10 % och för exportmarknaden en ökning med närmare 17 %. (Källa: SCB, publicerad den 10 november 2010.)

Varuexporten ökade med 16 % och *varuimporten* ökade med 13 % i september jämfört med samma månad 2009. Varuexporten uppgick under september till 102,9 miljarder kronor och varuimporten till 94,8 miljarder kronor. Det ger ett handelsnetto på 8,1 miljarder kronor. Handeln med länder utanför EU gav ett överskott på 13,8 miljarder kronor medan EU-handeln gav ett underskott på 5,7 miljarder kronor. (Källa: SCB, publicerad den 26 oktober 2010.)

Industriproduktionen ökade i september med 10,5 % jämfört med motsvarande månad 2010. Den årliga produktionsförändringen inom motorfordonsindustrin var liksom föregående månader stark. Detsamma gäller för produktionen inom industrin för metallvaror. Under tredje kvartalet har produktionen inom industrin ökat med 2,2 % jämfört med andra kvartalet. (Källa: SCB, publicerad den 10 november 2010.)

Industrins kapacitetsutnyttjande steg med 1,7 procentenheter till 88,6 % under tredje kvartalet jämfört med andra kvartalet. Jämfört med tredje kvartalet 2009 har kapacitetsutnyttjandet ökat med 9,6 procentenheter. (Källa: SCB, publicerad den 17 november 2010.)

Tjänsteproduktionen ökade med 6,2 % under september 2010 jämfört med september 2009. Bäst gick det för produktionen inom motorhandeln där ökningen var 16,3 %. För tredje kvartalet var ökningen 1,4 %, säsongrensat, jämfört med andra kvartalet 2010. (Källa: SCB, publicerad den 4 november 2010.)

Försäljningsvolymen i detaljhandeln ökade med 5,5 % i september jämfört med samma månad förra året. Dagligvaruhandeln ökade med 0,7 % och sällanköpsvaruhandeln ökade med 9,5 %. (Källa: SCB och Handelsns utredningsinstitut, publicerad den 28 oktober 2010.)

Enligt *arbetskraftsundersökningen* (AKU) var i oktober 4 570 000 personer i åldern 15–74 år sysselsatta, en ökning med 112 000 personer jämfört med oktober 2009. Antalet arbetslösa uppgick till 369 000, vilket motsvarar 7,5 % av arbetskraften. Säsongrensade data visar även denna månad en uppåtgående trend för sysselsättningen och en nedåtgående trend för arbetslösheten. Denna utveckling gäller så gott som hela arbetsmarknaden men framför allt män i åldern 25–54 år. Sysselsättningsgraden uppgick i oktober till 64,9 %. Bland ungdomar i åldern 15–24 år var 137 000 personer arbetslösa, vilket motsvarar ett relativt arbetslöshetstal på 22,9 %. Av de arbetslösa ungdomarna var 65 000 heltidsstuderande. Antalet långtidsarbetslösa uppgick i oktober till 123 000 personer. (Källa: SCB:s arbetskraftsundersökning, publicerad den 18 november 2010.)

Antalet *nya lediga platser* som anmäldes till Arbetsförmedlingen uppgick i oktober till 43 000. Det är 13 000 fler än samma period förra året. 49 000 personer fick någon form av arbete i oktober, vilket är 8 000 fler än för ett år sedan. Antalet *kvarstående platser* var samtidigt 29 000, en ökning med närmare 10 000 personer jämfört med oktober 2009. (Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik, publicerad den 11 november 2010.)

Inflationen, mätt som den årliga förändringen i konsumentprisindex (KPI), var i oktober 1,5 % att jämföras med 1,4 % månaden innan. Den årliga procentuella förändringen i måttet KPIF (KPI med fast ränta, vilken inte påverkas direkt av förändringar i bostadsräntorna) var 1,8 % i oktober 2010. (Källa: SCB, publicerad den 11 november 2010.)

Enligt *konjunkturlönestatistiken* ökade lönerna med 1,4 % i augusti jämfört med motsvarande månad 2009. Om man ser till olika delsektorer var löneökningen högst i staten och lägst i kommunal sektor. (Källa: Medlingsinstitutet, publicerad den 29 oktober 2010.)

Bankernas utlåning till hushållen ökade i september med 8,9 % i årlig tillväxttakt. Tillväxttakten har legat runt 9 % under hela året. Utlåningsrätorna till hushåll fortsatte samtidigt att stiga och då framför allt för korta löptider. Hushållens lån hos finansinstitutet uppgick i september till 2 476 miljarder kronor. Bostadslånen uppgick sammanlagt till 1 976 miljarder kronor. (Källa: SCB:s finansmarknadsstatistik, publicerad den 27 oktober 2010.)

Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter till 1 % vid Riksbankens penningpolitiska möte i oktober. (Källa: Riksbanken, publicerad den 26 oktober 2010.)

En jämförelse mellan regeringens, Konjunkturinstitutets och Riksbankens prognoser

Regeringens prognos över ekonomins utveckling i år och nästa år ligger relativt väl i linje med de senaste bedömningarna från Konjunkturinstitutet (KI) och Riksbanken (se tabell 1.5).

Tabell 1.5 Prognosjämförelse

Årlig procentuell förändring

	2010	2011	2012	2013	2014
BNP					
Regeringen	4,8	3,7	3,4	3,3	2,8
Konjunkturinstitutet	4,3	3,4	3,0		
Riksbanken	4,8	3,8	2,5	2,4	
Inflation					
Regeringen	1,2	1,5	1,9	2,4	2,6
Konjunkturinstitutet	1,1	1,6	2,1		
Riksbanken	1,2	1,7	2,2	2,6	
Arbetslöshet					
Regeringen	8,4	8,0	7,4	6,7	6,0
Konjunkturinstitutet	8,5	8,2	8,0		
Riksbanken	8,4	7,6	7,2	6,8	
Offentligt finansiellt sparande					
Regeringen	-1,3	-0,4	1,0	2,0	2,9
Konjunkturinstitutet	-0,6	-0,8	-0,1		
Riksbanken	0,4	1,4	1,6	1,2	

Anm.: Regeringens prognos publicerades den 12 oktober, Konjunkturinstitutets den 1 september, Riksbankens den 26 oktober.

KI:s prognos publicerades i början av september, dvs. drygt en månad före regeringens medan Riksbankens prognos publicerades i slutet av oktober, dvs. cirka två veckor efter regeringens. Jämfört med regeringens är såväl finanspolitiken som penningpolitiken något mer expansiv i KI:s och Riksbankens prognoser. Regeringens prognos över reporäntan ligger högre än såväl KI:s som Riksbankens och nära den räntebana som Riksbanken hade före revideringen i samband med det penningpolitiska beslutet i slutet av oktober. I samband med att Riksbanken höjde reporäntan med 0,25 procentenheter till 1,0 % justerades prognosen för reporäntan framöver ned. Enligt Riksbanken innebär utvecklingen i omvärlden liksom ett lågt inflationstryck i Sverige under prognosperioden sammantaget skäl för att räntan inte behöver höjas lika snabbt de kommande åren.

Riksbankens och regeringens uppfattning om BNP-tillväxten i år och nästa år är likartad medan KI har en något svagare tillväxt båda åren. (KI:s prognos gjordes också före publiceringen av det mycket starka utfallet för BNP andra kvartalet i år.) För 2012 är regeringens BNP-prognos något starkare än såväl KI:s som Riksbankens. Bakom BNP-siffran ligger bl.a. att regeringen antar en något starkare ökning i hushållens konsumtion samtliga jämförda år 2010–2013 än övriga bedömare (se tabell 1.3). Synen på inflationen överensstämmer ganska väl i de tre bedömningarna för samtliga jämförda år. Riksbanken förutser en marginellt starkare prisökningstakt än regeringen. I samtliga tre prognoser är bedömningen att arbetslösheten sjunker de närmaste åren. Riksbanken tror på en något snabbare nedgång i arbetslösheten än både regeringen och KI. Prognoserna över det offentliga finansiella sparandet skiljer sig en del mellan de olika bedömningarna. Riksbankens finansiella sparande 2011 är ungefär 1 procentenhet starkare än regeringens.

Konjunkturinstitutet framhåller i sin rapport att osäkerheten denna gång är ovanligt stor för flera viktiga statistikkällor. Exempelvis ändrades under 2009 mätperioderna för SCB:s arbetskraftsundersökningar, vilket har lett till att osäkerheten kring hur arbetsmarknaden utvecklas är större än normalt.

1.4 Finansutskottets bedömning av den ekonomiska utvecklingen

Utskottet kan konstatera att regeringens prognos i budgetpropositionen över BNP-tillväxten i Sverige 2010 på hela 4,8 % innebär att större delen av förra årets kraftiga nedgång har tagits tillbaka på ett år. Tillväxtprognosen för 2010 är drygt 2 procentenheter högre än bedömningen i samband med den ekonomiska vårpropositionen. Utsikterna för tillväxten 2011–2014 ligger kvar på ungefär samma nivåer som i våras. Samtidigt noterar utskottet att regeringen skarpare än i vårpropositionen betonar risken för en svagare utveckling än i huvudscenariot för åren framöver. Osäkerheten gäller främst utvecklingen i omvärlden till följd av statsfinansiella problem i USA och i Europa.

Återhämtningen i omvärlden fortsatt skör

Regeringen skriver i budgetpropositionen att läget på de finansiella marknaderna återigen stabiliserats efter vårens turbulens men att de grundläggande statsfinansiella problemen i flera sydeuropeiska länder och i Irland kvarstår. Utskottet kan konstatera att osäkerheten om de statsfinansiella problemen, inte minst vad gäller Irlands ekonomi, knappast har minskat efter det att regeringen lade fram budgetpropositionen. Exempelvis har räntenivåer på irländska statspapper under senare tid stigit kraftigt. Utskottet återkommer till situationen på Irland nedan.

Som riksbankschef Stefan Ingves betonade vid finansutskottets offentliga utfrågning den 11 november präglas läget internationellt fortfarande av betydande osäkerhet, och återhämtningen går långsamt på många håll. Vid utfrågningen anförde riksbankschefen att den globala ekonomin nu står inför minst tre stora utmaningar. För det första behöver regelverket för det finansiella systemet stramas upp och tillsynen bli effektivare, för att därmed öka stabiliteten i det finansiella systemet och minska risken för framtida kriser. För det andra skulle många skuldyngda länder behöva genomgå en intern förskjutning av efterfrågan från offentlig till privat för att åstadkomma en nödvändig konsolidering. För det tredje behövs också en extern förskjutning av efterfrågan. Många västländer, inte minst USA, som före krisen var alltför beroende av en hög inhemsk efterfrågan måste framöver förlita sig mer på export. På motsvarande sätt behöver länder med stora bytesbalansöverskott, t.ex. Kina, i framtiden växla om och i högre utsträckning släppa fram eller bygga upp den inhemska efterfrågan. Liknande problembeskrivning med interna och externa obalanser görs av IMF i World Economic Outlook från oktober. IMF säger också att den globala återhämtningen fortfarande är skör och att tillväxtländerna i världen väntas växa omkring tre gånger snabbare än de utvecklade länderna nästa år. Sannolikheten för en kraftig global nedgång med stagnation eller recession i de utvecklade länderna är dock låg, anser IMF.

Utvecklingen i de baltiska länderna är av särskild betydelse för Sveriges del mot bakgrund av de svenska bankernas stora marknadsandelar på denna marknad. Utskottet noterar att ekonomierna i såväl Estland och Lettland som Litauen har fortsatt att stabiliseras efter de mycket kraftiga fallen i BNP under 2009. Lettland som släpat efter de övriga två länderna visade oväntat starka tillväxtsiffror för det tredje kvartalet i år. De svenska bankerna har också rapporterat om kraftigt minskade kreditförluster i Baltikum. Arbetslösheten i dessa länder ligger dock på mycket höga nivåer.

Av Riksbankens penningpolitiska rapport från oktober framgår att de svenska bankerna är välkapitaliserade och att de i allt väsentligt lever upp till Baselkommitténs nya regelverk för bankerna, det s.k. Basel III. Som ett led i normaliseringen av penningpolitiken har Riksbanken avvecklat de lån om sammanlagt 295 miljarder kronor till fast ränta som gavs ut under 2009. Enligt vad Riksbanken uppger fungerar dagslånemarknaden som den ska och förfallen har inte lett till några stora störningar i det finansiella systemet i övrigt.

Situationen i Irland och frågan om bilateralt stöd

Den 23 november informerades utskottet av finansminister Anders Borg om situationen på Irland. Med anledning av oron på Irland bad den irländska regeringen den 21 november EU om finansiell hjälp. EU har välkomnat Irlands förfrågan, och ett stödpaket från EU och IMF kommer i närtid att utarbetas. Stödet kommer att bestå av finansiering från IMF samt eurozonens och EU:s krismekanismer. Stödet kommer att vara villkorat av

att den irländska regeringen vidtar åtgärder som medför att de offentliga finanserna blir långsiktigt hållbara. Bilateral hjälp välkomnas av EU inom ramen för det samlade stödpaketet. Storbritannien avser att ställa upp med bilaterala lån och även andra länder har visat ett intresse av att bistå Irland. Mot bakgrund av att oron på Irland riskerar att hota den finansiella stabiliteten i Europa, vilket skulle kunna leda till en fördjupad lågkonjunktur är också den svenska regeringen beredd att överväga ett bilateralt lån till Irland på det sätt vi tidigare hjälpt Island och Lettland. För att ett svenskt lån till Irland ska bli aktuellt krävs att det ekonomisk-politiska programmet för att sanera de irländska finanserna är trovärdigt och präglas av ett socialt ansvarstagande, framförde finansministern. Huvudsyftet är, som vid de svenska krediterna till Lettland och Island, att undvika allvarliga problem i det finansiella systemet och spridningar till den reala ekonomin. Utifrån ett antagande om att det totala stödet till Irland skulle hamna på ca 85 miljarder euro skulle den svenska andelen kunna röra sig om ca 739 miljoner euro (ca 7 miljarder svenska kronor vid en eukurs på 9,50 SEK). Sveriges lån till Island uppgår till 475 miljoner euro, varav hälften har utbetalats. Sveriges lån till Lettland är 720 miljoner euro, varav ingenting har utbetalats.

Utskottet anser att det kan finnas skäl att, på motsvarande sätt som Sverige tidigare hjälpt Island och Lettland, överväga ett bilateralt lån till Irland. Om detta skulle bli aktuellt förutsätter utskottet att regeringen återkommer till riksdagen.

Den realekonomiska utvecklingen i Sverige

Samtidigt som osäkerheten om utvecklingen i omvärlden är stor kan utskottet konstatera att den svenska ekonomin fortsätter att utvecklas starkt om man ser till aktuella siffror över ekonomins utveckling. Enligt konjunkturbarometern från oktober ligger konfidensindikatorn för näringslivet kvar på en nivå klart över det historiska genomsnittet. Företagen är också optimistiska inför det fjärde kvartalet i år. Industrins orderingång och den svenska exporten växer snabbt. Som regeringen skriver i budgetpropositionen bedöms dock en betydande del av den exportuppgång som skett hittills vara resultatet av att företag runt om i världen byggt upp sina lager medan den slutliga efterfrågan bedöms ha ökat i mer begränsad omfattning. Kapacitetsutnyttjandet i industrin fortsätter uppåt och låg på 88,6 % tredje kvartalet, enligt SCB. När det gäller hushållens syn på ekonomin dämpades visserligen optimismen i oktober enligt hushållens konfidensindikator (CCI). Nivån på indikatorn ligger dock fortfarande klart över det historiska genomsnittet, vilket innebär att förutsättningarna för en stark konsumtions-tillväxt framöver är goda.

Utskottet noterar att Riksbanken i ett fördjupande avsnitt i sin penningpolitiska rapport från oktober diskuterar varför tillväxten i Sverige är högre än i euroområdet och USA. Flera förklaringsfaktorer lyfts fram. En är att uppgången i världshandeln gynnar Sveriges exportberoende ekonomi

i återhämtningsfasen. Ytterligare faktorer är det höga sparatet bland hushållen i kombination med de starka offentliga finanserna, stabiliteten i den svenska banksektorn samt den relativt stabila utvecklingen av bostadsmarknaden i Sverige. På längre sikt bedömer Riksbanken att den amerikanska bostadsmarknaden förbättras och statsfinanserna i euroområdet stabiliseras. Därför är det enligt Riksbanken främst på kort sikt som BNP-tillväxten i Sverige är högre än i euroområdet och USA.

Arbetsmarknaden

Vidare vill utskottet framhålla att parallellt med den goda BNP-utvecklingen har arbetsmarknaden fortsatt att stärkas. Jämfört med bedömningen i den ekonomiska vårpropositionen har regeringen reviderat upp prognosen över antalet sysselsatta med närmare 1,5 procentenheter i år och ca 0,5 procentenheter 2011. Prognosen över arbetslösheten har samtidigt reviderats ned med närmare en procentenhet både i år och nästa år. Antalet sysselsatta hade i oktober enligt färsk statistik från SCB ökat med över 112 000 personer jämfört med motsvarande period ett år tillbaka. Arbetslösheten fortsätter att sjunka även om den fortfarande ligger på en hög nivå. Särskilt positivt är enligt utskottet att den starka utvecklingen på arbetsmarknaden gäller i stort sett alla grupper i befolkningen och att också långtidsarbetslösheten tenderar att minska. Förstärkningen av arbetsmarknaden är också bred i det avseendet att sysselsättningen ökat i de flesta av näringslivets branscher. Men trots att sysselsättningen har vänt uppåt totalt sett finns det, som regeringen framhåller i budgetpropositionen, stora regionala skillnader. Stockholms län har haft en särskilt stark uppgång i sysselsättningen, medan sysselsättningen i exempelvis Västerbotens län har fortsatt att minska under första halvåret.

Utskottet noterar också att trots fortsatt stora lediga resurser i ekonomin kan tendenser till brist på arbetskraft observeras inom vissa branscher. Som framgår av Konjunkturbarometern från oktober är bristen på arbetskraft besvärlig inom bygg- och anläggningsverksamhet samt inom vissa tjänstebanscher som datakonsulter och arkitekter.

Reporänta, inflation och skuldökningen hos hushållen

Vid Riksbankens penningpolitiska möte i oktober höjdes reporäntan med 0,25 procentenheter till 1 %. Riksbanken motiverade höjningen med att även om inflationstrycket i svensk ekonomi är lågt i dagsläget till följd av det svaga konjunkturläget i omvärlden, låga arbetskostnader för svenska företag och en starkare krona, väntas det stiga i takt med att konjunkturen i Sverige förstärks. För att stabilisera inflationen nära målet på 2 % och uppnå ett normalt resursutnyttjande behöver reporäntan därför gradvis höjas till mer normala nivåer. Samtidigt som Riksbanken höjde räntan justerades prognosen för räntebanan framöver ned. Utskottet noterar att detta betyder att regeringens prognos över räntans utveckling framöver, som låg

nära Riksbankens tidigare räntebana, nu ligger något högre än Riksbankens. Regeringens inflationsprognos ligger samtidigt något lägre än Riksbankens.

Vid utskottets utfrågning av riksbankschefen den 11 november framhöll riksbankschefen att en faktor som spelat roll vid beslutet om räntehöjningen var skuldutvecklingen hos hushållen. Om skuldutvecklingen hos hushållen inte skulle mattas av, finns en risk för att finansiella obalanser uppkommer, om inte inom så bortom prognoshorisonten. En gradvis höjning av räntan och Finansinspektionens nyligen införda lånerestriktioner bidrar emellertid enligt riksbankschefen till att minska den risken. Riksbankschefen informerade vidare om att Riksbanken har satt i gång en utredning om riskerna på den svenska bostadsmarknaden som ska vara klar en bit in på nästa år.

Utskottet kan konstatera att bankernas utlåning till hushållen fortsatt att öka i oroväckande snabb takt, närmare 9 % i september. Nivån på hushållens bostadslån uppgick i september till sammanlagt 1 976 miljarder kronor enligt SCB:s finansmarknadsstatistik. Utskottet anser att frågan om vilka risker som finns på den svenska bostadsmarknaden, bl.a. i ljuset av den snabba skuldökningen, är svårbedömd. Utskottet förutsätter att regeringen noga följer utvecklingen av bostadsmarknaden och hushållens skuldsättning.

Riksrevisionens granskning av prognoserna över potentiell BNP

Slutligen vill utskottet kommentera Riksrevisionens granskning av den ekonomiska vårpropositionen, där viss kritik riktades mot regeringens redovisning av prognoserna över potentiell BNP (RiR 2010:14). Riksrevisionen framhöll i granskningen bl.a. att prognosen för potentiell BNP borde redovisas mer utförligt och också att förändringar i bedömningen av potentiell BNP jämfört med föregående prognos borde förklaras. Detta då BNP-gapet (skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP) har stor betydelse för redovisningen av den ekonomiska utvecklingen och för uppföljningen av överskottsmålet. Utskottet anser att jämfört med den ekonomiska vårpropositionen så har regeringen i budgetpropositionen förtydligat vilka antaganden som ligger bakom prognoserna över potentiell BNP (se prop. 2010/11: 1 finansplan m.m. s. 106–107). Dock anser utskottet att regeringen tydligare bör redovisa hur prognoserna över potentiell BNP ändras mellan prognostillfällena. Som Riksrevisionen påpekar är transparensen i redovisningen särskilt viktig med tanke på att potentiell BNP inte ingår i den officiella statistiken och att det därför inte finns något utfall att utvärdera prognoserna mot.

2 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Utskottets förslag i korthet

Att säkerställa överskott i de offentliga finanserna inom en rimlig tidshorisont har enligt utskottet högsta prioritet, inte minst mot bakgrund av det faktum att osäkerheten om utvecklingen är stor och att återhämtningen är bräcklig. Utskottet ställer sig bakom regeringens bedömning att det utrymme för reformer som indikeras mot slutet av prognosperioden inte ska intecknas för snabbt. Samtidigt välkomnar utskottet att regeringen redovisar sina reformambitioner och anger prioriteringar för mandatperioden.

Utskottet vill även fortsättningsvis framhålla vikten av transparens i uppföljningen av överskottsmålet. Utskottet konstaterar vidare att de budgeteringsmarginaler som regeringen räknar med fram till 2014 är större än vad som följer av regeringens egen riktlinje.

Genom en politik för full sysselsättning och ett fortsatt minskat utanförskap kan klyftorna minskas och välfärden finansieras. Det är välkommet att skatten för pensionärer kan sänkas. Sverige ska vara ett bra och tryggt land att åldras i.

Invandrare utgör en stor resurs för Sveriges ekonomi och för mångfalden i samhället. En framgångsrik integration av invandrare och flyktingar bygger på att de snabbt får möjlighet till arbete och egen försörjning.

Utbildning är en nyckel till ekonomisk tillväxt och för att förebygga utanförskap i samhället.

Den kommunala sektorn har stor betydelse för såväl välfärden som sysselsättningen. Samtidigt är den kommunala sektorns ekonomiska utveckling beroende av hur väl ekonomin generellt utvecklas. Tack vare den ansvarsfulla ekonomiska politiken finns nu utrymme att skjuta till medel till kommunerna.

Utskottet instämmer med regeringen i att klimatfrågan är vår tids största miljöutmaning som kräver en ambitiös och sammanhållen klimat- och energipolitik både internationellt, inom EU och i Sverige.

Jämför reservationerna 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

I detta avsnitt behandlas riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Regeringens och oppositionens förslag till riktlinjer behandlas tematiskt under rubrikerna 2.1.1 De offentliga finanserna, 2.1.2 Tillväxt och sysselsättning, 2.1.3 Välfärden och kommunerna, 2.1.4 Forskning och

utbildning samt 2.1.5 Klimat, miljö och infrastruktur. Utöver detta behandlas ett antal motioner från allmänna motionstiden om riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

De förslag som behandlas är propositionens punkt 1, motionerna Fi230 av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet yrkandena 1, 7–10, 12 och 13, Fi231 av Sverigedemokraterna yrkande 1, Fi233 av Hans Olsson m.fl. (S), Fi259 av Håkan Juholt (S), Fi271 av Johnny Munkhammar (M), U306 av Socialdemokraterna yrkande 20 och So543 av Miljöpartiet yrkande 24.

2.1 Regeringens förslag till riktlinjer

2.1.1 De offentliga finanserna

Finansiellt sparande

Återhämtningen i den svenska ekonomin är bredare och kraftigare än vad som bedömdes i 2010 års ekonomiska vårproposition. Den snabba återhämtningen i den svenska ekonomin innebär även en stark återhämtning av de offentliga finanserna. Trots återhämtningen i ekonomin är resursutnyttjandet alltjämt svagt under de närmaste åren, vilket bidrar till fortsatta underskott i det finansiella sparandet 2010 och 2011. Därefter väntas överskott i det finansiella sparandet, och 2014 beräknas överskottet till 2,9 % av BNP. Förstärkningen av det finansiella sparandet sker främst genom fallande utgifter som tillsammans med en stark BNP-tillväxt bidrar till att de offentliga utgifterna minskar som andel av BNP fram till 2014. Samtidigt ligger skatterna på en nivå på omkring 45 % av BNP under prognosperioden.

Tabell 2.1 Finansiellt sparande i den offentliga sektorn 2009–2014

Miljarder kronor och procent av BNP

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Offentliga sektorns inkomster	1 607	1 651	1 704	1 788	1 874	1 960
Offentliga sektorns utgifter	1 643	1 692	1 718	1 750	1 798	1 845
Finansiellt sparande	-37	-41	-14	38	77	115
Staten	-30	-51	-19	37	82	119
Ålderspensionssystemet	5	5	13	8	2	0
Kommunsektorn	-11	5	-7	-8	-7	-4
<i>Finansiellt sparande i procent av BNP</i>	<i>-1,2</i>	<i>-1,3</i>	<i>-0,4</i>	<i>1,0</i>	<i>2,0</i>	<i>2,9</i>

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Tabell 2.2 Inkomster och utgifter som andel av BNP 2009–2014*Procent av BNP*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Offentliga sektorns inkomster	51,7	50,2	49,4	49,6	49,6	49,7
varav skatter och avgifter	46,2	45,2	44,4	44,6	44,7	44,7
Offentliga sektorns utgifter	52,9	51,4	49,8	48,6	47,6	46,8

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Förstärkningen av den offentliga sektorns finansiella sparande sker främst i staten och i viss mån i ålderspensionssystemet. En svag utveckling av skatteintäkterna förklarar underskotten i kommunsektorn. Den kommunala sektorns finansiella sparande påverkas mindre av högre skatteintäkter då konsumtionsutgifterna förutses höjas i motsvarande grad. En förändring i nationalräkenskaperna av redovisningen av pensionskostnader reducerar också sparandet i kommunsektorn.

Även om BNP och sysselsättningen ökar i oväntat god takt innebär det stora fallet i BNP i krisens inledning att resursutnyttjandet i ekonomin alltför lågt är. Osäkerheten är stor om utvecklingen i omvärlden, inte minst till följd av de offentligfinansiella problemen i många andra länder, vilket innebär att det finns en stor osäkerhet i bedömningen av de offentliga finanserna. Utvecklingen på arbetsmarknaden utgör på längre sikt den största osäkerhetsfaktorn, eftersom omkring 60 % av de totala skatteintäkterna utgörs av skatt på arbetsinkomster. En sämre utveckling på arbetsmarknaden innebär även ökade utgifter. Om den prognostiserade minskningen i ohälsotalen inte inträffar innebär även detta högre utgifter. Den sammanlagda bedömningen är att riskerna för en sämre utveckling överväger.

Statsbudgetens saldo och statsskulden

Från det kraftiga underskottet 2009 förbättras statsbudgetens saldo snabbt, och 2011 är statsbudgeten åter i balans. Budgetsaldo förbättras sedan gradvis, och för 2014 beräknas ett överskott på 139 miljarder kronor. Drygt hälften av underskottet på 176 miljarder kronor 2009 berodde på att Riksgäldskontoret lånade upp 95 miljarder kronor åt Riksbanken för att förstärka valutareserven.

Efter att ha minskat under hela 2000-talet ökade statsskulden 2009 mätt som andel av BNP. Redan 2010 minskar emellertid statsskulden igen, både nominellt och uttryckt som andel av BNP. Förklaringen till att statsskulden minskar trots ett budgetunderskott 2010 är i huvudsak att den svenska kronan har stärkts, vilket ger en lägre värdering av statsskulden i utländsk valuta. Från och med 2011 bidrar ett positivt budgetsaldo till att statsskulden minskar, både nominellt och som andel av BNP. Utöver konjunkturråterhämtningen bidrar även det beräkningstekniska antagandet om försäljningar av statens innehav av aktier i noterade och onoterade bolag till en minskning av skuldkvoten.

Tabell 2.3 Statsbudgetens inkomster enligt regeringen*Miljarder kronor*

	2011	2012	2013	2014
Skatt på arbete	892	932	979	1 027
Skatt på kapital	190	206	217	227
Skatt på konsumtion och insatsvaror	449	468	488	508
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	1 531	1 607	1 686	1 764
avgår kommunala inkomstskatter	-543	-565	-590	-616
avgår avgifter till ålderspensionssystemet	-191	-199	-209	-219
Statens skatteintäkter (periodiserat)	797	843	888	929
Periodiseringar	2	-19	-7	-6
Statens skatteintäkter (kassamässigt)	798	824	881	923
Övriga inkomster (kassamässigt)	35	26	26	26
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	833	851	907	949

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Tabell 2.4 Statsbudgetens saldo och statsskulden 2009–2014*Miljarder kronor och procent av BNP*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	710	771	833	851	907	949
däruv inkomster av försåld egendom	0,1	0	25	25	25	25
Statsbudgetens utgifter	886	798	827	804	804	810
däruv statsskuld räntor	36	19	26	24	28	31
Riksgäldskontorets nettoutlåning	105	12	-4	5	3	1
kassamässig korrigerig	0	1	22	0	1	0
Statsbudgetens saldo	-176	-27	6	47	103	139
Statsskuld vid årets slut	1 149	1 139	1 119	1 071	970	834
Statsskuld i procent av BNP	37,0	34,6	32,4	29,7	25,7	21,1
Konsoliderad bruttoskuld i procent av BNP	41,7	39,1	37,1	34,5	30,7	26,2

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Den konsoliderade bruttoskulden definieras av EU-regler och används vid bedömningen av medlemsländernas offentliga finanser. För svenska förhållanden innebär definitionen att skulden består av statsskulden och den kommunala sektorns skulder på kapitalmarknaden med avdrag för AP-fondernas innehav av statspapper. Från en nivå på knappt 42 % av BNP 2009 beräknas den konsoliderade bruttoskulden minska till 26,2 % av BNP 2014. En bidragande orsak till detta är den starka BNP-tillväxten under perioden.

Reformutrymmet och vägen till överskott

Sveriges starka offentligfinansiella läge har visat sig vara helt avgörande för att möta den finansiella och ekonomiska krisen. Enligt regeringen gäller det att säkerställa Sveriges förmåga att kunna möta en eventuell ny ekonomisk nedgång. Inriktningen på politiken under mandatperioden är att de offentliga finanserna ska uppvisa balans och överskott på 1 % av BNP i linje med överskottsmålet. Vid en bedömning av hur snabbt ett överskott bör uppnås igen är det viktigt att, i rådande läge med fortsatt svagt resursutnyttjande och hög arbetslöshet, finanspolitiken inte blir för åtstramande. Det gäller att finna en balans mellan behovet att stödja återhämtningen och kravet att nå tillbaka till överskott. Det offentliga sparandet ska uppvisa ett överskott i linje med överskottsmålet när ekonomin och resursutnyttjandet är normalt.

Tabell 2.5 Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot överskottsmålet

Procent av BNP respektive potentiell BNP

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Finansiellt sparande	-1,2	-1,3	-0,4	1,0	2,0	2,9
Sjuårsindikatorn	0,8	0,8	0,7			
Konjunkturjusterat	1,5	1,7	1,9			
Strukturellt sparande	2,1	0,6	1,0	2,0	2,7	3,2
Bakåtblickande tioårsnitt	1,2					
Konjunkturjusterat	1,4					
BNP-gap	-5,7	-3,3	-2,5	-1,6	-1,1	-0,5
Sjuårsnitt	-1,2	-1,6	-2,0			
Bakåtblickande tioårsnitt	-0,4					

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Med utgångspunkt i det budgetpolitiska ramverkets mål och restriktioner stämmer regeringen av reformutrymmet eller besparingsbehovet mot ett antal hållpunkter. En sådan hållpunkt är att en väl avvägd finanspolitik ska säkerställa att överskottsmålet klaras och att utgiftstaket för staten inte överskrids. När reformutrymmet eller besparingsbehovet bedöms, ska vidare det ekonomiska läget beaktas. Utrymmet för finanspolitiska åtgärder beror dessutom på hur åtgärderna utformas. Strukturella reformer som förbättrar ekonomins funktionssätt och ökar produktionskapaciteten gör att reformutrymmet blir större. Slutligen bör en ansvarsfull bedömning av reformutrymmet eller besparingsbehovet ta hänsyn till riskbilden i den ekonomiska och offentligfinansiella utvecklingen och osäkerheten såväl i prognoser som i bedömningen av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet.

För att bedöma reformutrymmet på ett mer systematiskt sätt med hänsyn tagen till konjunkturläget, använder regeringen två indikatorer: strukturellt sparande och den s.k. sjuårsindikatorn. Analysen av dessa två indikatorer visar att det strukturella sparandet ligger i linje med överskottsmålets nivå 2011, medan sjuårsindikatorn ligger något under målet. Den

konjunkturjusterade sjuårsindikatorn ligger dock väl över målet 2011. På grund av osäkerheten i måttet och risken för en asymmetrisk konjunkturutveckling bör viss vikt även läggas vid den ojusterade sjuårsindikatorn. Regeringens bedömning är då att sparandet förefaller vara i linje med eller något högre än överskottsmålet. Försvagningen av det finansiella sparandet till följd av de skarpa åtgärder som föreslås eller aviseras i denna proposition, som uppgår till knappt 13 miljarder kronor, bedöms vara väl avvägsett till behovet att relativt snabbt nå upp till överskott i de offentliga finanserna igen och samtidigt undvika att finanspolitiken blir för åtstramande i en situation med svagt resursutnyttjande även fortsättningsvis.

Regeringen prioriterar reformer 2011 med inriktning mot full sysselsättning och minskat utanförskap, ökad kunskap, att värna och utveckla välfärden och minska krisens ofärdseffekter samt att förbättra miljö och klimat. Inkomstskatten för pensionärer föreslås sänkas genom ytterligare en höjning av det förhöjda grundavdraget till sammanlagt 7,5 miljarder kronor. För att värna välfärden och jobben föreslår regeringen att kommunsektorn 2011 tillfälligt tillförs ett extra statsbidrag på 3 miljarder kronor, utöver de 5 miljarder kronor för 2011 och framåt som aviserats tidigare. Ett arbetsmarknadspolitiskt paket på 2,1 miljarder kronor föreslås också. Satsningarna för att förbättra miljö och klimat uppgår till 700 miljoner kronor 2011. Regeringen föreslår också andra satsningar som sammanlagt uppgår till ca 2 miljarder kronor 2011. De större posterna rör tillskott för att hantera ett ökat flyktningmottagande, tillskott till Försäkringskassan och Skatteverket samt satsningar mot alkohol, narkotika, dopning och tobak.

Enligt den nuvarande bedömningen når det offentliga sparandet balans betydligt tidigare än vad som förväntades i 2010 års ekonomiska vårproposition. Mot slutet av prognosperioden är det offentliga sparandet väl över överskottsmålet. Sett enbart till sjuårsindikatorn för 2011 är det inte uppenbart att det uppstår något tillkommande reformutrymme. Beräkningen av det strukturella sparandet indikerar dock ett ökat reformutrymme över tiden, men beräkningen är osäker. Riskbilden talar för att reformutrymmet mot slutet av prognosperioden kan bli betydligt mindre än vad det strukturella sparandet visar. Ett osäkert framtida bedömt reformutrymme bör därför inte in-tecknas på förhand utan stämmas av inför varje nytt budgetår. Risken för en mer negativ utveckling talar i stället för att låta det offentliga sparandet stärkas relativt snabbt, för att säkerställa att Sverige går in i nästa lågkonjunktur med överskott i de offentliga finanserna.

Regeringen presenterar ett antal reformambitioner för åren efter 2011 som inte påverkar de beräknade utgifterna och inkomsterna i budgetpropositionen. Dessa reformambitioner, och tidsplanen för dem, betingas av att ett tillräckligt stort överskott i de offentliga finanserna av permanent natur faktiskt uppstår. För att kunna beskriva dessa reformambitioner och ange prioriteringar för mandatperioden har regeringen gjort en preliminär bedömning av reformutrymmet för hela mandatperioden, där osäkerheten i bedömningen har beaktats genom att reformutrymmet beräknats med en

säkerhetsmarginal i förhållande till överskottsmålet. Sammantaget bedömer regeringen att det är rimligt att i nuläget upprätthålla en säkerhetsmarginal på minst 1 % av BNP i strukturellt sparande 2014. Givet denna säkerhetsmarginal innebär det att det strukturella sparandet bör uppgå till minst 2 % av BNP 2014. Med dessa förutsättningar bedöms i nuläget reformutrymmet för mandatperioden, utöver de reformer som föreslås eller aviseras i budgetpropositionen, preliminärt uppgå till omkring 40 miljarder kronor.

En av de reformambitioner under 2012–2014 som regeringen presenterar i propositionen är att en förändring av jobbskatteavdraget och den statliga inkomstskatten bör kombineras med sänkt skatt för pensionärer för att fördelningsprofilen ska bli rimlig. Mervärdesskatten för restaurang- och cateringtjänster bör sänkas från 25 % till 12 %. På skattesidan avser regeringen dessutom att återkomma med förslag om bl.a. nedsatt förmånsvärde för vissa miljöbilar samt höjda skatter på tobak och alkohol. Regeringen utesluter inte att det kan behövas budgetförstärkande åtgärder på inkomst- eller utgiftssidan. En viktig utgångspunkt för sådana budgetförstärkningar är att den offentliga sektorns resurser ska användas på ett effektivt sätt, att denna potential ska tas till vara och att samhällsekonomiskt effektiva skattehöjningar kan användas för att finansiera en sänkning av samhällsekonomiskt skadliga skatter. Skattehöjningar ska normalt inte användas för att finansiera ökade utgifter.

Utgiftstaken

I propositionen väljer regeringen att lämna ett förslag för såväl det tredje som det fjärde tillkommande året, dvs. för både 2013 och 2014, vilket innebär att tidshorizonten utsträcks med ett år utöver det krav på minsta tidshorizont som budgetlagen ställer. Förslaget till utgiftstak för det fjärde året, enligt regeringen, är ett viktigt instrument för att tydliggöra hur en återgång till överskott i de offentliga finanserna ska klaras.

Tabell 2.6 Utgiftstak för staten och budgeteringsmarginal 2010–2014

Miljarder kronor och procent av BNP

	2010	2011	2012	2013	2014
Regeringens förslag till utgiftstak för staten	1 024	1 063	1 083	1 093	1 103
% av BNP	31,1	30,8	30,1	28,9	28,0
Takbegränsade utgifter	989	1 006	1 009	1 022	1 043
% av BNP	30,1	29,1	28,0	27,1	26,4
Budgeteringsmarginal	35	58	74	71	60
% av takbegränsade utgifter	3,6	5,7	7,3	6,9	5,8

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Nivån på utgiftstaket sätter en övre gräns för de takbegränsade utgifterna och hur stor del av ett eventuellt reformutrymme som kan användas på budgetens utgiftssida. Skillnaden mellan utgiftstaket och prognosen för de takbegränsade utgifterna utgörs av budgeteringsmarginalen. Regeringens förslag till utgiftstak tar sin utgångspunkt i en samlad bedömning av det

finanspolitiska ramverket och i prognosen för de offentliga finanserna samt i att utgiftstaket ska fastställas på en nivå som är förenlig med överskotts-målet och en långsiktigt hållbar finanspolitik. Utgiftstaket omfattar större delen av utgifterna i staten och ålderspensionssystemet. Tillsammans med utgifterna i kommuner och landsting utgör de i det närmaste de totala utgifterna för den offentliga sektorn. Det är denna utgiftsnivå, tillsammans med överskottsmålet, som är avgörande för hur stora de samlade skatteintäkterna behöver vara. De flesta skatter ger upphov till välfärdsluster som måste vägas mot nyttan av de utgifter som skatterna finansierar. Utgiftstaket bör sättas i samklang med regeringens ambitioner för skattepolitiken.

Utgifterna under utgiftstaket ökar förhållandevis långsamt under de närmast kommande åren. Det beror främst på återhämtningen på arbetsmarknaden och strukturella reformer på ohälsområdet som regeringen tidigare genomfört. Budgeteringsmarginalen under utgiftstaket växer därför till jämförelsevis höga nivåer fram till 2012. Regeringens bedömning i 2010 års ekonomiska vårproposition var att utgiftstaket borde öka med 10 miljarder kronor per år 2013 och 2014. Regeringen anser att denna bedömning fortfarande är väl avvägd. Det är en nödvändig nedväxling jämfört med ökningstakten tidigare år. Budgeteringsmarginalen för 2013 och 2014 minskar jämfört med den förhållandevis stora marginalen 2012. Det innebär att utgiftstaket, enligt regeringen, blir mer styrande för utgiftsutvecklingen.

Enligt regeringen är det viktigt att poängtera att budgeteringsmarginalen visar det maximala utrymmet för reformer på utgiftssidan med hänsyn till ett antal andra restriktioner. Utrymmet för reformer på utgiftssidan begränsas primärt av överskottsmålet. Den föreslagna nivån på utgiftstaket 2013 och 2014 innebär en återgång till utgiftstak som är förenliga med överskottsmålet. Även skattepolitiken under den innevarande mandatperioden begränsar reformutrymmet på utgiftssidan eftersom en skattesänkning tar i anspråk delar av ett potentiellt reformutrymme. Slutligen begränsas utrymmet för reformer på utgiftssidan av behovet av en säkerhetsmarginal under utgiftstaket. Trots nedväxlingen jämfört med ökningstakten tidigare år är marginalen 2014 större än vad som följer av regeringens riktlinje för budgeteringsmarginalens minsta storlek för denna tidshorisont. Regeringen konstaterar att osäkerheten är stor i utgiftsprognoserna, t.ex. vad gäller transfereringssystemen.

2.1.2 Tillväxt och sysselsättning

Full sysselsättning och minskat utanförskap

Regeringen anför att finanspolitiken bör utformas för att uppnå en så hög varaktig välfärd som möjligt. Det sker genom att politiken är inriktad på uthållig och hög tillväxt, hög sysselsättning och välfärd som kommer alla till del samt på att upprätthålla makroekonomisk stabilitet. Varaktigt hög sysselsättning och minskat utanförskap står fortsatt i fokus.

Den ekonomiska politiken för att minska utanförskapet bör befästas genom att man vårdar genomförda åtgärder inom bl.a. skattesystemet och arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen. Det är viktigt att säkerställa att avsikterna med sjukförsäkringsreformen upprätthålls. Den som är svårt sjuk och inte kan arbeta ska kunna få ersättning. Samtidigt ska reformen öka drivkrafterna för och stödet till dem som kan komma tillbaka i arbete. Stora förändringar, likt sjukförsäkringsreformen, kan leda till att enskilda drabbas av orimliga och icke avsedda konsekvenser. Regeringen kommer även fortsättningsvis att följa utvecklingen och avser att se över om regelverken och deras tillämpning fått icke avsedda konsekvenser för enskilda individer.

Full sysselsättning är regeringens viktigaste mål. Alla som kan arbeta ska också kunna få ett jobb. Regeringen föreslår ytterligare åtgärder för att öka arbetsutbudet och för att öka efterfrågan på arbetskraft, särskilt bland grupper som har en svag förankring på arbetsmarknaden.

Ett dynamiskt näringsliv med nya och växande företag ökar sysselsättningen och bidrar till finansieringen av den gemensamma välfärden. Regeringen föreslår därför ytterligare reformer för att förbättra näringslivsklimatet.

Arbetsmarknadspolitik

De ljusare utsikterna för Sveriges ekonomi innebär att åtgärderna för att mildra krisens negativa konsekvenser för arbetsmarknaden successivt kommer att anpassas efter det nya arbetsmarknadsläget. Åtgärder kommer att vidtas för att volymerna i arbetsmarknadspolitiska program ska kunna återgå till nivåerna före krisen. För att den ökande arbetskraftsefterfrågan ska leda till en varaktigt högre sysselsättning är det viktigt att arbetslösa söker och finner jobb och att långtidsarbetslösheten minskar.

Regeringen föreslår att det särskilda anställningsstödet förstärks tillfälligt 2011 och 2012 genom en höjning av taket för ersättning till arbetsgivare. En handledarersättning, s.k. handledarstöd, till arbetsgivaren införs dessutom. Coachningsinsatserna för 2011 ökas i förhållande till vad som tidigare beslutats. Vidare föreslås 6 000 nya praktikplatser under 2011, vilket tillsammans med redan beslutade åtgärder innebär 14 200 helårsplatser.

I budgetpropositionen för 2010 föreslog regeringen en temporär satsning på folkhögskolorna för ungdomar som saknar slutbetyg från grund- eller gymnasieskolan. I den nu aktuella propositionen föreslås en förlängning av denna satsning med ett år t.o.m. 2011. Därutöver föreslås det högre studiebidraget inom studiemedelssystemet tillfälligt under 2011 bli tillgängligt för arbetslösa ungdomar mellan 20 och 24 år som saknar slutbetyg från grund- eller gymnasieskolan för studier på komvux. Ungdomarna ska för att få det högre studiebidraget vara inskrivna i jobbgarantin för ungdomar eller i jobb- och utvecklingsgarantin och ha avbrutit studierna före halvårsskiftet 2010. En ramtid, som innebär att det är tillåtet att arbeta en månad inom en fyramånadersperiod och ändå omfattas av jobbgarantin, införs.

Arbetsförmedlingen föreslås vidare få extra resurser under 2011. Det finns ett behov av att bl.a. öka stödet för deltagarna i garantiprogrammen och för personer med funktionsnedsättning. Regeringens nya satsningar på anpassning av arbetsmarknadspolitiken omfattar totalt 1,4 miljarder kronor 2011 och sammanlagt 1 miljard kronor för perioden 2012–2014.

Integration

Invandrare utgör en stor resurs för Sveriges ekonomi och för mångfalden i samhället. Invandringen bidrar dessutom till att motverka ett minskat arbetskraftsutbud när antalet äldre i befolkningen ökar. Arbetet och egen försörjning bidrar till att stärka självkänslan, samtidigt som arbetet ger kontakter med andra och kunskaper i det svenska språket. Utrikes födda har, i förhållande till personer som är födda i Sverige, betydligt lägre sysselsättningsgrad och högre arbetslöshet, även om stora variationer förekommer. Som ett fortsatt led i att bekämpa utanförskapet för de utrikes födda föreslås bl.a. förbättringar av sfi-läroarnas kompetens och en förstärkning av inestegsjobben genom en höjning av subventionsgraden från 75 till 80 % samt ersättning för företagets kostnader för handledning. Vidare aviseras en satsning på att höja kvaliteten på skolor i utsatta områden.

Entreprenörskap och hållbar tillväxt

Regeringen har vidtagit ett stort antal åtgärder i syfte att förbättra näringslivsklimatet. Det har blivit lättare och billigare att anställa, och regelverken har förenklats. Arbetet med att säkra ett livskraftigt näringsliv kommer att drivas vidare. En god offentlig och kommersiell service skapar förutsättningar för att hela landet ska kunna växa. Genom landsbygdsprogrammet ska landsbygdens villkor ytterligare förbättras under mandatperioden. För att stärka innovationsklimatet ytterligare föreslås bl.a. en satsning på Almis rådgivnings- och mentorsverksamhet, innovationsfinansiering genom Innovationsbron, ytterligare satsningar på regelförenkling för företagen samt särskilda satsningar på exportrådgivning till små och medelstora företag. Ökat entreprenörskap och utvecklad innovationsförmåga ska bidra till förnyelse av ekonomin. Regeringens satsning på kvinnors företagande fortsätter. Satsningen på rådgivning och mentorskap för företagare, bl.a. invandrare, förstärks. Satsningarna uppgår till ca 400 miljoner kronor per år för perioden 2011–2014. Därutöver föreslås 2 miljarder kronor på hösttilläggsbudget 2010 för Inlandsinnovation, en särskild satsning för att stärka utvecklingskraften i norra Sveriges inland.

Höjt schablonavdrag vid andrahandsuthyrning av bostäder

Förbättrade villkor för andrahandsuthyrning av bostäder kan stimulera utbudet på andrahandsmarknaden. Regeringen föreslår en höjning av schablonavdraget vid upplåtelse av en privatbostadsfastighet, privatbostad eller hyreslägenhet från 12 000 kronor per år till 18 000 kronor per år.

I följande tabell sammanfattas regeringens satsningar.

Tabell 2.7 Regeringens satsningar på tillväxt och sysselsättning

Miljarder kronor

	2010	2011	2012	2013	2014
Arbetsmarknadspolitiskt paket		1,4	0,6	0,3	0,1
– Förstärkning av arbetsmarknadspolitiska insatser		2,1	1,2	0,7	0,1
– Indirekta effekter av förstärkta insatser		-0,7	-0,6	-0,3	0
Integration		0,1	0,1	0,1	0,1
Entreprenörskap och hållbar tillväxt	2,0*	0,4	0,4	0,4	0,4
Höjt schablonavdrag vid andrahandsuthyrning av bostäder		0,1	0,1	0,1	0,1

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

* Förslaget lämnas i tilläggsbudgeten för 2010 (prop. 2010/11:2) och påverkar inte det finansiella sparandet. Förslaget behandlas i betänkande 2010/11:FiU11.

Reformambitioner

Regeringen redovisar i budgetpropositionen reformambitioner för perioden 2012–2014 som är betingade av att det uppstår ett varaktigt reformutrymme. Bland de frågor som tas upp finns jobbskatteavdrag, statlig inkomstskatt, skatt för pensionärer och särskild skatt för utomlands bosatta. Vidare nämns arbetsrätten och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. Bland ytterligare frågor finns en robust företagsbeskattning för fler investeringar, ökad välfärd och hög sysselsättning.

2.1.3 Välfärden och kommunerna

Värna och utveckla välfärden

Regeringen anför att välfärden ska hålla högsta kvalitet och komma alla till del efter behov. Avgörande för att långsiktigt värna välfärden är ökad sysselsättning och starka offentliga finanser.

Nytt tillfälligt statsbidrag till kommunsektorn

En viktig utgångspunkt för regeringen är att bevara förtroendet för att det offentliga klarar att tillhandahålla viktiga välfärdstjänster såsom utbildning, vård och omsorg. Kommunsektorn har tillförts 17 miljarder kronor i tillfälligt höjda statsbidrag för 2010. I 2009 års ekonomiska vårproposition aviserades en permanent höjning av det generella statsbidraget med 5 miljarder kronor fr.o.m. 2011. Det ekonomiska läget har förbättrats sedan 2010 års ekonomiska vårproposition beslutades. Trots den starkare ekonomiska utvecklingen bedöms dock kommunsektorns inkomster utvecklas

svagt under 2011. Kommunsektorn tillförs ett nytt tillfälligt statsbidrag om 3 miljarder kronor 2011. Tillsammans med den permanenta höjningen av statsbidraget på 5 miljarder kronor tillförs kommunsektorn därmed totalt 8 miljarder kronor 2011.

Skattesänkning för pensionärer

En av de grupper som påverkats mest av finanskrisen och den efterföljande lågkonjunkturen är pensionärerna. Inkomstskatten har sänkts för denna grupp både 2009 och 2010 genom ett förhöjt grundavdrag för personer som är 65 år eller äldre. I 2010 års ekonomiska vårproposition aviserades en ytterligare skattesänkning med 5 miljarder kronor 2011. Regeringen föreslår nu ytterligare en sänkning av skatten för pensionärerna. Satsningen omfattar 2,5 miljarder kronor utöver de 5 miljarder kronor som aviserades i vårpropositionen.

Hälso- och sjukvård

Tillgången till en hälso- och sjukvård av god kvalitet efter behov till alla, oavsett inkomst och bakgrund, är en viktig grundpelare för det svenska välfärdssamhället. Kömiljarden har visat sig vara en träffsäker och effektiv reform för att korta värdköerna. Vårdgarantin bör förstärkas inom ramen för kömiljarden. Målet är att väntetiden för specialistbesök och behandling ska minska successivt under hela mandatperioden. Satsningar föreslås även med inriktning på bl.a. ökad patientsäkerhet och fr.o.m. 2012 på en sammanhållen vård och omsorg om äldre samt ett tredje steg i tandvårdsreformen. Satsningarna uppgår till totalt 0,5 miljarder kronor 2011, 1,5 miljarder kronor 2012 och 3,4 miljarder kronor per år 2013 och 2014. Drygt hälften av satsningarna sker genom omprioriteringar inom befintliga ramar. Netto tillförs 0,5 miljarder kronor för 2011 och 1,5 miljarder kronor per år 2012–2014.

Äldrepolitik

När det gäller äldrepolitiken föreslår regeringen att ett prestationsbaserat statsbidrag införs för perioden 2011–2014. Bidraget syftar till att stimulera förbättrade arbetssätt med äldre multisjuka inom primärvården samt för ökad samordning mellan kommuner och landsting i vård- och omsorgsinsatser för äldre. Vidare föreslås en bred satsning på äldres boende. Under 2011 ska en arbetsgrupp utarbeta förslag till breda och strategiska boendelösningar för äldre, däribland förutsättningar för stöd i planeringsprocessen till kommuner som erbjuder lösningar för äldre par som fortsatt vill bo ihop även om deras omsorgsbehov skiljer sig åt. En fyraårig satsning i form av stimulansmedel för lokala värdighetsgarantier föreslås. Vidare föreslås en utbildningsatsning i syfte att stärka kompetensen i äldreomsorgen och kunna erbjuda fördjupningsutbildningar. Slutligen föreslås en fortsättning på regeringens tidigare satsning på ökad valfrihet i äldreomsorgen

t.o.m. 2014. Satsningarna uppgår sammantaget till drygt 0,5 miljarder kronor 2011, ca 1,6 miljarder kronor 2012 och ca 2,1 miljarder kronor 2013 och 2014. Merparten av satsningarna sker genom omDispositionering av befintliga medel. Äldrepolitiken tillförs 200 miljoner kronor per år.

Familjepolitik

Alla barn och ungdomar ska ges förutsättningar för en ekonomisk och social trygghet samt en god relation till båda sina föräldrar. Bostadsbidragets särskilda bidrag för barnfamiljer kommer att höjas. Föräldrar som är ensamma i sitt föräldraskap ska kunna överlåta en del av föräldrapenningen. För den som i praktiken är ensamstående bör möjligheten att ta del av alla föräldraförsäkringens dagar också införas. Möjligheten för studenter att låta någon som avstår arbete ta hand om studentens sjuka barn genom att överlåta dagar i den tillfälliga föräldrapenningen bör utredas. Dessutom kommer regeringen att pröva förutsättningarna för att ge kompensation till föräldrarna om barnomsorgsgarantin inte infrias. En förenklad jämställdhetsbonus införs. Bonusen kopplas till utbetalningen av föräldrapenningen i stället för att som nu ges som en kreditering på skattekontot. Också vårdnadsbidraget görs mer flexibelt. Föräldrar ska kunna vara föräldralediga samtidigt, med föräldrapenning, i 30 dagar under barnets första levnadsår. Därutöver föreslås ett antal andra mindre reformer på familjepolitikens område. Sammantaget uppgår satsningen till ca 900 miljoner kronor per år 2012–2014.

Jämställdhet

I Sverige ska kvinnor och män ha samma möjligheter att påverka sin vardag och forma sina liv. Det finns alltför stora löneskillnader som förklaras av kön. Inom familjepolitiken föreslås en förenkling av jämställdhetsbonusen. En fortsatt satsning på kvinnors företagande föreslås liksom ett fortsatt stöd till arbetet med att motverka mäns våld mot kvinnor, exempelvis genom skyddat boende. I syfte att stödja kommuners och landstings arbete med jämställdhet, bl.a. med åtgärder riktade mot förskolan, föreslås även ett fortsatt stöd till Sveriges Kommuner och Landstings satsning "Hållbar jämställdhet". Sammantaget uppgår satsningen till drygt 200 miljoner kronor per år under mandatperioden.

Kultur och idrott

Det s.k. idrottslyftet föreslås fortsätta och ges en stabil finansiering via anslag i stället för som i dag genom bidrag från Svenska Spel AB. Skapande skola utvidgas till de lägre årskurserna. På så sätt skapas förutsättningar för kultursatsningar inom hela grundskolan. Bevarandet av Nationalmuseums och Operans unika byggnader prioriteras genom att medel skjuts till för ombyggnad respektive renovering och underhåll. Satsningarna omfattar drygt 0,5 miljarder kronor per år.

Tabell 2.8 Regeringens satsningar på välfärden och kommunerna*Miljarder kronor*

	2011	2012	2013	2014
Kommuner	3,0			
Pensionärer	2,5	2,5	2,5	2,5
Hälsa- och sjukvård	0,5	1,5	1,5	1,5
Äldrepolitik	0,2	0,2	0,2	0,2
Familjepolitik		0,9	0,9	0,9
Jämställdhet	0,2	0,2	0,2	0,2
Kultur och idrott	0,5	0,6	0,6	0,6

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Reformambitioner

Regeringen redovisar i budgetpropositionen reformambitioner för perioden 2012–2014 som är betingade av att det uppstår ett varaktigt reformutrymme. Bland de frågor som tas upp finns rättsväsendet, fler bostäder och fastighetstaxering av bostäder.

2.1.4 Forskning och utbildning

Ökad kunskap

Regeringen framhåller att gymnasieskolan reformeras bl.a. i syfte att förbättra genomströmningen. Ett annat sätt att öka andelen individer som fullföljer sin utbildning är att genomföra reformer som gör att elever kommer bättre förberedda till gymnasiet. Fokus för regeringens kommande satsningar ligger därför på grundskolan.

Det är både kvantiteten av och kvaliteten på utbildningen som ska stärkas. I praktiken betyder det att eleverna ska få mer av lärarledd undervisning av välutbildade och kompetenta lärare. Regeringen föreslår bl.a. följande reformer:

- Den största satsningen någonsin på lärlingsutbildning: 30 000 lärlingsplatser inrättas i gymnasieskolan och 5 900 inom vuxenutbildningen.
- Ett lärarpaket med förlängt lärarlyft, stärkt pedagogiskt ledarskap, vidareutbildning av obehöriga lärare och forskarskolor.
- Utvärdering av elevernas kunskaper med tidigare betyg och fler nationella prov.
- Stöd till elever som behöver extra hjälp i skolarbetet genom en förlängd läsa-skriva-räkna-satsning och förlängd satsning på sommarskolor.
- En fortsatt kamp mot diskriminering och mobbning genom förebyggande arbete.
- Ett riktat bidrag för att stärka elevhälsan 2012 och 2013.

- Stärkt undervisning i matematik, naturvetenskap och teknik genom förlängd s.k. MNT-satsning, fler lektionstimmar i matematik i grundskolan och en försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan.
- En satsning på entreprenörskap i skolan och skapande verksamhet.
- Bättre skolor i utsatta områden genom incitament till skolor som utvecklar sitt arbete och blir bättre på att ge elever goda kunskaper.
- Förbättrad utvärdering av utbildningsområdet. En ny utvärderingsfunktion inrättas fr.o.m. den 1 januari 2012.

Det ska löna sig att vara en bra lärare och att bli en bättre lärare. Regeringen avser därför att tillsätta en arbetsgrupp för att analysera hur ett stimulansbidrag kan utformas som kan ges till skolhuvudmän som inför lönesättningsmodeller som belönar lärare vars undervisning visar en positiv påverkan på elevernas resultat och trivsel.

Regeringen föreslår att ytterligare 10 000 platser på yrkesvux skapas för läsåret 2010/2011.

Den kvalitetsbaserade resurstilldelningen inom den högre utbildningen kommer att omfatta ca 300 miljoner kronor och fasas in 2013. För att ytterligare stärka kvaliteten inom den högre utbildningen föreslår regeringen en höjning av grundutbildningsanslagen om inledningsvis 200 miljoner kronor 2012 och därefter 400 miljoner kronor fr.o.m. 2013.

Studiemedlets lånedel höjs med ca 500 kr per studiemånad från hösten 2011.

Totalt uppgår kostnaderna för de föreslagna reformerna på utbildningsområdet till 7,7 miljarder kronor under perioden 2010–2014, varav regeringen föreslår att 0,5 miljarder kronor anvisas på hösttilläggsbudgeten för 2010 och 1,2 miljarder kronor för 2011.

Reformambitioner

Regeringen redovisar i budgetpropositionen reformambitioner för perioden 2012–2014 som är betingade av att det uppstår ett varaktigt reformutrymme. Enligt planerna kommer en ny forsknings- och innovationsproposition att läggas fram under mandatperioden. Propositionen kommer att inriktas mot att stärka kvaliteten i forskningen för att skapa förutsättningar för en forskning av hög internationell klass.

2.1.5 Klimat, miljö och infrastruktur

Klimat och miljö

Klimatförändringarna är enligt regeringen vår tids största utmaning, som kräver en ambitiös och sammanhållen klimat- och energipolitik både internationellt, inom EU och i Sverige. För att möta denna utmaning har regeringen satt upp ett nationellt klimatmål med högre ambitionsnivå än det åtagande som Sverige har enligt EU:s bördefördelning.

Genom allianspartiernas klimat- och energiöverenskommelse har grunden lagts för en långsiktig, hållbar och kostnadseffektiv klimat- och energipolitik. Alliansens överenskommelse innebär att utsläppen av växthusgaser för de verksamheter som inte innefattas av EU:s utsläppshandelssystem ska minska med 40 % till 2020 jämfört med 1990. Överenskommelsen bygger på underlag från Vetenskapliga rådet, den parlamentariska klimatberedningen och den dialog som regeringen fört med olika samhällsaktörer kring energi- och klimatfrågorna. Regeringen bedömer att klimatmålet till största del nås med beslutade och aviserade åtgärder. Det förutsätter dock att klimatinvesteringar i andra länder genomförs även om fortsättningsvis. Regeringen aviserar därför ytterligare medel för detta ändamål fr.o.m. 2013.

Regeringen har en långsiktig prioritering om att Sverige år 2030 ska ha en fordonsflotta som är oberoende av fossila bränslen. För att bidra till detta och för att nå målet om att 50 % av den svenska energin ska vara förnybar år 2020 möjliggörs en ökning av den skattebefriade låginblandningen av biodrivmedel i bensin och diesel. Vidare föreslås att ett demonstrationsprogram för elbilar och laddhybrider skapas samt att en supermiljöbilspremie för bilar med låga utsläpp införs. Supermiljöbilspremien ska enligt förslaget införas under mandatperioden och omfatta 40 000 kr per bil. En handlingsplan för att identifiera, begränsa och fasa ut farliga kemikalier ska utarbetas. Regeringen föreslår även ökade satsningar på miljöteknik, förnybar energi och energiforskning. Vid en kontrollstation 2015 ska den faktiska utvecklingen i förhållande till de energi- och klimatpolitiska målen för 2020 utvärderas, vilket kan leda till justeringar av styrmedel. Koldioxidskatten behöver enligt regeringen inte höjas under mandatperioden utöver fattade beslut och normal inflationsjustering. Den havsmiljörensning som påbörjades under förra mandatperioden ska utökas. Regeringens arbete med att nå miljö kvalitetsmålet Levande skogar fortsätter, och ytterligare medel avsätts 2011–2014. Satsningen på Hållbara städer fortsätter enligt regeringen t.o.m. 2012 för att bl.a. säkerställa att kunskaper sprids och erfarenheter tas till vara och utvecklas inom forskning och miljöteknikutveckling. Det övergripande målet för miljöpolitiken är enligt regeringen att kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta utan att man orsakat ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De satsningar som nu föreslås uppgår sammantaget till 0,7 miljarder kronor 2011 och till 2,5 miljarder kronor för perioden 2012–2014.

Den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade bilar är viktig för att driva fram den senaste och bästa tekniken vad gäller miljöfordon. Regeringen har därför som reformambition att förlänga den tidsbegränsade nedsättningen för de bilar som är utrustade med den senaste tekniken för drift med elektricitet eller annan gas än gasol. Regeringen avser att återkomma med ett detaljerat förslag under 2011 om vilka bilar som nedsättningen kommer att omfatta.

EU har, bl.a. under Sveriges ordförandeskap, drivit flera viktiga frågor framåt. Tvågradersmålet har fått stöd av världens största ekonomier, andra åtaganden har gjorts av stora utsläppsländer och insatser enligt Köpenhamnsackordet har finansierats de närmaste åren. Regeringens ambition är att stärka Sveriges roll i de internationella klimatförhandlingarna.

Infrastruktur

Genom samhällsekonomiskt lönsamma infrastrukturinvesteringar kan enligt regeringen snabbare och effektivare person- och godstransporter åstadkommas. Regeringen har nyligen beslutat om en trafikövergripande nationell plan som innehåller satsningar på närmare 500 miljarder kronor för perioden 2010–2021. Anslagen höjdes med 3,9 miljarder kronor per år. Enligt regeringen kan ett nytt infrastrukturbeslut komma att tas under mandatperioden.

2.2 Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag till riktlinjer

2.2.1 De offentliga finanserna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet framhåller i sin motion Fi230 att Sveriges ekonomi ska tillbaka till ett överskott och anser att reformer bara ska genomföras om det statsfinansiella läget så tillåter. De budgetpolitiska målen ska ligga fast. Utgiftstaken är ett centralt styrinstrument för budgetpolitiken. De offentliga finanserna har försämrats med drygt 100 miljarder kronor sedan 2006. Ska man värna de offentliga finanserna anser motionärerna att det krävs ansvar för såväl inkomster som utgifter. Motionärerna avvisar därför principen om utförsäljningar av statliga bolag för utförsäljningarnas egen skull. Valfärden kommer först och är överordnad skattesänkningar. När arbetslösheten vuxit har också underskotten i de offentliga finanserna ökat. Trots att regeringen bedömer att resursutnyttjandet i ekonomin når jämvikt först i slutet av 2014 är budgetpropositionen, enligt motionärerna, praktiskt taget fri från konkreta åtgärder i syfte att pressa tillbaka arbetslösheten. Motionärerna framhåller att målet för deras politik är att nå full sysselsättning och att hålla ihop Sverige. En hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till den offentligt finansierade generella valfärden.

Effekten på den offentliga sektorns finansiella sparande av de reformer som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår på utgiftssidan 2011 är ca 16 miljarder kronor högre än de reformer som regeringen föreslår. På inkomstsidan presenterar motionärerna förslag som är 16 miljarder högre än regeringens 2011. Motionärernas förslag innebär att den offentliga sektorns finansiella sparande är -0,4 % av BNP 2011, vilket är

detsamma som regeringens förslag. Motionärerna föreslår utgiftstak för 2011–2013 som är 15, 20 respektive 25 miljarder kronor högre än regeringens.

Motionärerna föreslår att statsbidragen till kommunerna ökar med 6,6 miljarder kronor 2011 jämfört med regeringens förslag. I detta ryms även ett konjunkturstöd under 2011 på 2 miljarder kronor. Motionärernas förslag om att förbättra arbetslöshetsförsäkringen beräknas kosta totalt ca 3 miljarder kronor. Motionärerna föreslår även ökade insatser för yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning på 680 miljoner kronor och en satsning på vuxenutbildning på drygt 1 miljard kronor. Motionärernas förslag om höjt tak i sjukförsäkringen 2011 kostar 1,4 miljarder kronor. Dessutom föreslås en besparing inom försvaret på 2 miljarder kronor 2011. Motionärerna vill sänka skatten för pensionärer med 2,5 miljarder kronor mer än regeringen. På inkomstsidan föreslås vidare att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för unga avskaffas, vilket innebär att motionärerna kan tillgodoräkna sig 9,8 miljarder kronor 2011. I motionen finns också förslag om avskaffat jobbskatteavdrag för miljonärer och avskaffat RUT-avdrag på sammanlagt 2,8 miljarder kronor 2011. Miljö- och energiskatterna ska enligt motionärernas förslag ökas med nästan 4,5 miljarder kronor 2011. Arbetsgivaravgifterna för småföretag ska enligt motionärernas förslag sänkas med sammanlagt 2 miljarder kronor.

I motionen redovisar Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet ett antal reformambitioner efter 2011. Steg för steg vill motionärerna nå målet om att minst 80 % ska få 80 % av sin lön i arbetslöshetsförsäkring. Taket i sjukförsäkringen ska höjas, och på sikt vill motionärerna höja taket i sjukförsäkringen till tio prisbasbelopp så att de allra flesta får ut 80 % av sin tidigare inkomst i sjukpenning. Motionärerna aviserar också att skatteklyftan mellan löntagare och pensionärer bör tas bort under mandatperioden. Motionärerna vill långsiktigt stärka kommuners och landstings ekonomi genom att se till att statsbidragen är värdesäkrade. Maxtaxa i förskolan, förstärkningar av personaltäteten inom både förskolan och skolan, satsningar inom äldreområdet, avgiftsfri tandvård upp till 24 år och borttagande av hela arbetsgivaravgiften för den som anställer en ung arbetslös är ytterligare reformambitioner som motionärerna förordar för mandatperioden.

Tabell 2.9 Den offentliga sektorns finanser (S, MP, V)

Miljarder kronor, avvikelse i förhållande till regeringen

	2011
Offentliga sektorns inkomster	+16,4
Offentliga sektorns utgifter	+16,4
Finansiellt sparande	+0
Staten	-0,7
Ålderspensionssystemet	+0,7
Kommunsektorn	±0
Finansiellt sparande i procent av BNP	-0,4 %

Källa: Motion Fi230.

Tabell 2.10 Statsbudgetens inkomster (S, MP, V)*Miljarder kronor, avvikelse i förhållande till regeringen*

	2011
Skatt på arbete	+9,0
Skatt på kapital	+2,2
Skatt på konsumtion och insatsvaror	+4,4
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	+15,6
avgår kommunala inkomstskatter	±0
avgår avgifter till ålderspensionssystemet	±0
Statens skatteintäkter (periodiserat)	+15,6
Periodiseringar	±0
Statens skatteinkomster (kassamässigt)	+15,6
Övriga inkomster (kassamässigt)	+0,1
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	+15,7

Källa: Motion Fi230.

Tabell 2.11 Statsbudgetens saldo och statsskulden (S, MP, V)*Miljarder kronor, avvikelse i förhållande till regeringen*

	2011
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	+15,7
därav inkomster av försåld egendom	±0
Statsbudgetens utgifter	+16,4
därav statsskuldsräntor	±0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0
kassamässig korrigering	±0
Statsbudgetens saldo	-0,7

Källa: Motion Fi230.

2.2.2 Tillväxt och sysselsättning

100 000 fler jobb, praktikmöjligheter och utbildningsplatser

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet framhåller att Sverige behöver fler jobb och föreslår 100 000 fler jobb, praktikmöjligheter och utbildningsplatser.

Flera åtgärder mot ungdomsarbetslösheten föreslås, bland dem ett ungdomsavdrag där hela arbetsgivaravgiften tas bort för den som anställer en ung arbetslös. Motsvarande subvention kan ges för den som ger en ung person en praktik- eller traineeplats. Företag och organisationer ska uppmuntras att tidigarelägga framtida anställningar genom ett brett generationsväxlingsprogram. Aktivitetsförbudet på Arbetsförmedlingen, som tvingar unga att vänta minst tre månader för att få utbildning eller praktik, ska tas bort.

Den långsiktiga ambitionen är att alla före 25 års ålder ska ha en fullständig gymnasieexamen. Redan 2011 bör ett ungdomslyft införas för att ge unga arbetslösa möjlighet att läsa in gymnasiet med rimliga studievillkor, och därefter bör man gå vidare med ett bredare framtidslyft med fler grupper. Vidare måste ungas rätt till trygga anställningar stärkas.

Motionärerna vill inrätta ett innovationsprogram för en konkurrenskraftig industri och kunskapsintensiv tjänstesektor. Vidare framhålls förenkling genom en Onestop-tillståndsportal och förbättring av företagarnas möjligheter att själva välja karenstid i sjukförsäkringen. En riskkapitalfond bör inrättas. Hela Sverige ska ges möjlighet att utvecklas utifrån sina styrkor och förutsättningar. Det är viktigt att investera i välfungerande kommunikationer och att det finns både offentlig och kommersiell service i hela landet.

Socialavgifterna för småföretag ska sänkas under 2011 och 2012. Reformambitionen är att under mandatperioden sänka restaurangmomsen, givet att det finns ett varaktigt reformutrymme. Om ytterligare ekonomiskt utrymme uppstår kommer ytterligare lättnader för småföretagen att genomföras. Det kan handla om sänkt moms i andra delar av tjänstesektorn, sänkta arbetsgivaravgifter, minskade sjuklönekostnader eller ett riskkapitalavdrag.

Arbetsförmedlingen ska bättre kunna möta även dem som vill gå vidare i sitt yrkesliv och ska därför utvecklas till en kompetensförmedling. Även den som jobbar behöver uppdatera sin kompetens, och förutsättningarna för en kompetensförsäkring bör utredas.

Arbetslöshetsförsäkringen ska förbättras, och det ska inte kosta mer än ca 80 kr i månaden att vara med – lika för alla. Ersättningsnivån och taket ska höjas så att alla som tjänar upp till ca 25 000 kr i månaden 2012 får ut 80 % av sin lön i a-kassa. Målet är att minst 80 % ska få 80 % av sin lön i arbetslöshetsersättning. En sammanhållen översyn av hela regelverket kring a-kassan behöver göras, bl.a. avseende villkoren för deltidsarbetslösa och studerande. A-kassan ska vara frivillig och solidariskt finansierad.

Arbetsrätten ska stärkas. Motionärerna vill underlätta för arbetstagarare att få fasta tjänster genom att lagstifta så att det blir svårare för arbetsgivare att stapla visstidsanställningar på varandra. Alla som arbetar i Sverige ska behandlas lika. Motionärerna vill riva upp lex Laval, revidera utstationeringsdirektivet och verka för att EU ska anta ett juridiskt bindande socialt protokoll för fackliga rättigheter. Dessutom vill motionärerna att lagstiftningen om företags och organisationers anlitande av bemanningsföretag ska ses över.

Motionärerna vill öka resurserna till Arbetsmiljöverkets tillsyns- och informationsarbete, utbildning av skyddsombud, de regionala skyddsombudens verksamhet samt arbetslivs- och arbetsmiljöforskning. Stress och belastningsskador är prioriterade forskningsområden.

Integration

Motionärerna anser att nyanlända ska få lättare att få jobb. Språket är en nyckel, och en kvalitetssatsning på sfi bör göras. Alla kommuner ska också vara skyldiga att kunna ta emot flyktingar. Förutsättningarna för personer med en funktionsnedsättning att delta i arbetslivet måste också förbättras.

2.2.3 Velfärden och kommunerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill förbättra kvaliteten och tillgängligheten i velfärden. Velfärden kommer först och är överordnad skattesänkningar.

Mer resurser till kommunerna

I motionen framhålls att högre kvalitet inte går att uppnå utan fler anställda i velfärden. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill investera ca 6,6 miljarder kronor mer än regeringen i vård, skola och omsorg för år 2011. Långsiktigt ska kommuners och landstings ekonomi säkras genom att statsbidragen är värdesäkrade.

Alla ska kunna veta vad de kan kräva av offentliga tjänster, och t.ex. statliga myndigheter ska uppmuntras att införa servicegarantier. Utöver mer resurser och fler anställda i velfärden behövs det också smartare sätt att utnyttja velfärdens resurser. Det gäller inte minst personalens kunskap och kompetens. Alla som jobbar i offentligt finansierade verksamheter ska ha rätt till meddelarskydd.

Slopad skatteklyfta mellan lön och pension

Pension är uppskjuten lön, framhåller motionärerna. Givet att det statsfinansiella läget så tillåter vill motionärerna avskaffa klyftan i beskattning mellan lön och pension. Olika typer av inkomst av tjänst ska beskattas lika. Fortsatta steg för att nå en likformig beskattning bör tas. Det innebär att skillnaden i beskattning ska minska mellan löntagare och andra grupper utöver pensionärer, exempelvis förtidspensionärer.

Hälso- och sjukvård

Alla ska få vård efter behov. Den som har haft möjlighet att teckna en privat sjukvårdsförsäkring ska inte kunna gå före i kön.

Den fria etableringsrätten ska rivs upp. Det s.k. vårdvalet ska ersättas av ett hälsoval så att vårdens resurser går dit där de mest behövs och det hälsofrämjande arbetet förbättras. Alla patienter ska kunna välja vårdcentral – men vårdbolagen ska inte kunna välja patienter. Inga universitets- eller regionsjukhus ska säljas ut.

Folkhälsan ska främjas. Kraftfulla insatser ska göras för att minska över- och felanvändningen av läkemedel. Tillgängligheten i sjukvården ska förbättras genom t.ex. fler hemläkarbilar för barn och äldre, fler närakuter och fler kvällsöppna vårdcentraler. Om det finns utrymme för ytterligare reformer under mandatperioden ska tandvården för unga och äldre förbättras.

Äldrepolitik

Tryggheten, friheten och livskvaliteten för äldre ska stärkas. För att fler ska kunna anställas i äldreomsorgen ska kommunerna ges tillräckliga resurser. En stimulans till kommunerna för fria timmar bör införas 2011. Det kan handla om en extra promenad i friska luften eller ett teater- eller restaurangbesök. Genom en parbogaranti ska äldre kunna bestämma om de vill fortsätta att bo tillsammans.

Som ett komplement till dagens maxtaxa i äldreomsorgen bör ett maxtak på 100 kr för timavgiften i hemtjänsten införas. Kommunerna bör stimuleras att erbjuda äldreomsorg på andra språk än svenska. För att skapa bättre ekonomisk trygghet för dem med små marginaler bör bostadstillägget för pensionärer och förtidspensionärer förbättras.

Förskola och familjepolitik

Motionärerna vill investera i ett brett kompetenslyft 2011 för förskolans personal och ta ett första steg för mindre barngrupper. Målet är att det ska finnas högst fem barn per anställd.

Barn ska få rätt att gå 30 timmar i förskolan – även om de får ett syskon eller om en förälder blir arbetslös. Kommunerna ska stimuleras att erbjuda mer barnomsorg på obekvämt arbetstid. Om det finns utrymme för fler reformer under mandatperioden ska avgifterna i förskolan sänkas, genom sänkt maxtaxa.

Barnfattigdomen måste minska, och målet är att antalet familjer i behov av socialbidrag ska vara 50 000 färre 2015. Underhållsstödet, bostadsbidraget för ensamstående och taket i den tillfälliga föräldrapenningen (de s.k. vab-dagarna) ska höjas. Det bör utredas hur barnkonventionen ska kunna införlivas i svensk lagstiftning. Vidare anser motionärerna att det bör tas ett samlat grepp om familjepolitiken och att lagstiftningen bör moderniseras så att den passar alla typer av familjebildningar.

En riktig sjukförsäkring

Alla ska ha rätt till vård och rehabilitering för att kunna leva ett bättre liv och för att kunna arbeta efter egen förmåga. Ingen ska – som i dag – bli försäkringslös bara för att en administrativ gräns passeras.

Sjukförsäkringen ska vara förutsägbar och modern. Stelbenta tidsgränser ska ersättas med individuella rehabiliteringsplaner. Sjukförsäkringen ska ge verklig inkomsttrygghet. Taket i sjukförsäkringen ska höjas i två steg till

8,5 prisbasbelopp 2012. På sikt bör taket höjas till tio prisbasbelopp så att de allra flesta får ut 80 % av sin tidigare inkomst i sjukpenning. Det bör investeras mer i rehabilitering.

Bygg bort bostadsbristen

Bostadsbristen ska mötas genom ökat bostadsbyggande. Målet är att nyproduktionen av hyresrätter ska fördubblas och att bostadsbyggandet senast 2016 ska uppgå till 40 000 bostäder om året, varav en majoritet bör vara hyresrätter. Ett statligt stöd för att stimulera ökat bostadsbyggande med inriktning mot hyresrätter till rimliga hyror och kostnader samt miljövänligt teknik bör utformas.

Särskilt bostadsförsljningslagen behöver ses över, i syfte att stärka allas rätt till bostad. Lagstiftningen mot diskriminering bör förstärkas och inkludera tillgänglighetsfrågor.

Trygghet

Genom att polisens myndigheter slås samman till en myndighet effektiviseras polisens arbete. Dagens polisutbildning ska ersättas med en högskoleutbildning. Insatserna för att förhindra mäns våld mot kvinnor ska intensifieras. FRA-lagen ska rivas upp och göras om – och för att det ska bli rätt ska en parlamentarisk utredning tillsättas.

Jämställdhet

Kvinnor ska ha halva makten och hela lönen. Alla arbetsgivare med minst tio anställda ska göra lönekartläggningar varje år och upprätta handlingsplaner. Om det finns utrymme för ökade reformer ska Diskrimineringsombudsmannen få förstärkta resurser.

Heltid ska bli en rättighet och deltid en möjlighet. Arbetsmarknadens parter har det huvudsakliga ansvaret för att det blir så, men om frågan inte kan lösas avtalsvägen är motionärerna beredda att lagstifta om rätt till heltid. Redan 2011 och 2012 ska en heltidsmiljard satsas för att driva på utvecklingen i kommuner och landsting.

Kultur och idrott

Motionärerna vill ha ett kreativt Sverige med ett kulturliv som underhåller, ifrågasätter och ställer saker på sin spets. Om det finns utrymme för ytterligare reformer under mandatperioden ska en kulturmiljard satsas. Den nya satsningen på kulturen ska t.ex. kunna rymma en maxtaxa i kultur- och musikskolan, ett återinförande av fri entré på statliga museer och ett nytt populärkulturcentrum för film, musik, dataspel och serietecknande.

Ett nytt handslag med idrottsrörelsen ska genomföras. Handslaget ska uppmuntra barn och unga till rörelse samt främja utveckling av föreningar och ledare, jämställdhet och integration.

2.2.4 Forskning och utbildning

Kunskap och kvalitet i skolan – med mindre klasser

Motionärerna vill investera i ett kvalitetsprogram för skolan, med ambitionen att lärartätheten ska öka till 9 lärare per 100 elever. Målet är att Sverige ska ligga bland topp tio i OECD:s Pisa-undersökning inom matematik, läsförståelse och naturvetenskap 2015. Motionärerna vill se ett nationellt initiativ för att motverka mobbning och annan kränkande behandling i skolan, förbättra modersmålsundervisningen, satsa på elevhälsa och genomföra ett skolkökslyft.

Skriftliga omdömen ska ges från första årskursen så att det är tydligt för elever, föräldrar och lärare hela tiden vad som krävs för att nå målen. För att varje elev ska ha möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar och för att främja pedagogisk mångfald ska det vara möjligt att avvika från den nationella timplanen. Betyg ska ges från årskurs sju. De senaste årens stora skolreformer ska utvärderas, och möjligheterna till en likvärdig utbildning, ökad kvalitet och en sammanhållen skola ska stärkas. Gymnasieskolan ska ge alla högskolebehörighet.

En skol-ROT omfattande 200 miljoner kronor för 2011 och 400 miljoner kronor för 2012 bör införas.

Fler utbildningsplatser och höjda studiemedel

Motionärerna vill 2011 bygga ut högskolan, yrkeshögskolan, vuxenutbildningen och den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen med 44 000 platser. Utbildningen vid högskolan ska förbättras genom satsningar på kvalitet och bättre karriär- och yrkesvägledning samt bättre möjligheter till praktik.

Redan 2011 avsätts resurser för att höja bidragsdelen i studiemedlet med 100 kr i månaden. Om det finns utrymme för ytterligare reformer under mandatperioden ska studiemedlet höjas med 600 kr i månaden – 400 kr i bidrag och 200 kr i lån. Tilläggsbidraget för studenter med barn bör höjas. En ytterligare höjning av studiemedlet kan behövas på sikt. För att fler ska få chansen att läsa på högskolan måste också antagningsreglerna till högskolan förändras. Till exempel ska arbetslivserfarenhet kunna tillgodoräknas och möjligheter att läsa in på komvux finnas.

2.2.5 Klimat, miljö och infrastruktur

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill se ett Sverige som tar ansvar för kommande generationer och ett Sverige som tar täten vad avser klimatomställningen och därmed kraftigt reducerar utsläppen av växthusgaser. För att uppmuntra till klimatinvesteringar och därmed minska energiförbrukningen förordar motionärerna ett utvidgat ROT-avdrag som även omfattar hyreshus och att en klimatbonus införs. För att uppmuntra hushåll till större klimatinvesteringar föreslås också ett klimatavdrag som

ger nedsatt fastighetsavgift till 0 kr under tre år. Motionärerna vill även stimulera till lokala klimatinvesteringar i kommunerna och föreslår ett klimatinvesteringsprogram.

Transporter är enligt motionärerna en stor miljöbelastning i vårt samhälle, och de anser att fler transporter ska styras om från väg till järnväg. Det behövs betydande upprustningar och förbättringar i järnvägsnätet, enligt motionärerna, varför investeringar föreslås om 100 miljarder kronor ytterligare för utbyggnad av hållbar infrastruktur 2010–2021. För att finansiera investeringar i infrastruktur vill motionärerna införa en kilometerskatt för tunga lastbilstransporter 2013.

Partierna anser också att utsläppen från biltrafiken behöver minska och stöder därmed omställning av tunga fordon och efterkonvertering av bilar.

Det ska vidare, enligt Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet, vara billigare att tanka fossilt, och antalet biogasmackar måste öka. Motionärerna vill även behålla nedsättningen av skatten för förnybara bränslen efter 2013, givet att EU tillåter det, investera i en ökad produktion och distribution av biogas samt stödja utvecklingen av elbilar. Partierna är av den uppfattningen att ägare till bilar med låga utsläpp ska gynnas och att de som har bilar med höga utsläpp ska betala mer, och partierna vill prova en modell med nybilsskatt eller bonus. Koldioxidrelateringen av fordonsbeskattningen ska enligt förslaget skärpas. Motionärerna föreslår vidare att skatt på fluorerande gaser och handelsgödsel införs och att skatten på vattenkraft och kärnkraft höjs.

Ingen ska enligt motionärerna utsättas för farliga kemikalier i sin vardag, och de vill därför skapa en giftfri miljö. För att få bort farliga gifter i kläder, leksaker och mat vill motionärerna förstärka Kemikalieinspektionens tillsynsarbete så att fler varor kan analyseras och kontrolleras. Partierna anser att arbetet mot miljögifter i EU och internationellt måste prioriteras, och de är också beredda att skyndsamt se över kemikalielagstiftningen.

Det internationella klimatarbetet bör enligt motionärerna drivas på. Motionärerna vill se ett globalt ansvarstagande i klimatfrågan, där Sverige är med och samlar länder med höga ambitioner för att driva frågan framåt. Vidare anser motionärerna att det var ett misslyckande att inte den svenska regeringen nådde längre i klimatomötet i Köpenhamn. Stor kraft bör ägnas åt att driva på det internationella klimatarbetet för att öka miljörättvisan. Sverige ska inom EU driva på för att höja dagens reduktionsmål om 20 % till 30 %. Sveriges medel för internationella klimatåtgärder ska öka, och Sverige ska vara en tydlig röst i världen mot utvinning av olja i känsliga naturområden. Motionärerna anser också att det behövs en internationell konvention för att skydda Arktis miljö, där svenska regeringen bör vara pådrivande.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill lämna över ett samhälle till nästa generation där våra stora miljöproblem är omhändertagna och föreslår ett ökat stöd till biologisk mångfald för skydd av

värdefulla skogar. Motionärerna vill också se ett starkare strandskydd i exploaterade områden så att stränderna blir tillgängliga för alla. Vidare anser partierna att det behövs nya mål för ekologisk matproduktion, och de säger nej till uranbrytning i Sverige.

2.3 Sverigedemokraternas förslag till riktlinjer

2.3.1 De offentliga finanserna

I sin budgetmotion Fi231 presenterar Sverigedemokraterna ett förslag på hur den svenska välfärden ska återupprättas samtidigt som skatten ska sänkas. Motionärerna vill omfördela medel från den kostsamma invandringspolitikerna och det verkningslösa utvecklingsbiståndet till nödvändiga välfärds- och trygghetsåtgärder samt till utökat riktat bistånd till verkliga flyktingar i världen. Med den politiken förbättras levnadsvillkoren för de äldre. Sjukvården förstärks, skolan får resurser och anslagen för vuxenutbildning ökas. För arbetstagarnas del förstärks det skyddsnät som, enligt motionärerna, urholkats av alliansregeringen. Sverigedemokraterna framhåller att det finns ett särskilt behov av en rättvis skattepolitik, där skatten i någon mån tas ut efter bärkraft och där hela politiken utformas för att välfärden ska vara solidariskt finansierad.

Utgiftstaket och överskottsmålet ska kvarstå för att skapa ett utrymme för en aktiv och balanserad stabiliseringspolitik. Sverigedemokraterna menar att resultatet av den politik som regeringen bedrivit som ett svar på finanskrisen, tillsammans med regeringens övriga prioriteringar med en omfattande nivå på invandringen, är att statens finanser försvagats mer än vad nöden och förutsättningarna gett anledning till.

Sverige behöver en ny jobbpolitik med utgångspunkt i att invandringen måste anpassas efter rådande förhållanden, inte minst på arbetsmarknaden. Motionärerna ställer sig bakom grundprincipen att det ska vara lönande att arbeta och vill behålla samtliga steg i jobbskatteavdraget. En permanent arbetsgivaravgiftsrabatt ska införas för de tio först anställda, vilket beräknas kosta 19,5 miljarder kronor. Finansieringen sker genom att sänkningen av den generella arbetsgivaravgiften avskaffas och halva nedsättningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar tas tillbaka. För att öka tillgången på riskkapital för småföretag föreslår motionärerna en extra vinstutdelning från Vattenfall på upp till 5 miljarder kronor om året för att inrätta en marknadskompletterande riskkapitalfond. I motionen finns förslag om en höjning av arbetslöshetsersättningen som ökar utgifterna med 2,1 miljarder kronor. För att återupprätta välfärden satsar Sverigedemokraterna utöver regeringen sammanlagt 17,7 miljarder kronor. I detta ryms 9,9 miljarder kronor till pensionärerna. För riktade satsningar till kommunerna för skola, vård och omsorg föreslås 4,9 miljarder kronor. För att stärka den ekonomiska tryggheten för familjer och ensamstående föräldrar föreslås 1,5 miljarder kronor. Motionärerna föreslår att taket för sjukpenningen

höjs så att fler människor får ut 80 % av sin sjukpenninggrundande inkomst vid sjukdom, vilket beräknas kosta sammanlagt 400 miljoner kronor. Slutligen föreslås en ökning av anslagen till kriminalpolitiken med sammanlagt 1,1 miljarder kronor samt satsningar på 1 miljard kronor för en skärpt försvarspolitik.

Genom omfattande besparingar på invandringspolitiken lösgörs stora resurser som i stället används för att förstärka välfärden. Redan det första året skapas ett reformutrymme genom att asyl- och anhöriginvandringen minskas med 90 %. Detta innebär minskade kostnader för invandringsmottagning i kommuner och landsting på 2,1 miljarder kronor. På migrationsområdet sparar motionärerna 3,6 miljarder kronor, på biståndet 9,5 miljarder kronor och inom integrationspolitikens område 2,6 miljarder kronor budgetåret 2011.

Tabell 2.12 Den offentliga sektorns finanser (SD)

Miljarder kronor, avvikelse i förhållande till regeringen

	2011
Offentliga sektorns inkomster	-11,0
Offentliga sektorns utgifter	-11,1
Finansiellt sparande	+0,1
Staten	+0,1
Ålderspensionssystemet	±0
Kommunsektorn	±0
Finansiellt sparande i procent av BNP	-0,4 %

Källa: Motion Fi231.

Tabell 2.13 Statsbudgetens inkomster (SD)

Miljarder kronor, avvikelse i förhållande till regeringen

	2011
Skatt på arbete	-7,1
Skatt på kapital	±0
Skatt på konsumtion och insatsvaror	+0,4
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	-6,7
avgår kommunala inkomstskatter	-13,7
avgår avgifter till ålderspensionssystemet	±0
Statens skatteintäkter (periodiserat)	-20,4
Periodiseringar	±0
Statens skatteinkomster (kassamässigt)	-20,4
Övriga inkomster (kassamässigt)	±0
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	-20,4

Källa: Motion Fi231.

Tabell 2.14 Statsbudgetens saldo och statsskulden (SD)*Miljarder kronor, avvikelse i förhållande till regeringen*

	2011
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	-20,4
därav inkomster av försäld egendom	±0
Statsbudgetens utgifter	-20,5
därav statsskulsräntor	±0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0
Kassamässig korrigering	±0
Statsbudgetens saldo	+0,1

Källa: Motion Fi231.

De förslag som Sverigedemokraterna presenterar i sin motion avser 2011 och innebär såväl lägre inkomster som lägre utgifter jämfört med regeringens förslag. Förslaget innebär att den offentliga sektorns inkomster minskar med ca 11 miljarder kronor, och den offentliga sektorns utgifter minskar med samma belopp. Detta innebär ett finansiellt sparande 2011 på -0,4 % av BNP, vilket är detsamma som regeringens förslag.

2.3.2 Tillväxt och sysselsättning

En ny jobbskapande politik

Sverigedemokraterna anför att det behövs ett fullständigt politiskt nytänkande för att bryta den långsiktiga utvecklingen med permanent hög arbetslöshet. Varaktigt hög sysselsättning och låg arbetslöshet skapas framför allt genom att man stärker den svenska globala konkurrenskraften. Invandringen måste kraftigt begränsas för att inte fylla på det redan befintliga överutbudet av arbetskraft.

Jobbskatteavdraget bör behållas. Grunden för morgondagens svenska innovatörer, företag och exportframgångar läggs genom att man stärker forskningen och sänker tröskeln mellan idé och innovation.

Forskningsanslaget till små och medelstora företag behöver öka, med ett särskilt fokus på kunskapsintensiva varor och tjänster. Stödet till forskning i småföretag bör öka med 200 miljoner kronor.

Motionärerna gör en satsning på småföretagandet genom att införa en permanent arbetsgivaravgiftsrabatt för de tio först anställda på bekostnad av den generella arbetsgivaravgiftssänkningen. Arbetsgivaravgiften för unga lärlingar slopas.

Starta-eget-bidraget kan vara avgörande för att få en ny verksamhet att fungera i början och ska över lag kvarstå i sin nuvarande utformning. Bidraget ska ges i upp till 9 månader. Satsningen omfattar 300 miljoner kronor per år.

Antalet undantag som företag kan göra från turordningsreglerna bör öka från den nuvarande nivån på två anställda till fem anställda. Därmed blir arbetsmarknaden mer rörlig, och företagen vågar anställa fler.

A-kassan måste stärkas för att skapa en bättre kompetensmatchning mellan arbetstagare och arbetsplatser. Nivån på arbetslöshetsersättningen ska ligga kvar på samma procentuella satser av den tidigare inkomsten, och taket höjs från dagens 680 kr till 900 kr per dag fram till arbetslöshetsdag 101, då taket för dagsbeloppet sänks till 750 kr. Möjligheten för arbetslösa att under de första hundra arbetslösa dagarna begränsa sitt sökande efter ett nytt arbete till ett närliggande geografiskt område återinförs.

RUT-avdraget bör utvecklas för pensionärer och barnfamiljer. Pensionärer över 75 år och hushåll med barn under 9 år ska kunna få upp till 75 % i avdrag. Kostnaden beräknas till 200 miljoner kronor extra per år.

Instegsjobben bör slopas, vilket innebär en besparing om 550 miljoner kronor.

Invandringspolitik

Enligt motionen har regeringarna de senaste decennierna fört en extrem invandringspolitik. Även om många enskilda invandrare lämnat positiva bidrag till det svenska samhället, har den sammantagna effekten av massinvandringspolitiken, i kombination med en samhällsupplösande mångkulturalism, blivit stora och allvarliga problem.

I motionen anförs att den hittillsvarande extrema och ansvarslösa invandringspolitiken ska ersättas med en ansvarsfull, human och samhällsvårdande invandringspolitik. En del av de resurser som frigörs ska användas till en långt mer effektiv flyktinghjälp ute i krishärdars närområden. Ytterligare 1 miljard kronor av biståndsramen bör således öronmärkas till UNHCR.

Det primära målet med Sverigedemokraternas politik är att återupprätta en gemensam nationell identitet och därmed också en stark inre solidaritet i det svenska samhället. Partiet tar avstånd från såväl mångkulturalism som rasism.

En ny asylpolitik

Sverigedemokraterna vill införa ett antal regelskärpningar på asylområdet. Asyl ska endast beviljas personer inom två kategorier: de som uppfyller kriterierna i FN:s flyktingkonvention (Genèvekonventionen) samt ett mindre antal kvotflyktingar som erbjuds asyl enligt avtal med UNHCR. Tillsammans med ytterligare skärpningar skulle Sverigedemokraternas politik sammantaget medföra en minskning av asylinvandringen med ca 90 %.

När det gäller anhöriginvandring framhålls att Sverige, vid en internationell jämförelse, har mycket generösa regler för anhöriginvandring. Sverigedemokraterna vill införa olika regelskärpningar. Sammantaget skulle Sverigedemokraternas politik enligt motionen medföra en minskning av anhöriginvandringen med ca 90 %.

Motionärerna framhåller att merparten av de föreslagna reglerna för asyl- och anhöriginvandring redan är genomförda i Danmark.

När det gäller arbetskraftsinvandring motsätter sig Sverigedemokraterna införandet av vad man kallar en närmast oreglerad arbetskraftsinvandring från hela världen. I första hand ska satsningar göras på matchning och kompetensutveckling av arbetslösa svenska medborgare. Rekrytering av särskild spjutspetskompetens som inte är möjlig att finna inom landets gränser bör kunna ske från övriga västländer. I en eventuell framtida situation av allmän och långvarig brist på arbetskraft kan Sverigedemokraterna tänka sig att införa ett gästarbetarsystem baserat på tillfälliga arbetstillstånd.

Sverigedemokraterna tror inte på mångkulturalism eller på någon annan segregationspolitik. Skattemedel ska inte delas ut till segregering verksamheter såsom etniska friskolor och kulturföreningar. Medel ska i stället satsas på verksamheter som bevarar, stärker och levandegör det svenska kulturarvet. Skattemedel ska inte heller gå till modersmålsundervisning, utan i stället ska mer resurser läggas på att stärka undervisningen i svenska.

2.3.3 Välfärden och kommunerna

Mer resurser till kommunerna

Utöver regeringens förslag om medel till kommunerna vill Sverigedemokraterna utöka det direkta ekonomiska utjämningsstödet med 2,5 miljarder kronor år 2011 med en tillhörande ambition om att successivt fortsätta att höja anslagen.

Tryggheten på äldre dagar samt pensionärernas ekonomiska villkor

Sverigedemokraterna kan inte acceptera att pensionärer beskattas hårdare än löntagare. Redan under 2011 ska pensionärsbeskattningen helt slopas.

Medel avsätts vidare till ett särskilt riktat investeringsstöd för att snabbt få till stånd en kraftig ökning av antalet trygghetsboenden. Stödet ska kombineras med krav på att trygghetsboendena även utformas för att bryta ensamhet och skapa en högre grad av gemenskap.

Ett statligt stimulansbidrag till kommunerna om 200 miljoner kronor årligen för en matreform inom äldreomsorgen ska införas. Sverigedemokraterna vill ge kommunerna ett statligt stimulansstöd med syftet att underlätta för de personer som vårdar eller stöder en närstående. Satsningen omfattar 600 miljoner kronor årligen.

För att i högre grad öka tryggheten och förebygga våld mot äldre införas ett stimulansbidrag till kommunerna på 50 miljoner kronor extra årligen, med det tillhörande uppdraget att kommunerna ska ta fram en strategi för att upptäcka och hantera våld mot äldre.

Målet är att kunna erbjuda alla svårt sjuka en fullgod palliativ vård i Sverige. Ett särskilt stöd riktas till kommunerna på 300 miljoner kronor årligen för att bidra dels till att en likvärdig vård erbjuds i hela landet, dels till att höja kvaliteten på den svenska palliativa vården.

Att få möjlighet att leva ett aktivt liv är stimulerande och förbättrar de äldres välbefinnande. Genom riktade statsbidrag på 300 miljoner kronor årligen ska de äldre därför erbjudas fler möjligheter att delta aktivt i olika sociala sammanhang.

Sammanlagt satsas 1 950 miljoner kronor i riktade äldreomsorgssatser till kommuner och landsting.

Ekonomisk trygghet för familjer och ensamstående föräldrar

Sverigedemokraterna vill gradvis höja nivån på föräldrapenningen upp till 90 %. En kostnadsfri familjerådgivning för barnfamiljer ska införas, och de föräldrar som vill ordna omsorgen om sina barn på egen hand ska ha möjlighet till det. Därför måste också den nuvarande nivån på vårdnadsbidraget på sikt höjas.

Bostadsbidraget för ensamstående föräldrar höjs liksom barn tillägget för studerande. Taket på den tillfälliga föräldraförsäkringen och havandeskapspenningen höjs. Underhållsstödet höjs med 125 kr per månad, och 200 miljoner kronor satsas årligen i riktat stöd till kommunerna för att stärka barnomsorgen under kvällar, nätter och helger.

Sammanlagt satsas 1 490 miljoner kronor på en förstärkt trygghet för familjer och ensamstående föräldrar.

Förstärkt sjukförsäkring

Reformeringen av det gamla sjukförsäkringssystemet var nödvändig. Samtidigt som man intensifierar ansträngningarna med att få sjukskrivna och förtidspensionerade att helt eller delvis återgå till arbete är det dock av yttersta vikt att respekt och hänsyn visas gentemot de människor som är så svårt sjuka att de är permanent arbetsoförmögna. Det ska vara obligatoriskt för Försäkringskassans läkare att träffa och undersöka berörda personer innan man överprövar ett utlåtande från den sökandes behandlande läkare.

Kampen mot bidragsfusk intensifieras genom en utökning av antalet kontroller och en skärpning av påföljden för avslöjade bedragare. Taket för sjukpenningen höjs från 486 kr till 643 kr så att fler människor får ut 80 % av sin sjukpenninggrundande inkomst vid sjukdom.

200 miljoner kronor anslås för 2011 för att Försäkringskassan ska kunna göra bättre bedömningar vad gäller sjuka. Visar det sig att dessa resurser inte räcker för att åtgärda problemet är motionärerna beredda att skjuta till ytterligare medel.

Förstärkt sjukvård

För att komma till rätta med problemen med sjukvården krävs en skärpt tillsyn av sjukvårdens ansvarsområden och eventuellt en mer detaljerad styrning av landstingen och regionerna. Ökade resurser för administrativ personal och fler specialistsjuksköterskor kommer att underlätta läkarnas

uppgifter. För detta ändamål avsätts 600 miljoner kronor. 300 miljoner kronor avsätts för att skapa nya inrättningar för att ge verklig hjälp åt psykiskt sjuka.

Hälsoundersökningar ska vara obligatoriska för alla som söker uppehållstillstånd i Sverige. För att kompensera de ökade kostnaderna avsätts 45 miljoner kronor årligen. Ett statligt stöd på 100 miljoner kronor årligen införs för att förbättra kvaliteten på maten på sjukhusen.

Sammanlagt satsas 1 045 miljoner kronor på en förstärkt hälso- och sjukvård.

I följande tabell visas kommunsektorns finanser enligt Sverigedemokraternas motion. Satsningarna består av 2 500 miljoner kronor inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner och 1 750 miljoner kronor i riktade äldreomsorgssatsningar, dvs. totalt 4 250 miljoner kronor. Kommunernas samlade utgifter ökar dock endast med 2 125 miljoner kronor eftersom utgifterna minskar med anledning av minskad invandring.

Tabell 2.15 Kommunsektorns finanser (SD)

Miljarder kronor, avvikelse i förhållande till regeringen

	2011
Kommunernas inkomster	+2,1
Kommunal inkomstskatt	+13,7
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0
Statsbidrag	-11,5
därav satsningar/tillskott	+4,3
därav ekonomiska regleringar	-15,8
Kommunernas utgifter totalt	+2,1
Finansiellt sparande i kommunsektorn	±0

Källa: Motion Fi231.

Anm.: I förhållande till vad som redovisas i motionen har medel mellan satsningar/tillskott respektive ekonomiska regleringar omfördelats.

2.3.4 Forskning och utbildning

Utbildning

För att komma till rätta med skolproblemen vill Sverigedemokraterna genomföra en rad satsningar och åtgärder. Vid sidan av en förbättrad lärarutbildning, effektivare styrning och en mer rättvis fördelning av ekonomiska resurser genom att återförstatliga skolan, måste den kravlösa skolan ersättas med en skola som premierar kunskapsförmedling och lärarledd undervisning.

Sverigedemokraterna vill genomföra en satsning på fler vuxna i skolan i form av bl.a. fler skolsköterskor och kuratorer och en utveckling av klassmorfarverksamheten. 500 miljoner kronor satsas årligen i ett riktat stöd till kommunerna. För att öka skolornas möjligheter att aktivt motverka mobbing och andra trakasserier avsätts årligen 200 miljoner kronor i ett riktat stöd till kommunerna.

Det är av stort vikt att samtalsspråket under skoltid, med undantag för språklektioner, alltid är svenska (skolor för nationella minoriteter undantagna). Skolan bör erbjuda undervisning i lokal dialekt och folkmål. Skolorna bör också generellt förstärka undervisningen i svenska med ett särskilt fokus på elever med svagare kunskap i svenska. 200 miljoner kronor avsätts årligen i ett riktat stöd till kommunerna.

För att underlätta möjligheterna för kommunerna att höja kvaliteten på maten i skolorna satsas 200 miljoner kronor årligen i ett riktat stöd till kommunerna för en skolmatsreform.

Komvuxplatserna utökas 2011 med 9 000, inklusive regeringens satsning på området. Studievägledningen såväl i grund- och gymnasieskolan som på komvux ska stärkas. Till att börja med anslås 200 miljoner kronor årligen, samtidigt som motionärerna efterfrågar en analys av hur mycket ytterligare resurser en fullgod effektiv matchning kräver.

Forskning och högre studier

Anslagen till läkarutbildningen höjs med 100 miljoner kronor årligen för att komma till rätta med den latenta bristen på läkare. Motionärerna efterfrågar en allmän effektivisering bland högskolorna i syfte att de i en tydligare grad ska matcha sitt utbildningsutbud mot näringslivets behov av kompetens. I samband med denna effektivisering ska även en utbildningsform för avancerade specialistsjuksköterskor införas.

Sverigedemokraterna vill att Sverige ska vara en framträdande kunskapsnation och utökar därför anslagen för forskning inom högskolorna och universitetet med 400 miljoner kronor årligen.

Sammanlagt satsas 1 946 miljoner kronor på utbildningsinsatser.

2.3.5 Klimat, miljö och infrastruktur

Målet med miljöpolitiken är enligt Sverigedemokraterna främst att bryta oljeberoendet, säkra och bevara den biologiska mångfalden, begränsa användningen av miljö- eller hälsoskadliga kemikalier, prioritera Östersjön och ta klivet mot ett långsiktigt hållbart jordbruk. Ambitionen är att förorenade områden ska saneras och återställas. Ett långsiktigt hållbart samhälle nås enligt motionärerna genom en långsiktigt hållbar produktion i kombination med att tidigare skadliga utsläpp städas upp.

Sverigedemokraterna vill se ett brutet oljeberoende. Lokala satsningar på en utbyggd produktion av inhemska biobränslen ska stimuleras. Även fordonsindustrin behöver stimuleras till att ställa om produktionen mot miljösmarta fordon. En fossiloberoende energiförsörjning ska säkerställas. Genom att sälja ut Vattenfalls utlandsägda kolkraftverk, ersätta befintliga svenska kärnkraftsreaktorer och även bygga nya kärnkraftverk kan en fossiloberoende energiförsörjning säkras. En ytterligare höjd bensinskatt får

en relativt liten påverkan på människors konsumtionsbeteende. Motionärerna säger därför nej till höjd bensinskatt och förespråkar i stället en symbolisk sänkning av bensinskatten.

För att säkra den biologiska mångfalden avsätts 50 miljoner kronor. Skatten på handelsgödsel återinförs, och en tillsyn och begränsning av kemiska tillsatser i våra livsmedel genomförs. För att främja Östersjöns havsmiljö ökas anslaget med 207 miljoner kronor. Sverigedemokraterna vill se skärpta straff för fartyg som förorenar havet och ett utökat samarbete med övriga Östersjöländer om intensifierad kustbevakning samt avsätter 100 miljoner kronor för att återställa och sanera förorenade områden.

Sverige ligger i framkant på miljöområdet, sett ur ett internationellt perspektiv, anser motionärerna. För att ytterligare förstärka arbetet förslås att 100 miljoner kronor satsas på klimatsatsningar i tredje världen.

Djurskyddet behöver förbättras enligt Sverigedemokraterna. Varor som strider mot intentionerna med den svenska djurskyddslagstiftningen förbjuds. För att förbättra djurskyddet avsätts 45 miljoner kronor till djurskyddsinspektioner.

2.4 Övriga motioner om riktlinjer

Finansmarknadernas globalisering

I Socialdemokraternas motion U306 yrkande 20 anförs att med finansmarknadernas globalisering följer ökad sårbarhet. Kostnaden för den senaste finanskrisen kan ännu inte ens skönjas. Spekulationsekonomin måste enligt motionärerna tyglas och ramverket för det internationella kapitalet stärkas. Skatteparadis ska bekämpas med starka medel internationellt. De multilaterala finansiella organisationerna ska i större utsträckning än i dag främja finansiell stabilitet och motverka det spekulativa kapitalet. Organisationernas utlåningspolicy måste i högre grad än i dag ta hänsyn till de sociala effekter som finansiella kriser i ett område kan medföra.

Skol-ROT

I motion So543 yrkande 24 av Miljöpartiet anförs att det bör införas ett skol-ROT i syfte att rusta upp offentliga byggnader som barn vistas i. Att satsa på bra skolmiljöer är enligt motionärerna att ge barn och ungdomar de bästa förutsättningarna att växa och utvecklas. Trots att arbetsmiljölagen har omfattat skolan i snart 20 år är miljön i många skolor oacceptabel, anser motionärerna. Problemet med brister i arbetsmiljön finns även i förskolor, fritidsgårdar och många andra lokaler för idrott och föreningsverksamhet där barn vistas.

Minskade klyftor

Hans Olsson m.fl. (S) framhåller i motion Fi233 att regeringen för en politik som skapar ökade klyftor och orättvisor i samhället. Pensionärer, arbetslösa och sjukskrivna har fått betala för stora skattelättnader för de allra rikaste. Möjligheterna till fortbildning via vuxenutbildning och arbetsmarknadsutbildning har försämrats, och värst är situationen för ungdomar, där arbetslösheten nu närmar sig 30 %. Motionärerna kräver en förnyad kamp mot orättvisorna i samhället.

Håkan Juholt (S) anser i motion Fi259 att regeringen bör ta fram en strategi för att motverka fortsatta inkomst- och förmögenhetsskillnader. Ojämligheten är enligt motionären en avgörande faktor bakom en rad centrala sociala och hälsorelaterade problem. Graden av ojämlikhet i ett samhälle påverkar hur vi mår både fysiskt och psykiskt. Stora sociala förbättringar för alla medborgare kan åstadkommas genom ett aktivt arbete för minskad ojämlikhet. Detta bör vara ett av regeringens uttalade mål med den förda politiken.

Utredning om välfärdens framtida finansiering

Johnny Munkhammar (M) anser i motion Fi271 att det behöver göras en översyn i form av en parlamentarisk utredning av välfärdens framtida finansiering. Detta behövs mot bakgrund av att det finns ett gap mellan vad medborgarna efterfrågar och vad det offentliga kan leverera, och att detta gap växer. Att gapet växer förklaras främst av medborgarnas ökande efterfrågan på bättre välfärd i takt med att inkomsterna ökar. Även om privata sjukvårdsförsäkringar förbättrar livet för många och kortar köer till offentlig vård blir de en sorts nödlösning, enligt motionären.

2.5 Finansutskottets ställningstagande till riktlinjerna

De offentliga finanserna

Styrkepositionen i de offentliga finanserna skapar handlingsutrymme

Sverige är ett av de OECD-länder som under den ekonomiska och finansiella krisen fört den mest expansiva finanspolitiken. Genom både diskretionär finanspolitik och genom att tillåta de automatiska stabilisatorerna att verka fullt ut kunde fallet i produktionen och sysselsättningen dämpas. Sverige har klarat sig bättre än de allra flesta länder, och som ett av endast tre EU-länder klarar Sverige kraven i stabilitets- och tillväxtpakten. Utskottet konstaterar att de kraftfulla insatserna för att möta krisen endast har varit möjliga tack vare ett gynnsamt utgångsläge i de offentliga finanserna och tack vare regeringens ansvarsfulla politik som genom krisen värnat de offentliga finanserna. Utskottet noterar också att ordning och reda i de

offentliga finanserna aktualiserats på europeisk nivå genom de förslag som kommissionen presenterat som syftar till att stärka stabilitets- och tillväxtpakten.

Utvecklingen av de offentliga finanserna förväntas bli starkare än vad regeringen bedömde i 2010 års ekonomiska vårproposition till följd av att ekonomin och arbetsmarknaden återhämtar sig oväntat snabbt. Enligt Riksgäldskontorets prognos i november 2010 har återhämtningen i Sverige gått snabbare än i euroområdet och USA. Till skillnad från många andra länder som nu pressas av en svår finanspolitisk konsolidering med skattehöjningar och besparingar, kan den svenska regeringen i stället föreslå en politik som värnar återhämtningen och fortsätta det angelägna arbetet med att förbättra ekonomins funktionssätt, minska utanförskapet samt varaktigt öka arbetsutbudet och sysselsättningen.

Oppositionspartierna riskerar styrkepositionen i offentliga finanser

Utskottet konstaterar ovan att Sverige, relativt andra länder, har en styrkeposition i de offentliga finanserna som gör att det finns ett visst handlingsutrymme för att kunna möta en sämre utveckling än väntat. Styrkepositionen beror på att politiken i Sverige har fungerat. Genom att arbetsmarknadens funktionssätt har förstärkts kommer nu ökningen av sysselsättningen tidigare och kraftigare än i andra länder och vad den gjort i andra lågkonjunkturer. För att säkra en god utveckling är det helt avgörande att politikens inriktning ligger fast, så att förutsättningarna för tillväxt och sysselsättning förbättras. Att överge arbetslinjen och i stället genomföra förslag som gör det mindre lönsamt att arbeta, vilket oppositionspartiernas respektive budgetförslag går ut på, anser utskottet skulle innebära allvarliga bekymmer för att uppnå full sysselsättning, och därmed undergrävs förutsättningarna för att upprätthålla sunda offentliga finanser. Med en sådan politik kan varken de utmaningar som svensk ekonomi står inför på längre sikt klaras eller kommande kriser mötas.

Oppositionspartierna har beräknat de offentligfinansiella effekterna av sina förslag och kommit fram till att skillnaden i kronor räknat inte är så stor jämfört med regeringens politik. Utskottet menar dock att det inte är tillräckligt att visa att de förslag man har går jämnt upp med regeringens, utan att det också är inriktningen på politiken som räknas och vilka drivkrafter den ger upphov till.

Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag rymmer både skattehöjningar och utgiftsökningar som påverkar drivkrafterna för att arbeta och att anställa. Den inriktning på skattepolitiken som dessa oppositionspartier föreslår innebär höjda skatter för dem som arbetar och ökade kostnader för dem som anställer. Sammanlagt innebär förslagen från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet höjda skatter och ökade utgifter med 16 miljarder kronor 2011. Förslagen om en nedskaling av jobbskatteavdraget med flera miljarder och avskaffande av den generella

nedsättningen av socialavgifter för unga tillsammans med höjda ersättningsnivåer i a-kassan och sjukförsäkringen på sammanlagt över 4 miljarder kronor bidrar inte till att få fler i arbete.

Sverigedemokraterna föreslår höjda ersättningsnivåer i a-kassan och sjukförsäkringen. Detta är inte en politik som ökar drivkrafterna att arbeta. Trots de förslag som Sverigedemokraterna har om att slopa arbetsgivaravgifter för lärlingar och att införa en permanent arbetsgivaravgiftsrabatt för de tio första anställda leder deras sammanlagda förslag till ökade socialavgifter med drygt 2 miljarder kronor 2011 jämfört med regeringens förslag. Förslagen från Sverigedemokraterna innebär lägre skatteinkomster och lägre utgiftsnivåer med 20 miljarder kronor 2011. Budgetalternativet bygger på att stora besparingar kan göras redan 2011 genom att asyl- och anhöriginvandringen minskar med 90 %. Mot bakgrund av att Sverigedemokraterna presenterar varken underlag som beskriver hur budgeteffekterna av deras förslag kan hänföras till 2011 eller något underlag med konsekvensanalyser av förslaget är inte beslutsunderlaget fullständigt. Utskottet anser att en så stor minskning som förutses i motionen inte kan anses vara realistisk redan 2011.

Överskott i de offentliga finanserna ska säkras

Ordning och reda i de offentliga finanserna är en avgörande förutsättning för att kunna hantera de utmaningar som finanspolitiken ställs inför. Att säkerställa ett överskott i de offentliga finanserna måste därför ha högsta prioritet, eftersom det tryggar Sveriges förmåga att möta en eventuell ny ekonomisk nedgång. Dessutom ger starka offentliga finanser i linje med de uppsatta budgetpolitiska målen förutsättningar för att genomföra angelägna reformer. Utskottet anser att det är nödvändigt att komma tillbaka till överskott inom en rimlig tidshorisont, inte minst mot bakgrund av det faktum att osäkerheten om utvecklingen är stor och att återhämtningen är bräcklig. Betydelsen av att säkra överskott relativt snabbt föranledde regeringen att redan i 2010 års ekonomiska vårproposition sträcka ut prognoshorisonten ytterligare ett år till 2014 och ange en tydlig strategi om att de offentliga finanserna ska uppvisa ett överskott på 1 % av BNP senast 2014. Utskottet ansåg då att det med en sådan tydlig strategi fanns förutsättningar för att hitta en balans för finanspolitiken mellan behovet av att stödja den kommande återhämtningen och kravet att nå tillbaka till överskott i de offentliga finanserna (bet. 2009/10:FiU20 s. 83). Detta anser utskottet fortfarande är giltiga argument. Enligt den bedömning som regeringen gör, når det finansiella sparandet balans betydligt tidigare än vad som förväntades i 2010 års ekonomiska proposition, och när ekonomin närmar sig ett balanserat resursutnyttjande 2014 ligger sparandet på knappt 3 % av BNP. Samtidigt som utskottet ställer sig bakom nödvändigheten av det förlängda tidsperspektivet, menar utskottet att regeringen bör utveckla sin syn på huruvida man avser att tillämpa ett fyraårsperspektiv även när de offentliga finanserna är under kontroll.

Även om utvecklingen av den offentliga sektorns finansiella sparande ser positiv ut under den närmaste fyraårsperioden är osäkerheterna i vår omvärld betydande. Mot bakgrund av detta ställer sig utskottet bakom regeringens bedömning att det utrymme för reformer som indikeras mot slutet av prognosperioden inte ska intecknas för snabbt. Reformerna ska endast genomföras under mandatperioden i den takt överskott kan säkras. Utskottet har vid flera tillfällen under de senaste åren framfört att den situationsanpassade politik som regeringen bedrivit, genom att fatta beslut i den takt man fått ny kunskap om den makroekonomiska utvecklingen och utvecklingen i statsfinanserna, har varit väl avvägd (bet. 2009/10:FiU20, 2008/09:FiU20). Samtidigt välkomnar utskottet att regeringen redovisar sina reformambitioner och anger prioriteringar för mandatperioden. Utskottet noterar att regeringen anger ett preliminärt reformutrymme där osäkerheten i bedömningen har beaktats genom att reformutrymmet beräknats med en säkerhetsmarginal i förhållande till överskottsmålet. Regeringen anser att det är rimligt att i nuläget upprätthålla en säkerhetsmarginal på minst 1 % av BNP i strukturellt sparande 2014, dvs. att det strukturella sparandet bör uppgå till minst 2 % av BNP 2014. Det strukturella sparandet är en av de två framåtblickande indikatorer som regeringen använder för att följa upp om finanspolitiken är i linje med överskottsmålet. Säkerhetsmarginalen på denna indikator kan bidra till en mer nyanserad bedömning av vilket reformutrymme som är konsistent med överskottsmålet, men utskottet anser att det inte får ske på bekostnad av transparensen i uppföljningen av överskottsmålet. Det skapar också osäkerhet om vilka indikatorer som ska användas för att följa upp överskottsmålet, varför utskottet understryker att en transparent uppföljning av överskottsmålet är en viktig förutsättning för ett välfungerande finanspolitiskt ramverk.

Kort tidsperspektiv i oppositionspartiernas förslag

Oppositionspartierna framhåller att Sverige ska ha sunda offentliga finanser och betonar vikten av att säkra att Sverige snabbt kommer tillbaka till en situation med stabila offentliga finanser. Samtidigt förkortas tidsperspektivet i oppositionspartiernas budgetalternativ till ett år. Utskottet vill här framhålla att det medelfristiga perspektivet är grundläggande i den statliga budgetprocessen, eftersom det motverkar kortsiktighet i utgifts- och inkomstbesluten och gör det möjligt att bedöma om politiken är i linje med överskottsmålet och i förlängningen i linje med långsiktigt hållbara finanser.

Eftersom Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet inte redovisar några beräkningar av sina förslag för mer än ett år går det inte att avgöra hur deras budgetalternativ leder tillbaka till överskott i de offentliga finanserna. Utskottet finner mot bakgrund av detta det märkligt att dessa oppositionspartier då samtidigt redovisar reformambitioner som sträcker sig efter 2011 och som de vill genomföra bara om det statsfinansiella läget så tillåter. Utan några beräkningar av det statsfinansiella läget i ett medelfristigt perspektiv är inte dessa reformambitioner trovärdiga. På

samma sätt finner utskottet det anmärkningsvärt att Sverigedemokraterna betonar vikten av offentliga finanser i balans utan att redovisa beräkningar för mer än ett år.

Utgiftstaken 2011–2014 ger långsiktig stadga

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till utgiftstak för perioden 2011–2014. Utskottet vidhåller också sin uppfattning från i våras att ett utgiftstak även för det fjärde året är ett viktigt instrument för att tydliggöra hur en återgång till överskott i de offentliga finanserna ska klaras (bet. 2009/10:FiU20 s. 86). Samtidigt konstaterar utskottet att enligt den prognos för utvecklingen av takbegränsade utgifter för perioden 2011–2014 som regeringen presenterar kommer den s.k. budgeteringsmarginalen att vara större än vad som följer av den säkerhetsmarginal som, enligt regeringens riktlinje, bör upprätthållas för budgeteringsmarginalen. Utskottet har vid flera tillfällen kommenterat att budgeteringsmarginalen är större än vad som följer av regeringens egen riktlinje (bet. 2008/09:FiU20 s. 82, 2009/10:FiU1 s. 90 och 2009/10:FiU20 s. 86). Utskottet vill återigen understryka att ett stramt utgiftstak understöder en stram utgiftspolitik. För närvarande är det, enligt regeringen, överskottsmålet som begränsar utrymmet för reformer på utgiftssidan. Liksom utskottet tidigare konstaterade i sitt betänkande 2009/10:FiU20 är inte överskottsmålet på samma sätt som utgiftstaket ett lika tydligt och pedagogiskt instrument för prioriteringar. Slutligen talar regeringens resonemang om osäkerheten i bedömningen av de offentliga finanserna och säkerhetsmarginalen till överskottsmålet för ett stramare utgiftstak och inte för en budgeteringsmarginal som är större än riktlinjen.

I propositionen gör regeringen bedömningen att det saknas behov av att beräkna ett särskilt utgiftstak för den offentliga sektorn. I sitt betänkande 2009/10:FiU20 förutsatte utskottet att regeringen skulle överväga frågan om huruvida taket för den offentliga sektorn kan avskaffas och att regeringen skulle redovisa sina överväganden och slutsatser för riksdagen. Regeringen konstaterar att utgiftstaket för den offentliga sektorn inte tillför den offentliga sektorns utgifter någon ytterligare restriktion inom det budgetpolitiska ramverket, utöver utgiftstaket för staten och att det saknas behov av att beräkna ett särskilt utgiftstak för hela den offentliga sektorn. Utskottet delar regeringens bedömning men anser att det är viktigt att även fortsättningsvis följa utgiftsutvecklingen i hela den offentliga sektorn.

Oppositionens utgiftstak ger inte stöd för en återgång till överskott

Utskottet har ovan betonat att utgiftstaket är ett viktigt instrument för att tydliggöra hur en återgång till överskott i de offentliga finanserna ska klaras. Även här visar oppositionspartierna att deras respektive budgetalternativ inte är en sammanhållen strategi för att leda de offentliga finanserna tillbaka till överskott. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet redovisar visserligen förslag på utgiftstak för 2011–2013 som samtliga år

är högre än regeringens förslag, men några beräkningar av takbegränsade utgifter efter 2011 redovisas inte. Inte heller redovisas hur förslagen till utgiftstak understöder en återgång till överskott. Sverigedemokraternas förslag till utgiftstak för 2011 kan, med sitt ettåriga perspektiv, inte heller betraktas som ett trovärdigt instrument för en återgång till offentliga finanser i balans.

Skattepolitikens inriktning

I de nuvarande riktlinjerna för skattepolitiken från 2008 framhålls att skattepolitiken ska inriktas på att stödja de övergripande målen för regeringens ekonomiska politik – en varaktigt högre sysselsättning och en högre generell och rättvist fördelad välfärd. Principen om enhetlig beskattning finns som ett allmänt krav på skattepolitiken. Riksrevisionen konstaterar i sin granskning *Enhetlig beskattning?* (RiR 2010:11) att det under åren har skett en orientering bort från principen om enhetlighet. Riksrevisionen menar att regeringen under senare tid på ett allt tydligare sätt fört fram teorin om optimal beskattning som en alternativ norm för beskattning. Liksom skatteutskottet anser i sitt yttrande menar utskottet att diskussionen om olika avvägningsfrågor i skattepolitiken är viktig, särskilt frågan om hur principen om enhetlighet ska utformas och tillämpas i en situation där skattepolitiken också ska bidra till centrala ekonomisk-politiska mål. Regeringen betonar att det arbete som bedrivs inom Finansdepartementet med att komplettera den nuvarande skatteutgiftsredovisningen inte handlar om att förändra den grundläggande normen om enhetlig beskattning. Utskottet ställer sig bakom regeringens inriktning för skattepolitiken och betonar därmed att principen om enhetlig beskattning alltjämt är ett krav på skattepolitiken.

Finansmarknadernas globalisering

Med anledning av vad som framförs i Socialdemokraternas motion U306 yrkande 20 om bl.a. skatteparadis och sårbarheten till följd av finansmarknadernas globalisering vill utskottet erinra om det omfattande arbete som pågår på dessa områden på internationell nivå. Exempelvis har G20-länderna sedan 2009 en överenskommelse om att ingripa mot icke samarbetsvilliga jurisdiktioner, t.ex. skatteparadis. Regeringen verkar också för ökad transparens och informationsutbyte på skatteområdet, och det internationella arbetet bedrivs både inom OECD, på EU-nivå, bilateralt och i samarbete med de nordiska länderna. Inom ramen för det nordiska samarbetet bedrivs ett arbete med inriktning på att förmå skatteparadiserna att skriva bilaterala avtal med de nordiska länderna. Ett stort antal sådana avtal har ingåtts.

Tillväxt och sysselsättning

Alla som kan arbeta ska kunna få ett jobb. Regeringens viktigaste mål är full sysselsättning. Utskottet vill framhålla att regeringens åtgärder för att lindra den ekonomiska krisen har syftat till att ge så positiva effekter på sysselsättningen som möjligt. Åtgärderna har även bidragit till att stärka de långsiktiga förutsättningarna för tillväxt och den långsiktiga sysselsättningen.

Sysselsättningen tar fart

Som framgått av utskottets redogörelse i kapitel 1 går återhämtningen i den svenska ekonomin nu snabbt, vilket man också kan se på arbetsmarknaden. I takt med att efterfrågan och produktionen stiger kommer också sysselsättningen och antalet arbetade timmar att öka. När sysselsättningen tar fart och arbetslösheten börjar minska är det centralt att säkra att arbetsmarknaden fungerar väl och att arbetsmarknadspolitikerna anpassas till konjunkturutvecklingen. Det är således rimligt att de konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska åtgärderna minskar i omfattning när arbetsmarknadsläget förbättrats. Det är också av stor betydelse att stimulera och öka arbetskraftsutbudet och att på olika sätt satsa på att både privata och offentliga verksamheter får tillgång till efterfrågad kompetens.

Situationen på arbetsmarknaden är dock fortfarande ansträngd. Det behövs kraftfulla åtgärder för att arbetslösheten inte ska fastna på en hög nivå. Det är fortfarande alltför många personer som är långtidsarbetslösa eller befinner sig utanför arbetsmarknaden. De arbetsmarknadspolitiska resurserna måste nu riktas till dem som har störst behov.

Utskottet noterar att både Konjunkturinstitutet och Riksbanken har konstaterat att utbudet av arbetskraft har ökat som en följd av regeringens reformer, såsom jobbskatteavdraget. Det är glädjande att regeringen anför att den ekonomiska politiken för att minska utanförskapet bör befastas genom att genomförda åtgärder inom bl.a. skattesystemet vårdas. Genom en politik för full sysselsättning och ett fortsatt minskat utanförskap kan klyftorna minskas och välfärden finansieras.

Ungdomars situation på arbetsmarknaden gynnas av slutförda studier i grund- och gymnasieskolan. Reformerna som syftar till detta – såsom förändringarna av gymnasieskolan – är centrala för arbetsmarknadsutvecklingen på sikt. Vidare har regeringen aviserat att fler vägar ska öppnas för ungdomars möjligheter till jobb. Regeringen föreslår en omfattande lärlingsutbildning. Detta kan verkningsfullt bidra till minskad arbetslöshet bland unga.

Oppositionens politik leder till färre jobb

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill med sin politik montera ned delar av den sysselsättningspolitik som reformerats under den gångna mandatperioden och som syftar till ökad varaktig sysselsättning. Partierna talar om 100 000 fler jobb och utbildningsplatser, men det är oklart vad som är motionärernas sysselsättningspolitik på sikt. Ingen hän-

syn tas heller till de arbetstillfällena som skulle försvinna om jobbskatteavdraget skalades ned, arbetsgivaravgifterna höjdes eller avdraget för hushållsnära tjänster slopades.

Båda oppositionsalternativen vill se höjda ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen. När det gäller arbetslöshetsförsäkringen vill utskottet framhålla att den ska ses som en omställningsförsäkring. Som bl.a. konstateras av Finanspolitiska rådet riskerar höga ersättningsnivåer att förlänga arbetslöshetstiderna därför att de arbetslösa söker färre jobb och har högre krav för att acceptera ett jobberbjudande. Utskottet välkomnar att regeringen har tillsatt en parlamentarisk utredning för att se över hur sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna långsiktigt kan förbättras för att bli sammanhållna, balanserade och hållbara samt bidra till långsiktigt högre sysselsättning.

De alternativ som förs fram i motionerna innebär sammanfattningsvis en bidragslinje i stället för en arbetslinje. Därmed skulle förutsättningarna för tillväxt och sysselsättning undergrävas.

Goda villkor för företagande avgörande för tillväxt

Goda villkor för företagande är en avgörande tillväxtförutsättning. Under den gångna mandatperioden har ett stort antal åtgärder vidtagits i syfte att förbättra näringslivsklimatet. Det har blivit lättare och billigare att anställa, och regelverken har förenklats. Utskottet välkomnar att arbetet med att säkra ett livskraftigt näringsliv kommer att drivas vidare. En god offentlig och kommersiell service skapar förutsättningar för att hela landet ska kunna växa.

I likhet med socialförsäkringsutskottet delar finansutskottet regeringens uppfattning om socialavgifterna. Nedsättningen av socialavgifter för unga har införts i syfte att öka arbetskraftsefterfrågan och kompensera för de relativt sett höga minimilönerna för unga. Att som föreslås i motionerna avskaffa eller begränsa denna nedsättning skulle skada förutsättningarna för tillväxt.

Framgångsrik integration bygger på möjlighet till arbete och egen försörjning

Utskottet delar regeringens uppfattning att invandrare utgör en stor resurs för Sveriges ekonomi och för mångfalden i samhället. Som socialförsäkringsutskottet påpekar i sitt yttrande finns det en bred enighet i riksdagen om att Sverige ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck och att särskild hänsyn ska tas till barnets bästa. Svensk asyllagstiftning, som i sin tur bygger på de internationella konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige tillträtt, bygger på detta. Sverigedemokraternas förslag om att t.ex. en asylsökande ska styrka sin identitet och nationalitet för att inte omgående avvisas skulle

innebära en ordning som skulle riskera att komma i konflikt med våra förpliktelser eftersom den sökande mycket väl kan ha flyktinskäl och därmed en i princip ovillkorlig rätt till skydd.

Det har funnits stora brister i systemen för invandrades etablering i Sverige. De återspeglas bl.a. i hög arbetslöshet och sociala problem i storstädernas förorter. Det är dåligt fungerande system och strukturer som skapat de problem som finns på området – inte de människor som kommit hit. Integration bygger på arbete och möjlighet till egen försörjning. Därför är arbetslinjen också integrationspolitik. Fler måste ges möjlighet till jobb och utbildning i det svenska samhället.

Det finns i detta sammanhang också skäl att framhålla att invandringen bidrar till att motverka ett minskat arbetskraftsutbud när antalet äldre i befolkningen ökar. Arbetsförmedlingens rapport *Generationsväxlingen på arbetsmarknaden – i riket och i ett regionalt perspektiv* visar att det från 2010 och fram till 2025 blir 1,6 miljoner pensionsavgångar i landet. Det är ca 250 000 fler personer än under femtonårsperioden 1995 till 2010. Utskottet vill framhålla att generationsväxlingen innebär både möjligheter och utmaningar. En uppenbar möjlighet är chansen att få bukt med arbetslösheten och närma sig målet om full sysselsättning. Ett problem är dock att antalet personer som står till arbetsmarknadens förfogande kommer att vara lägre än tidigare och eventuellt vara för lågt. Det kommer således att bli nödvändigt att öka arbetskraftsutbudet för att trygga välfärden och för att lindra belastningen på de offentliga finanserna till följd av den åldrande befolkningen.

Det är således angeläget att öka arbetskraftsdeltagandet bland utrikes födda. En framgångsrik integration av invandrare och flyktingar bygger på att de snabbt får möjlighet till arbete och egen försörjning. Utskottet välkomnar regeringens förslag som syftar till att fortsätta att bekämpa utanförskapet för de utrikes födda. Bland förslagen finns förbättringar av sfi-lärarnas kompetens som en del av läraryftet och en förstärkning av instegsjobben genom en höjning av subventionsgraden från 75 till 80 % samt ersättning för företagets kostnader för handledning. En satsning på att höja kvaliteten på skolor i utsatta områden fr.o.m. 2012 aviseras. Reformen för nyanländas etablering kan innebära ökad integration. De nya reglerna för arbetskraftsinvandring kan också medföra ett ökat arbetskraftsutbud.

Utskottet vill hänvisa till resonemangen i socialförsäkringsutskottets och arbetsmarknadsutskottets yttranden. Det ter sig helt orealistiskt att invandringen direkt skulle kunna minskas till de nivåer som Sverigedemokraternas motion anger. Partiets budgetförslag bygger på att en sådan kraftigt minskad invandring i stort sett omedelbart ska ge dramatiska besparingseffekter som partiet sedan vill använda för utgiftsökningar på andra områden. Det saknas också en konsekvensanalys av vilka effekterna skulle bli i en rad avseenden. Som framgår i yttrandena kan konstateras att Sverigedemokraterna inte föreslår en seriös ekonomisk politik.

Förändringarna i sjukförsäkringen var nödvändiga och ger resultat

Det finns inledningsvis skäl att erinra om att sjukfrånvaron när den nuvarande regeringen tillträdde hade ökat kraftigt sedan mitten av 1990-talet. Andelen sjukskrivna och sjukskrivningsperiodernas längd nådde orimligt höga nivåer. Det var således nödvändigt med en förändring av omsorg om såväl de enskilda personerna som statsfinanserna, särskilt som det redan 2006 fanns ett färdigt utredningsförslag att bygga reformen på.

Utskottet välkomnar således att sjukförsäkringen reformerades. Sjukskrivningstiderna minskar. Tack vare bl.a. den införda rehabiliteringskedjan, satsningarna på förstärkt företagshälsovård, rehabiliteringsgarantin och arbetslivsintroduktionen får nu fler människor stöd att komma tillbaka till arbetslivet snabbare än tidigare. Att en samlad reform genomfördes, i stället för stegvisa förändringar, kan i sig också ha bidragit till den kraftiga minskningen av sjukfrånvaron de senaste åren.

Som regeringen anför är det viktigt att säkerställa att avsikterna med sjukförsäkringsreformen upprätthålls. Den som är svårt sjuk och inte kan arbeta ska kunna få ersättning. Samtidigt ska reformen öka drivkrafterna och stödet till dem som kan komma tillbaka i arbete. Stora förändringar, likt sjukförsäkringsreformen, kan leda till att enskilda drabbas av orimliga och icke avsedda konsekvenser. Utskottet välkomnar att regeringen kommer att fortsätta att följa utvecklingen och avser att se över om regelverken och deras tillämpning fått icke avsedda konsekvenser för enskilda individer.

Välfärden och kommunerna

Välfärden

Regeringens politik syftar till att öka sysselsättningen, vilket innebär att välfärden kan värnas. Det förtjänar att särskilt framhållas att utvecklingen av pensionerna har en mycket stark koppling till sysselsättningen. Att få så många som möjligt i arbete är det bästa medlet att säkerställa en bra utveckling av pensionerna.

Pensionärerna är en av de grupper som påverkats mest av finanskrisen och den efterföljande lågkonjunkturen. Utskottet delar regeringens uppfattning att det finns skäl att gå vidare i ambitionen att förbättra välfärden för pensionärerna och samtidigt mildra krisens efterverkningar för denna grupp. Det är således välkommet att skatten för pensionärer kan sänkas. Sverige ska vara ett bra och tryggt land att åldras i.

När det gäller välfärdens långsiktiga finansiering och den demografiska utmaningen vill utskottet anföra följande. Antalet arbetade timmar är avgörande för välfärden på lång sikt. Det innebär att en politik där arbetslinjen stärks på bekostnad av bidragslinjen är den politik som är mest lämpad att möta den demografiska utmaningen. De långsiktiga utmaningarna för välfärden understryker således behovet av en politik som varaktigt och strukturellt ökar antalet arbetade timmar.

Utskottet vill framhålla att oppositionens förslag leder till sämre ordning i statsfinanserna och ett ökat fokus på bidrag i stället för arbete. Det kommer att leda till en sämre utveckling av pensionerna. Många pensionärer riskerar således att få en försämrad ekonomisk situation med oppositionens politik.

Förslagen från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet innebär också att det samlade skattetrycket ökar, vilket medför att pensionärerna kan räkna med att sammantaget betala mer skatt. Ett exempel är höjd bensinskatt som slår mot pensionärer, som inte får någon kompensation eftersom de inte kan göra reseavdrag för arbetsresor.

Som framgår av redogörelsen för propositionen föreslår regeringen reformer inom flera områden som stärker välfärden. Det gäller områden som hälso- och sjukvård, äldrepolitik och familjepolitik. Utan att gå in i detaljer vill utskottet i likhet med regeringen framhålla att välfärden ska hålla högsta kvalitet och komma alla till del efter behov. Grunden för att nå dit är en solidarisk och offentlig finansiering. Avgörande för att långsiktigt värna välfärden är ökad sysselsättning och starka offentliga finanser.

Utskottet vill vidare framhålla att jämställdheten mellan kvinnor och män gynnas av regeringens politik. Fri etablering för vårdföretag och vårdvalsreformen innebär att det i kvinnodominerade yrken finns fler arbetsgivare att välja mellan och större möjligheter att starta eget. RUT-avdraget har lett till att många kvinnor, och personer med utländsk bakgrund, både fått jobb och kunnat starta företag inom tjänstesektorn. Att avskaffa RUT-avdraget skulle snabbt leda till färre jobb och ett svårare livspussel för många av dem som i dag utnyttjar avdraget. Ett borttagande skulle dessutom särskilt drabba kvinnor, både som arbetsgivare och som arbetstagare.

Ett avskaffande av jämställdhetsbonusen, barnomsorgspengen och vårdnadsbidraget skulle leda till sämre villkor och minskad valfrihet för barnfamiljerna. Det skulle innebära mindre valfrihet och mer politikerakt.

En politik för att reformera och effektivisera bostadssektorn

Utskottet vill erinra om att de statliga stöden till bostadsbyggande har avskaffats i syfte att få en fungerande bostadsmarknad med aktörer som verkar i en sund konkurrens och som producerar bostäder som efterfrågas. Ändrade bestämmelser om kommunala allmännyttiga bostadsföretag och reformerade hyressättningsregler bidrar till att skapa långsiktigt hållbara spelregler på hyresmarknaden. Därmed kan en positiv utveckling skapas.

Som civilutskottet påpekar i sitt yttrande innefattar regeringens fortsatta reformarbete överväganden om åtgärder som ytterligare kan förbättra bostadsmarknadens funktion, öka valfriheten för bostadskonsumenter och ge bättre förutsättningar för att bygga och förvalta bostäder. Det innefattar däremot inte överväganden om nya omfattande statliga subventions-system i syfte att påverka inriktningen av bostadsbyggandet och förnyelsen av bostadsbeståndet. Däremot har förslagen från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet en sådan inriktning.

Mot regeringens politik står således en politik med ökade subventioner på skattebetalarnas bekostnad.

Kommuner

Kommuner och landsting svarar för centrala välfärdstjänster som utbildning, vård och omsorg. Den kommunala sektorn har således stor betydelse för såväl välfärden som sysselsättningen. Samtidigt är den kommunala sektorns ekonomiska utveckling beroende av hur väl ekonomin generellt utvecklas. Utskottet vill därför understryka vikten av reformer som stärker arbetslinjen och därigenom även skatteunderlaget och kommunernas ekonomi.

Tack vare den ansvarsfulla ekonomiska politiken finns nu utrymme att i enlighet med regeringens förslag skjuta till medel till kommunerna 2011.

Utskottet välkomnar att regeringen har tillsatt en utredning om att främja en stabil kommunal verksamhet över konjunkturcykeln (dir. 2010:29).

Forskning och utbildning

Satsningar på utbildning och ökad kvalitet

Utbildning är en nyckel till ekonomisk tillväxt och för att förebygga utanförskap i samhället. Under förra mandatperioden vidtogs en rad åtgärder för att förbättra utbildningssystemets olika delar, däribland en gymnasierreform och en höjning av studiemedlen. Det är centralt med en väl fungerande grund- och gymnasieskola för att förbättra arbetsmarknadssituationen för unga på sikt.

En viktig del av de kommande satsningarna ligger på grundskolan. Därigenom kan eleverna komma bättre förberedda till gymnasiet, vilket i sin tur ökar andelen individer som fullföljer sin utbildning. Kunskap föder kunskap, vilket betyder att goda grundkunskaper ger bättre förutsättningar att tillgodogöra sig vidare utbildning. Utskottet välkomnar således regeringens satsningar.

Stora satsningar har genomförts på fler utbildningsplatser inom yrkesvux, komvux, yrkeshögskolan samt universitet och högskolor. Ytterligare platser på yrkesvux skapas för läsåret 2010/11, bl.a. för att motverka ungdomsarbetslösheten.

Samtidigt fortsätter arbetet med att öka kvaliteten i den högre utbildningen. Ett nytt kvalitetssäkringssystem införs. Ytterligare medel tillförs genom att grundutbildningsanslagen höjs, liksom studiemedlets lånedel.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår ytterligare drygt 40 000 utbildnings- och praktikplatser 2011. En ytterligare utbyggnad av denna omfattning är enligt utskottet knappast motiverad i nuläget mot bakgrund av den kraftiga expansion i antalet utbildningsplatser som skett under senare tid.

Klimat, miljö och infrastruktur

Klimatfrågan är vår tids största miljöutmaning

Utskottet instämmer med regeringen i att klimatfrågan är vår tids största miljöutmaning. Utmärkande är dess globala omfattning. Utskottet anser att Sverige visar ledarskap för att möta utmaningen både internationellt och genom de åtgärder vi vidtar i Sverige. I de internationella klimatförhandlingarna intar regeringen en pådrivande roll för att uppnå en global och heltäckande klimatregim som innebär höjda ambitioner jämfört med i dag och konkreta åtaganden för alla stora utsläppsländer samt åtgärder för att skydda de fattigaste länderna från klimatförändringarnas negativa effekter. För att klara den utmaning som en höjd ambitionsnivå i klimatpolitiken ställer, krävs en politik inriktad på ökad användning av ekonomiska styrmedel och omställning till mer klimatvänlig produktion och konsumtion, där utgångspunkten är att den som förorenar också ska betala.

Utskottet anser att regeringen har lagt grunden för en långsiktig, hållbar och kostnadseffektiv klimat- och energipolitik. Det behövs emellertid fortsätta satsningar för att på ett kostnadseffektivt sätt minska utsläppen av växthusgaser. Utskottet kan notera att regeringen föreslår ytterligare satsningar för att på ett kostnadseffektivt sätt minska utsläppen av växthusgaser genom skattebefriad låginblandning av biodrivmedel i bensin och diesel, genom demonstrationsprogram för elbilar och landhybrider samt genom en supermiljöbilspremie.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill investera brett i klimatomställningen och föreslår bl.a. en nystart för klimatinvesteringsprogrammen (Klimp). Utskottet vill här påminna om att Konjunkturinstitutet i olika sammanhang har riktat allvarlig kritik mot denna typ av stöd. Stora brister har funnits i klimatinvesteringsprogrammets motiv för styrning, kostnadseffektivitet och möjlighet till utvärdering. Dessutom har de administrativa kostnaderna varit höga samtidigt som en stor del av åtgärderna sannolikt skulle ha genomförts även utan stöd.

En sammanhållen miljöpolitik med väl avvägda mål och realistiska åtgärder

Utskottet anser att det är en angelägen fråga att bevara den biologiska mångfalden. Den biologiska mångfalden är en förutsättning för allt liv på jorden och utgör basen för de ekosystemtjänster som är nödvändiga för mänsklighetens existens. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att det bedrivs ett arbete på såväl internationell som nationell nivå för att hejda förlusten av den biologiska mångfalden och om möjligt återställa den biologiska mångfalden. Under det svenska ordförandeskapet i EU antog Europeiska rådet rådslutsatser om biologisk mångfald efter 2010. Kommissionen har därefter publicerat ett meddelande som är ett första steg till att formulera en strategi om biologisk mångfald efter 2010. En ny global

vision med ambitiösa mål om att hejda förlusten av biologisk mångfald till 2020 kombinerat med ett omfattande åtgärds paket antogs också vid FN-mötet om biologisk mångfald hösten 2010.

I båda oppositionsalternativen föreslås ökade medel till biologisk mångfald. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill öka medlen för att särskilt prioritera skydd av skog och skogsskötsel. Enligt utskottet kan delmål inom ramen för målet Levande skogar uppnås med de förslag regeringen presenterat i propositionen Förändrat uppdrag för Sveaskog (prop. 2009/10:169).

Sverigedemokraterna anser att Östersjöproblematiken måste få en ökad prioritet och föreslår att anslaget för att främja havsmiljö ökas i förhållande till regeringens förslag. Inom ramen för det löpande miljömålsarbetet har utskottet noterat att utsläppen till både luft och vatten av gödande ämnen fortsatt minska. Därtill har ett stort antal nya åtgärder och styrmedel beslutats som ytterligare minskar utsläppen av kväve- och fosforföreningar genom regeringens särskilda satsning på havsmiljön. Regeringen har i propositionen En svensk sammanhållen havspolitik (prop. 2008/09:170, bet. 2008/09:MJU29, rskr. 2008/09:299) presenterat en rad viktiga insatser, bl.a. förstärkningar inom landsbygdsprogrammet 2007–2013. Utskottet anser vidare att regeringens åtgärder för att uppnå åtaganden i det internationella samarbetet är av stor betydelse, t.ex. åtgärder i Helsingforskommissionen för Östersjöns marina miljö (Helcom) aktionsplan för Östersjön och genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (marina direktivet). Ett fortsatt EU-samarbete och internationellt samarbete är enligt utskottet en grundförutsättning för att miljö kvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård ska kunna nås.

En ny myndighet för havs- och vattenmiljö kommer fr.o.m. den 1 juli 2011 att arbeta med bl.a. samordning och integrering av mål, processer och handlingsplaner inom havs- och vattenmiljöarbetet. Regeringen har under perioden 2007–2011 satsat 1,3 miljarder kronor på att förbättra havsmiljön.

Som Konjunkturinstitutet framhåller i sin bedömning av regeringens budgetproposition har behovet av höjningar av miljöskatter eller andra miljöpolitiska åtgärder för att klara miljömålet 2020 minskat. En svagare ekonomisk utveckling fram till 2020, jämfört med tidigare bedömningar, väntas leda till lägre utsläpp av växthusgaser. Utskottet delar regeringens bedömning att koldioxidskatten inte behöver höjas under perioden 2011–2014 utöver en årlig justering med konsumentprisindex med hänsyn enbart till klimatmålet.

Utskottet anser att regeringen bedriver en väl sammanhållen miljöpolitik med realistiska och mätbara mål. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att regeringen har drivit en ansvarsfull ekonomisk politik med ordning och reda i statens finanser. Detta i kombination med en tydlig arbetslinje ger utrymme för satsningar inom miljöområdet.

Framåtsyftande planeringsram för infrastruktur

Riksdagen beslutade i december 2008 om en ambitiös och framåtsyftande planeringsram för infrastrukturåtgärder. Ramen omfattar närmare 500 miljarder kronor för perioden 2010–2021. Genom denna omfattande infrastruktursatsning skapas förutsättningar för en samhällsekonomisk, effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Utskottet anser att regeringens trafikövergripande plan är väl avvägd mot de behov, förutsättningar och resurser som finns.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet avser att satsa ca 100 miljarder kronor mer än regeringen på infrastrukturinvesteringar under planperioden 2010–2021. Motionärerna redovisar effekterna av sitt förslag på det offentliga finansiella sparandet endast fram till 2011. Detta gör att en jämförelse med regeringens förslag, som sträcker sig fram till 2014, blir ofullständig. Av oppositionens totala statliga infrastruktursatsning på ca 100 miljarder kronor utöver regeringens satsning utfaller 760 miljoner kronor 2011. Resten, dvs. ca 99 miljarder kronor, infaller åren därefter fram t.o.m. 2021. Hur satsningen finansieras under mandatperioden framgår inte av motionen eftersom den endast avser 2011. Finansutskottet har tidigare behandlat finansieringen av motionärernas infrastruktursatsning, se betänkande 2009/10:FiU20 s. 97–98.

Finansutskottet tillstyrker regeringens riktlinjer

Mot bakgrund av vad som anförts ovan tillstyrker finansutskottet regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. De alternativa förslagen till riktlinjer i oppositionens budgetmotioner avstyrks liksom övriga här aktuella motioner.

3 Beslut om utgiftsramar och beräkning av statsbudgetens inkomster 2011

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 1 063 miljarder kronor 2011, 1 083 miljarder kronor 2012, 1 093 miljarder kronor 2013 och 1 103 miljarder kronor 2014.

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2011 i enlighet med regeringens förslag. Riksdagen godkänner också regeringens beräkningar av förändringen av anslagsbehållningar, myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret och den kassamässiga korrigeringen för 2011.

Riksdagen godkänner regeringens förslag till beräkning av statsbudgetens inkomster för 2011.

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift, lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) och lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).

Riksdagen godkänner regeringens beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten 2011.

Oppositionspartiernas alternativa förslag avslås.

Jämför reservationerna 3 (S, MP, V) och 4 (SD).

Detta kapitel behandlar det s.k. rambeslutet. I ett och samma beslut fastställer riksdagen ramarna för de olika utgiftsområdena och godkänner en beräkning av statsbudgetens inkomster. I beslutet om utgiftsramarna ingår också att riksdagen godkänner ett antal budgetpåverkande poster, såsom beräkning av myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och hur anslagskrediterna kommer att utnyttjas under året.

De förslag som behandlas är propositionen punkterna 2–7, 11, 12 och 16–18, motionerna Fi230 av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet yrkandena 2–6 och Fi231 av Sverigedemokraterna yrkandena 2 och 3.

Kapitlet är disponerat enligt följande. Inledningsvis i avsnitt 3.1 behandlas den samlade nivån för statens utgifter som kommer till uttryck i utgiftstaket. I avsnitt 3.2 behandlas ramarna för 2011 som ska gälla för respektive utgiftsområde. I avsnitt 3.3 behandlas statsbudgetens övriga utgifter, dvs. förslag om anslagsbehållningar, myndigheternas in- och utlåning i Riksgäldskontoret samt kassamässig korrigerig. I avsnitt 3.4 behandlas beräkningen av inkomsterna för 2011 och de olika skatteförslagen på inkomstsidan samt regeringens lagförslag. I avsnitt 3.5 presenteras översiktligt regeringens och oppositionspartiernas budgetalternativ för 2011. Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten tas upp i avsnitt 3.6. I avsnitt

3.7 redovisas en översikt över yttranden från andra utskott. Slutligen i avsnitt 3.8 framgår finansutskottets ställningstagande till utgiftsramarna och inkomstberäkningen.

3.1 Utgiftstak för staten

Utgiftstaket för staten omfattar utgifterna på statsbudgeten, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldsträntor m.m., och utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.

Utgiftstaket utgör ett viktigt budgetpolitiskt åtagande som främjar budgetdisciplinen och stärker trovärdigheten i den ekonomiska politiken. Utgiftstaket ska sättas på ett sådant sätt att det ger förutsättningar att uppnå överskottsmålet om ett genomsnittligt finansiellt sparande i den offentliga sektorn på 1 % av BNP över en konjunkturcykel och därmed skapa förutsättningar för långsiktigt uthålliga finanser.

Propositionen

Regeringen föreslår under punkt 2 i propositionen att utgiftstaken för 2011 och 2012 fastställs till 1 063 respektive 1 083 miljarder kronor. Under punkt 3 föreslår regeringen att utgiftstaken för 2013 och 2014 fastställs till 1 093 respektive 1 103 miljarder kronor. Utgiftstaken för 2011 och 2012 har riksdagen tidigare fastställt till 1 054 respektive 1 074 miljarder kronor utifrån regeringens förslag i 2010 års ekonomiska vårproposition. Även för 2013 och 2014 finns sedan tidigare en bedömning av utgiftstaken som regeringen gjorde i 2010 års ekonomiska vårproposition och som uppgick till 1 084 respektive 1 094 miljarder kronor. Förändringarna av utgiftstaken för 2011 och 2012 beror på tekniska justeringar. Syftet med tekniska justeringar är att utgiftstaket ska utgöra en lika stram begränsning för de offentliga utgifterna efter justeringen som före de förändringar som föranleder en justering. Flertalet av de reformer som föranleder en justering av utgiftstaket avser förändringar som påverkar statsbidragen till kommuner och landsting. Regeringen föreslår t.ex. att grundavdraget för pensionärer höjs 2011. Förslaget leder till minskade skatteintäkter för kommuner och landsting. För att inte kommunernas och landstingens inkomster ska försämrats föreslår regeringen att utgifterna under utgiftsområde 25 Allmänt bidrag till kommuner ökas med det belopp som motsvarar skattebortfallet. Justeringen av utgiftstaket medför att stramheten mellan de offentliga utgifterna och utgiftstaket upprätthålls. Regeringens förslag till utgiftstak för 2010 och 2011 innebär följaktligen, med hänsyn tagen till tekniska justeringar, att tidigare beslutade utgiftstak ligger fast. Regeringen bedömer att utgiftstaket bör öka med 10 miljarder kronor per år 2013 och 2014. Förändringen innebär en lägre ökningstakt jämfört med tidigare år till följd av ett förbättrat konjunkturläge. Nivån på taken innebär en återgång till utgiftstak

som i högre grad är förenliga med överskottsmålet och långsiktigt hållbara finanser, enligt regeringen. I tabell 3.1 redovisas regeringens förslag till utgiftstak för staten.

Tabell 3.1 Regeringens förslag till utgiftstak för staten 2011–2014

Miljoner kronor och procent av BNP

	2011	2012	2013	2014
Summa utgifter exkl. statsskuld räntor	783 301	774 720	772 047	777 504
därav Minskning av anslagsbehållningar	-1 508	-577	-1 861	-1 424
Utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	222 223	234 505	250 332	265 478
Takbegränsade utgifter	1 005 524	1 009 225	1 022 379	1 042 982
Budgeteringsmarginal	57 476	73 775	70 621	60 018
Utgiftstak för staten	1 063 000	1 083 000	1 093 000	1 103 000
<i>Utgiftstak för staten i procent av BNP</i>	<i>30,8 %</i>	<i>30,0 %</i>	<i>28,9 %</i>	<i>28,0 %</i>

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Motionerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i sin motion Fi230 yrkande 2 att utgiftstaket för staten fastställs till 1 078 miljarder kronor 2011 och 1 103 miljarder kronor 2012. För 2013 föreslår motionärerna i yrkande 3 att utgiftstaket fastställs till 1 118 miljarder kronor. För 2014 anges inget tak. Motionärerna anger inte något skäl till det högre taket i förhållande till regeringens förslag. Budgeteringsmarginalen föreslås minska med ca 1,4 miljarder kronor.

Sverigedemokraterna föreslår i sin motion Fi231 inga alternativa utgiftstak i förhållande till regeringens förslag. Däremot föreslås minskade utgifter för staten med motsvarande ca 20,5 miljarder kronor 2011, vilket innebär att budgeteringsmarginalen ökar med motsvarande belopp. I tabell 3.2 redovisas regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftstak för staten 2011–2014.

Tabell 3.2 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftstak för staten 2011–2014

Miljoner kronor

	2011	2012	2013	2014
Regeringens förslag till utgiftstak	1 063 000	1 083 000	1 093 000	1 103 000
<i>Avvikelse i förhållande till regeringen</i>				
S–MP–V	+15 000	+20 000	+25 000	
Sverigedemokraterna	±0			

Källor: Budgetpropositionen för 2011, motion Fi230 och motion Fi231.

3.2 Statsbudgetens utgifter 2011 per utgiftsområde

Regeringen föreslår i budgetpropositionen punkt 5 att utgifterna för 2011 fördelas på utgiftsområden på det sätt som framgår av tabell 3.3. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet samt Sverigedemokraterna förordar i sina respektive motioner Fi230 yrkande 5 och Fi231 yrkande 3 alternativa förslag till regeringens fördelning av utgifter på utgiftsområden. Oppositionspartiernas förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden framgår av tabell 3.3.

Tabell 3.3 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för 2011

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringens förslag			
		S	MP	V	SD
1 Rikets styrelse	11 633	-670			-642
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	12 998	-805			
3 Skatt, tull och exekution	10 009		+35		+165
4 Rättsväsendet	36 758				+994
5 Internationell samverkan	2 002				
6 Försvar och samhällets krisberedskap	45 306	-2 000			+1 000
7 Internationellt bistånd	30 513				-9 506
8 Migration	7 157				-3 652
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	60 067	-35			+2 605
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	93 841	+2 500			+600
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	40 624		+263		
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	73 092		+500		+888
13 Integration och jämställdhet	6 028	-544			-2 791
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	69 632	+4 443			+1 017
15 Studiestöd	23 472	+926			+249
16 Utbildning och universitetsforskning	54 532	+1 564			+646
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	12 195	+94			+205
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	1 282	+1 700			
19 Regional tillväxt	3 510		+30		
20 Allmän miljö- och naturvård	5 129	+785			+467
21 Energi	2 870	+100			+150
22 Kommunikationer	40 125	+810			
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	17 867		+10		
24 Näringsliv	5 474		+60		+350
25 Allmänna bidrag till kommuner	88 025	+6 605			-13 293

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringens förslag	
		S MP V	SD
26 Statsskuldsräntor m.m.	25 970		
27 Avgiften till Europeiska unionen	30 637		
Summa utgiftsområden	810 746	+16 371	-20 547
Minskning av anslagsbehållningar	-1 508		
Summa utgifter	809 238	+16 371	-20 547
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	-4 473		
Kassamässig korrigering	22 319		
Summa	827 084	+16 371	-20 547

Källor: Budgetpropositionen för 2011, motion Fi230 och motion Fi231.

Propositionen

I förhållande till beräkningarna i 2010 års ekonomiska vårproposition beräknas statens utgifter öka med ca 3 miljarder kronor 2011. Utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten beräknas öka med ca 3,7 miljarder kronor 2011. De takbegränsade utgifterna (där statsskuldsräntorna inte ingår) beräknas öka med ca 4,4 miljarder kronor 2011. Förändringarna av utgifterna förklaras i huvudsak av reformer, nya makroekonomiska förutsättningar samt nya prognoser för volymer (se tabell 8.10 s. 186 budgetpropositionen för 2011 finansplan m.m.).

Föreslagna reformer ökar utgifterna med ca 9,8 miljarder kronor 2011 jämfört med vårpropositionen. Nya makroekonomiska förutsättningar beräknas minska utgifterna med ca 11,1 miljarder kronor 2011. Förändrade makroekonomiska förutsättningar beräknas även minska utgifterna inom ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten, som en följd av att balansindex skrivits ned. Sammantaget medför förändrade makroekonomiska förutsättningar att de takbegränsade utgifterna minskar med ca 14,2 miljarder kronor jämfört med vårpropositionen.

Nya prognoser för volymer inom främst regelstyrda transfereringssystem förändrar också utgifterna för 2011. Sammantaget medför volymförändringarna ökade takbegränsade utgifter med ca 0,5 miljarder kronor 2011. Vissa reformer och förändringar som regeringen föreslår i denna proposition föranleder en teknisk justering av utgiftstaket för staten. Sammantaget innebär dessa tekniska justeringar att de takbegränsade utgifterna ökar med 9 miljarder kronor 2011. Posten Minskning av anslagsbehållningarna beräknas minska med ca 0,5 miljarder kronor. Övriga förklaringsfaktorer som nya prognosmetoder, ny information, korrigeringar av tidigare gjorda fel samt regeländringar utom regeringens direkta kontroll, t.ex. ändringar i EU:s regelverk, ökar utgifterna med ca 0,8 miljarder kronor. Sammantaget beräknas dessa övriga poster öka de takbegränsade utgifterna med ca 9,2 miljarder kronor.

Motionerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet samt Sverigedemokraterna förordar alternativa förslag till utgiftsfördelning jämfört med regeringens förslag. Oppositionspartiernas förslag framgår av tabell 3.3.

I förhållande till regeringens förslag föreslår Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet bl.a. en besparing på utgiftsområde 1 Rikets styrelse med ca 0,7 miljarder kronor, vilken förklaras av minskade anslag till Regeringskansliet. Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap minskas med 2 miljarder kronor. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet förordar ökade utbildnings- och jobsatsningar och höjda ersättningar i trygghetssystemen, vilket leder till högre ramar för utgiftsområdena 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, 14 Arbetsmarknad och arbetsliv samt 16 Utbildning och universitetsforskning. Satsningar på bl.a. investeringsstöd och utvidgat ROT-stöd medför att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet förordar en högre utgiftsram på utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik med 1,7 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår också högre ramar för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner med 6,6 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag.

Även Sverigedemokraterna föreslår en besparing på utgiftsområde 1 Rikets styrelse med ca 0,6 miljarder kronor, vilken främst förklaras av en besparing på Regeringskansliet. För utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap vill Sverigedemokraterna i stället öka anslaget med ca 1 miljard kronor. Sverigedemokraterna förordar minskade ramar på utgiftsområdena 7 Internationellt bistånd, 8 Migration samt 13 Integration och jämställdhet. De vill även införa bl.a. ett stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken och förordar en högre ram än regeringen på utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. För utgiftsområde 25 förordar Sverigedemokraterna en lägre ram än regeringen, vilket förklaras av ökade kommunalskatteintäkter som neutraliseras genom minskade statsbidrag.

3.3 Statsbudgetens övriga utgifter

Propositionen

Anslagsbehållningar

Statliga myndigheter har vissa möjligheter att fördela sina utgifter över tid. Medel på ramanslag som inte utnyttjas under ett budgetår kan i viss utsträckning sparas och användas efterföljande budgetår. Myndigheter har också möjlighet att inom vissa gränser låna mot efterföljande års anslag. Förskjutningar av detta slag påverkar statsbudgetens utgifter och redovisas på budgetens utgiftssida som en beräkningspost kallad Minskning av anslags-

behållningar, som ingår i de takbegränsade utgifterna. Jämfört med regeringens vårproposition har utgiftsprognoserna för 2011 generellt justerats upp mer än anslagna medel, varför posten Minskning av anslagsbehållningar revideras upp med drygt 1 miljard kronor. Regeringen beräknar att anslagsbehållningarna kommer att öka med ca 1 508 miljoner kronor 2011 (punkt 6).

Riksgäldskontorets nettoutlåning

Riksgäldskontorets nettoutlåning utgörs av myndighetens in- och utlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder. De största delposterna utgörs normalt av in- och utbetalningar av premiepensionsmedel, Centrala studiestödsnämndens nettoupplåning för finansiering av studielån samt nettoutlåning för infrastrukturinvesteringar. Inbetalningar av premiepensionsmedel placeras tillfälligt på ett konto i Riksgälden fram till dess att de definitiva pensionsrätterna fastställts och tillgodoförs på pensionsspararnas konton hos Pensionsmyndigheten. De årliga inbetalningarna av premiepensionsmedel beräknas successivt öka från 29 till 35 miljarder kronor 2009–2014. Utbetalningarna av premiepensionsmedel beräknas vara ungefär lika stora som inbetalningarna 2009–2014. Regeringen beräknar Riksgäldskontorets nettoutlåning 2011 till –4 miljarder kronor (punkt 11).

Kassamässig korrigerings

Kassamässig korrigerings är en beräkningspost som är nödvändig för att budgetsaldot ska bli identiskt med lånebehovet (med omvänt tecken). En kassamässig korrigerings kan uppstå dels om betalning respektive anslagsavräkning sker olika budgetår, dels om det förkommer transaktioner över statsverkets checkräkning som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomstitlar eller vice versa. Regeringen beräknar den kassamässiga korrigerings till 22 miljarder kronor 2011. Den ovanligt stora kassamässiga korrigerings beror i huvudsak på sammanslagningen av Insättningsgarantifonden och Stabilitetsfonden. Riksgäldskontoret antas sälja Insättningsgarantifondens innehav av statspapper så att de kan införlivas i Stabilitetsfonden. Transaktionen påverkar inte statens lånebehov varför det uppstår en kassamässig korrigeringspost för 2011 med motsvarande belopp.

Motionerna

Oppositionspartierna har inga förslag till förändringar av övriga utgifter.

3.4 Statsbudgetens inkomster

I budgetpropositionens yrkande 4 föreslår regeringen att riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster. I tabell 3.4 redovisas en detaljerad uppställning av statsbudgetens inkomster 2011. Utöver de åtgär-

der på skatte- och avgiftsområdet som redovisas i det följande omfattar inkomstberäkningen för 2011 vissa åtgärder som budgeterats i 2010 års ekonomiska vårproposition. Åtgärderna avser höjd fastighetsskatt för vattenkraftverk och höjd stämpelskatt på lagfarter för juridiska personer fr.o.m. den 1 januari 2011 (prop. 2009/10:206, bet. 2009/10:SkU48), slopad revisionsplikt för mindre företag (prop. 2009/10:204, bet. 2009/10:CU28) och bättre skattemässiga förutsättningar för biogas samt landansluten el till fartyg i hamn (prop. 2009/10:144, bet. 2009/10:SkU34). Slutligen ingår det förslag om förenklade momsregler till följd av ny redovisningslagstiftning (prop. 2009/10:235) som bereds av riksdagen.

I motionerna från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet samt Sverigedemokraterna redovisas alternativa inkomstberäkningar. Se tabell 3.4.

Tabell 3.4 Regeringens och oppositionspartiernas beräkning av statsbudgetens inkomster 2011

Miljoner kronor

	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringens förslag	
		S MP V	SD
1100 Direkta skatter på arbete	481 311	+1 350	-9 332
1111 Statlig inkomstskatt	41 812	+100	
1115 Kommunal inkomstskatt	528 465	+1 400	+13 668
1120 Allmän pensionsavgift	93 446		
1130 Artistskatt	131		
1140 Skattereduktioner	-182 543	-150	-23 000
1200 Indirekta skatter på arbete	411 138	+7 600	+2 231
1210 Arbetsgivaravgifter	417 082	+7 600	+2 167
1240 Egenavgifter	12 494		
1260 Avgifter till pensionssystemet	-27 982		
1270 Särskild löneskatt	34 440		
1280 Nedsättningar	-25 711		+64
1290 Tjänstegruppliv	814		
1300 Skatt på kapital	189 706	+2 230	
1310 Skatt på kapital, hushåll	32 935		
1320 Skatt på företagsvinster	104 765		
1330 Kupongskatt	3 576		
1340 Avkastningsskatt	11 269		
1350 Fastighetsskatt	26 828	+1 730	
1360 Stämpelskatt	10 332	+500	
1380 Arvsskatt	0		
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	449 488	+4 370	+360
1410 Mervärdesskatt	329 276		
1420 Skatt på alkohol och tobak	23 419	+2 000	
1430 Energiskatt	41 964		
1440 Koldioxidskatt	26 852	+2 070	

	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringens förslag	
		S MP V	SD
1450 Övriga skatter på energi och miljö	4 700		+360
1470 Skatt på vägtrafik	16 215		
1480 Övriga skatter	7 062	+300	
1500 Skatt på import	6 202		
1600 Restförda och övriga skatter	804		
1610 Restförda skatter	-6 648		
1620 Övriga skatter, hushåll	3 636		
1630 Övriga skatter, företag	3		
1640 Intäkter som förs till fonder	3 812		
Totala skatteintäkter	1 538 648	+15 550	-6 741
1700 Avgående poster, skatter till EU	-7 680		
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	1 530 967	+15 550	-6 741
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-734 057		-13 668
1811 Kommunala inkomstskatter	-542 886		-13 668
1812 Avgifter till AP-fonder	-191 170		
Statens skatteintäkter (periodiserat)	796 911	+15 550	-20 409
1900 Periodiseringar	1 549		
1910 Uppbördsförskjutningar	-1 828		
1920 Betalningsförskjutningar	2 851		
1930 Anstånd	526		
1000 Statens skatteinkomster (kassamäs- sigt)	798 460	+15 550	-20 409
Övriga inkomster (kassamässigt)	34 528	+125	
2000 Inkomster av statens verksamhet	50 457		
3000 Inkomster av försäld egendom	25 000		
4000 Återbetalning av lån	1 491		
5000 Kalkylmässiga inkomster	10 927		
6000 Bidrag m.m. från EU	13 092		
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-66 315		
8000 Utgifter som redovisas som krediter- ingar på skattekonto	-125	+125	
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	832 988	+15 675	-20 409

Källor: Budgetpropositionen för 2011, motion Fi230 och motion Fi231.

Propositionen

Skatter på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattningen

Regeringen anför att det finns skäl att gå vidare i ambitionen att förbättra välfärden för pensionärerna och samtidigt mildra krisens efterverkningar för denna grupp. Även om pensionerna har ökat med 17,7 % sedan följsamhetsindexeringen infördes vid årsskiftet 2001/02 ser de ekonomiska villkoren för pensionärer olika ut beroende på ålder och tidigare arbetsmarknadsanknytning. Den automatiska balanseringen inom inkomst- och tilläggs-pensionssystemet och utvecklingen av inkomstindex har gjort att pensionerna sänkts under 2010 och under 2011 fortsätter inkomst- och tilläggs-pensionerna att sjunka. Däremot stiger garantipensionerna som en följd av att prisbasbeloppet räknas upp. På sikt kommer inkomst- och tilläggs-pensionerna att återgå till de nivåer de skulle ha haft om den automatiska balanseringen inte ägt rum. Det sker när den ekonomiska tillväxten tar fart igen och ålderspensionssystemet återigen uppnår balans.

Regeringen gör bedömningen att det finns skäl att ytterligare förstärka grundavdraget med 7,5 miljarder kronor för att värna pensionärernas välfärd. Det bedöms som lämpligt att låta arbetslinjen påverka utformningen av förslaget. Drivkrafterna att arbeta kan förstärkas genom att skattesänkningen stiger med inkomsten i vissa inkomstintervall. På så sätt kommer ökat arbete under de aktiva åren att leda till högre nettopension än vad som gäller enligt dagens skatteregler. En sådan utformning medför även att förstärkningens tyngdpunkt i kronor räknat läggs hos dem som får en större pensionsnedskrivning. En utformning som innehåller båda dessa utgångspunkter innebär att skattesänkningen ökar välfärden för pensionärerna, stärker arbetslinjen och bidrar till att genomföra regeringens politik att Sverige ska vara ett bra och tryggt land att åldras i. Regeringens förslag (punkt 17 i denna del) innebär att det förhöjda grundavdraget för personer som fyllt 65 år höjs så att avdraget uppgår till hela den taxerade förvärvsinkomsten upp till 42 000 kr och sedan trappas upp. För inkomster mellan 164 600 och 206 200 kr är avdraget 54 300 kr och trappas sedan av. För inkomster över 522 600 kr är avdraget 25 700 kr. Förslaget innebär att skattesänkningen som mest kan uppgå till ca 9 000 kr per år beroende på den taxerade inkomstens storlek och personens marginals-katt. Alla som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år och betalar inkomstskatt får en skattesänkning. De ändrade reglerna träder i kraft den 1 januari 2011 och tillämpas första gången vid 2012 års taxering (avsnitt 6.2.2 *Ytterligare skattesänkning för pensionärer*).

I början av 2007 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att alkoholås som är installerat i en förmånsbil inte ska påverka bilförmånsens värde (bet. 2006/07:SkU10, rskr. 114). Regeringen avser att senare under innevarande riksmöte återkomma till riksdagen med förslag om att

extrautrustning i form av alkolås ska vara skattefria i förhörsbilar. Det kommande förslaget bör enligt regeringens bedömning träda i kraft den 1 juli 2011 (avsnitt 6.2.3 *Skattefrihet för alkolås i förhörsbilar*).

Skatter på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.

Regeringen föreslår att socialavgifterna justeras. Sjukförsäkringsavgiften i arbetsgivaravgifterna sänks till 5,02 % av avgiftsunderlaget och i egenavgifterna till 5,11 %. Efterlevandepensionsavgiften i arbetsgivaravgifterna och i egenavgifterna sänks till 1,17 %. Arbetsmarknadsavgiften i arbetsgivaravgifterna sänks till 2,91 % av avgiftsunderlaget och i egenavgifterna till 0,37 %. Detta föranleder en höjning av den allmänna löneavgiften till 9,23 %. Justeringen görs inom ramen för ett i princip oförändrat avgiftsuttag. De nya nivåerna gäller fr.o.m. den 1 januari 2011 (punkterna 16 och 18, avsnitt 6.3.1 *Förändrade nivåer för socialavgifter*).

Skatter på kapitalägande – kapital- och egendomsskatter

Regeringen avser att under nästa år återkomma till riksdagen med förslag om en ny schablonbeskattad sparform för vissa finansiella instrument, benämnd investeringssparkonto. Enligt dagens huvudregel beskattas en kapitalvinst det år avyttringen sker. I syfte att förenkla för fysiska personer att spara i aktier och andra finansiella instrument vill regeringen pröva ett alternativt beskattningssystem med ett investeringssparkonto för finansiella instrument. Den löpande beskattningen av kapitalvinster och kapitalförlusterna ska enligt denna modell ersättas med en schablonmässigt beräknad avkastning på värdepapper som är knutna till kontot. För att effektivisera beskattningen av kapitalförsäkring och för att upprätthålla den skattemässiga neutraliteten förutsätter regeringen även ett behov av vissa justeringar i beskattningen av kapitalförsäkringar. Det kommande förslaget bör enligt propositionen träda i kraft den 1 januari 2012 (avsnitt 6.4.1 *Förenklad beskattning av värdepapper genom investeringssparkonto*).

Regeringen aviserar också ett förslag till omläggning av beskattningen av investeringsfonder och delägare i sådana fonder. Ett nytt UCITS-direktiv som öppnar möjlighet för investeringsfonder att göra gränsöverskridande fusioner kommer fr.o.m. mitten av 2011 att reglera villkoren för investeringsfonder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, EES. För att undvika skattebortfall till följd av direktivet och för att upprätthålla den skattemässiga neutraliteten i förhållande till sparande direkt i aktier bör beskattningen av svenska investeringsfonder helt ersättas med beskattning på delägarnivå. Målsättningen är att detta förslag och förslaget om investeringssparkonto ska utformas på ett sådant sätt att de sammantagna effekterna blir offentligfinansiellt neutrala även på kort sikt. Även detta förslag bör träda i kraft den 1 januari 2012 (avsnitt 6.4.2 *Reformerad beskattning av investeringsfonder*).

Regeringen föreslår att schablonavdraget vid upplåtelse av privatbostadsfastighet, privatbostad eller hyresrätt höjs från 12 000 kr per år till 18 000 kr per år fr.o.m. den 1 januari 2011. Av förenklingskäl gäller höjningen även schablonavdraget vid försäljning av produkter från den egna bostaden. Även om det enligt propositionen är svårt att bedöma exakt hur bostadsutbudet kommer att påverkas måste utgångspunkten enligt propositionen vara att ett höjt schablonbelopp stimulerar till ökad andrahandsuthyrning av bostäder, vilket bl.a. kan främja rörligheten på arbetsmarknaden och öka utbudet av bostäder åt studenter (punkt 17 i denna del, avsnitt 6.4.3 *Höjt schablonavdrag vid andrahandsuthyrning av bostäder*).

Skatter på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

Regeringen avser att stimulera till en ökad användning av biodrivmedel. För att möjliggöra en ökad inblandning av biodrivmedel skattebefrias 6,5 volymprocent etanol i bensin och 5 volymprocent FAME i diesel. Denna befrielse från koldioxid- och energiskatt bör åstadkommas genom dispensbeslut från regeringen fr.o.m. den 1 januari 2011. Befrielse från koldioxid- och energiskatt bör även ges genom dispensbeslut för E85 och andra höginblandade biodrivmedel och för biodrivmedel som helt saknar fossilt innehåll. För låginblandning över 6,5 volymprocent etanol i bensin och 5 volymprocent FAME i diesel, men inom ramen för vad som är möjligt enligt bränslekvalitetsdirektivets bränslespecifikationer, innebär gällande regler enligt energiskattelagen att koldioxid- och energiskatt tas ut för dessa biodrivmedel med belopp som gäller för likvärdigt fossilt bränsle (avsnitt 6.6.2 *Ökad låginblandning av biodrivmedel för bättre miljö*).

Sedan 1994 ska det enligt energiskattelagen ske en årlig indexomräkning av energiskattesatserna på el. Syftet är att realvärdesäkra skattesatserna. Regeringen bedömer att energiskattesatserna på el för 2011 bör räknas om motsvarande förändringen i konsumentprisindex under perioden juni 2009–juni 2010. De omräknade skattesatserna ska träda i kraft den 1 januari 2011. Skattesatserna kommer att framgå av en förordning som regeringen utfärdar senast i november 2010 (avsnitt 6.6.3 *Omräkning av energiskatten på el efter prisutveckling, indexering*).

Skatter på konsumtion m.m. – övriga punktskatter

I februari 2010 antog Europeiska unionens råd ett direktiv om ändrade strukturer och skattesatser vid punktbeskattning av tobak. Det nya direktivet, som ska vara genomfört i medlemsstaterna den 1 januari 2011, medför vissa ändringar i nuvarande tobaksskattedirektiv. Punktbeskattningen av cigaretter baseras på uttag av dels styckeskatt, dels värderelaterad skatt. Sverige önskar av folkhälsoskäl eftersträva en större andel styckeskatt framför en större andel värderelaterad skatt. Med en ökad andel styckeskatt kan den nuvarande nationella minimipunktskatten på cigaretter slopas eftersom den inte längre fyller någon funktion. Regeringen bedömer att skattestrukturen för cigaretter ska läggas om så att styckeskatten utgör en så hög

andel som möjligt av punktskatten på cigaretter. Den totala punktskatten på cigaretter ska vara oförändrad. Regeringen avser att i höst återkomma med förslag till riksdagen som ska träda i kraft den 1 januari 2011. För att inte förlora den automatiska inflationsjustering som den nuvarande högre värderelaterade skatten på cigaretter bidrar till bör en indexering med konsumentprisindex införas. Indexeringen ska omfatta samtliga tobaksprodukter (avsnitt 6.7.2 *Reformerad beskattning av cigaretter*).

Statsbudgetens övriga inkomster

Den prognos som gäller övriga inkomster för 2011–2014 uppgår till mellan 26 och 35 miljarder kronor per år.

Under Inkomster av statens verksamhet redovisas bl.a. utdelningar från statligt aktieinnehav, affärsverkens inlevererade överskott, Riksbankens inlevererade överskott, ränteinkomster och offentligrättsliga avgifter. Prognosen för aktieutdelningar (exklusive Svenska Spel AB och Systembolaget AB) uppgår till ca 15 miljarder kronor 2010. Prognosen för 2011 är 24 miljarder kronor, och för perioden 2012–2014 uppgår prognosen till mellan 19 och 22 miljarder kronor. Den lägre prognosen för 2010 förklaras framför allt av lägre förväntade utdelningar till följd av lägre vinster 2009. Inkomsterna från arbetslöshetsavgiften beräknas minska mellan 2010 och 2014 med ca 1,9 miljarder kronor till följd av lägre utgifter för arbetslöshetsförsäkringen. Riksbankens inlevererade överskott för perioden 2010–2013 prognostiseras till mellan 5,7 och 6,1 miljarder kronor per år för att 2014 minska till 4,2 miljarder kronor. Den lägre utdelningen 2014 är en effekt av att Riksbankens ovanligt höga justerade resultat för 2008 utgår ur beräkningsunderlaget för utdelningar. Jämfört med prognosen i 2010 års ekonomiska vårproposition har inkomsterna reviderats ned med ca 5 miljarder kronor 2010 och upp med ca 7 miljarder kronor 2011. Dessa förändringar är bl.a. hänförliga till förändrade antaganden kring tidpunkt för utdelning av försäljningsinkomster från Apoteket AB.

Under Inkomster av försåld egendom redovisas försäljning av olika typer av statlig egendom. Försäljning av aktier i statligt ägda bolag utgör vanligtvis den största delen. Prognosen för 2010 är knappt 30 miljoner kronor. För perioden 2011–2014 antas försäljningsinkomsterna beräkningstekniskt uppgå till 25,0 miljarder kronor per år, i likhet med prognosen i 2010 års ekonomiska vårproposition.

Under inkomsttypen Återbetalning av lån redovisas bl.a. Återbetalning av studiemedel (avser lån upptagna före 1989) och Återbetalning av övriga lån.

Under inkomsttypen Kalkylmässiga inkomster redovisas vissa avskrivningar och amorteringar samt statliga pensionsavgifter, vilka utgör merparten av inkomsterna. Under perioden 2011–2014 ökar inkomsterna och prognosen för 2014 är 10,7 miljarder kronor. Hela ökningen förklaras i princip av ökade inkomster från statliga pensionsavgifter.

Under inkomsttypen Bidrag m.m. från EU redovisas bidrag från olika EU-fonder inom EU:s budget. De största enskilda bidragen för 2009 avser jordbruksstöd, bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden samt bidrag från Europeiska socialfonden. Inkomsterna under 2010 beräknas sammantaget uppgå till 14,4 miljarder kronor. De prognostiserade inkomsterna minskar något över tid och beräknas till 11,3 miljarder kronor 2014.

Inkomsttypen Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet består av två delar: tillkommande inkomster och avräkningar i anslutning till skattesystemet. Tillkommande inkomster består av inkomster som bruttoredo visas på statsbudgeten. Motsvarande poster avräknas på andra inkomstitlar eller förekommer med samma belopp på statsbudgetens utgiftssida. De tillkommande inkomsterna uppgår till mellan 10 och 12 miljarder kronor 2011–2014. Den största delen av avräkningarna utgörs av statliga och kommunala myndigheters kompensation för betald mervärdesskatt.

Inom inkomsttypen Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto redovisas stöd som ges som krediteringar på skattekonto och som enligt nationalräkenskaperna är att likställa med utgifter. Redovisningen syftar till att öka riksdagens möjligheter att kontrollera statsutgifternas utveckling.

Från och med 2009 redovisas endast krediteringen för jämställdhetsbonus under denna inkomsttyp. Det stora flertalet skattekrediteringar som har funnits tidigare har upphört eller flyttats till statsbudgetens utgiftssida. Jämställdhetsbonusen beräknas uppgå till 0,1 miljard kronor 2011.

Motionerna

Skatter på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattningen

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i motion Fi230 yrkande 4 i denna del att *jobbskatteavdraget* skalas ned på olika sätt. Motionärerna anför att den som har höga inkomster inte behöver något jobbskatteavdrag och reducerar därför jobbskatteavdraget med 2,5 % vid inkomster över 40 000 kr per månad, vilket beräknas öka statens inkomster med 2,1 miljarder kronor. För att påbörja en förändring mot lika beskattning av olika typer av inkomst av tjänst reduceras jobbskatteavdraget och medlen används för en skattesänkning för föräldralediga, förtidspensionärer, sjuka, arbetslösa m.fl. Skattesänkningen uppnås genom en förändring av grundavdraget. Slutligen skalas jobbskatteavdraget ned med ytterligare 4,7 miljarder kronor för att finansiera en sänkning av kostnaden för medlemskap i *a-kassa* till 80 kr per månad för alla.

När det gäller regeringens förslag om en skattesänkning för personer som fyllt 65 år (punkt 17 i denna del, avsnitt 6.2.2 *Ytterligare skattesänkning för pensionärer*) anser motionärerna att pensionärer inte ska beskattas hårdare än löntagare och föreslår en större skattesänkning är regeringen. Skatten sänks med ytterligare 2,5 miljarder kronor, och sänkningen utformas så att en pensionär med 14 000 kr per månad får en skattesänkning på 550 kr.

Motionärernas inkomstberäkning innebär vidare att skattereduktionen för hushållstjänster (*RUT-avdrag*) avskaffas den 1 juli 2011. Som en kompensation för motionärernas förslag om en höjning av skatten på koldioxid höjs avdraget för resor till och från arbetet och i tjänsten (*reseavdraget*) med 75 öre per mil 2011 och 1 kr 50 öre per mil 2012.

Sverigedemokraterna föreslår i motion Fi231 yrkande 2 i denna del en inkomstberäkning som innebär att skatten för pensionärer (avsnitt 6.2.2 *Ytterligare skattesänkning för pensionärer*) sänks med 9,9 miljarder kronor mer än i regeringens förslag i syfte att helt jämna ut skillnaden mellan pensionär och löntagare. Motionärerna anför att de inte kan acceptera att pensionärerna ska beskattas hårdare än löntagare.

Motionärerna anser att ROT-avdraget och *RUT-avdraget* för hushålls-nära tjänster har underlättat tillvaron för många människor samtidigt som nya jobb och skatteintäkter har skapats och tryggheten ökat för dem som är verksamma inom dessa branscher, och de vill därför bevara och vidare-utveckla RUT-avdraget ytterligare för pensionärer och barnfamiljer. De föreslår att pensionärer över 75 år och hushåll med barn under 9 år ska kunna få upp till 75 % i skattereduktion för hushållstjänster.

Skatter på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i motion Fi230 yrkande 4 i denna del att nedsättningen av socialavgifter för unga ska avskaffas och förordar i stället att hela arbetsgivaravgiften tas bort för den som anställer en ung arbetslös. Motsvarande subvention kan ges för den som ger en ung person en praktik- eller traineepå plats. Vidare föreslås en generell nedsättning av arbetsgivaravgifter för småföretagare motsvarande drygt 15 000 kr.

Sverigedemokraterna föreslår i motion Fi231 yrkande 2 i denna del att halva nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för ungdomar ska slopas och socialavgifterna höjas generellt med 1 procentenhet. I stället ska arbetsgivaravgifter för lärlingar mellan 18–24 år slopas och 19,5 miljarder kronor läggas på att göra det billigare att anställa de tio första anställda.

Skatter på kapitalägande – kapital- och egendomsskatter

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet räknar i motion Fi230 yrkande 4 i denna del med att regeringens förslag om en utvidgad avdrags-rätt vid privat uthyrning inte ska genomföras (avsnitt 6.4.3 *Höjt schablon-avdrag vid andrahandsuthyrning av bostäder*).

Motionärerna föreslår vidare förändringar i beskattningen av boendet redan under 2011. Enligt förslaget ska fastighetsskatt på småhus tas ut med 1 % på taxeringsvärden över 4,5 miljoner kronor och begränsningsre-geln, som för närvarande innebär att pensionärer med låga inkomster och personer som får sjuk- eller aktivitetsersättning får sänkt fastighetsavgift, utvidgas till att omfatta fler personer med små inkomster och till sommarstugor. Motionärerna vill också avskaffa räntebeläggningen av uppskov, i

ett första steg för belopp upp t.o.m. 200 000 kr. De föreslår vidare sänkt skatt för flerfamiljshus från 0,4 % till 0,22 % och höjd kapitalvinstbeskattning av bostäder från 22 % till 23 %. Motionärerna vill också införa ett klimatavdrag genom slopad fastighetsavgift under tre år för ägare till bostadshus som klimatreoverat sitt hus (*beskattning av boende*).

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet räknar i motion Fi230 yrkande 4 i denna del med höjd stämpelskatt på juridiska personers fastighetsförvärv och höjd fastighetsskatt på vattenkraftverk.

Skatter på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i motion Fi 230 yrkande 4 i denna del att nivån på *koldioxidskatten* 2011 ska höjas med 10 öre utöver indexeringen. Det motsvarar en höjning av bensinpriset med 29 öre. Intäkten från höjningen beräknas till drygt 2 miljarder kronor. Höjningen kompenseras genom höjt *reseavdrag* och sänkt *fordonsskatt* för bussar.

Skatter på konsumtion m.m. – övriga punktskatter

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i motion Fi 230 yrkande 4 i denna del att skatten på *alkohol och tobak* höjs med 12,5 % i förhållande till regeringens förslag. Effektskatten på *kärnkraft* höjs. En skatt på *fluorerade växthusgaser* införs i enlighet med Klimatberedningens förslag. Skatten på *handelsgödsel* återinförs. *Fordonsskatten* för bussar sänks för att gynna kollektivtrafik.

Sverigedemokraterna föreslår i motion Fi231 yrkande 2 i denna del att en skatt på *fluorerade växthusgaser* införs för att minska användningen av köldmedium i stora kylanläggningar. I motionen föreslås vidare att skatten på *handelsgödsel* återinförs för att minska utsläppen av kväve som bidrar till att öka effekten av övergödningen i vattendrag, sjöar och hav.

Statsbudgetens övriga inkomster

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i motion Fi230 yrkande 4 i denna del att *jämställdhetsbonusen* avskaffas eftersom den inte fått önskad effekt.

Även Sverigedemokraterna föreslår i motion Fi231 yrkande 2 i denna del att *jämställdhetsbonusen* avskaffas. Motionärerna anför att de vill avskaffa all tvångsreglering rörande vilken av föräldrarna som ska vara hemma med barnet.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet räknar med samma inkomster av försäld egendom som regeringen. De avvisar emellertid regeringens princip för utförsäljningar av statliga bolag. Motionärerna vill dra tillbaka riksdagens bemyndigande om att sälja statens innehav i SBAB och Posten AB och begränsa regeringens bemyndigande att ytterligare minska ägandet i Telia Sonera. Med anledning av detta vill partierna att den beräk-

ningstekniska schablonen över inkomster från utförsäljningar justeras. Partierna anger vidare att de i övrigt vad gäller utförsäljningar har olika ståndpunkter. De kommer att ta ställning vid varje enskilt tillfälle då förslag och underlag presenteras.

3.5 Statsbudgeten i sammandrag

I de närmast föregående avsnitten har utskottet behandlat de poster som statsbudgeten är uppbyggd av. Skillnaden mellan statsbudgetens inkomster och utgifter på utgiftsområden (inklusive förändring av anslagsbehållningar, Riksgäldskontorets nettoutlåning och den kassamässiga korrigeringen) utgör budgetsaldot, vilket definitionsmässigt är lika med statens lånebehov, men med omvänt tecken. Ett positivt budgetsaldo motsvaras således av ett lika stort lånebehov. Budgetsaldot och därmed lånebehovet framkommer alltså som ett resultat av de delar som bygger upp budgeten. Riksdagen tar ställning till de olika delarna och inte till saldoto som sådant.

I tabell 3.5 presenteras regeringens och oppositionspartiernas budgetalternativ för 2011. Regeringens förslag medför ett positivt budgetsaldo på 6 miljarder kronor, vilket innebär en amortering av statsskulden. Även oppositionspartiernas alternativ uppvisar ett positivt saldo. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har emellertid såväl högre inkomster som högre utgifter i förhållande till regeringens förslag. Inkomsterna är ca 16 miljarder kronor högre än regeringens och även utgifterna är ca 16 miljarder kronor högre än regeringens. De ökade inkomsterna förklaras till stor del av att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet säger nej till regeringens nedsatta socialavgifter för unga och att de föreslår en höjd koldioxidskatt. Utgiftsökningen förklaras till stor del av mer förmånliga transfereringssystem och jobbsatsningar.

Tabell 3.5 Statsbudgetens inkomster, utgifter och saldo 2011

Miljoner kronor

	Regeringens förslag	Oppositionspartiernas förslag	
		S MP V	SD
Inkomster	832 988	848 663	812 579
varav Inkomster av försåld egendom	25 000	25 000	25 000
Utgifter	827 084	843 455	806 538
varav Utgifter exkl. statsskulsräntor	783 301	799 672	762 754
Statsskulsräntor	25 970	25 970	25 970
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-4 473	-4 473	-4 473
Kassamässig korrigering	22 319	22 319	22 319
Statsbudgetens saldo	5 904	5 209	6 042

Källor: Budgetpropositionen för 2011, motion Fi230 och motion Fi231.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet räknar med samma inkomster av försåld egendom som regeringen.

Sverigedemokraterna minskar inkomsterna respektive utgifterna med ca 20 miljarder kronor i förhållande till propositionen. De lägre inkomsterna förklaras i huvudsak av att Sverigedemokraterna föreslår att pensionsinkomster ska utgöra underlag för jobbskatteavdrag. De lägre utgifterna kommer delvis av förslag om minskat bistånd samt lägre ersättningar och bostadskostnader för asyl- och anhöriginvandring.

3.6 Ålderspensionssystemets utgifter

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten omfattar ålderspension i form av inkomstpension, tilläggs pension, premiepension samt administrationskostnader.

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (punkt 7) att riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2011. Utgifterna beräknas till 222 223 miljoner kronor.

Motionerna

Oppositionspartierna har inga andra förslag än regeringen vad avser ålderspensionssystemets utgifter.

3.7 Yttranden från andra utskott

Sammanlagt tolv utskott har yttrat sig över budgetpropositionens förslag till utgiftsramar och inkomstberäkningen och de motioner som väckts med anledning av propositionen. Två utskott, utbildningsutskottet och försvarsutskottet, har avstått från att yttra sig.

I tabell 3.6 visas en översiktlig sammanställning över de yttranden som kommit in. Av tabellen framgår huruvida regeringens förslag tillstyrks eller avstyrks i yttrandet och om yttrandena innehåller eventuella avvikande meningar eller särskilda yttranden. Yttrandena återfinns i sin helhet som bilagor i detta betänkande. Av de tolv utskott som yttrat sig har samtliga utom tre tillstyrkt regeringens förslag. Konstitutionsutskottet, miljö- och jordbruksutskottet samt kulturutskottet har i stället tillstyrkt de förslag till utgiftsramar som presenteras i motion Fi230 av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Tabell 3.6 Yttranden med anledning av regeringens och partiernas förslag till utgiftsramar och inkomstberäkning

Utgiftsområde och behandlande utskott	Yttrande	Ställning till prop.	Avvikande mening	Särskilda yttranden
1. Rikets styrelse (KU)	KU1y	Avstyrks	(M FP C KD) och SD	
2. Samhällsekonomi och finansförvaltning (FiU)	–	–		
3. Skatt, tull, exekution (SKU)	SkU2y	Tillstyrks	(S MP V) och SD	
4. Rättsväsendet (JuU)	JuU prot.	Tillstyrks	SD	SD och (S MP V)
5. Internationell samverkan (UU)	UU3y	Tillstyrks		
6. Försvar och samhällets krisberedskap (FöU)	Avstår	Avstår		
7. Internationellt bistånd (UU)	UU3y	Tillstyrks	SD	
8. Migration (SfU)	SfU1y	Tillstyrks	SD	
9. Hälsovård, sjukvård och social omsorg (SoU)	SoU1y	Tillstyrks	(S MP V) och SD	(S MP V) och SD
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom (SfU)	SfU1y	Tillstyrks	(S MP V) och SD	
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom (SfU)	SfU1y	Tillstyrks	(S MP V)	
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn (SfU)	SfU1y	Tillstyrks	(S MP V) och SD	
13 Integration och jämställdhet (AU)	AU1y	Tillstyrks	(S MP V) och SD	
14 Arbetsmarknad och arbetsliv (AU)	AU1y	Tillstyrks	(S MP V) och SD	
15 Studiestöd (UbU)	Avstår	Avstår		
16 Utbildning och universitetsforskning (UbU)	Avstår	Avstår		
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (KrU)	KrU prot.	Avstyrks	(M FP C KD) och SD	
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning m.m. (CU)	CU1y	Tillstyrks	(S MP V)	SD
19 Regional tillväxt (NU)	NU1y	Tillstyrks	(S MP V)	
20 Allmän miljö- och naturvård (MJU)	MJU prot.	Avstyrks	(M FP C KD) och SD	
21 Energi (NU)	NU1y	Tillstyrks	(S MP V) och SD	
22 Kommunikationer (TU)	TU prot.	Tillstyrks	(S MP V)	
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (MJU)	MJU prot.	Tillstyrks	(S MP V)	
24 Näringsliv (NU)	NU1y	Tillstyrks	(S MP V) och SD	
25 Allmänna bidrag till kommuner (FiU)	–	–		
26 Statsskuldsräntor m.m. (FiU)	–	–		
27 Avgiften till EU (FiU)	–	–		
Övrigt				
Ålderspensionssystemet (SfU)	SfU1y	Tillstyrks		
Inkomstberäkningen (SKU)	SkU1y	Tillstyrks	(S MP V) och SD	
Inkomstberäkningen (SfU)	SfU1y	Tillstyrks	(S MP V) och SD	

Konstitutionsutskottet tillstyrker i sitt yttrande den ram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse som föreslås i motionen av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Skatteutskottet framhåller med anledning av förslag i båda budgetmotionerna om utökad ram på utgiftsområde 3 att det redan pågår ett aktivt arbete på flera fronter som är inriktat på att komma till rätta med olika former av skattefusk och svartarbete. Utskottet ser positivt på regeringens ambition att förstärka jobbskatteavdraget och noterar att regeringen redovisar en analys som visar att ytterligare förändringar i jobbskatteavdraget och den statliga inkomstskatten även i fortsättningen är effektiva åtgärder för att öka arbetsutbudet. Utskottet anser att det finns skäl att gå vidare i ambitionen att förbättra välfärden för pensionärerna och tillstyrker förslaget om en höjning av pensionärernas grundavdrag. RUT-avdraget är enligt utskottet en långsiktig och strukturell åtgärd som är nödvändig om man ser allvarligt på svartarbete och dess följder i form av otrygga jobb, brister i försäkringsskydd, obefintligt konsumentskydd etc. Utskottet ser positivt på att regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förslag om skattefrihet för alkoholås i förmånsbilar och på det aviserade förslaget om införande av investeringssparkonto. Skatteutskottet anser att förbättrade vill-

kor för andrahandsuthyrning av bostäder bör kunna stimulera utbudet av bostäder på andrahandsmarknaden och tillstyrker förslaget om en höjning av schablonavdraget vid upplåtelse av privatbostadsfastighet, privatbostad eller hyreslägenhet. Utskottet ser positivt på att regeringen kommer att tillsätta en utredning om fastighetstaxeringens framtid. När det gäller motionsförslagen om olika ändringar i beskattningen av boendet framhåller skatteutskottet att flera av de skatteförändringar för bostadssektorn som beslutades under förra valperioden har bidragit till att förbättra de boendes skattemässiga situation. Skatteutskottet konstaterar att motionsförslaget om ändringar i bostadsbeskattningen inte har klargjorts i sina detaljer, men att det framgår att det åtminstone delvis innebär en återgång till det tidigare systemet med ett högt löpande skatteuttag av vissa bostäder i storstadsområden och andra områden där fastighetspriserna är höga. Skatteutskottet noterar också att motionärerna redan har tagit ställning för att skärpa beskattningen av vinster vid försäljning av egnahem och bostadsrätter och för att minska det procentuella skatteuttaget för vissa boendeformer utan att först avvakta den utredning av neutraliteten i beskattningen av olika boendeformer som de vill genomföra. Motionärernas förslag om lättnader i uppskovssystemet är enligt vad skatteutskottet anför inte förenligt med ambitionerna att förenkla skattesystemet och att på sikt undvika olika uppskavsregler i skattesystemet. När det gäller motionsförslagen om höjd stämpelskatt på juridiska personers fastighetsförvärv och höjd fastighetskatt på vattenkraftverk erinrar utskottet om att stämpelskatten för juridiska personers förvärv av fast egendom och tomrätter höjs från 3 % till 4,25 % och fastighetsskatten på vattenkraftverk från 1,7 % till 2,8 % av taxeringsvärdet den 1 januari 2011. Vad gäller motionsförslaget om att införa någon form av beskattning av personer med förmögenhet redovisar utskottet de problem som förmögenhetsskatten gav upphov till och tar därför avstånd från motionärernas förslag om att återinföra en förmögenhetsbeskattning i någon form.

Skatteutskottet framhåller betydelsen av att främja tillgången på kapital i tidiga investeringsskeden och konstaterar det fortsatta arbete med företagsbeskattningen som regeringen aviserar bör kunna leda till ytterligare förbättringar i beskattningen av företagen och deras ägare. Utskottet noterar med intresse det förslag om ett riskkapitalavdrag för mindre företag som tagits upp i motion Fi230 men anser att denna fråga ligger väl inom det utredningsarbete som regeringen har aviserat i budgetpropositionen. När det gäller vindkraftsproducerad el hänvisar utskottet till sin tidigare behandling av denna fråga (bet. 2009/10:SkU27). Utskottet noterar också med intresse regeringens aviserade utredning om att införa ett system med skattelättnader för företag i särskilt utsatta områden, s.k. nystartzoner.

Skatteutskottet delar regeringens bedömningar angående det fortsatta arbetet med de ekonomiska styrmedlen på klimat- och energiområdet, ökad låginblandning av biodrivmedel och indexering av energiskatten på el. Utskottet avstyrker motionsförslag om höjd koldioxidskatt och förslag

om en inriktning av politiken som innebär att man sänker och fryser bensinskatten. Utskottet delar regeringens bedömningar när det gäller behovet av att göra en översyn av trängselskatten och en omläggning av beskattningen av cigaretter. Utskottet noterar regeringens bedömning att ytterligare steg i reklamskattens avskaffande för närvarande inte kan tas. När det gäller motionsförslaget om höjd skatt på alkohol och tobak 2011 ser utskottet inget omedelbart behov av en sådan höjning men finner det troligt att frågan aktualiseras under mandatperioden. Utskottet anför att skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer höjts med 24 % den 1 januari 2008 och anser det inte motiverat med en ytterligare höjning av skatten. Utskottet anser att beslutet att slopa gödselmedelsskatten bör stå fast eftersom denna skatt försämrade de svenska lantbrukarnas konkurrensvillkor utan att ha någon större effekt på användandet av gödselmedel. När det gäller förslagen om en skatt på fluorerade växthusgaser anför skatteutskottet att regeringens beredning av förslagen i betänkande SOU 2009:62 Skatt på fluorerade växthusgaser bör avvaktas. Utskottet avstyrker förslagen om sänkt fordonsskatt för bussar med hänvisning till att riksdagens beslut hösten 2009 (bet. 2009/10:SkU21) om en ökad koldioxidrelatering av fordonsskatten innebär att fordonsskatten för tunga lastbilar och tunga bussar från 2011 bestämdes till de belopp som motsvarar minimivärdena enligt Eurovinjettdirektivet (direktiv 1999/62/EG) för tunga fordon. Skatteutskottet anser att jämställdhetsbonusen ska finnas kvar.

Utrikesutskottet konstaterar att det finns en bred majoritet i riksdagen för att Sverige ska fortsätta att ha en ambitiös utvecklingspolitik och ett generöst bistånd och välkomnar därför förslaget i budgetpropositionen om att Sverige ska behålla en biståndsram som motsvarar 1 % av beräknad bruttonationalinkomst.

Enligt *socialförsäkringsutskottet* finns en bred enighet i riksdagen om att Sverige ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck och att särskild hänsyn ska tas till barnets bästa. Detta återspeglas också i gällande svensk asyllagstiftning, som i sin tur bygger på de internationella konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige tillträtt och är bundet av. Vidare anser socialförsäkringsutskottet att hur huvuddelen av de besparingar på utgiftsområde 8 Migration som Sverigedemokraterna föreslår ska åstadkommas inte framgår av motionen.

När det gäller båda budgetmotionernas förslag om utökad ram för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp anför socialförsäkringsutskottet att en rad åtgärder vidtagits under föregående riksdagsår i syfte att bl.a. förbättra villkoren i sjukförsäkringssystemet. Socialförsäkringsutskottet anser att inriktningen av sjukförsäkringsreformen ska ligga fast. Vidare anser utskottet att det i nuläget inte är aktuellt med en höjning av inkomsttakiet i sjukförsäkringen med hänvisning till att arbetet av den parlamentariska socialförsäkringsutredningen bör avvaktas. Riksdagen har i betänkande 2009/10:SfU7 Försäkringskassans underlag för beslut om sjuk-

penning gjort ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till en översyn av Försäkringskassans hantering av underlag inför beslut om sjukpenning. Regeringen har enligt socialförsäkringsutskottet vidtagit en rad åtgärder för att öka kvaliteten i de medicinska underlagen och därigenom stärka rättssäkerheten. Socialförsäkringsutskottet konstaterar vidare att Försäkringskassan tilldelats 400 miljoner kronor extra för 2011 och för 2012 och att utskottet inte ser skäl att höja anslaget ytterligare.

När det gäller ung arbetskraft anför socialförsäkringsutskottet att avgiftsuttaget sänktes ytterligare så sent som den 1 januari 2009 för att underlätta för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden. Samtidigt infördes en generell nedsättning av socialavgifterna med 1 procentenhet. Vidare minskades egenavgifterna inom vissa ramar för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag med 5 procentenheter med verkan på inkomster fr.o.m. den 1 januari 2010. Socialförsäkringsutskottet är inte berett att ställa sig bakom några andra förändringar i avgiftsuttagen.

Enligt *arbetsmarknadsutskottet* ter det sig helt orealistiskt att invandringen direkt skulle kunna minskas till de nivåer som Sverigedemokraterna anger. Det saknas också en konsekvensanalys av vilka effekterna skulle bli i en rad avseenden, och arbetsmarknadsutskottet tar starkt avstånd från förslagen i sak. Med anledning av Sverigedemokraternas invändningar mot instegsjobben konstaterar arbetsmarknadsutskottet att utgångspunkten är att sådana åtgärder som riktar sig till invandrare som grupp endast ska förekomma under den första tiden i Sverige. Arbetsmarknadsutskottet kommenterar också båda budgetmotionernas invändningar mot systemet med etableringslotsar. Arbetsmarknadsutskottet, som ställde sig bakom regeringens proposition Nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering – egenansvar med professionellt stöd (prop. 2009/10:60), instämmer i regeringens bedömning i budgetpropositionen att det är avgörande för nyanländas etablering att de får möjlighet att arbeta så snart som möjligt. I det sammanhanget är etableringslotsarna ett viktigt inslag. Med anledning av de båda motionsförslagen om ökade ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen anser arbetsmarknadsutskottet att den parlamentariska socialförsäkringsutredningens förslag bör avvaktas.

Kulturutskottet tillstyrker genom ett protokollsutdrag den ram för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid som föreslås i motionen av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Civilutskottet framhåller med anledning av Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag om att utöka ramen för utgiftsområde 18 under 2011 med 1 700 miljoner kronor att civilutskottet och riksdagen vid ett flertal tillfällen under de senaste åren tagit ställning mot förslag om återinförda bostadsbyggnadssubventioner och bidrag avsedda att styra bostadssektorn i en viss riktning. Civilutskottet har i stället förordat åtgärder som ger bygg- och bostadssektorerna möjlighet att själva fatta långsik-

tiga beslut som grundas på bostadsefterfrågan och en hållbar fastighetsförvaltning. Med den utgångspunkten saknas enligt civilutskottet anledning att utvidga ramen för utgiftsområde 18 enligt förslaget i trepartimotionen.

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker genom ett protokollsutdrag den ram för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård som föreslås i motionen av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

3.8 Finansutskottets ställningstagande till rambeslutet

Utgiftstaken

Utskottet kan konstatera att regeringen föreslår förändringar av utgiftstaken för 2011 och 2012 till följd av tekniska justeringar som bl.a. beror på att staten kompenserar kommunerna och landstingen för det inkomstbortfall som uppstår i och med förslaget om att höja grundavdraget för pensionärer. Regeringens bedömning av utgiftstaket för 2013 i 2010 års ekonomiska vårproposition är oförändrad i budgetpropositionen exklusive tekniska justeringar. I 2010 års ekonomiska vårproposition gjorde regeringen även en bedömning av utgiftstaket för det fjärde året, dvs. 2014. Även denna bedömning anses av regeringen fortfarande vara väl avvägd.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår utgiftstak som är 15, 20 respektive 25 miljarder kronor högre än regeringen för 2011–2013. Efter 2011 redovisar partierna inga takbegränsade utgifter. Sverigedemokraterna föreslår inget annat utgiftstak än regeringen för 2011. För åren därefter redovisar Sverigedemokraterna inget utgiftstak.

Utskottet anser att regeringens förslag till utgiftstak är väl avvägda och ställer sig bakom regeringens förslag till utgiftstak för åren 2011–2014.

Fördelning av statsbudgetens utgifter

Som framgår av tabell 3.6 ovan har de utskott som yttrat sig med tre undantag tillstyrkt regeringens förslag. I de tre fall där propositionen avstyrks tillstyrks i stället motion Fi230 (S, MP, V). I samtliga yttranden finns avvikande meningar från de partier som inte har vunnit utskottsmajoritetens stöd.

Finansutskottet delar de uppfattningar som företrädarna för M, FP, C och KD gett uttryck för i yttrandena. Således ställer sig finansutskottet bakom regeringens förslag.

Utskottet vill framhålla att starka offentliga finanser har varit avgörande för Sverige för att möta den ekonomiska och finansiella krisen. Det är därför viktigt att återställa överskottet i de offentliga finanserna för att säkerställa Sveriges förmåga att hantera en eventuell ny ekonomisk nedgång. Mot den bakgrunden anser finansutskottet att regeringens förslag till utgifter är väl avvägda, både med hänsyn till att finanspolitiken inte är för åtstramande i ett läge med fortsatt svagt resursutnyttjande och med hänsyn till att överskott i de offentliga finanserna ska kunna säkerställas relativt

snabbt. Utskottet anser vidare att regeringens fördelning av utgifter är väl förenliga med de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som regeringen föreslår och som utskottet ställt sig bakom i kapitel 2.

Som tabell 3.3 visar har samtliga oppositionspartier stora avvikelser när det gäller utgiftsramarna jämfört med regeringen. Sverigedemokraterna föreslår bl.a. stora nedskärningar av det internationella biståndet. Finansutskottet kan dock konstatera i likhet med utrikesutskottet att det finns en bred majoritet i riksdagen för att Sverige även i fortsättningen ska ha en ambitiös utvecklingspolitik och ett generöst bistånd och välkomnar därför förslaget i budgetpropositionen om att Sverige ska behålla en biståndsram som motsvarar 1 % av beräknad bruttonationalinkomst.

Anslagsbehållningar

För budgetåret 2011 räknar regeringen med att posten Minskning av anslagsbehållningar kommer att uppgå till ca -1,5 miljarder kronor. Det innebär att 1,5 miljarder kronor inte beräknas komma att förbrukas under 2011 av det årets anslagna medel. Totalt beräknas posten Anslagsbehållningar uppgå till 40,4 miljarder kronor årsskiftet 2010/11. Jämfört med årsskiftet 2009/10 är det en minskning av anslagsbehållningarna med 4,9 miljarder kronor.

Det är således stora belopp som utgör anslagsbehållningar, och de varierar mycket mellan åren. Utskottet anser det önskvärt med en mer samlad redovisning över vad som ligger bakom och ger upphov till dessa anslagsbehållningar för åren framöver och vad som kan anses vara rimliga belopp för en bättre förståelse och därmed ett bättre beslutsunderlag.

Kassamässig korrigerig

Finansutskottet kan notera att regeringen gör en stor kassamässig korrigerig 2011 till följd av en beräkningsteknisk sammanslagning av insättningsgarantifonden och stabilitetsfonden. En sammanslagning av dessa fonder kräver emellertid ett riksdagsbeslut då den sannolikt kräver en lagändring. Enligt regeringen finns emellertid oklarheter om en sammanslagning över huvud taget är möjlig. Utskottet ställer sig bakom regeringens beräkning av den kassamässiga korrigeringen men anser att det finns oklarheter i frågan om sammanslagningen av fonderna som regeringen bör återkomma till riksdagen om.

Inkomsterna

Finansutskottet har i likhet med skatteutskottet och socialförsäkringsutskottet inte någon invändning mot de åtgärder som regeringen redovisar på skatte- och avgiftsområdet med effekt för budgetåret 2011 och framöver. Förslaget om en tredje höjning av pensionärernas grundavdrag minskar intäkterna av skatt på arbete med 7,5 miljarder kronor. Eftersom åtgärden påverkar kommunernas skatteunderlag kompenseras dessa genom anslaget

1:1 Kommunalekonomisk utjämning. Andra åtgärder som påverkar inkomstberäkningen för 2011 är skattefriheten för alkohol i förmånsbilar och höjningen av schablonavdraget vid andrahandsuthyrning av bostäder. Den ökade inblandningen av biodrivmedel beräknas minska skatteintäkterna med 400 miljoner kronor.

Utskottet delar skatteutskottets och socialförsäkringsutskottets bedömning av de åtgärder som motionärerna föreslår i sina inkomstberäkningar för 2011 och framöver.

När det gäller inkomst av försäld egendom beräknar regeringen denna till 25 miljarder kronor per år under perioden 2011–2014. Utskottet har förståelse för att det inte är möjligt att redovisa en precis beräkning av dessa inkomster men vill framhålla att det skulle ha varit värdefullt med en utförligare redovisning av de antaganden som ligger till grund för beloppet. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet avvisar regeringens planer på fortsatta utförsäljningar men tillgodoräknar sig trots detta hela den försäljningsinkomst som regeringen redovisar för 2011. Motionärernas inkomstberäkning ger således inte en rättvisande bild av den politik som de avser att föra i denna del. Det kan noteras att de tre partierna har olika ståndpunkt när det gäller utförsäljning av statliga bolag.

Redovisning av budgeteffekter

Utskottet noterar att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet redovisar ökade kommunalskatteintäkter på statsbudgeten utan att de avräknas staten (se tabell 3.4 inkomsttitlarna 1115 och 1811). Intäkterna tillfaller därmed staten och förbättrar statens finansiella sparande med 1,4 miljarder kronor. Av motionen framgår inte hur kommunsektorns finanser påverkas av de ökade kommunalskatteintäkterna. Som det nu är redovisat av partierna kommer skatteintäkterna staten till godo och förbättrar statens finansiella sparande med 1,4 miljarder kronor. Vidare netto redovisas förslag om höjt grundavdrag som egentligen har omfattande effekter på den kommunala inkomstskatten. Detta framgår inte av motionen men av det RUT-pm (2010:1497) som motionärerna hänvisar till.

Finansutskottet vill framhålla att en redovisning av budgetförslag bör inbegripa en redogörelse av vilka effekter förslagen väntas ge inte bara på den offentliga sektorn som helhet utan även uppdelat på stat, kommun och ålderspensionssystemet så att oppositionens förslag ska kunna jämföras på ett rättvisande sätt med regeringens förslag. En annan aspekt är att ramarna för samtliga utgiftsområden inklusive utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner fastställs i steg 1 i budgetprocessen, likaså inkomstberäkningen. Om ett budgetförslag medför minskade kommunalskatteintäkter är det vanligt att staten kompenserar kommunerna för skattebortfallet genom ökade statsbidrag på utgiftsområde 25. Om kompensationen inte avspeglas korrekt i ramen på utgiftsområdet så kan det inte senare kompenseras i steg 2 i budgetprocessen i de fall ramen i steg 1 fastställts på en för låg nivå. Om ramen fastställts på en för hög nivå jämfört med den

tänkta regleringen av statsbidraget, skapas ett utrymme inom utgiftsområde 25 som är större än vad den övergripande allokeringen mellan utgiftsområdena var tänkta att skapa. Det är således viktigt att motioner med förslag som medför förändringar av kommunernas skatteinkomster även beaktar effekten på statsbidragen till kommunerna.

Finansutskottet tillstyrker regeringens beslut om utgiftsramar och beräkning av statsbudgetens inkomster 2011

Mot bakgrund av vad som anförts ovan tillstyrker utskottet regeringens förslag till utgiftstak, utgiftsramar och inkomstberäkning. Utskottet tillstyrker också regeringens beräkningar av förändringen av anslagsbehållningar, myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret och den kassamässiga korrigeringen för 2011. Utskottet tillstyrker regeringens beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten 2011. Utskottet tillstyrker vidare regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift, lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) och lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).

Oppositionspartiernas alternativa förslag avstyrks.

4 Fördelning av utgifter på utgiftsområden 2012, 2013 och 2014

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2012, 2013 och 2014 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att riksdagen ska godkänna den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2012, 2013 och 2014 som riktlinje för regeringens budgetarbete (punkt 8). I tabell 4.1 redovisas regeringens förslag till utgiftsramar 2012–2014.

Motionerna

Oppositionspartierna har inte lämnat något alternativt förslag till regeringens preliminära fördelning av utgifter 2012–2014.

Tabell 4.1 Regeringens förslag till utgiftsramar åren 2012–2014.

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2012	2013	2014
1 Rikets styrelse	11 669	11 829	12 065
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	12 915	13 247	13 664
3 Skatt, tull och exekution	10 147	10 292	10 531
4 Rättsväsendet	37 469	37 901	38 665
5 Internationell samverkan	2 007	2 011	2 015
6 Försvar och samhällets krisberedskap	45 980	46 866	48 268
7 Internationellt bistånd	31 936	33 465	35 030
8 Migration	6 372	5 931	5 780
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	62 388	63 838	65 533
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	90 039	86 852	84 730
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	39 743	38 516	37 565
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	75 686	77 510	79 599
13 Integration och jämställdhet	6 263	5 936	5 956
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	64 055	59 862	57 122
15 Studiestöd	22 168	22 511	24 058
16 Utbildning och universitetsforskning	53 581	54 194	54 543
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	12 309	12 433	12 607
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	1 124	1 114	1 127
19 Regional tillväxt	3 380	3 165	2 965
20 Allmän miljö- och naturvård	5 198	4 755	4 827

Utgiftsområde	2012	2013	2014
21 Energi	2 768	2 016	2 043
22 Kommunikationer	38 479	40 207	40 434
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	17 027	16 009	16 058
24 Näringsliv	5 491	5 460	5 536
25 Allmänna bidrag till kommuner	84 444	84 499	84 284
26 Statsskuldräntor m.m.	23 870	27 970	30 670
27 Avgiften till Europeiska unionen	32 602	33 428	33 888
Summa utgiftsområden	799 107	801 818	809 563
Minskning av anslagsbehållningar	-577	-1 861	-1 424
Summa utgifter	798 530	799 957	808 139

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

4.1 Finansutskottets ställningstagande till utgiftsramarna 2012–2014

Förslagen till fördelning av utgifter på utgiftsområden 2012, 2013 och 2014 utgår från motsvarande fördelning av utgiftsramar som för 2011. Enligt yttranden från konstitutionsutskottet, kulturutskottet samt miljö- och jordbruksutskottet tillstyrks de lagda förslagen i motion 2010/11:Fi230 (S, MP, V) om utgiftsramar för 2011 när det gäller utgiftsområde 1, 17 och 20. Oppositionspartierna har emellertid inga yrkanden på fördelning av utgifter på utgiftsområden 2012, 2013 och 2014. Om oppositionens förslag för 2011 får kammarens stöd förutsätter oppositionspartierna i yttrandena från utskotten att regeringen anpassar sitt budgetarbete utifrån den situationen. Tidigare i betänkandet har utskottet avstyrkt oppositionspartiernas förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken och i linje med detta även avstyrkt oppositionens förslag till fördelning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområden för 2011.

Finansutskottet föreslår att den preliminära fördelningen på utgiftsområden för 2012, 2013 och 2014 godkänns i enlighet med regeringens förslag. Därmed tillstyrker utskottet propositionen (punkt 8).

Finansieringsprincipens tillämpning rörande den nya gymnasieskolan

Av budgetpropositionen framgår att beräkningen av ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner för åren 2012–2014 inbegriper regleringar enligt finansieringsprincipen. Av budgetpropositionen framgår i den del som avser utgiftsområde 25 att det bland dessa regleringar finns effektiviseringsvinster i kommunsektorn med anledning av den nya gymnasieskolan (prop. 2010/11:1 utg.omr. 25 s. 18). Effektiviseringsvinsten beräknas till 675 miljoner kronor 2012, 895 miljoner kronor 2013, 1 360 miljoner kronor 2014, och 1 930 miljoner kronor från och med 2015. Regeringen anför i budgetpropositionen att den noga kommer att följa kostnadsutvecklingen för skolhuvudmännen.

Frågan aktualiserar den kommunala finansieringsprincipen (jfr prop. 1993/94:150 bil. 7 avsnitt 2.5.1, bet. 1993/94:FiU19 s. 18), som innebär att kommuner och landsting inte bör åläggas nya uppgifter utan att samtidigt få möjlighet att finansiera dessa med annat än höjda skatter. Om staten fattar beslut som gör att den kommunala verksamheten kan bedrivas billigare, bör staten på motsvarande sätt minska de statliga bidragen. Regleringar sker genom en förändring av nivån på anslaget Kommunalekonomisk utjämning under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Utskottet har mottagit synpunkter och kommentarer från Sveriges Kommuner och Landsting samt Utbildningsdepartementet om beräkningarna för den nya gymnasieskolan (dnr. RD 060-519-2010/11). SKL anser att den kommunala finansieringsprincipen inte har följts.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att det våren 2007 beslutade att genomföra en uppföljning och utvärdering av finansieringsprincipens tillämpning. Utskottets arbete med uppföljningen och utvärderingen leddes av en särskild arbetsgrupp med representanter för samtliga partier. Några forskare fick i uppdrag att ta fram en studie, och resultatet presenterades i en rapport från riksdagen, 2008/09:RFR11 Finansieringsprincipens tillämpning.

I samband med att utskottet redovisade uppföljningen av finansieringsprincipen noterade utskottet (bet. 2009/10:FiU19) att SKL i sin ekonomirapport från maj 2010 tagit upp den nu aktuella frågan, dvs. förändringarna enligt propositionen Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 2008/09:199, bet. 2009/10:UbU3).

Finansutskottet kunde således konstatera att finansieringsprincipens tillämpning när det gäller förslagen i propositionen Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan var omdiskuterad. Utskottet konstaterade att regeringen hade anfört att den noga skulle följa kostnadsutvecklingen för skolvårdsmännen. Utskottet förutsatte att regeringen skulle redovisa sina överväganden och slutsatser för riksdagen i denna fråga.

Utskottet kan nu konstatera att de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna av den nya gymnasieskolan fortfarande är omdiskuterade. Utskottet vill betona vikten av att finansieringsprincipen följs. Regeringen bör återkomma till riksdagen – t.ex. i nästa års budgetproposition – och redovisa sina överväganden rörande finansieringsprincipens tillämpning när det gäller den nya gymnasieskolan.

5 Lån, bemyndiganden och garantier

5.1 Bemyndigande om upplåning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 ta upp lån enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning.

Propositionen

Regeringens förslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 ta upp lån enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning (punkt 10).

Statens budgetsaldo visar statens lånebehov med omvänt tecken. År 2010 minskar budgetunderskottet avsevärt och beräknas uppgå till 27 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 149 miljarder kronor jämfört med 2009. För 2011 beräknas ett budgetöverskott på 5,9 miljarder kronor. Budgetsaldot förbättras sedan gradvis och för 2014 beräknas ett budgetöverskott på 139 miljarder kronor, vilket är högre än det rekordhöga överskottet 2008.

Finansutskottets ställningstagande

Riksdagen ger enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning regeringen befogenhet att för ett år i taget ta upp lån för staten. Finansutskottet tillstyrker att regeringen ges det bemyndigande som begärs i finansplanen.

5.2 Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet upp till ett belopp om 33 miljarder kronor.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet intill ett belopp av 33 miljarder kronor (punkt 13).

I budgetpropositionen (avsnitt 11.1.1) redovisas för varje utgiftsområde beräknade sammanlagda låneramar för investeringar i anläggningstillgångar i statens verksamhet för 2011. Den totala låneramen avser summan av lån för detta ändamål som regeringen via myndigheterna högst får ha i Riksgäldskontoret under 2011. Summan per utgiftsområde innefattar också tidigare tagna lån. Regeringen beräknar att det behövs en total låneram på 33 miljarder kronor för 2011, varav ca 0,1 miljarder kronor initialt inte kommer att fördelas till myndigheterna. Jämfört med den låneram som riksdagen beslutat för 2010 innebär förslaget till låneram för 2011 en ökning med 0,5 miljarder kronor eller med 1,5 %. Den genomsnittliga ökningstakten för låneramen under perioden 2003–2010 har uppgått till ca 4,3 % per år. Myndigheternas totala skuld för investeringar i anläggningstillgångar uppgick till 24,1 miljarder kronor vid halvårsskiftet 2010, vilket är ca 0,5 miljarder kronor mer än vid samma tidpunkt ett år tidigare.

Lånevolymen har ökat med 9,2 miljarder kronor sedan 2002, medan nyttjandegraden ökat med 8 procentenheter till 74 procent. Regeringens målsättning är att nyttjandegraden ska fortsätta att öka i förhållande till den begärda låneramen, i enlighet med vad finansutskottet anfört (bet. 2009/10: FiU1).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet anser att det är bra att regeringen har målsättningen att nyttjandegraden ska fortsätta öka i förhållande till begärd låneram. Fortfarande är utnyttjandegraden låg.

Utskottet noterar att låneramen i förhållande till statsbudgetens utgifter liksom förra året ligger på 4 % av BNP.

Finansutskottet tillstyrker att regeringen för 2011 får besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet upp till ett belopp om 33 miljarder kronor.

5.3 Myndigheternas räntekontokrediter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret till ett belopp om 21,3 miljarder kronor.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 21,3 miljarder kronor (punkt 14).

Myndigheterna placerar överskottslikviditet och finansierar sitt behov av rörelsekapital i Riksgäldskontoret. Respektive myndighet har för dessa ändamål ett räntekonto med kredit. Storleken på räntekontokrediterna varierar, men ligger normalt i intervallet 5–10 % av summan av respektive myndighets anslag, bidrag och avgiftsinkomster. Beräknade kreditramar för 2011 redovisas per utgiftsområde i budgetpropositionen (avsnitt 11.1.2).

Av den totala föreslagna summan på 21,3 miljarder kronor för 2011 kommer 0,2 miljarder kronor initialt inte att fördelas till myndigheterna. Den föreslagna totala ramen är ökad med 1,5 miljarder kronor jämfört med den ram som riksdagen beslutat för 2010.

Myndigheterna hade en betydande inlåning på sina räntekonton vid halvårsskiftet i år. En anledning till att inlåningen är större än utlåningen är det anslagssparande som myndigheterna har byggt upp. Det kan också bero på att det för den avgiftsfinansierade verksamheten uppstår en likviditet som placeras på räntekontot. Endast 19 av de 217 myndigheter som har räntekonton med kredit i Riksgäldskontoret utnyttjade sin kredit vid halvårsskiftet. Dock utnyttjade 56 myndigheter sin kredit någon gång under året.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i finansplanen om myndigheternas räntekontokrediter i Riksgäldskontoret.

5.4 Bemyndigande för ramanslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 besluta att ett ramanslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om vissa villkor är uppfyllda.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 besluta att ett ramanslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om ett riksdagsbeslut om anslag på tilläggsbudget inte hinner inväntas. Överskridandet får inte vara större än att det ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten (punkt 15).

Enligt 6 § andra stycket budgetlagen får regeringen med riksdagens bemyndigande besluta att ett ramanslag får överskridas, om detta är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända

då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget ska kunna uppfyllas. För de flesta ramanslag kan oundvikliga utgiftsökningar i förhållande till anvisade medel rymmas inom den högsta tillåtna anslagskrediten på 10 % som föreskrivs i 6 § första stycket budgetlagen.

När det däremot gäller ramanslag som anvisats för regelstyrd verksamhet, icke påverkbara EU-relaterade utgifter, infrianden av garantier och oförutsedda utgifter kan så stora förändringar inträffa att utgifterna inte rymms inom den högsta tillåtna anslagskrediten. Regeringen avser i sådana fall att i första hand återkomma till riksdagen med förslag om anslag på tilläggsbudget. Förändringarna kan dock inträffa snabbt och betalningarna kan behöva göras utan dröjsmål.

Regeringens avsikt är att även fortsättningsvis på tilläggsbudget föreslå förändringar av berörda anslag som ersätter de medgivna överskridandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i finansplanen om bemyndigande för ramanslag.

5.5 Riktlinjer för prisomräkning av försvarets materielanslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om nya riktlinjer för prisomräkning av försvarets materielanslag.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner nya riktlinjer för prisomräkning av försvarets materielanslag (punkt 9).

Förslaget innebär att de riktlinjer som ligger till grund för den generella pris- och löneomräkningen tillämpas fr.o.m. 2012 också på försvarets materielanslag. Regeringen anser att FPI (försvarsprisindex), med tillämpning av de föreslagna riktlinjerna, bör utformas enligt följande:

- Index för inhemsk försvarsmateriel ersätts med PPI (producentprisindex) för näringslivet baserat på årsgenomsnitt.
- Index för importerad försvarsmateriel ersätts med importprisindex (IMPI) för verkstadsindustrin (SNI 25–30 och 33) baserat på årlig genomsnittlig utveckling. Den särskilda dollarkorrekturen slopas.
- Den särskilda Gripen-omräkningen slopas. Dessa utgifter bör ingå i omräkningen för importerad materiel.

- Den särskilda omräkningen för befästningar slopas och ingår i stället i posten för inhemsk materiel.

Revideringarna syftar till att öka förutsägbarheten i omräkningen genom en övergång till årliga genomsnittliga förändringar i index jämfört med dagens system där månadsutfall jämförs. Vidare syftar ändringarna till att öka förutsägbarheten genom ett förenklat beräkningsförfarande där två indexserier vägs samman. Regeringens ambition är att så långt som möjligt underlätta myndigheternas planeringsförutsättningar. Det reviderade FPI ökar avsevärt transparensen och förutsägbarheten i de årliga omräkningarna av försvarets materielanslag. Samtidigt visar den analys som Ekonomistyrningsverket har gjort att det aggregerade omräkningstalet under det senaste årtiondet i stort är utgiftsneutralt vid en jämförelse mellan den nuvarande metoden och det förslag till metod som lämnas här. Regeringen bedömer att det reviderade FPI förbättrar kopplingen mellan faktisk prisutveckling och omräkningen av materielanslagen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag om att riksdagen ska godkänna nya riktlinjer för prisomräkning av försvarets materielanslag.

Reservationer

1. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (S, MP, V)

av Thomas Östros (S), Jennie Nilsson (S), Jörgen Hellman (S), Monica Green (S), Bo Bernhardsson (S), Ulla Andersson (V), Sven-Erik Bucht (S) och Jonas Eriksson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkandena 1, 7–10, 12 och 13,

bifaller delvis motionerna

2010/11:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 20 och

2010/11:So543 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) yrkande 24 och avslår proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 1 och motionerna

2010/11:Fi231 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD) yrkande 1,

2010/11:Fi233 av Hans Olsson m.fl. (S),

2010/11:Fi259 av Håkan Juholt (S) och

2010/11:Fi271 av Johnny Munkhammar (M).

Ställningstagande

Sverige ska tillbaka till överskott

När den borgerliga regeringen tillträdde 2006 var överskottet i de offentliga finanserna ca 70 miljarder kronor. I dag pekar regeringens prognoser på ett underskott om ca 40 miljarder kronor 2010. Underskotten i de offentliga finanserna har ökat i takt med att arbetslösheten har vuxit. Sammantaget har de offentliga finanserna försämrats med drygt 100 miljarder kronor mellan 2006 och 2010. Sverige ska tillbaka till överskott i de offentliga finanserna.

Regeringen presenterar praktiskt taget inga konkreta åtgärder i syfte att pressa tillbaka arbetslösheten. Vi vill se en aktiv och ansvarsfull politik som sätter jobben först i stället för regeringens accepterande av en arbetslöshet på 6 %. Under den förra mandatperioden ökade antalet arbetslösa med ca 100 000 personer, samtidigt som andelen sysselsatta sjönk.

Målet ska vara full sysselsättning och att hålla ihop Sverige. Det kräver aktiva satsningar på jobb, utbildning och praktik, målmedvetna investeringar och sunda offentliga finanser. Vi håller fast vid att den offentliga

sektorns finansiella sparande ska visa ett överskott på 1 % av BNP över en konjunkturcykel och att utgiftstaken är ett centralt styrinstrument för budgetpolitiken. Reformerna ska bara genomföras om det statsfinansiella läget tillåter det.

Regeringen planerar att arbeta vidare enligt sin princip om utförsäljningar av statliga bolag för utförsäljningens egen skull. Vi avvisar detta och anser i stället att regeringen ska lämna förslag om att dra tillbaka riksdagens bemyndigande att sälja statens innehav i SBAB och Posten AB samt begränsa bemyndigandet att ytterligare minska ägandet i Telia Sonera. Därför ska regeringen också återkomma med förslag om en justering av den beräkningstekniska schablonen om inkomster från utförsäljningar.

En skattepolitik som främjar en hög sysselsättning och ökad hållbar tillväxt

Vår utgångspunkt är att vi främst har skatter för att finansiera vår gemensamma välfärd. Skattesystemet ska vara likformigt, transparent och enkelt, och möjligheterna till skatteplanering ska minimeras. Skattesystemet ska vara rättvist. Skattefusk måste bekämpas kraftfullt. På så sätt stärker vi välfärden och skapar rättvisa. Utformningen av skattepolitiken måste ta hänsyn till kvinnors och mäns olika inkomster och ekonomiska villkor i övrigt, i syfte att utjämna de ekonomiska skillnaderna. Skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. En hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till den offentligt finansierade generella välfärden. Därför ska skatternas utformning främja en hög sysselsättning. Skatternas utformning ska också främja en ökad hållbar tillväxt. Regeringens orättvisa politik har kraftigt gynnat dem som har mest. Den procentenhet som tjänar mest har fått lika mycket genom regeringens skattesänkningar som 25 % av svenska folket har fått totalt. Vi menar att den som har miljoninkomster inte behöver något förvärvsavdrag och föreslår därför att förvärvsavdraget trappas av så att det är borta vid miljoninkomster.

Pensionärer ska inte beskattas hårdare än löntagare. En väl fungerande arbetslinje kräver att det både ska löna sig att arbeta och att ha arbetat. Regeringen har medvetet skapat, och vill dessutom behålla, skatteklyftan mellan pension och lön. Vi anser att skatten för pensionärer ska sänkas mer än vad regeringen föreslagit. Med vårt förslag får en pensionär med 14 000 kr i månaden redan nästa år ca 550 kr i sänkt skatt per månad. Dessutom bör klyftan i beskattning mellan lön och pension avskaffas när det statsfinansiella läget så tillåter. Vi menar också att olika inkomst av tjänst ska beskattas lika. För att kunna ta ett steg mot likformig beskattning av inkomster avsätter vi 1 miljard kronor.

Med vår samlade ekonomiska politik förbättras privatekonomin för 9 av 10 inkomstgrupper.

Välfärden kommer först och är överordnad skattesänkningar

Den ökade arbetslösheten och minskade sysselsättningen under de senaste åren har inneburit att kommunsektorns skatteunderlag utvecklats svagt. Den borgerliga regeringen valde trots detta att prioritera sänkta skatter framför resurser till välfärden under krisen. Finanspolitiska rådet gör bedömningen att det hade varit motiverat med större ekonomiska stöd till kommunsektorn under 2009 samt att nivån på stödet till kommunsektorn 2010 meddelades onödigt sent.

Enligt en rapport från Konjunkturinstitutet som regeringen refererar till i budgetpropositionen minskade antalet jobb i välfärden med ca 33 000 mellan 2007 och 2009. Korrigerar man för plusjobb och nystartsjobb rör det sig om ca 20 000 jobb som försvunnit sammantaget inom den privata och den offentligt drivna välfärden. Det är således omfattande nedskärningar som gjorts i välfärden med färre lärare och andra viktiga yrkesgrupper. Under det senaste året har t.ex. antalet lärare minskat med 3 000, och resultaten i skolan är historiskt låga.

I regeringens budgetproposition gör regeringen bedömningen att uppsägningarna fortsätter med 15 000 sysselsatta i år i den skattefinansierade välfärden.

Enligt regeringens egen bedömning kommer kommunsektorn att ha ett negativt finansiellt sparande under alla fyra åren denna mandatperiod. Regeringen bedömer att kommunerna inte klarar kraven för god ekonomisk hushållning nästa år, men trots detta aviseras inga permanenta förstärkningar av välfärden – däremot permanenta skattesänkningar.

Bristerna i välfärden är stora, och det krävs krafttag för att minska barngrupperna i förskolan och anställa fler lärare i skolan. Det behövs också mer resurser till sjukvården och äldreomsorgen för att öka kvaliteten och förbättra personaltäteten. Huvudsyftet är naturligtvis att öka kvaliteten i välfärden, men givet det fortsatt låga resursutnyttjandet är det därtill den överlägset mest effektiva stimulansåtgärden som står till buds. Vi anser att de permanenta statsbidragen till kommunerna bör öka. Kommunsektorns planeringsförutsättningar måste förbättras.

Vi kan vidare konstatera att de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna av den nya gymnasieskolan är oklara. Det är inte acceptabelt. SKL gör bedömningen att tusentals jobb riskerar att hotas i gymnasieskolan på grund av att Regeringskansliet har gjort en felaktig kostnadsbedömning för den nya gymnasieskolan. Vi vill betona vikten av att finansieringsprincipen följs. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen – senast i nästa års budgetproposition – och redovisa sina överväganden om finansieringsprincipens tillämpning för den nya gymnasieskolan.

Arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen ska förbättras. Vi avvisar de fyra borgerliga partiernas påstående om att a-kassan, sjukförsäkringen och pensionerna är bidrag. Det är inte rimligt att exempelvis svårt sjuka eller pensionärer utmålats som bidragstagare av de borgerliga partierna.

Ett framgångsrikt Sverige – där jobben sätts först

Sverige behöver fler jobb, och vi vill därför ha 100 000 fler jobb, praktik-möjligheter och utbildningsplatser. Dagens höga ungdomsarbetslöshet är ett slöseri med en hel generations kunskaper och engagemang. Vi delar inte statsministerns åsikt att ungdomsarbetslösheten är en synvilla. Vi menar därför att fler åtgärder mot ungdomsarbetslösheten måste vidtas. Regeringen har genomfört en mycket kostsam och – enligt Finanspolitiska rådet – ineffektiv åtgärd som innebär att arbetsgivaravgiften sänks för alla unga. Vi vill i stället införa ett ungdomsavdrag där hela arbetsgivaravgiften tas bort för den som anställer en ung arbetslös. Vidare måste ungas rätt till trygga anställningar stärkas.

Ett innovationsprogram för en konkurrenskraftig industri och kunskapsintensiv tjänstesektor ska skapas. En riskkapitalfond bör inrättas. Hela Sverige ska ges möjlighet att utvecklas utifrån sina styrkor och förutsättningar.

Socialavgifterna för småföretag ska sänkas under 2011 och 2012. Totalt sänks arbetsgivaravgiften för ett företag med 2–3 anställda med ca 50 000 kr 2012. Vår ambition är att under mandatperioden sänka restaurangmomsen, givet att det finns ett varaktigt reformutrymme.

Arbetsförmedlingen ska bättre kunna möta även dem som vill gå vidare i sitt yrkesliv och ska därför utvecklas till en kompetensförmedling. Arbetslöshetsförsäkringen ska förbättras, och det ska inte kosta mer än ca 80 kr i månaden att vara med – lika för alla. Ersättningsnivån och taket ska höjas så att alla som tjänar upp till ca 25 000 kr i månaden 2012 får ut 80 % av sin lön i a-kassa. Målet är att minst 80 % ska få 80 % av sin lön i arbetslöshetsersättning.

Arbetsrätten ska stärkas. Det ska genom lagstiftning göras svårare för arbetsgivare att stapla visstidsanställningar på varandra. Alla som arbetar i Sverige ska behandlas lika. Vi vill riva upp lex Laval, revidera utstationeringsdirektivet och verka för att EU ska anta ett juridiskt bindande socialt protokoll för fackliga rättigheter. Vi vill också se över lagstiftningen när det gäller företags och organisationers anlitande av bemanningsföretag. Företrädesrätten vid återanställning får inte sättas ur spel när arbetsgivare hyr in personal från bemanningsföretag. Resurserna till Arbetsmiljöverket ska öka. Vidare ska nyanlända få lättare att få jobb. Språket är en nyckel, och en kvalitetsatsning på sfi bör göras. Vi vill att alla kommuner ska göras skyldiga att kunna ta emot flyktingar.

Ett rättvist Sverige – där välfärden är för alla

Vi vill investera ca 6,6 miljarder kronor mer än regeringen i vård, skola och omsorg för 2011. Långsiktigt ska kommuners och landstings ekonomi säkras genom att statsbidragen blir värdesäkrade.

Alla ska få vård efter behov. Den som har haft möjlighet att teckna en privat sjukvårdsförsäkring ska inte kunna gå före i kön. Alla patienter ska kunna välja vårdcentral – men vårdbolagen ska inte kunna välja patienter. Inga universitets- eller regionsjukhus ska säljas ut.

Tryggheten, friheten och livskvaliteten för äldre ska stärkas. För att fler ska kunna anställas i äldreomsorgen ska kommunerna ges tillräckliga resurser. För att skapa bättre ekonomisk trygghet för dem med små marginaler bör bostadstillägget för pensionärer och förtidspensionärer förbättras.

Vi vill investera i ett brett kompetenslyft för förskolans personal och ta ett första steg för mindre barngrupper. Målet är att det ska finnas högst fem barn per anställd. Kommunerna ska stimuleras att erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid. Vi är därefter beredda att utvärdera denna satsning och se över lagstiftningen på detta område.

Barnfattigdomen måste minska, och målet är att antalet familjer i behov av socialbidrag ska vara 50 000 färre 2015. Underhållstödet, bostadsbidraget för ensamstående och taket i den tillfälliga föräldrampen ska höjas.

Sjukförsäkringen ska vara förutsägbar och modern. Stelbenta tidsgränser ska ersättas med individuella rehabiliteringsplaner. Taket i sjukförsäkringen ska höjas i två steg till 8,5 prisbasbelopp 2012. På sikt bör taket höjas till 10 prisbasbelopp så att de allra flesta får ut 80 % av sin tidigare inkomst i sjukpenning.

Bostadsbristen ska mötas genom ökat bostadsbyggande. Ett statligt stöd för att stimulera ökat bostadsbyggande med inriktning mot hyresrätter till rimliga hyror och kostnader samt miljövänligt teknik bör utformas.

Kvinnor ska ha halva makten och hela lönen. Heltid ska bli en rättighet och deltid en möjlighet. Arbetsmarknadens parter har det huvudsakliga ansvaret för att det blir så, men om frågan inte kan lösas avtalsvägen är vi beredda att lagstifta om rätten till heltid. Redan 2011 och 2012 ska en heltidsmiljard satsas för att driva på utvecklingen i kommuner och landsting.

Kunskap och kvalitet i skolan – med mindre klasser

Vi vill investera i ett kvalitetsprogram för skolan, med ambitionen att lärartätheten ska öka till 9 lärare per 100 elever. Ett nationellt initiativ ska tas för att motverka mobbning och annan kränkande behandling i skolan, förbättra modersmålsundervisningen, satsa på elevhälsa och genomföra ett skolkökslyft.

Högskolan, yrkeshögskolan, vuxenutbildningen och den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen ska byggas ut med 44 000 platser 2011. Utbildningen vid högskolan ska förbättras genom satsningar på kvalitet och bättre karriär- och yrkesvägledning samt bättre möjligheter till praktik. Om det finns utrymme för ytterligare reformer ska studiemedlet höjas med 600 kr i månaden – 400 kr i bidrag och 200 kr i lån. Redan 2011 tar vi ett första steg och avsätter medel för att höja bidragsdelen med 100 kr.

Ett hållbart Sverige

Det behövs breda investeringar i klimatomställningen, bl.a. inom energieffektivisering och utveckling av förnybar energi som finansieras genom högre klimat- och miljöskatter. Sverige ska ta täten i klimatomställningen och kraftigt reducera utsläppen av växthusgaser. Klimatinvesteringar ska uppmuntras genom ett utvidgat ROT-avdrag, en klimatbonus och ett klimatavdrag. Utöver det ska kommuner stimuleras till lokala klimatinvesteringar genom ett klimatinvesteringsprogram.

Klimatfrågan är global och kräver därmed ett globalt ansvarstagande. Sverige ska samla länder med höga ambitioner för att driva frågan framåt. Att regeringen inte nådde längre vid klimatmötet i Köpenhamn var ett stort misslyckande. De svenska medlen för internationella klimatåtgärder ska öka.

Miljörådet konstaterade 2008 att det blir svårt att nå miljömålen med den nuvarande takten. Rådet föreslog en lång rad konkreta åtgärder för att underlätta måluppfyllelsen och förbättra miljöarbetet. I regeringens miljömålsproposition föreslogs emellertid inga konkreta nya åtgärder eller nya resurser för att nå målen. Däremot försvagades bedömningsgrunderna för målen. Regeringen har också under mandatperioden skurit ned på flera anslag som rör klimatmålen.

Budgetpropositionen saknar de politiska initiativ som krävs för att Sverige ska kunna vara med och bidra konstruktivt till att klara klimatfrågan. Ett exempel är regeringens politik på infrastrukturområdet, där investeringarna i vägar ökar medan investeringarna i järnväg minskar. Resultatet blir fortsatta utsläpp från transportsektorn på dagens nivå fram till 2020, enligt regeringens egen analys. Det är kort om tid för att stoppa klimatförändringarna. Om vi inte gör något nu blir konsekvenserna i framtiden stora för enskilda människor och för samhällsekonomin som helhet. Det är billigare att agera nu än att vänta. Därför ska investeringarna öka med ytterligare 100 miljarder kronor för utbyggnad av en hållbar infrastruktur så att bl.a. fler transporter kan styras om från väg till järnväg. Sveriges första höghastighetsbanor ska byggas, och det ska storsatsas på kollektivtrafiken. Utsläppen från biltrafiken behöver minska, varför efterkonvertering av bilar stöds. Det ska vara billigare att tanka förnybart än fossilt. Nedsättningen av skatten för förnybara bränslen behålls även efter 2013, givet att EU-reglerna tillåter det. Antalet biogasmackar måste öka liksom produktionen och distributionen av biogas.

Barnen har rätt att växa upp utan onödiga risker för sin hälsa, varför Kemikalieinspektionens tillsynsarbete förstärks. Därigenom kan en giftfri miljö skapas. Nästa generation ska ta över ett samhälle där våra stora miljöproblem är omhändertagna. Värdefulla skogar ska skyddas, och stödet till biologisk mångfald ska öka.

Nivån på koldioxidskatten behöver höjas. För att kompensera för dem som behöver bilen till arbetsresor höjs reseavdraget. I likhet med klimatberedningens förslag införs en skatt på fluorerade gaser. Skatten på handels-

gödsel återinförs. Kraftbolagen har gjort stora vinster under en lång tid på att sälja el för ett pris som kraftigt överstiger produktionskostnaderna, varför skatten på vattenkraft och kärnkraft höjs. Problemet med uttagsbeskattning behöver lösas så att den andelsägda vindkraften åter kan bli en aktiv del av den fortsatta vindkraftsutbyggnaden.

Genom dessa stora investeringar och satsningar kan klimatutmaningen mötas, och Sverige kan bli världsledande på grön omställning och miljöteknik. Härigenom byggs ett hållbart Sverige där ansvar tas för kommande generationer.

Motionens riktlinjer tillstyrks

Riksdagen bör anta förslaget i motion Fi230 från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. De aktuella förslagen i motion U306 (S) yrkande 20 och So543 (MP) yrkande 24 ligger i linje med vad som anförs i motion Fi230 och tillstyrks delvis. Förslaget till riktlinjer i regeringens proposition samt övriga motioner avstyrks.

2. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (SD)

av Johnny Skalin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Sverigedemokraterna föreslår i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2010/11:Fi231 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD) yrkande 1 och avslår proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 1 och motionerna

2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkandena 1, 7–10, 12 och 13,

2010/11:Fi233 av Hans Olsson m.fl. (S),

2010/11:Fi259 av Håkan Juholt (S),

2010/11:Fi271 av Johnny Munkhammar (M),

2010/11:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 20 och

2010/11:So543 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) yrkande 24.

Ställningstagande

En återupprättad välfärd

Det är möjligt att återupprätta svensk välfärd och samtidigt sänka skatten. Sverigedemokraterna anser att det går att genomföra välfärds- och trygghetssatsningar och samtidigt behålla jobbskatteavdraget, samtidigt som man gör ytterligare skattesänkningar, framför allt för pensionärerna.

Massinvandringen tar varje år betydande offentliga medel i anspråk. Dessa medel hade i stället kunnat användas till att värna välfärdens kärna och åtgärda de befintliga bristerna inom vården, skolan och omsorgen. Massinvandringen utgör således ett direkt hot mot den svenska välfärden. Anslagen för den kostsamma invandringspolitiken och det verkninglösa utvecklingsbiståndet ska minska och anslagen till nödvändiga välfärds- och trygghetssatsningar samt utökad riktat bistånd till verkliga flyktingar i världen ska öka. En restriktiv invandringspolitik skapar ett betydande reformutrymme.

Det i dag ineffektiva internationella biståndet ska ligga på en nivå som motsvarar drygt 0,7 % av BNI, vilket är den nivå som rekommenderas av FN. Besparingar på 9,5 miljarder 2011 inom biståndsområdet bör genomföras.

Säkra och stabila offentliga finanser

Resultatet av den politik som regeringen bedrivit, inklusive de prioriteringar som lett till en omfattande nivå på invandringen, har lett till att statens finanser försvagats mer än vad nöden och förutsättningarna gett anledning till.

Den ekonomiska politikens huvuduppgift är att bidra till långsiktig och varaktig makroekonomisk stabilitet, för att därigenom kunna skapa förutsättningar för att återupprätta det svenska folkhemmet präglad av en hög grad av trygghet, tillhörighet och solidaritet. Den aktiva finanspolitiken måste därför bedrivas med stor hänsyn till risken för bakslag och missbedömningar. Utgiftstaket med överskott i statsfinanserna över en konjunkturcykel ska kvarstå för att garantera att Sverige också i framtiden ska kunna betecknas som en välfärdsstat, men också för att skapa ett utrymme för en aktiv och balanserad stabiliseringspolitik.

Skatteinkomsterna är statens viktigaste intäktskälla

Det finns ett behov av en rättvis skattepolitik, där skatten i någon mån tas ut efter bärkraft och där hela politiken utformas för att välfärden, även om utövarna kan variera, ska vara solidariskt finansierad. Men samtidigt som skatt måste tas ut efter bärkraft måste skattepolitiken även utformas för att ta hänsyn till den långsiktiga samhällsutvecklingen, framför allt vad gäller utbildnings- och arbetsmarknadssituationen. Den progressiva beskattningen

kan därför inte vara för långtgående. En alltför långtgående progressiv beskattningspolitik motverkar en optimal ekonomisk utveckling och påverkar därmed även välfärdens grundfundament negativt.

En ny jobbskapande politik

Det behövs ett fullständigt politiskt nytänkande för att bryta den långsiktiga utvecklingen med permanent hög arbetslöshet. Varaktigt hög sysselsättning och låg arbetslöshet skapas framför allt genom att stärka den svenska globala konkurrenskraften. Invandringen måste kraftigt begränsas för att inte fylla på det redan befintliga överutbudet av arbetskraft.

Jobbskatteavdraget bör behållas. Grunden för morgondagens svenska innovatörer, företag och exportframgångar läggs genom att stärka forskningen och sänka tröskeln mellan idé och innovation.

En permanent arbetsgivaravgiftsrabatt för de tio först anställda bör införas på bekostnad av den generella arbetsgivaravgiftssänkningen. Arbetsgivaravgiften för unga lärlingar slopas. Antalet undantag som företag kan göra från turordningsreglerna bör öka från den nuvarande nivån på två anställda till fem anställda.

A-kassan måste stärkas för att skapa en bättre kompetensmatchning mellan arbetstagare och arbetsplatser. RUT-avdraget bör utvecklas för pensionärer och barnfamiljer. Pensionärer över 75 år och hushåll med barn under 9 år ska kunna få upp till 75 % i avdrag.

Instegsjobben bör slopas, vilket innebär en besparing om 550 miljoner kronor.

En ansvarsfull invandringspolitik

De senaste decennierna har regeringarna fört en extrem invandringspolitik. Även om många enskilda invandrare lämnat positiva bidrag till det svenska samhället, har den sammantagna effekten av massinvandringspolitiken, i kombination med en samhällsupplösande mångkulturalism, blivit stora och allvarliga problem.

En ansvarsfull, human och samhällsvårdande invandringspolitik ska föras. En del av resurserna som frigörs ska användas till en långt mer effektiv flyktinghjälp ute i krishärdars närområden. Ytterligare en miljard kronor av biståndsramen bör således öronmärkas till UNHCR.

Det primära målet är att återupprätta en gemensam nationell identitet och därmed också en stark inre solidaritet i det svenska samhället.

Ett antal regelskärpningar på asylområdet ska införas. Asyl ska i huvudsak beviljas personer inom två kategorier: de som uppfyller kriterierna i FN:s flyktingkonvention (Genèvekonventionen) samt ett mindre antal kvotflyktingar som erbjuds asyl enligt avtal med UNHCR. Tillsammans med ytterligare skärpningar skulle detta sammantaget medföra en minskning av asyl- och anhöriginvandringen med ca 90 %. Merparten av de föreslagna reglerna om asyl- och anhöriginvandring är redan genomförda i Danmark.

Den närmast oreglerade arbetskraftsinvandringen från hela världen är felaktig. I en eventuell framtida situation av allmän och långvarig brist på arbetskraft kan införandet av ett gästarbetarsystem baserat på tillfälliga arbetstillstånd vara tänkbart.

Skattemedel ska inte delas ut till segregerade verksamheter, såsom etniska friskolor och kulturföreningar. Medel ska i stället satsas på verksamheter som bevarar, stärker och levandegör det svenska kulturarvet.

Återupprätta välfärden

Det direkta ekonomiska utjämningsstödet till kommunerna ska öka med 2,5 miljarder kronor 2011 med en tillhörande ambition om att successivt fortsätta höja anslagen.

Vidare satsas 1 950 miljoner kronor i riktade äldreomsorgssatsningar till kommuner och landsting. Det handlar om åtgärder som en matreform inom äldreomsorgen, stöd för de personer som vårdar eller stöder en närstående, ökad trygghet samt förebyggande av våld mot äldre. De äldre ska också erbjudas fler möjligheter att delta aktivt i olika sociala sammanhang.

Pensionärerna ska inte beskattas hårdare än löntagare. Redan under 2011 ska pensionärsbeskattningen helt slopas.

På en förstärkt trygghet för familjer och ensamstående föräldrar satsas 1 490 miljoner kronor. Satsningen inbegriper bl.a. föräldrapenningen, bostadsbidraget för ensamstående föräldrar och barntillägget för studerande.

Reformeringen av det gamla sjukförsäkringssystemet var nödvändig. Samtidigt som man intensifierar ansträngningarna med att få sjukskrivna och förtidspensionerade att helt eller delvis återgå till arbete är det dock av yttersta vikt att respekt och hänsyn visas gentemot de människor som är så svårt sjuka att de är permanent arbetsoförmögna. Det ska vara obligatoriskt för Försäkringskassans läkare att träffa och undersöka berörda personer innan man överprövar ett utlåtande från den sökandes behandlande läkare. Taket för sjukpenningen höjs.

Kampen mot bidragsfusk intensifieras genom en utökning av antalet kontroller och en skärpning av påföljden för avslöjade bedragare. Medel skjuts till så att Försäkringskassan ska kunna göra bättre bedömningar vad gäller sjuka.

För att komma till rätta med problemen med sjukvården krävs en skärpt tillsyn av sjukvårdens ansvarsområden och eventuellt en mer detaljerad styrning över landstingen och regionerna. Hälsoundersökningar ska vara obligatoriska för alla som söker uppehållstillstånd i Sverige. Kvaliteten på maten på sjukhusen ska förbättras.

1 045 miljoner kronor satsas på en förstärkt hälso- och sjukvård, vilket möjliggör ökade resurser för administrativ personal samt fler specialistsjuksköterskor. Medel avsätts för att skapa nya inrättningar för att ge verklig hjälp åt psykiskt sjuka.

Utbildning och forskning

För att komma till rätta med skolproblemen krävs en rad satsningar och åtgärder. Vid sidan av en förbättrad lärarutbildning, effektivare styrning och en mer rättvis fördelning av ekonomiska resurser genom att återförstatliga skolan, måste den kravlösa skolan ersättas med en skola som premierar kunskapsförmedling och lärarledd undervisning.

En satsning på fler vuxna i skolan bör genomföras i form av bl.a. fler skolskötorskor och kuratorer och en utveckling av klassmorfarverksamheten. Det är av stor vikt att samtalsspråket under skoltid, med undantag för språklektioner, alltid är svenska (skolor för nationella minoriteter undantagna). Skolan bör erbjuda undervisning i lokal dialekt och folkmål. Kvaliteten på maten i skolorna ska förbättras.

Komvuxplatserna utökas 2011 med 9 000, inklusive regeringens satsning på området. Studievägledningen i såväl grund- och gymnasieskolan som på komvux ska stärkas.

Anslagen till läkarutbildningen höjs med 100 miljoner kronor årligen för att komma till rätta med den latenta bristen på läkare. Anslagen för forskning inom högskolor och universitet ökas med 400 miljoner kronor årligen.

Miljöpolitik

Sveriges oljeberoende behöver brytas. Genom en utbyggd lokal produktion av inhemska biobränslen, stimulanser till fordonsindustrin för produktion av miljösmarta fordon samt genom att säkra en fossiloberoende energiförsörjning kan oljeberoendet brytas. Ytterligare höjd bensinskatt får relativt liten påverkan på människors konsumtionsbeteende vad gäller bensin och diesel, varför bensinskatten inte behöver höjas. Vattenfalls utlandsägda kol-kraftverk ska säljas ut och pengar satsas på att ersätta svenska kärnkraftsreaktorer samt bygga nya kärnkraftverk.

Den biologiska mångfalden ska säkras och bevaras, användningen av miljö- och hälsoskadliga kemikalier ska begränsas, Östersjön prioriteras och ett stort steg tas mot ett långsiktigt hållbart jordbruk. Det storskaliga jord- och skogsbruket har medfört stor skada på den biologiska mångfalden. Denna utveckling måste stoppas. För att inte medverka till onödigt utsläpp från jordbruket återinförs skatten på handelsgödsel. Situationen i vårt innanhav är alarmerande, varför Östersjöproblemetiken måste ges omedelbar prioritet. För att främja havsmiljön ökas det årliga anslaget med 207 miljoner kronor. Straffen för de fartyg som förorenar vattnet måste skärpas.

Ur ett internationellt perspektiv ligger Sverige i framkant på miljöområdet. Arbetet för den globala miljöpolitiken behöver dock ytterligare förstärkas, bl.a. genom klimatsatsningar i tredje världen. Delar av utlandsbiståndet ska användas till offensiva och resurseffektiva satsningar mot de globala miljöproblemen med prioritet för vatten och sanitet. Genom dessa satsningar tas hänsyn och ansvar både mot nuvarande och kommande gene-

rationer. Ett ekologiskt, ansvarsfullt och långsiktigt hållbart samhälle uppnås genom en övergång till en mer långsiktigt hållbar produktion i kombination med att tidigare skadliga utsläpp städas upp.

Motionens riktlinjer tillstyrks

Riksdagen bör anta förslagen i Sverigedemokraternas motion om riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Förslaget till riktlinjer i regeringens proposition avstyrks liksom övriga yrkanden.

3. Beslut om utgiftsramar och beräkning av statsbudgetens inkomster 2011, punkt 2 (S, MP, V)

av Thomas Östros (S), Jennie Nilsson (S), Jörgen Hellman (S), Monica Green (S), Bo Bernhardsson (S), Ulla Andersson (V), Sven-Erik Bucht (S) och Jonas Eriksson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Beslut om utgiftsramar och beräkning av statsbudgetens inkomster 2011

a) Utgiftstak för staten

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten till 1 078 miljarder kronor för 2011 och 1 103 miljarder kronor för 2012 samt till 1 118 miljarder kronor för 2013.

Därmed bifaller riksdagen motion

2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkandena 2 och 3 samt

avslår proposition 2010/11:1 Finansplanen punkterna 2 och 3.

b) Statsbudgetens utgifter 2011 per utgiftsområde

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2011 i enlighet med Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag i tabell 3.3 i betänkandet. Därmed bifaller riksdagen motion

2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkande 5 och

avslår proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 5 och motion

2010/11:Fi231 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD) yrkande 3.

c) Statsbudgetens övriga utgifter

=Utskottet.

d) Statsbudgetens inkomster

Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2011 i enlighet med Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets alternativ i tabell 3.4 i betänkandet och begär att regeringen återkommer med förslag om de lagändringar som krävs. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkterna 16 och 18, båda i denna del, och motion

2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkande 4, bifaller delvis proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 17 i denna del och avslår proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 4 och motion 2010/11:Fi231 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD) yrkande 2.

e) Ålderspensionssystemets utgifter

=Utskottet.

f) Lagförslagen vad gäller skattefrågor

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
2. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) med den ändringen att 42 kap. 30 § utgår ur lagförslaget,
3. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkterna 16 och 18, båda i denna del, och bifaller delvis proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 17 i denna del.

Ställningstagande

Vi anser att Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken bör ligga till grund för beslutet om utgiftsramar och beräkning av statsinkomster för 2011. Det innebär att fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2011 ska göras på det sätt som föreslås i motion Fi230 och som framgår av tabell 3.3 i betänkandet. Utgiftstaken för staten 2011–2013 fastställs i enlighet med förslagen i motionen. Statsbudgetens inkomster ska beräknas till de belopp som framgår av tabell 3.4 i betänkandet. Regeringens förslag avstyrks i berörda delar liksom övriga här aktuella motionsyrkanden.

4. Beslut om utgiftsramar och beräkning av statsbudgetens inkomster 2011, punkt 2 (SD)

av Johnny Skalin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Beslut om utgiftsramar och beräkning av statsbudgetens inkomster 2011

a) *Utgiftstak för staten*

=Utskottet.

b) *Statsbudgetens utgifter 2011 per utgiftsområde*

Riksdagen beslutar om fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2011 i enlighet med Sverigedemokraternas förslag i tabell 3.3 i betänkandet. Därmed bifaller riksdagen motion

2010/11:Fi231 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD) yrkande 3 och

avslår proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 5 och motion

2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkande 5.

c) *Statsbudgetens övriga utgifter*

=Utskottet.

d) *Statsbudgetens inkomster*

Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2011 i enlighet med Sverigedemokraternas förslag i tabell 3.4 i betänkandet och begär att regeringen återkommer med förslag om de

lagändringar som krävs. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 Finansplanen punkterna 16–18, alla i denna del, och motion

2010/11:Fi231 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD) yrkande 2 och

avslår proposition 2010/11:1 Finansplanen punkt 4 och motion

2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkande 4.

e) *Ålderspensionssystemets utgifter*

=Utskottet.

f) *Lagförslagen vad gäller skattefrågor*

=Utskottet.

Ställningstagande

Vi anser att Sverigedemokraternas förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken bör ligga till grund för beslutet om utgiftsramar och beräkning av statsinkomster för 2011. Det innebär att fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2011 ska göras på det sätt som föreslås i Sverigedemokraternas motion Fi231 och som framgår av tabell 3.3 i betänkandet. Statsbudgetens inkomster ska beräknas till de belopp som framgår av tabell 3.4 i betänkandet. Regeringens förslag avstyrks i berörda delar liksom övriga här aktuella motionsyrkanden.

Särskilda yttranden

1. Fördelning av utgifter 2012, 2013 och 2014, punkt 3 (S, MP, V)

Thomas Östros (S), Jennie Nilsson (S), Jörgen Hellman (S), Monica Green (S), Bo Bernhardsson (S), Ulla Andersson (V), Sven-Erik Bucht (S) och Jonas Eriksson (MP) anför:

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har en annan uppfattning än regeringen om den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2012–2014. Mot bakgrund av att motion Fi230 saknar yrkande om preliminära utgiftsramar för 2012–2014 förutsätter vi att regeringen anpassar sitt budgetarbete för de berörda åren för det fall riksdagen bifaller det förslag till utgiftsramar för 2011 som tillstyrks i motionen.

2. Fördelning av utgifter 2012, 2013 och 2014, punkt 3 (SD)

Johnny Skalin (SD) anför:

Sverigedemokraterna har en annan uppfattning än regeringen om den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2012–2014. Mot bakgrund av att motion Fi231 saknar yrkande om preliminära utgiftsramar för 2012–2014 förutsätter vi att regeringen anpassar sitt budgetarbete för de berörda åren för det fall riksdagen bifaller det förslag till utgiftsramar för 2011 som tillstyrks i motionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 Finansplanen:

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som regeringen föreslår (avsnitt 1).
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten till följd av tekniska justeringar till 1 063 000 000 000 kronor för 2011 och 1 083 000 000 000 kronor för 2012 (avsnitt 4.5).
3. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten till 1 093 000 000 000 kronor för 2013 och 1 103 000 000 000 kronor för 2014 (avsnitt 4.5).
4. Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2011 (avsnitt 7.1 och bilaga 1 avsnitt 2).
5. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2011 i enlighet med vad regeringen föreslår (avsnitt 8.1.1 tabell 8.2).
6. Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2011 (avsnitt 8.1.1 tabell 8.2).
7. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten för 2011 (avsnitt 8.1.1 tabell 8.2).
8. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2012, 2013 och 2014 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 8.1.2 tabell 8.3).
9. Riksdagen godkänner de riktlinjer för prisomräkning av försvarets materielanslag som regeringen föreslår (avsnitt 8.2.4).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 ta upp lån enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning (avsnitt 10.2.1).
11. Riksdagen godkänner beräkningen av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2011 (avsnitt 10.2.1 tabell 10.8).
12. Riksdagen godkänner beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2011 (avsnitt 10.2.1 tabell 10.8).
13. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet intill ett belopp av 33 000 000 000 kronor (avsnitt 11.1.1).
14. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 21 300 000 000 kronor (avsnitt 11.1.2).

15. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011, med de begränsningar som följer av 6 § andra stycket lagen (1996:1059) om statsbudgeten, besluta att ett ramanslag, med undantag för anslag anvisade för förvaltningsändamål, får överskridas om ett riksdagsbeslut om anslag på tilläggsbudget inte hinner inväntas samt om överskridandet ryms inom utgiftstaket för staten (avsnitt 11.4).
16. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift (avsnitt 3.1 och 6.3.1).
17. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) (avsnitt 3.2, 6.2.2 och 6.4.3).
18. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980) (avsnitt 3.3 och 6.3.1).

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V):

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till följd av tekniska justeringar till 1 078 miljarder kronor för 2011 och 1 103 miljarder kronor för 2012.
3. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 1 118 miljarder kronor för 2013 (se avsnitt 8).
4. Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2011 i enlighet med tabell 7.1 i avsnitt 7.
5. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2011 i enlighet med tabell 6.1 i avsnitt 6.
6. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2011 enligt tabell 6.1 i avsnitt 6.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen av skattepolitiken i avsnitt 7.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett program för fler jobb i enlighet med avsnittet Ett framgångsrikt Sverige i avsnitt 5 a.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om investeringar i utbildning i enlighet med avsnittet Ett framgångsrikt Sverige i avsnitt 5 a.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag för högre kvalitet i välfärden i enlighet med vad som föreslås i avsnittet Ett rättvist Sverige i avsnitt 5 b.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag för att investera i grön omställning i enlighet med vad som föreslås i avsnittet Ett hållbart Sverige i avsnitt 5 c.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utförsäljning av statliga bolag och behovet av att justera den beräkningstekniska schablonen för intäkter av utförsäljningar av statliga bolag.

2010/11:Fi231 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD):

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som motionen föreslår.
2. Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2011 (avsnitt 15).
3. Riksdagen beslutar om fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2011 i enlighet med vad motionen föreslår (avsnitt 14).

2010/11:Fi233 av Hans Olsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att motverka orättvisor i välfärden.

2010/11:Fi259 av Håkan Juholt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att regeringen återkommer till riksdagen med en strategi för att motverka fortsatta inkomst- och förmögenhetsskillnader.

2010/11:Fi271 av Johnny Munkhammar (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av välfärdens framtida finansiering.

2010/11:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.7 Tygla spekulationsekonomin.

2010/11:So543 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP):

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett skol-ROT införs för att rusta upp offentliga byggnader som barn vistas i.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Allmän löneavgift tas ut med 6,03 procent av underlaget och tillfaller staten.

Allmän löneavgift tas ut med 9,23 procent av underlaget och tillfaller staten.

För dem som vid årets ingång inte har fyllt 26 år tas löneavgiften ut med en fjärdedel av procenttalet och anges med två decimaler så att övriga decimaler faller bort.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.
 2. Lagen tillämpas på lön eller annan ersättning enligt 1 § som betalas ut efter den 31 december 2010.
 3. Lagen tillämpas också på inkomst enligt 2 § som uppbärs efter den 31 december 2010. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2010 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

¹ Senaste lydelse 2009:1159.

2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 42 kap. 30 § och 63 kap. 3 a § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 kap. 30 §²

Ersättningar när en privatbostadsfastighet eller en privatbostad upplåts samt ersättningar när produkter från sådana fastigheter eller bostäder avyttras ska tas upp. Detsamma gäller ersättningar när en bostad som innehas med hyresrätt upplåts.

Utgifterna för upplåtelsen eller produkterna får inte dras av. I stället ska avdrag göras med 12 000 kronor per år för varje privatbostadsfastighet, privatbostad eller hyreslägenhet. Om ersättningen avser upplåtelse, ska ytterligare avdrag göras hos upplåtaren enligt bestämmelserna i 31 §. Avdraget får inte i något fall vara högre än intäkten.

Utgifterna för upplåtelsen eller produkterna får inte dras av. I stället ska avdrag göras med 18 000 kronor per år för varje privatbostadsfastighet, privatbostad eller hyreslägenhet. Om ersättningen avser upplåtelse, ska ytterligare avdrag göras hos upplåtaren enligt bestämmelserna i 31 §. Avdraget får inte i något fall vara högre än intäkten.

Nuvarande lydelse

63 kap. 3 a §³

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

Taxerad förvärvsinkomst

Särskilt belopp

överstiger inte 0,99 prisbasbelopp

0,5094 prisbasbelopp

överstiger 0,99 men inte 2,72 prisbasbelopp

0,7074 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den taxerade förvärvsinkomsten

överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp

0,1624 prisbasbelopp

överstiger 3,11 men inte 3,9 prisbasbelopp

10 procent av den taxerade förvärvsinkomsten minskat med 0,1486 prisbasbelopp

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2008:1322.

³ Senaste lydelse 2009:1490.

överstiger 3,9 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,2219 prisbasbelopp ökat med 0,5 procent av den taxerade förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 9,1568 prisbasbelopp	1,0099 prisbasbelopp minskat med 9,5 procent av den taxerade förvärvsinkomsten
överstiger 9,1568 prisbasbelopp	0,14 prisbasbelopp

Föreslagen lydelse

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<i>Taxerad förvärvsinkomst</i>	<i>Särskilt belopp</i>
överstiger inte 0,98 prisbasbelopp	0,557 prisbasbelopp
överstiger 0,98 men inte 0,99 prisbasbelopp	0,459 prisbasbelopp ökat med 10 procent av den taxerade förvärvsinkomsten
överstiger 0,99 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,657 prisbasbelopp minskat med 10 procent av den taxerade förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	0,112 prisbasbelopp ökat med 10 procent av den taxerade förvärvsinkomsten
överstiger 3,11 men inte 3,85 prisbasbelopp	20 procent av den taxerade förvärvsinkomsten minskat med 0,199 prisbasbelopp
överstiger 3,85 men inte 4,8 prisbasbelopp	0,186 prisbasbelopp ökat med 10 procent av den taxerade förvärvsinkomsten
överstiger 4,8 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,619 prisbasbelopp ökat med 1 procent av den taxerade förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 12,21 prisbasbelopp	1,407 prisbasbelopp minskat med 9 procent av den taxerade förvärvsinkomsten
överstiger 12,21 prisbasbelopp	0,307 prisbasbelopp

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011 och tillämpas första gången vid 2012 års taxering.

3 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 26 § och 3 kap. 13 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2 kap. 26 §¹

Arbetsgivaravgifterna är 25,39 procent av avgiftsunderlaget och utgörs av

1. sjukförsäkringsavgift	5,95 %
2. föräldraförsäkringsavgift	2,20 %
3. ålderspensionsavgift	10,21 %
4. efterlevandepensionsavgift	1,70 %
5. arbetsmarknadsavgift	4,65 %
6. arbetsskadeavgift	0,68 %

Föreslagen lydelse

26 §

Arbetsgivaravgifterna är 22,19 procent av avgiftsunderlaget och utgörs av

1. sjukförsäkringsavgift	5,02 %
2. föräldraförsäkringsavgift	2,20 %
3. ålderspensionsavgift	10,21 %
4. efterlevandepensionsavgift	1,17 %
5. arbetsmarknadsavgift	2,91 %
6. arbetsskadeavgift	0,68 %

Nuvarande lydelse

3 kap. 13 §²

Egenavgifterna är 22,94 procent av avgiftsunderlaget och utgörs av

1. sjukförsäkringsavgift	6,04 %
2. föräldraförsäkringsavgift	2,20 %
3. ålderspensionsavgift	10,21 %
4. efterlevandepensionsavgift	1,70 %
5. arbetsmarknadsavgift	2,11 %
6. arbetsskadeavgift	0,68 %

¹ Senaste lydelse 2009:1160.

² Senaste lydelse 2010:404.

*Föreslagen lydelse***13 §**

Egenavgifterna är 19,74 procent av avgiftsunderlaget och utgörs av

1. sjukförsäkringsavgift	5,11 %
2. föräldraförsäkringsavgift	2,20 %
3. ålderspensionsavgift	10,21 %
4. efterlevandepensionsavgift	1,17 %
5. arbetsmarknadsavgift	0,37 %
6. arbetsskadeavgift	0,68 %

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.
 2. Bestämmelsen i 2 kap. 26 § i sin nya lydelse tillämpas på ersättning som betalas ut efter den 31 december 2010.
 3. Bestämmelsen i 3 kap. 13 § i sin nya lydelse tillämpas på inkomst som uppbärs efter den 31 december 2010. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2010 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

BILAGA 3

Statsbudgetens utgifter och inkomster 2011

Förslag till utgiftsramar 2011

Tusental kronor

Utgiftsområde	Avvikelse gentemot regeringens förslag	Utskottets förslag
1 Rikets styrelse	±0	11 632 895
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	±0	12 998 129
3 Skatt, tull och exekution	±0	10 008 981
4 Rättsväsendet	±0	36 757 653
5 Internationell samverkan	±0	2 001 841
6 Försvar och samhällets krisberedskap	±0	45 306 118
7 Internationellt bistånd	±0	30 512 985
8 Migration	±0	7 157 361
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	±0	60 066 950
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	±0	93 840 789
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	±0	40 624 493
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	±0	73 092 355
13 Integration och jämställdhet	±0	6 027 600
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	±0	69 631 844
15 Studiestöd	±0	23 472 135
16 Utbildning och universitetsforskning	±0	54 531 516
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	±0	12 194 817
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byg- gande samt konsumentpolitik	±0	1 282 195
19 Regional tillväxt	±0	3 509 701
20 Allmän miljö- och naturvård	±0	5 128 861
21 Energi	±0	2 870 194
22 Kommunikationer	±0	40 124 753
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	±0	17 866 635
24 Näringsliv	±0	5 473 580
25 Allmänna bidrag till kommuner	±0	88 024 654
26 Statsskuldsräntor m.m.	±0	25 970 000
27 Avgiften till Europeiska unionen	±0	30 637 317
Summa utgiftsområden	±0	810 746 352
Minskning av anslagsbehållningar	±0	-1 508 421
Summa utgifter	±0	809 237 931
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskonto- ret, netto	±0	-4 473 000
Kassamässig korrigering	±0	22 319 000
Summa	±0	827 083 931

Förslag till beräkning av inkomster 2011

Tusental kronor

	Avvikelse gentemot regeringens förslag	Utskottets förslag
1100 Direkta skatter på arbete	±0	481 310 913
1111 Statlig inkomstskatt	±0	41 812 494
1115 Kommunal inkomstskatt	±0	528 464 718
1120 Allmän pensionsavgift	±0	93 445 550
1130 Artistskatt	±0	131 277
1140 Skattereduktioner	±0	-182 543 126
1200 Indirekta skatter på arbete	±0	411 137 775
1210 Arbetsgivaravgifter	±0	417 081 880
1240 Egenavgifter	±0	12 494 479
1260 Avgifter till pensionssystemet	±0	-27 981 675
1270 Särskild löneskatt	±0	34 440 143
1280 Nedsättningar	±0	-25 711 363
1290 Tjänstegruppliv	±0	814 311
1300 Skatt på kapital	±0	189 705 659
1310 Skatt på kapital, hushåll	±0	32 935 496
1320 Skatt på företagsvinster	±0	104 765 282
1330 Kupongskatt	±0	3 575 746
1340 Avkastningsskatt	±0	11 268 634
1350 Fastighetskatt	±0	26 828 141
1360 Stämpelskatt	±0	10 332 360
1380 Arvsskatt	±0	0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	±0	449 487 733
1410 Mervärdesskatt	±0	329 275 534
1420 Skatt på alkohol och tobak	±0	23 419 255
1430 Energiskatt	±0	41 963 547
1440 Koldioxidskatt	±0	26 852 306
1450 Övriga skatter på energi och miljö	±0	4 700 300
1470 Skatt på vägtrafik	±0	16 214 832
1480 Övriga skatter	±0	7 061 959
1500 Skatt på import	±0	6 202 043
1600 Restförda och övriga skatter	±0	803 512
1610 Restförda skatter	±0	-6 648 036
1620 Övriga skatter, hushåll	±0	3 636 184

	Avvikelse gentemot regeringens förslag	Utskottets förslag
1630 Övriga skatter, företag	±0	3 145
1640 Intäkter som förs till fonder	±0	3 812 219
Totala skatteintäkter	±0	1 538 647 635
1700 Avgående poster, skatter till EU	±0	-7 680 195
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	±0	1 530 967 440
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	±0	-734 056 605
1811 Kommunala inkomstskatter	±0	-542 886 111
1812 Avgifter till AP-fonder	±0	-191 170 494
Statens skatteintäkter (periodiserat)	±0	796 910 835
1900 Periodiseringar	±0	1 549 355
1910 Uppbörförskjutningar	±0	-1 827 554
1920 Betalningsförskjutningar	±0	2 850 754
1930 Anstånd	±0	526 155
1000 Statens skatteinkomster (kassamässigt)	±0	798 460 190
2000 Inkomster av statens verksamhet	±0	50 457 400
3000 Inkomster av försåld egendom	±0	25 000 000
4000 Återbetalning av lån	±0	1 490 900
5000 Kalkylmässiga inkomster	±0	10 927 400
6000 Bidrag m.m. från EU	±0	13 092 400
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skatte- systemet	±0	-66 315 128
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	-125 000
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	±0	832 988 162

BILAGA 4

Konstitutionsutskottets yttrande 2010/11:KU1y

Ram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 14 oktober 2010 beslutat bereda övriga utskott tillfälle att avge yttrande över proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 om den ekonomiska politiken och förslag till statsbudget för budgetåret 2011, finansplan och skattefrågor m.m. samt de motioner som kan komma att väckas med anledning av propositionen i de delar de berör respektive utskotts beredningsområde.

Konstitutionsutskottet begränsar sitt yttrande till att avse förslag till ram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse 2011–2014 i propositionen yrkandena 5 i denna del och 8 i denna del samt motionerna 2010/11:Fi230 (S, MP, V) yrkande 5 och 2010/11:Fi231 (SD) yrkande 4 i motsvarande delar.

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen föreslås att ramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för 2011 ska uppgå till 11 632 895 000 kr (tabell 8.2). I förhållande till ramen för innevarande budgetår (inklusive redan beslutade¹ och föreslagna² förändringar genom tilläggsbudgetar på statsbudgeten för 2010) innebär förslaget en minskning med ca 619,5 miljoner kronor. För 2012 beräknas utgiftsramen till 11 669 miljoner kronor, för 2013 till 11 829 miljoner kronor och för 2014 till 12 065 miljoner kronor (tabell 8.3).

Minskningen av utgiftsramen motiveras främst av dels minskningar av anslagen 4:1 *Regeringskansliet m.m.* och 6:1 *Allmänna val och demokrati*, det sistnämnda anslaget ökade tillfälligt med 275 miljoner kronor för genomförandet av allmänna val 2010, dels att anslag 8:3 *Stöd till radio- och kassettidningar* har flyttats till ett annat utgiftsområde.³

Motionerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet föreslår i sin motion 2010/11:Fi230 att ramen för utgiftsområdet för 2011 minskas med 670 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 5 i denna del). I motionen anförs att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ska minskas med 670 miljoner kronor. Motiveringen är att regeringen steg för steg har ökat resurserna till Regeringskansliet och att det är hög tid att effektivisera och dra ned anslagsnivån till den som gällde före Sveriges ordförandeskap i EU.

Sverigedemokraterna föreslår i sin motion 2010/11:Fi231 att ramen för utgiftsområdet för 2011 minskas med 642 020 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 4 i denna del). Minskningen av ramen motiveras av tre anslagsförändringar. I motionen anförs att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ska minskas med 670 000 000 kr och anslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* ska minskas med ca 17 020 000 kr samt att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ska ökas med 45 000 000 kr. I motionen anförs att Regeringskansliet är viktigt för att effektivt och kompetent bistå regeringen i dess uppgift att styra landet men att utgifterna har ökat kraftigt i

¹ Jfr budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FiU1, rskr. 2009/10:42) och propositionen om vårtilläggsbudget för 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, rskr. 2009/10:348).

² Proposition om höstilläggsbudget för 2010 (prop. 2010/11:2).

³ Från och med den 1 augusti 2010 är inte längre Taltidningsnämnden utan Talboks- och punktskriftsbiblioteket ansvarigt för taltidningsverksamheten och fördelningen av stöd till taltidningar (prop. 2009/10:115, bet. 2009/10:KU25, rskr. 2009/10:130–131). Ändamål och verksamheter som avser stöd till taltidningar innefattas därför numera i utgiftsområde 17 (prop. 2009/10:100, bet. 2009/10:KU39, rskr. 2009/10:332–334) som bereds av kulturutskottet.

och med EU-ordförandeskapet och bör återgå till den tidigare nivån. Vidare anförs i motionen att länsstyrelserna bör få ett ökat bidrag för att öka djurskyddskontrollerna.

I den följande tabellen redovisas regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Förslag till ram för utgiftsområde 1

1000-tal kronor

År	Regeringen	Avvikelser från propositionens ram	
		S, MP, V	SD
2011	11 632 895	-670 000	-642 020
2012	11 669 000		
2013	11 829 000		
2014	12 065 000		

Not: Förslag till utgiftsramar för åren 2012, 2013 och 2014 saknas i motionerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker att riksdagen för budgetåret 2011 beslutar om utgiftsramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse i enlighet med vad som föreslås i motion 2010/11:Fi230 yrkande 5 i denna del. Ramen för utgifterna inom utgiftsområdet ska för 2011 således uppgå till 10 962 895 000 kr. Vidare har utskottet en annan uppfattning än regeringen om den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2012–2014 i den del som avser utgiftsområde 1. Mot bakgrund av att motion 2010/11:Fi230 saknar yrkande om preliminära utgiftsramar för 2012–2014 förutsätter utskottet att regeringen anpassar sitt budgetarbete för de berörda åren för det fall riksdagen bifaller det här tillstyrkta förslaget till utgiftsram för 2011.

Utskottets ställningstagande innebär att utskottet avstyrker propositionen yrkandena 5 och 8 i de delar som berör utgiftsområde 1 samt motion 2010/11:Fi231 (SD) yrkande 4 i denna del.

Stockholm den 16 november 2010

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Peter Hultqvist (S), Andreas Norlén (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Lars Elinderson (M), Billy Gustafsson (S), Karl Sigfrid (M), Phia Andersson (S), Karin Granbom Ellison (FP), Hans Hoff (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Kajsa Lunderquist (M), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD) och Mia Sydow Mölleby (V).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (M, FP, C, KD)

Per Bill (M), Andreas Norlén (M), Lars Elinderson (M), Karl Sigfrid (M), Karin Granbom Ellison (FP), Per-Ingvar Johnsson (C), Kajsa Lunderquist (M) och Tuve Skånberg (KD) anför:

Motionerna 2010/11:Fi230 yrkande 5 och 2010/11:Fi231 yrkande 4 i de delar som berör utgiftsområde 1 bör avslås. I stället bör riksdagen bifalla regeringens förslag i proposition 2010/11:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m. yrkandena 5 och 8 i de delar som berör utgiftsområde 1.

För 2011 uppgår därmed ramen för utgiftsområde 1 till 11 632 895 000 kr, och för 2012, 2013 respektive 2014 beräknas den preliminära ramen för utgiftsområdet till 11 669 miljoner kronor, 11 829 miljoner kronor respektive 12 065 miljoner kronor.

2. Avvikande mening (SD)

Jonas Åkerlund (SD) anför:

Motion 2010/11:Fi230 yrkande 5 och proposition 2010/11:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m. yrkandena 5 och 8 i de delar som berör utgiftsområde 1 bör avslås. I stället bör riksdagen bifalla Sverigedemokraternas förslag i motion 2010/11:Fi231 yrkande 4 i de delar som berör utgiftsområde 1.

För 2011 uppgår därmed ramen för utgiftsområde 1 till 10 990 875 000 kr. I motion 2010/11:Fi231 saknas förslag till preliminära utgiftsramar för 2012–2014. Om Sverigedemokraternas förslag till utgiftsramar för 2011 skulle vinna riksdagens stöd förutsätter jag att regeringen anpassar sitt budgetarbete för åren 2012–2014 utifrån den situationen.

BILAGA 5

Skatteutskottets yttrande 2010/11:SkU1y

Skattefrågor i budgetpropositionen för 2011

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett övriga utskott tillfälle att yttra sig över proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 om den ekonomiska politiken, förslag till statsbudget för 2011, finansplan, skattefrågor m.m. samt de motioner som väckts med anledning av propositionen, allt i de delar som de berör respektive utskotts beredningsområde.

I detta yttrande behandlar utskottet skattefrågor i budgetpropositionen. Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution behandlas i yttrande SkU2y.

Sammanfattning

Utskottet instämmer i regeringens bedömning när det gäller inriktningen av skattepolitiken och tillstyrker regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster för 2011. Härvid tillstyrker utskottet regeringens lagförslag och instämmer i de bedömningar och övriga överväganden som regeringen redovisar. Detta innebär att följande förändringar på skatteområdet beslutas eller aviseras

Det förhöjda grundavdraget för personer som har fyllt 65 år förstärks i ett tredje steg med 7,5 miljarder kronor för att värna pensionärernas välfärd. För en garantipensionär ökar nettotinkomsten med mellan ca 1 700 och 2 400 kr per år beroende på civilstånd och kommunal skattesats. Förstärkningen gäller fr.o.m. den 1 januari 2011.

Alkolås undantas vid värdering av bilförmån fr.o.m. den 1 juli 2011.

I syfte att förenkla för fysiska personer att spara i aktier kommer en ny schablonbeskattad sparform (investeringssparkonto) att införas den 1 januari 2012. Samtidigt kommer vissa justeringar att genomföras i beskattningen av kapitalförsäkringar. Ett nytt EU-direktiv på finansmarknadsområdet gör det vidare nödvändigt att ersätta beskattningen av svenskregistrerade investeringsfonder med ett ökat skatteuttag på delägar-nivå.

Schablonavdraget vid upplåtelse av privatbostadsfastighet, privatbostad eller hyresrätt höjs från 12 000 kr per år till 18 000 kr per år fr.o.m. den 1 januari 2011.

En utredning tillsätts med uppdrag att lämna förslag om att avskaffa eller avsevärt förenkla systemet med fastighetstaxering av bostäder.

En utredning tillsätts för att i positiv anda se över möjligheten att införa ett system med skattelättnader för företag i särskilt utsatta områden, s.k. nystartzoner. Syftet är att utreda möjligheten att på detta sätt bidra till att minska utanförskapet och öka sysselsättningen i dessa områden.

För att möjliggöra en ökad inblandning av biodrivmedel skattebefrias 6,5 volymprocent etanol i bensin och 5 volymprocent FAME i diesel genom dispensbeslut fr.o.m. den 1 januari 2011. Befrielse från koldioxid- och energiskatt ges även för E85 och andra höginblandade biodrivmedel och för biodrivmedel som helt saknar fossilt innehåll.

En utredning tillsätts med uppdrag att göra en översyn av trängselskatten och utreda förutsättningarna för en kommunal föreskriftsrätt för trängselskatt.

Skattestrukturen för cigaretter läggs om så att styckeskatten utgör en så hög andel som möjligt av punktskatten på cigaretter. Den totala punktskatten på cigaretter kvarstår oförändrad. En indexering med konsumentprisindex införs för samtliga tobaksprodukter fr.o.m. 2012. Det kommande förslaget planeras träda i kraft den 1 januari 2011.

Eftersom de ideella föreningarnas situation kan komma att påverkas av en justering av begreppet yrkesmässig verksamhet i mervärdesskattelagen har regeringen för avsikt att hos EU-kommissionen ansöka om en möjlighet att införa mervärdesskattebefrielse vid omsättning under visst belopp.

I yttrandet lämnas en avvikande mening från utskottets ledamöter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet och en avvikande mening från utskottets ledamot från Sverigedemokraterna.

Utskottets överväganden

Skattepolitiken

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i regeringens bedömning när det gäller inriktningen av skattepolitiken och föreslår att Socialdemokraternas, Miljöpartiets, Vänsterpartiets och Sverigedemokraternas förslag om en annan inriktning avslås.

Jämför avvikande meningarna 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Budgetpropositionen

Regeringens främsta mål är att föra Sverige till full sysselsättning. Alla som kan arbeta ska också kunna få ett jobb. Ingen klyfta är så stor som den mellan dem som har arbete och dem som står utanför arbetsmarknaden. Att ge fler möjlighet till jobb är därför den mest grundläggande rättvisefrågan. Vägen till full sysselsättning handlar om att fortsätta att stärka arbetslinjen och att minska utanförskapet. Det ska löna sig bättre att arbeta och utbilda sig. Det ska bli lättare och billigare att anställa. Fler företag ska starta och växa i Sverige. Regeringen har genomfört kraftfulla insatser för att möta den finansiella och ekonomiska krisen och bekämpa arbetslösheten. De aktiva insatserna har varit möjliga tack vare en ansvarsfull politik som värnat de offentliga finanserna och satt jobben främst.

I budgetpropositionen är inriktningen att ytterligare förbättra villkoren för arbete och företagande och att värna och utveckla välfärden. I detta syfte lägger regeringen bl.a. fram förslag om en ytterligare sänkning av inkomstskatten för pensionärer med 7,5 miljarder kronor.

Regeringens reformambitioner för 2012–2014 betingas av att det uppstår ett varaktigt reformutrymme. Först när det är säkerställt att överskottsmålet nås och ett varaktigt reformutrymme uppstått kommer reformambitioner att prioriteras.

För att minska utanförskapet, öka den varaktiga sysselsättningen och göra det mer attraktivt att starta och driva företag vill regeringen ytterligare förstärka jobbskatteavdraget. Regeringen anser att en skillnad i inkomstbeskattning mellan löntagare och pensionärer inte har ett egenvärde. Därför är ambitionen att gradvis minska inkomstskatteskillnaden, och ett förstärkt jobbskatteavdrag bör därför kombineras med sänkt skatt för pensionärer. Ambitionen är också att höja den nedre gränsen för statlig inkomstskatt i syfte att färre personer med vanliga inkomster ska betala statlig inkomstskatt.

Det är vidare angeläget att skattereglerna underlättar ett aktivt sparande i aktier och andra värdepapper. Dagens regler för beskattning av kapitalvinster är komplicerade. För att förenkla för privatpersoner att spara i aktier och andra värdepapper kommer därför en ny schablonbeskattad sparform för vissa slags värdepapper, benämnd investeringssparkonto, att införas.

Sänkt mervärdesskatt för vissa tjänster förväntas bidra till ökad varaktig sysselsättning genom en växling från hemarbete till förvärsarbete och genom att jämviktsarbetslösheten blir lägre. Detta gäller särskilt för restaurang- och cateringtjänster, där betydande effekter på den varaktiga sysselsättningen kan förväntas. Mervärdesskatten för dessa tjänster bör därför sänkas från 25 till 12 %. En utredning ska tillsättas med uppdrag att ta fram lagförslag.

Regeringen avser att tillsätta en utredning som i positiv anda ska se över möjligheten att införa ett system med skattelättnader för företag i särskilt utsatta områden, s.k. nystartzoner. Ett sådant system kan bidra till att minska utanförskapet och öka sysselsättningen i områden där bl.a. sysselsättningsgraden avsevärt understiger det nationella genomsnittet.

En stark och livaktig ideell sektor har stor betydelse för samhällslivet. Den ideella sektorns beroende av finansiering från den offentliga sektorn minskar dock dess självständighet i förhållande till det allmänna. Regeringen vill därför stärka den ideella sektorn genom att underlätta insamling av medel från andra aktörer. En skattereduktion för gåvor till bedrivande av hjälpverksamhet bland behövande bör därför införas.

Den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade bilar är viktig för att driva fram den senaste och bästa tekniken vad gäller miljöfordon. Regeringen har därför som reformambition att förlänga den tidsbegränsade nedsättningen för de bilar som är utrustade med den senaste och bästa tekniken.

Som en delfinansiering av de olika reformambitionerna på skatteområdet kommer vissa höjningar av alkohol- och tobaksskatterna att föreslås.

Införandet av den kommunala fastighetsavgiften har inneburit att taxeringsvärdet inte längre har samma betydelse för den löpande beskattningen av bostäder. Regeringen kommer att tillsätta en utredning som ska lämna förslag om att avskaffa eller avsevärt förenkla fastighetstaxeringssystemet för bostäder.

Regeringen avser att tillsätta en bred utredning av företagsbeskattningen, som syftar till att utforma beskattningen så att investeringar och sysselsättning gynnas. Utredningen kommer att analysera hur olika skatteförändringar bör rangordnas. Därtill är värnskatten skadlig för tillväxten, inte minst för att den straffskattar utbildning och entreprenörskap. Skatteförändringar på detta område ryms inte inom de ekonomiska ramarna för skarpa åtgärder och reformambitioner. Om ytterligare ekonomiskt utrymme uppstår är det motiverat att genomföra ytterligare lättnader för att stärka

tillväxten. Det gäller bl.a. bolagsskatt, arbetsgivaravgifter, värnskatt, riskkapitalavdrag, FoU-avdrag och expertskatt. Regeringen bedömer att det inte finns utrymme för reformer på dessa områden under mandatperioden.

Riksdagen antog våren 2008 riktlinjer för skattepolitiken i form av ett antal hållpunkter och ett antal krav (*avsnitt 6.1 Riktlinjerna för skattepolitiken, särskilt frågan om enhetlig beskattning*). Genom fem hållpunkter inriktas skattepolitiken på att stödja de övergripande målen för regeringens ekonomiska politik, exempelvis en varaktigt högre sysselsättning och en högre generell och rättvist fördelad välfärd. Därutöver ska skattepolitiken utformas så att den tillgodoser fem krav som ställs på de svenska skattereglererna i en alltmer globaliserad värld.

Riktlinjen om generella och tydliga regler har uppmärksammats av Riksrevisionen i den särskilda granskningsrapport, *Enhetlig beskattning (RiR 2010:11)*, som överlämnades till regeringen den 20 maj 2010. Riksrevisionens granskning har gällt hur regeringen redovisat och motiverat avvikelser från principen om en enhetlig beskattning vid förändringar i skattesystemet. Vid sin granskning har Riksrevisionen bl.a. funnit att när avvikelser från enhetlighet föreslagits har detta endast i undantagsfall kommenterats av regeringen, att introducerade avvikelser i efterhand ändå inlemmats i den redovisning av skatteutgifterna som regeringen årligen lämnar och att principen om enhetlighet tolkas på varierande sätt.

Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning och särskilt den diskussion som förs kring olika avvägningsfrågor i skattepolitiken, särskilt den om hur principen om enhetlighet ska utformas och tillämpas i en situation där skattepolitiken också ska bidra till centrala ekonomisk-politiska mål som exempelvis att stärka den varaktiga sysselsättningen.

Regeringen har sedan 1996 – och sedan 2008 i en skrivelse – till riksdagen rapporterat om s.k. skatteutgifter. För regeringen är den redovisningen ett viktigt instrument när det gäller att för riksdagen redovisa avvikelser från en norm om enhetlighet. I den proposition om reformerad budgetlag som regeringen senare under hösten 2010 avser att lämna till riksdagen kommer också att föreslås att det skrivs in i lagen att regeringen varje år ska lämna en skatteutgiftsredovisning.

Frågan om hur enhetlighet i skattereglerna ska avvägas mot önskemålen om en samhällsekonomiskt effektiv beskattning via påverkan på individers och företags beteende kan inte besvaras på något enkelt och entydigt sätt. Mot denna bakgrund bedrivs inom Finansdepartementet ett arbete med att komplettera gällande praxis för redovisning av skatteutgifter baserad på en enhetlighetsnorm med en analys av hur denna norm förhåller sig till önskemålen om en samhällsekonomiskt effektiv beskattning. Det handlar om att utveckla indikatorer för samhällsekonomisk effektivitet som kan komplettera gällande redovisning. Det bör noteras att det just handlar om att komplettera redovisningen, inte att förändra den grundläggande normen om enhetlig beskattning. En alternativ norm, exempelvis grundad i teorier om optimal beskattning, skulle vara svår att tillämpa bl.a. på grund av bety-

dande mätproblem. En sådan norm riskerar också att bli instabil och förändras i takt med nya ekonomiska bedömningar av exempelvis priskänsligheten på olika delmarknader. Därmed skulle informationsvärdet av redovisningen till riksdagen och allmänheten kunna sjunka.

Regeringen kommer i det fortsatta arbetet med olika förslag på skatte- och avgiftsområdet att ta fasta på Riksrevisionens önskemål om större transparens i redovisningen av motiv m.m. Arbetet med att komplettera redovisningen av skatteutgifter kommer också att bidra till ökad tydlighet i avvägningen mellan var för sig angelägna önskemål samt kraven på skattepolitiken.

Motionerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet anför i motion Fi230 yrkande 7 i denna del att skattesystemet ska vara likformigt, transparent och enkelt och att möjligheterna till skatteplanering minimeras. Genom att kraftfullt bekämpa skattefusk stärks välfärden och det skapas rättvisa konkurrensvillkor för företagen. Skattesystemet ska vara rättvist. Utformningen av skattepolitiken måste ta hänsyn till kvinnors och mäns olika inkomster och ekonomiska villkor i övrigt, i syfte att utjämna de ekonomiska skillnaderna. Skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Skatternas utformning ska främja hög sysselsättning och ökad hållbar tillväxt. En hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till den offentligt finansierade generella välfärden.

Motionärerna anser att olika typer av inkomst av tjänst ska beskattas lika och vill ta fortsatta steg för att nå en likformig beskattning. Det innebär att skillnaden i beskattning ska minska mellan löntagare och andra grupper utöver pensionärer, exempelvis förtidspensionärer. För att påbörja en förändring mot lika beskattning av olika typer av inkomst av tjänst reduceras jobbskatteavdraget med 1 miljard kronor, och medlen används för en skattesänkning för föräldralediga, förtidspensionärer, sjuka, arbetslösa m.fl.

Motionärerna anser att den som har höga inkomster inte behöver något jobbskatteavdrag och reducerar därför *jobbskatteavdraget* med 2,5 % vid inkomster över 40 000 kr per månad, vilket beräknas öka statens inkomster med 2,1 miljarder kronor. Jobbskatteavdraget skalas vidare ned med 4,7 miljarder kronor för att finansiera en sänkning av kostnaden för medlemskap i *a-kassa* till 80 kr per månad för alla. Motionärerna anför att en översyn bör genomföras i syfte att skapa en skattemässig neutralitet mellan avgifter till arbetsgivare och löntagarorganisationer.

Pensionärer ska inte beskattas hårdare än löntagare. En väl fungerande arbetslinje kräver att det både ska löna sig att arbeta och att ha arbetat. Motionärerna vill därför sänka skatten för pensionärer mer än regeringen 2011 och föreslår en sänkning med ytterligare 2,5 miljarder kronor. De aviserar dessutom att skattekyftan mellan löntagare och pensionärer ska tas bort under denna mandatperiod.

Avdraget för *hushållsnära tjänster* avskaffas från halvårsskiftet 2011.

Att återinföra *förmögenhetsskatten* i sin tidigare form bedöms inte som helt realistiskt. Däremot anser motionärerna att det finns det ett behov av att personer med stora förmögenheter bidrar mer. De anser därför att regeringen bör utreda hur skatten på förmögna kan öka.

När det gäller *fastighetsskatten* vill de att den nuvarande fastighetsskatten ska kvarstå med tre tydliga förbättringar när det gäller rättvisa, neutralitet och rörlighet. Stämpelskatten för juridiska personer vid förvärv av fastigheter höjs med 500 miljoner kronor.

Problemen med uttagsbeskattning av *vindkraftskooperativen* måste enligt motionärernas uppfattning få en snar lösning, så att den andelsägda vindkraften åter kan ta en aktiv del i den fortsatta vindkraftsutbyggnaden.

Motionärernas bedömning är att nivån på *koldioxidskatten*, utöver den befintliga indexeringen, ska höjas i två steg under mandatperioden. Koldioxidskatten höjs med 10 öre 2011 samt ytterligare 7 öre 2012. För att kompensera dem som behöver bilen för att ta sig till och från arbetet, och dem som använder bilen i arbetet, höjs *reseavdraget* med 75 öre 2011 och 150 öre 2012. *Fordonsskatten* på bussar sänks.

Motionärernas uppfattning är att ägare till fordon med låga utsläpp ska gynnas och ägare till bilar med höga utsläpp ska betala mer. En modell som de vill pröva är *nybilsskatt och nybilbonus*. Under mandatperioden vill de också att skärpa koldioxidrelateringen av fordonsbeskattningen och utreda hur förmånsbeskattningen kan reformeras så att inköp av fordon med låga utsläpp gynnas bättre än i dag.

Motionärerna vill stödja omställningen av tunga fordon och stimulera efterkonvertering av bilar. Ambitionen är att det ska vara billigare att tanka förnybart än fossilt. De vill behålla nedsättningen av skatten för förnybara bränslen även efter 2013, givet att EU-reglerna tillåter det. En *kilometerskatt* på tunga lastbilstransporter införs tidigast 2013 och ska användas för att finansiera investeringar i infrastruktur. Vid införandet måste dock hänsyn tas till skogsindustrin som saknar alternativ till transport på väg. Nivån kan bestämmas i enlighet med vad Statens institut för kommunikationsanalys (Sika), Klimatberedningen och Vägverket föreslagit.

Givet att det finns ett varaktigt reformutrymme har motionärerna en reformambition som innebär att *restaurangmomsen* sänks under den innevarande mandatperioden. Om ytterligare ekonomiskt utrymme uppstår vill motionärerna gå vidare med ytterligare lättnader för småföretagen. Det kan handla om sänkningar av moms i andra delar av tjänstesektorn, sänkta arbetsgivaravgifter, minskade sjuklönekostnader eller ett *riskkapitalavdrag*.

Skatten på *handelsgodsel* återinförs och frågan om en återföring till jordbruksnäringen utreds och en skatt införs för att få bort de *fluorerade gaserna*.

Skatterna på *alkohol och tobak* höjs med totalt 2 miljarder kronor netto. Skatten höjs med 700 miljoner för *vattenkraft* och 1 300 miljoner för *kärnkraft*.

Sverigedemokraterna anför i motion Fi231 yrkande 1 i denna del att skatteinkomsterna är statens viktigaste intäktskälla och därmed en naturlig del av politiken eftersom det är politikens uppgift att fördela samhällets gemensamma resurser. Det finns därför ett särskilt behov av en rättvis skattepolitik, där skatten i någon mån tas ut efter bärkraft och där hela politiken utformas för att välfärden, även om utövarna kan variera, ska vara solidariskt finansierad. Samtidigt måste skattepolitiken ta hänsyn till den långsiktiga samhällsutvecklingen, främst vad gäller utbildnings- och arbetsmarknadssituationen. Den progressiva beskattningen får inte ta bort incitamenten att anstränga sig – vare sig det gäller studier på högre nivå eller om det gäller strävan efter en karriär i arbetslivet. En alltför långtgående progressiv beskattningspolitik motverkar en optimal ekonomisk utveckling och påverkar därmed även välfärdens grundfundament negativt. Skatteuttaget ska justeras efter behovet av att upprätthålla en adekvat offentlig servicenivå.

Motionärerna anför att de skapar ett stort extrautrymme genom att motverka att låglöneländer konkurrerar om svenska jobb och begränsa invandringen. De kan därför ställa sig bakom *jobbskatteavdragets* samtliga fyra steg och ser ingen motsättning mellan denna princip och att både ge arbetslösa en rimlig ekonomisk trygghet och pensionärer likvärdiga skattevillkor. De föreslår därför som ett första steg en kraftig skattesänkning för landets *pensionärer* på 9,9 miljarder kronor utöver regeringens ökade anslag, vilket helt jämnar ut skattenivån mellan arbetare och pensionärer.

De anser att ROT- och RUT-avdragen för hushållsnära tjänster har underlättat tillvaron för många människor samtidigt som nya jobb och skatteintäkter har skapats och tryggheten ökat för dem som är verksamma inom dessa branscher. Motionärerna vill därför bevara RUT-avdraget och vidareutveckla det ytterligare för pensionärer och barnfamiljer.

De anser att beskattningen av redan tidigare beskattade tillgångar ska hållas på en låg nivå och har för avsikt att återkomma med ett konkret förslag om ett rättvist sätt att ta ut *skatt på fastighetsvärde*. De väljer i övrigt att behålla uppskovsskatten. De har vidare för avsikt att återkomma med ett nytt och eget system för reavinstbeskattning på fastigheter, där avgiften höjs, men där den samtidigt görs regressiv, så att vinstbeskattningen blir högre för dem som köper en fastighet och därefter snabbt avyttrar den relativt den som köper en bostad i syfte att under en längre tid nyttja den som bostad. Om statsfinanserna i en tillräcklig grad tillåter kan motionärerna tänka sig att i framtiden utforma detta system med en samtida total skattesänkning för uppskovsskatten. På detta sätt bedömer de att rörligheten på bostadsmarknaden kan öka samtidigt som risken för en överhettad bostadsmarknad reduceras.

Motionärerna anser att den tidigare *förmögenhetsbeskattningen* i praktiken var frivillig, då kapitalägare antingen kunde skapa ett bolag eller gömma pengarna utomlands för att undgå beskattning i Sverige. De motsätter sig ett återinförande av förmögenhetsskatten.

När det gäller klimatskatter som *koldioxidskatten* anser motionärerna inte att det är nödvändigt med ytterligare höjningar av skatten på koldioxid för att få en dämpande effekt på människors konsumtionsbeteende eftersom priserna på råolja och petroleumprodukter stigit kraftigt, vilket medfört att kostnaden att framföra ett fordon stigit markant i förhållande till konsumentprisindex. Då många är beroende av bilen och alternativen är få eller obefintliga får en ytterligare höjd skatt en ganska liten påverkan på människors konsumtionsbeteende. Sverigedemokraternas samlade bedömning är därför att det omvandlingstryck som höga koldioxidskatter syftar till inte ger den önskade effekten samtidigt som det påverkar människors rörlighet. De föreslår en symbolisk sänkning av bensinskatten och satsar i stället pengar och resurser på att minska oljeberoendet.

Regeringens beslut att avskaffa skatten på *handelsgödsel* bedöms förvärra utsläppen av kväve, vilket i sin tur bidrar till att öka effekten av övergödning av våra vattendrag, sjöar och hav. Motionärerna vill därför återinföra beskattningsformen. De väljer även att införa en skatt för *fluorerade växthusgaser* för att stimulera ett utbyte av köldmedium i stora kylanläggningar och därigenom få bort de fluorerade gaserna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att diskussionen kring olika avvägningsfrågor i skattepolitiken är viktig, särskilt frågan om hur principen om enhetlighet ska utformas och tillämpas i en situation där skattepolitiken också ska bidra till centrala ekonomisk-politiska mål. Utskottet ser det som värdefullt om regeringens redovisning av skatteutgifter kan utvecklas i en riktning som belyser hur enhetlighet i skattereglerna ska avvägas mot önskemålen om en samhällsekonomiskt effektiv beskattning via påverkan på individers och företags beteende. Utskottet välkomnar det arbete som bedrivs inom Finansdepartementet med att komplettera den nuvarande redovisningen av skatteutgifter med en analys av hur normen om enhetlighet förhåller sig till önskemålen om en samhällsekonomiskt effektiv beskattning (*avsnitt 6.1 Riktlinjerna för skattepolitiken, särskilt frågan om enhetlig beskattning*).

Utskottet har i betänkande 2009/10:SkU37 Redovisning av skatteutgifter 2010 framhållit att redovisningen inte bör förändras på ett sätt som innebär att den blir mindre informativ när det gäller avvikelser från grundläggande principer i skattesystemet. Av regeringens överväganden framgår att det handlar om att utveckla indikatorer för samhällsekonomisk effektivitet som kan komplettera redovisningen och inte om att förändra den grundläggande normen som ligger till grund för redovisningen. Redovisningen av skatteutgifter kommer således att behålla sitt informationsvärde i denna del.

När det gäller skattepolitikens inriktning i övrigt delar utskottet regeringens bedömning att skattepolitiken bör vara inriktad på att ytterligare förbättra villkoren för arbete och företagande och att värna och utveckla välfärden. Att ge fler möjlighet till jobb är den mest grundläggande rättvi-

sefrågan. Vägen till full sysselsättning handlar om att fortsätta att stärka arbetslinjen och att minska utanförskapet. Det ska löna sig bättre att arbeta och utbilda sig. Det ska bli lättare och billigare att anställa. Fler företag ska starta och växa i Sverige.

Utskottet ställer sig bakom den inriktning av skattepolitiken som regeringen har förordat och avstyrker följaktligen de aktuella motionsyrkandena.

I det följande går utskottet närmare in på skatteförslagen i de olika budgetalternativen.

Skatter på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattningen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning när det gäller reformambitionerna och redovisningen av effekterna av jobbskatteavdrag m.m. samt tillstyrker regeringens förslag om en ytterligare höjning av pensionärernas förhöjda grundavdrag. Utskottet ser positivt på att regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förslag om skattefrihet för alkoholås vid förmånsbeskattningen. Utskottet avstyrker motionsförslagen.

Jämför avvikande meningarna 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Budgetpropositionen

Regeringen anför att jobbskatteavdraget är ett verkningsfullt medel för minskat utanförskap, för att varaktigt öka sysselsättningen och för att göra det mer attraktivt med företagande. En ytterligare förstärkning av avdraget ökar antalet arbetade timmar genom såväl ytterligare sänkta trösklar för inträde på arbetsmarknaden som fler arbetade timmar för dem som redan finns på arbetsmarknaden. Antalet löntagare som betalar statlig inkomstskatt på sina förvärvsinkomster bör minska. Detta skulle minska marginal-effekterna, göra det mer lönsamt med utbildning och uppmuntra entreprenörskap. En förändring av jobbskatteavdraget och den statliga inkomstskatten bör kombineras med sänkt skatt för pensionärer för att fördelningsprofilen ska förbli rimlig. En förändring av jobbskatteavdraget bör av förenklingsskäl och administrativa skäl även kombineras med en sänkning av den särskilda skatten för dem som är bosatta utomlands. Värnskatten är enligt vad som anförs skadlig för tillväxten och straffskattar utbildning och entreprenörskap. Regeringen gör dock bedömningen att en förändring av värnskatten eller expertskatten inte ryms inom de ekonomiska ramarna för skarpa åtgärder och reformambitioner under mandatperioden (*avsnitt 1.7.4 Regeringens reformambitioner under mandatperioden – Jobbskatteavdrag m.m.*).

Regeringen anför att det krävs fler i arbete och fler arbetade timmar för att undvika framtida skattehöjningar och utgiftsbesparingar i takt med att befolkningen åldras (*avsnitt 6.2.1 Effekter av jobbskatteavdrag m.m.*). Riksrevisionen har granskat jobbskatteavdragets förutsättningar att vara en effektiv reform för att öka arbetsutbudet (Riksrevisionens granskningsrapport, RiR 2009:20, Jobbskatteavdraget). Regeringen välkomnar granskningen och ser positivt på Riksrevisionens bedömning att jobbskatteavdraget har potential att nå målet om att på lång sikt öka arbetsutbudet. I granskningsrapporten pekar Riksrevisionen på att propositionerna inte innehåller jämförelser med tidigare egna bedömningar om reformeffekter och att olika begrepp används på ett otydligt sätt i budgetpropositionerna. Riksrevisionen rekommenderar därför regeringen att utveckla redovisningen och förtydliga definitionerna av begrepp som används i samband med redogörelsen av reformeffekter. Riksrevisionen anser vidare att allmänhetens kännedom om jobbskatteavdraget är låg och rekommenderar att regeringen ger Skatteverket ett särskilt uppdrag att informera allmänheten om jobbskatteavdraget.

Regeringen anser att det är viktigt att redogörelsen för jobbskatteavdraget och dess reformeffekter är tydlig. Därför strävar regeringen efter att använda etablerade begrepp i budgetpropositionerna, där aviseringar av kommande förslag görs. En mer djupgående analys av förslagen görs därefter i de efterföljande särpropositionerna. Metoderna som används för att beräkna de förväntade effekterna av jobbskatteavdraget har utvecklats och förbättrats sedan det andra steget infördes. Av den anledningen är det svårt att göra jämförelser med tidigare gjorda bedömningar.

Regeringen instämmer i att en ökad kännedom om jobbskatteavdraget hos allmänheten är angelägen. I Skatteverkets uppdrag ingår att informera allmänheten om nya skatteregler. När det gäller jobbskatteavdraget har Skatteverket information om detta på sin webbplats och i broschyren "Dags att deklarerar". Dessutom informerar Skatteverket om storleken på det jobbskatteavdrag som getts den skattskyldige i den preliminära skatteuträkning som bifogas inkomstdeklarationen. Mot denna bakgrund anser regeringen att något särskilt uppdrag till Skatteverket inte är nödvändigt.

Regeringen föreslår att det förhöjda grundavdraget för personer som fyllt 65 höjs med 7,5 miljarder kronor (*avsnitt 6.2.2 Ytterligare skattesänkning för pensionärer*). Grundavdragsbeloppet höjs så att avdraget uppgår till hela den taxerade förvärvsinkomsten upp till 42 000 kr och trappas sedan upp. För inkomster mellan 164 600 och 206 200 kr är avdraget 54 300 kr och trappas sedan av. För inkomster över 522 600 kr är avdraget 25 700 kr.

Regeringen anför att pensionärer inte är en enhetlig grupp. Somliga har god ekonomi och god hälsa, medan andra har små marginaler och behöver en trygg omsorg för att få vardagen att fungera. Regeringens politik syftar till att människor ska känna att Sverige är ett bra och tryggt land att åldras i. Som ett led i denna politik har regeringen två år i rad sänkt skatten för

personer som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år. Den ekonomiska utvecklingen för pensionärerna har varit positiv under senare år, eftersom inkomst- och tilläggspensionerna är kopplade till inkomstutvecklingen genom s.k. följsamhetsindexering. Sedan följsamhetsindexeringen infördes vid årsskiftet 2001/02 har pensionerna ökat med totalt 17,7 %. De ekonomiska villkoren för pensionärer ser emellertid olika ut beroende på ålder och tidigare arbetsmarknadsanknytning. Sammantaget understiger den genomsnittliga disponibla inkomsten för pensionärer den genomsnittliga disponibla inkomsten för personer som är under 65 år. Till detta kommer att en av de grupper som har påverkats mest av finanskrisen och den efterföljande lågkonjunkturen är pensionärerna.

Mot denna bakgrund anser regeringen att det finns skäl att gå vidare i ambitionen att förbättra välfärden för pensionärerna och samtidigt mildra krisens efterverkningar för denna grupp. En följd av krisen är att den automatiska balanseringen inom inkomst- och tilläggspensionssystemet aktiverats för första gången. Detta har, tillsammans med utvecklingen av inkomstindex, lett till sänkta pensioner under 2010. Under 2011 fortsätter inkomst- och tilläggspensionerna att sjunka. Däremot stiger garantipensionerna, som en följd av att prisbasbeloppet räknas upp. På sikt kommer inkomst- och tilläggspensionerna att återgå till de nivåer de skulle ha haft om den automatiska balanseringen inte ägt rum. Det sker när den ekonomiska tillväxten tar fart igen och ålderspensionssystemet återigen uppnår balans. För att värna pensionärernas välfärd gör regeringen bedömningen att det finns skäl att ytterligare förstärka grundavdraget med 7,5 miljarder kronor.

Utöver utgångspunkten att välfärden bör förbättras för landets pensionärer bedöms det som lämpligt att även låta arbetslinjen påverka utformningen av förslaget. Sänkt skatt på pensioner riskerar nämligen att motverka arbetslinjen, eftersom en mer sammanpressad fördelning av nettopensioner minskar incitamenten att arbeta under de aktiva åren. Drivkrafterna att arbeta kan förstärkas genom att skattesänkningen stiger med inkomsten i vissa inkomstintervall. På så sätt kommer ökat arbete under de aktiva åren att leda till högre nettopension än vad som gäller enligt dagens skatteregler. En sådan utformning medför även att förstärkningens tyngdpunkt i kronor räknat läggs hos dem som får en större pensionsnedskrivning. En utformning som innehåller båda dessa utgångspunkter innebär att skattesänkningen ökar välfärden för pensionärerna, stärker arbetslinjen och bidrar till att genomföra regeringens politik att Sverige ska vara ett bra och tryggt land att åldras i.

Förslaget innebär att skattesänkningen som mest kan uppgå till ca 9 000 kr per år och beror på den taxerade inkomstens storlek samt personens marginalsatt. Alla som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år och som betalar inkomstskatt får en skattesänkning.

Regeringen vill stärka den ideella sektorn genom att underlätta insamling av medel från andra aktörer. En skattereduktion för gåvor till bedrivande av hjälpverksamhet bland behövande bör därför införas. Gränsen för att gåvor ska ge skattereduktion bör vara 200 kr per gåva och 2 000 kr per beskattningsår. Skattereduktionens storlek bör vara 25 % och maximal skattereduktion 1 500 kr per person och år (*avsnitt 1.7.4 Regeringens reformambitioner under mandatperioden – Skatteincitament för gåvor*).

I början av 2007 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att alkoholås som är installerat i en förmånsbil inte ska påverka bilförmånsens värde (bet. 2006/07:SkU10, rskr. 114). Regeringen avser att senare under riksmötet återkomma till riksdagen med förslag om att extrautrustning i form av alkoholås ska vara skattefri i förmånsbilar. Det kommande förslaget bör enligt regeringens bedömning träda i kraft den 1 juli 2011 (*avsnitt 6.2.3 Skattefrihet för alkoholås i förmånsbilar*).

Motionerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i motion Fi230 yrkande 4 i denna del att *jobbskatteavdraget* skalas ned på olika sätt. Motionärerna anför att den som har höga inkomster inte behöver något jobbskatteavdrag och reducerar därför jobbskatteavdraget med 2,5 % vid inkomster över 40 000 kr per månad, vilket beräknas öka statens inkomster med 2,1 miljarder kronor. För att påbörja en förändring mot lika beskattning av olika typer av inkomst av tjänst reduceras jobbskatteavdraget med ytterligare 1 miljard kronor, och medlen används för en skattesänkning för föräldralediga, förtidspensionärer, sjuka, arbetslösa m.fl. Slutligen skalas jobbskatteavdraget ned med ytterligare 4,7 miljarder kronor för att finansiera en sänkning av kostnaden för *medlemskap i a-kassa* till 80 kr per månad för alla. Motionärerna anför att en översyn bör genomföras i syfte att skapa en skattemässig neutralitet mellan avgifter till arbetsgivare och löntagarorganisationer. När det gäller regeringens förslag om en skattesänkning för personer som fyllt 65 år (*avsnitt 6.2.2 Ytterligare skattesänkning för pensionärer*) anser motionärerna att pensionärer inte ska beskattas hårdare än löntagare och föreslår en större skattesänkning är regeringen. Skatten sänks med ytterligare 2,5 miljarder kronor och sänkningen utformas så att en pensionär med 14 000 kr per månad får en skattesänkning på 550 kr. Motionärernas inkomstberäkning innebär vidare att skattereduktionen för hushållstjänster (*RUT-avdrag*) avskaffas den 1 juli 2011. Som en kompensation för motionärernas förslag om en höjning av skatten på koldioxid höjs avdraget för resor till och från arbetet och i tjänsten (*reseavdraget*) med 75 öre per mil.

Sverigedemokraterna föreslår i motion Fi231 yrkande 2 i denna del en inkomstberäkning som innebär att skatten för pensionärer (*avsnitt 6.2.2 Ytterligare skattesänkning för pensionärer*) sänks med ytterligare 9,9 miljarder kronor i syfte att helt jämna ut skillnaden mellan pensionär och

löntagare. Motionärerna anför att de inte kan acceptera att pensionärerna ska beskattas hårdare än löntagare. Motionärerna anser att ROT-avdraget och RUT-avdraget för hushållsnära tjänster har underlättat tillvaron för många människor samtidigt som nya jobb och skatteintäkter har skapats och tryggheten ökat för dem som är verksamma inom dessa branscher. Motionärerna vill därför bevara *RUT-avdraget* och vidareutveckla det ytterligare för pensionärer och barnfamiljer. De föreslår att pensionärer över 75 år och hushåll med barn under 9 år ska kunna få upp till 75 % i skattereduktion för hushållstjänster.

Utskottets ställningstagande

Det främsta målet för politiken är att föra Sverige till full sysselsättning. Alla som kan arbeta ska också kunna få ett jobb. Vägen till full sysselsättning handlar om att fortsätta att stärka arbetslinjen och minska utanförskapet. Jobbskatteavdraget är ett verkningsfullt medel för minskat utanförskap och varaktigt ökad sysselsättning och för att göra det mer attraktivt med företagande. En ytterligare förstärkning av avdraget skulle öka antalet arbetade timmar genom såväl ytterligare sänkta trösklar för inträde på arbetsmarknaden som fler arbetade timmar för dem som redan finns på arbetsmarknaden. Utskottet ser därför positivt på regeringens ambition att förstärka jobbskatteavdraget och minska antalet löntagare och företagare som betalar statlig inkomstskatt (*avsnitt 1.7.4 Regeringens reformambitioner under mandatperioden – Jobbskatteavdraget m.m.*).

Riksrevisionens granskning bekräftar enligt utskottets mening att jobbskatteavdraget har förutsättningar att vara en effektiv reform för att öka arbetsutbudet (*avsnitt 6.2.1 Effekter av jobbskatteavdrag m.m.*). Riksrevisionen har genomfört egna simuleringar i syfte att undersöka tillförlitligheten i regeringens beräkningar och studerat de förväntade effekterna för vissa grupper med svag ställning på arbetsmarknaden. Resultaten ligger i linje med dem som regeringen har presenterat och innebär att reformen på lång sikt kan förväntas ha en positiv effekt på arbetsutbudet. Antalet arbetade timmar förväntas öka med ungefär 2,6 % till följd av reformens fyra steg. Som väntat visar simuleringarna att de positiva effekterna framför allt väntas uppstå genom att fler personer väljer att delta i arbetskraften. Vidare visar Riksrevisionens beräkningar att de förväntade effekterna för grupperna unga, äldre och utrikes födda är högre än för befolkningen som helhet. Med tanke på jobbskatteavdragets syfte och utformning är detta enligt utskottet en väntad och önskad effekt. Det bör dock framhållas att det handlar om simuleringar som kräver en viss försiktighet vid tolkningen. Sammantaget anser Riksrevisionen att simuleringarna visar på en förväntad positiv effekt på arbetsutbudet och att den har förutsättningar att vara särskilt effektiv för att öka arbetsutbudet för grupper med svag ställning på arbetsmarknaden.

En annan viktig iakttagelse i rapporten är att regeringens redovisning av beräkningsunderlaget för jobbskatteavdraget har förbättrats under senare år. Riksrevisionen ser det som positivt att regeringen har övergått till egna mikrosimuleringar för att beräkna förväntade effekter till följd av jobbskatteavdraget, i stället för att som tidigare applicera forskningsresultat på en genomsnittlig individ eller ett typhushåll. De beräkningar och antaganden som ligger till grund för bedömningarna i budgetpropositionerna för 2009 och 2010 har presenterats i en rapport som Finansdepartementet publicerade våren 2009. Riksrevisionen anser även att den externa kvalitetssäkring som gjorts i samband med denna rapport är ett positivt inslag. Riksrevisionen gör bedömningen att redovisningen numera kan anses vara transparent och av god kvalitet.

Utskottet anser att det är positivt med åtgärder som syftar till att informera om jobbskatteavdraget och dess effekt vid övergång till förvärvsarbete och ser det som särskilt värdefullt om informationen kan riktas till de grupper som har den lägsta kännedomen om jobbskatteavdraget och den största potentialen till beteendeförändringar. När det gäller den information som Skatteverket lämnar delar utskottet regeringens bedömning att något särskilt uppdrag till Skatteverket inte är nödvändigt.

Utskottet noterar att regeringen redovisar en analys som visar att ytterligare förändringar i jobbskatteavdraget och den statliga inkomstskatten är fortsatt effektiva åtgärder för att öka arbetsutbudet och att regeringen avser att lämna en fördjupad redovisning i en rapport som publiceras senare under hösten 2010.

En av de grupper som påverkats mest av finanskrisen och den efterföljande lågkonjunkturen är pensionärerna (*avsnitt 6.2.2 Ytterligare skattesänkning för pensionärer*). Utskottet anser att det finns skäl att gå vidare i ambitionen att förbättra välfärden för pensionärerna och samtidigt mildra krisens efterverkningar för denna grupp. Utskottet gör i likhet med regeringen bedömningen att det finns skäl att ytterligare förstärka grundavdraget med 7,5 miljarder kronor och låta arbetslinjen påverka utformningen så att ökat arbete under de aktiva åren leder till högre nettopension än vad som gäller enligt dagens skatteregler. En sådan utformning medför även att förstärkningens tyngdpunkt i kronor räknat läggs hos dem som får en större pensionsnedskrivning. En utformning som innehåller båda dessa utgångspunkter innebär att skattesänkningen ökar välfärden för pensionärerna, stärker arbetslinjen och bidrar till att genomföra regeringens politik att Sverige ska vara ett bra och tryggt land att åldras i. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag.

I motion Fi230 (S, MP, V) avskaffas RUT-avdraget den 1 juli 2011 (*RUT-avdrag*). Utskottet anser att möjligheten till skattereduktion för utgifter för hushållstjänster – som visat sig ha stora fördelar för såväl samhället som för hushållen och seriösa företagare – ska finnas kvar. Utskottet vill framhålla att de relativt sett höga skatterna på arbete i Sverige tidigare medförde att det ekonomiska utrymmet för hushållen att köpa tjänster, såsom

städning, barnpassning och trädgårdsskötsel liksom hantverkstjänster för ROT-arbeten, var litet och att detta har lett till att en stor del av hushållsarbetet har utförts av hushållen själva eller genom köp på den svarta marknaden. De negativa effekterna av skatteundandraganden är många. Förutom att skattebördan vältras över på andra skattskyldiga medför fusket att konkurrensen snedvrids och att seriösa näringsidkare riskerar att slås ut av skattefusande konkurrenter. Ytterligare effekter vid utnyttjande av svart arbetskraft är bl.a. att sjukpenning och andra ersättningar inte kan beräknas utifrån lönen. Om vissa skattskyldiga kan skjuta över sin del av skatte- och avgiftsbördan på andra, rubbas dessutom respekten för den demokratiska beslutsordningen. En utgångspunkt vid utformningen har därför varit att skattereduktionen ska ges för tjänster som hushållen annars utför själva eller köper svart i större omfattning. Den reducerade skatten på hushållsarbete har ökat arbetsutbudet och gör det lättare för den vita marknaden för hushållsarbete att konkurrera med den svarta marknaden. Grupper med en svag ställning på arbetsmarknaden kan få vita arbeten med allt vad det innebär i form av pensionsrätt, sjukpenning etc. Det handlar enligt utskottets mening om en långsiktig och strukturell åtgärd som är nödvändig om man, som utskottet, ser allvarligt på svartarbete och dess följder i form av otrygga jobb, brister i försäkringsskydd, obefintligt konsumentskydd etc. Utvidningen till den permanenta skattereduktionen för ROT-arbete och övergången till den s.k. fakturametoden har förstärkt effekten ytterligare. Utskottet avstyrker därför motionsyrkanden om att skattereduktionen för hushållstjänster ska slopas. När det gäller förslaget i motion Fi231 (SD) om en förstärkning av skattereduktionen för barnfamiljer och pensionärer är detta inte något som är aktuellt att genomföra.

Det finns enligt utskottets uppfattning anledning att stärka den ideella sektorn genom att underlätta insamlingen av medel från andra aktörer genom en skattereduktion för gåvor till bedrivande av hjälpverksamhet bland behövande (*avsnitt 1.7.4 Regeringens reformambitioner under mandatperioden – Skatteincitament för gåvor*). Utskottet delar regeringens bedömning att skattereduktionen inte bör ges till juridiska personer eller omfatta gåvor till forskning och att gåvor till indirekt främjande av vetenskaplig forskning bör omfattas. Utskottet har inte heller i övrigt något att invända mot regeringens planer.

Mot bakgrund av det stora antal personer som varje år dör eller skadas i alkoholrelaterade trafikolyckor vidhåller skatteutskottet sin tidigare inställning att allt måste göras för att få bort alkoholpåverkade förare från våra vägar (*avsnitt 6.2.3 Skattefrihet för alkohol i förmånsbilar*). Att förse fordon med alkohol är ett steg i den riktningen. Som utskottet tidigare anfört bör en sådan åtgärd inte påverka bilförmånens värde. Utskottet ser positivt på att regeringen nu avser att återkomma till riksdagen i frågan.

Utskottet delar med det anförda regeringens bedömningar och tillstyrker förslaget om en ytterligare skattesänkning för pensionärer. Motionärernas förslag avstyrks.

Skatter på kapitalägande – kapital- och egendomsskatter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar de bedömningar som regeringen redovisar i fråga om skatter och kapitalägande samt tillstyrker förslaget om höjt schablonavdrag vid andrahandsuthyrning av bostäder. Utskottet avstyrker motionsyrkandena om ändringar i beskattningen av boendet, bl.a. ett höjt skatteuttag på vissa småhus, höjd stämpelskatt på juridiska personers fastighetsförvärv, höjd skatt på vattenkraftverk och en särskild beskattning av personer med förmögenhet.

Jämför avvikande meningarna 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Budgetpropositionen

Regeringen avser att under nästa år återkomma till riksdagen med ett förslag om en ny schablonbeskattad sparform för vissa finansiella instrument, benämnd investeringssparkonto (*avsnitt 6.4.1 Förenklad beskattning av värdepapper genom investeringssparkonto*). Enligt dagens huvudregel beskattas en kapitalvinst det år avyttringen sker. I syfte att förenkla för fysiska personer att spara i aktier och andra finansiella instrument vill regeringen pröva ett alternativt beskattningssystem med ett investeringssparkonto för finansiella instrument. Den löpande beskattningen av kapitalvinster och kapitalförluster ska enligt denna modell ersättas med en schablonmässigt beräknad avkastning på värdepapper som är knutna till kontot. För att effektivisera beskattningen av kapitalförsäkring och för att upprätthålla den skattemässiga neutraliteten förutser regeringen även ett behov av vissa justeringar i beskattningen av kapitalförsäkringar. Det kommande förslaget bör enligt propositionen träda i kraft den 1 januari 2012.

Regeringen aviserar också ett förslag till omläggning av beskattningen av investeringsfonder och delägare i sådana fonder (*avsnitt 6.4.2 Reformrad beskattning av investeringsfonder*). Ett nytt Ucitsdirektiv som öppnar möjlighet för investeringsfonder att göra gränsöverskridande fusioner kommer fr.o.m. mitten av 2011 att reglera villkoren för investeringsfonder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). För att undvika skattebortfall till följd av direktivet och för att upprätthålla den skattemässiga neutraliteten i förhållande till sparande direkt i aktier bör beskattningen av svenska investeringsfonder helt ersättas med beskattning på delägarnivå. Målsättningen är att detta förslag och det tidigare nämnda förslaget om investeringssparkonto ska utformas på ett sådant sätt att de sammantagna effekterna blir offentligfinansiellt neutrala även på kort sikt. Även detta förslag bör träda i kraft den 1 januari 2012.

En av de lagändringar som regeringen föreslår i budgetpropositionen gäller avdragsgränsen för viss privat uthyrning (*avsnitt 6.4.3 Höjt schablonavdrag vid andrahandsuthyrning av bostäder*). Enligt förslaget ska schablonavdraget vid upplåtelse av privatbostadsfastighet, privatbostad eller hyresrätt höjas från 12 000 kr per år till 18 000 kr per år fr.o.m. den 1 januari 2011. Av förenklings-skäl gäller höjningen även schablonavdraget vid försäljning av produkter från den egna bostaden. Även om det enligt propositionen är svårt att bedöma exakt hur bostadsutbudet kommer att påverkas, måste utgångspunkten enligt propositionen vara att ett höjt schablonbelopp stimulerar till ökad andrahandsuthyrning av bostäder, vilket bl.a. kan befärma rörligheten på arbetsmarknaden och öka utbudet av bostäder åt studenter. Den svenska hyresmarknaden domineras på fastighetsägar-sidan av aktörer som är att anse som näringsidkare. Från ett ägarperspek-tiv är det i de allra flesta fall mer förmånligt ur skattesynpunkt att en fastighet klassificeras som näringsfastighet än som privatbostadsfastighet. En generell höjning av schablonavdraget vid ”privat uthyrning”, dvs. där uthyrning inte sker som näringsverksamhet, kan enligt propositionen mot denna bakgrund inte anses innebära att vissa företag gynnas.

Riksdagen har tidigare efterfrågat en utredning för att belysa förutsätt-ningarna för att slopa fastighetstaxeringen av bostäder (bet. 2009/10: SkU27, rskr. 2009/10:205). Regeringen aviserar i budgetpropositionen (*avsnitt 6.4.4 Utredning om fastighetstaxeringens framtid*) att den ska till-sätta en utredning med uppdrag att lämna förslag om att avskaffa eller avsevärt förenkla systemet med fastighetstaxering av bostäder. I uppdraget ingår att belysa konsekvenserna för fastighetstaxeringen i övrigt liksom för all användning, såväl lagreglerad som oreglerad, av de uppgifter som i dag bestäms vid fastighetstaxeringen, t.ex. taxeringsvärden och indelning i olika byggnadstyper.

Motionerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i motion Fi230 yrkande 4 i denna del en inkomstberäkning för 2011 som inte rymmer regeringens förslag (*avsnitt 6.4.3 Höjt schablonavdrag vid andrahands-uthyrning av bostäder*) om en utvidgad avdragsrätt vid privat uthyrning.

Motionärerna föreslår vidare att riksdagen för 2011 ska godkänna en inkomstberäkning som innebär förändringar i *beskattningen av boendet* redan under nästa år. Enligt förslaget ska fastighetsskatt på småhus tas ut med 1 % på taxeringsvärden över 4,5 miljoner kronor och att begränsnings-regeln, som f.n. innebär att pensionärer med låga inkomster och personer som får sjuk- eller aktivitetsersättning får sänkt fastighetsavgift, utvidgas till att omfatta fler personer med små inkomster och till sommarstugor. Motionärerna vill också avskaffa räntebeläggningen av uppskov, i ett första steg för belopp upp t.o.m. 200 000 kr. De föreslår vidare sänkt skatt för flerfamiljshus från 0,4 % till 0,22 % och höjd kapitalvinstbeskattning

av bostäder från 22 % till 23 %. Motionärerna vill också införa ett klimatavdrag genom slopad fastighetsavgift under tre år för ägare till bostadshus som klimatreoverat sitt hus.

Förutom förslagen om förändringar redan under nästa år föreslås i den rödgröna motionen Fi230 yrkande 7 i denna del också tillkännagivanden till regeringen med innebörden att fastighetsbeskattningen i huvudsak ska kvarstå med nu föreslagna förändringar även efter 2011. Motionärerna vill emellertid utreda neutraliteten mellan olika boendeformer, liksom systemet med uppskov, och hur det kan säkerställas att uppskoven betalas in. Räntebeläggning av uppskov och beloppsbegränsningen för uppskov bör enligt motionen slopas när det statsfinansiella läget tillåter det och om det finns möjlighet till fördelningspolitiskt acceptabel finansiering.

I *Sverigedemokraternas* motion Fi231 yrkande 1 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att det bör ske en reform av bostadsbeskattningen vars syfte inte ska vara att öka statens skatteintäkter utan att begränsa fastighetsspekulation och åstadkomma en rättvis fastighetsbeskattning. Om statsfinanserna tillåter kan en framtida sänkning av skatteuttaget på uppskovsbelopp övervägas. Ett nytt system för beskattning av kapitalvinster på fastigheter bör enligt motionen övervägas. Vinstbeskattningen skulle kunna bli högre för dem som köper en fastighet och därefter snabbt avyttrar den och lägre för dem som köper en bostad i syfte att under en längre tid nyttja den som bostad.

I motion Fi230 yrkande 4 i denna del föreslår *Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet* en inkomstberäkning för 2011 som även innehåller beslut om höjd *stämpelskatt på juridiska personers fastighetsförvärv* och höjd *fastighetsskatt på vattenkraftverk*. I motionen föreslås även (yrkande 7 i denna del) ett tillkännagivande om att utreda någon form av särskild *beskattning av personer med förmögenhet*. Att återinföra förmögenhetsskatten i sin tidigare form anser motionärerna inte vara realistiskt. Däremot anser de att det finns ett behov av att personer med stora förmögenheter ska bidra mer. Regeringen bör därför enligt motionen utreda hur skatten på förmögna kan öka.

Enligt *Sverigedemokraternas* motion Fi230 yrkande 1 i denna del hade den tidigare förmögenhetsskatten en orättvis fördelningsprofil och ska inte återinföras.

Utskottets ställningstagande

Nuvarande regler för beskattning av aktier och andra finansiella instrument är komplicerade. Inte sällan leder detta till osäkerhet och misstag när försäljningar och byten av värdepapper ska redovisas i den årliga deklarationen. Skattereglerna bör kunna utvecklas så att de inte motverkar utan tvärtom underlättar önskemål om att spara i aktier och andra värdepapper. Utskottet ser därför positivt på det förslag om införande av investerings-sparkonto som regeringen aviserar i budgetpropositionen (*avsnitt 6.4.1*

Förenklad beskattning av värdepapper genom investeringssparkonto). Självklart måste skattereglerna också vara förenliga med EU-rätten och vara utformade så att den svenska skattebasen värnas. Det är mot denna bakgrund nödvändigt att avskaffa beskattningen av svenskgregerade investeringsfonder för att inte riskera att dessa fonder ska lämna Sverige och att anpassa skatteuttaget på delägarnivå till en sådan förändring. Utskottet delar regeringens bedömningar även i fråga om beskattningen av investeringsfonder och deras ägare (*avsnitt 6.4.2 Reformerad beskattning av investeringsfonder*).

Förbättrade villkor för andrahandsuthyrning av bostäder bör kunna stimplera utbudet av bostäder på andrahandsmarknaden. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en höjning av schablonavdraget vid upplåtelse av privatbostadsfastighet, privatbostad eller hyreslägenhet från 12 000 kr per år till 18 000 kr per år (*avsnitt 6.4.3 Höjt schablonavdrag vid andrahandsuthyrning av bostäder*). Följaktligen avstyrker utskottet därmed den rödgröna motionen Fi230 yrkande 4 i denna del.

Enligt budgetpropositionen (*avsnitt 6.4.4 Utredning om fastighetstaxeringens framtid*) kommer regeringen att tillsätta en utredning som ska lämna förslag om att avskaffa eller avsevärt förenkla fastighetstaxeringssystemet för bostäder. Bakgrunden till förslaget är att den statliga fastighets-skatten på småhus och bostäder i hyreshus den 1 januari 2008 ersattes av en kommunal fastighetsavgift. För småhus bestämdes avgiften till 6 000 kr per år, men högst 0,75 % av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften för bostadsdelen i hyreshus bestämdes till 1 200 kr per bostadslägenhet, dock högst 0,4 % av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften räknas upp varje år i takt med inkomstbasbeloppets förändring. För 2011 kan avgiftsnivåerna beräknas bli uppräknade till 6 512 kr respektive 1 302 kr. De mycket stora skillnader i skatteuttag mellan likvärdiga fastigheter i olika delar av landet som kännetecknade det gamla systemet med en statlig fastighetsskatt är därmed borttagna. Skillnader som uppfattas som omotiverade kan dock fortfarande uppkomma, om än inte lika drastiska, i de fall fastighetsavgiften beräknas utifrån taxeringsvärdet när detta ger en lägre avgift. Vidare är möjligheterna att uppnå administrativa förenklingar till följd av reformen starkt begränsade så länge en direkt koppling till marknadsvärdet finns kvar. Mot denna bakgrund, och då det är viktigt att systemet som helhet uppfattas som legitimt och rättvist, beslutade riksdagen förra våren att tillkännage för regeringen att en utredning bör tillsättas för att belysa förutsättningarna för att slopa fastighetstaxeringen på bostäder (bet. 2009/10:SKU27, rskr. 2009/10:205). Regeringens aviserade utredning om fastighetstaxeringens framtid ligger i linje med riksdagens tidigare tillkännagivande, och utskottet ser mycket positivt på att utredningsarbetet nu sätts i gång.

När det gäller motionsförslagen om olika ändringar i *beskattningen av boendet* vill utskottet framhålla att de målsättningar som har formulerats för bostadspolitiken utgår från bl.a. att det är viktigt med en mångfald av boendeformer, som ger valfrihet och möjlighet att uppfylla behov och öns-

kemål om att bo och arbeta där man önskar. Flera av de skatteförändringar för bostadssektorn som beslutades under förra valperioden har bidragit till att förbättra de boendes skattemässiga situation. Fastighetsskatteuttaget för egnahem, bostadsrätter, kooperativa hyresrätter och andra hyresrätter har sänkts. Sedan ett par år tillbaka har det genom ny lagstiftning blivit möjligt att uppföra ägarlägenheter i nyproduktion. Detta är ett viktigt steg mot en utökad och mer flexibel hyresmarknad. Regeringen konstaterar i budgetpropositionen att på flera håll i landet, särskilt i storstadsområdena, utgör bostadsbristen ett hinder för rörligheten på arbetsmarknaden. För att det ska byggas fler bostäder behövs en bättre fungerande konkurrens på byggmarknaden och det måste bli mer attraktivt att äga och förvalta hyresfastigheter. Regeringen har lagt en första grund för detta genom reformeringen av hyressättningssystemet i bred enighet med parterna. Möjligheten att också på andra sätt stärka hyresrättens ställning på den svenska bostadsmarknaden kommer att prövas under mandatperioden.

Utskottet kan liksom tidigare konstatera att det rödgröna förslaget om ändringar i bostadsbeskattningen inte har klargjorts i sina detaljer, men att det redan som förslaget har presenterats framgår att det åtminstone delvis innebär en återgång till det tidigare systemet med ett högt löpande skatteuttag av vissa bostäder i storstadsområden och andra områden där fastighetspriserna är höga. För dem som skulle drabbas av de föreslagna skärpningarna i det årliga skatteuttaget uppstår – förutom det högre skatteuttaget – samma problematik med oförutsebarhet som var kännetecknande för den tidigare statliga fastighetsskatten på boendet. Förslaget är till sin utformning sådant att det kan ses som ett första steg till ett återinförande av den tidigare fastighetsskatten, något som skulle drabba betydligt fler personer än enligt förslagets nuvarande utformning. Utskottet noterar också liksom tidigare att de rödgröna redan har tagit ställning för att skärpa beskattningen av vinster vid försäljning av egnahem och bostadsrätter och att minska det procentuella skatteuttaget för vissa boendeformer utan att först avvakta den utredning av neutraliteten i beskattningen av olika boendeformer som de vill genomföra. Trots svårigheterna att administrera dagens uppskovssystem med de geografiska utvidgningar som varit nödvändiga för att tillgodose EG-rätten, vill de rödgröna också påbörja ett arbete med att göra uppskovssystemet än mer attraktivt. Detta är inte förenligt med ambitionerna att förenkla skattesystemet och att på sikt undvika olika uppskovsregler i skattesystemet. De riktlinjer för skattepolitiken som antagits av riksdagen innebär – förutom en strävan mot enklare regler – bl.a. att beskattning ska ske i nära anslutning till inkomsttillfället, och att man på inkomstskatteområdet på sikt bör undvika olika inslag av s.k. uppskjuten beskattning (prop. 2007/08:100 avsnitt 5.3, bet. 2007/08:FiU20, rskr. 2007/08:259). Motsvarande invändningar i fråga om uppskovssystemet gäller givetvis också förslaget i Sverigedemokraternas motion.

Sammanfattningsvis anser utskottet att motionärernas förslag om olika förändringar i boendebeskattningen inte kan tillgodose de krav som bör ställas på en rättvis, förutsebar och administrativt väl fungerande boendebeskattning. Utskottet finner inte heller skäl till något tillkännagivande till regeringen om en utredning om framtida omläggningar. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna Fi230 yrkandena 4 i denna del och 7 i denna del och Fi231 yrkande 1 i denna del

Beträffande förslagen i den rödgröna motionen om höjd *stämpelskatt på juridiska personers fastighetsförvärv* och höjd *fastighetsskatt på vattenkraftverk* vill utskottet erinra om att stämpelskatten för juridiska personers förvärv av fast egendom och tomträtter har höjts från 3 % till 4,25 % och fastighetsskatten på vattenkraftverk från 1,7 % till 2,8 % av taxeringsvärdet fr.o.m. den 1 januari 2011. Den höjda stämpelskatten har beräknats ge en intäktsförstärkning på 500 miljoner kronor per år och höjningen av fastighetsskatten på vattenkraftverk en nettointäkt till statsbudgeten på 600 miljoner kronor per år (prop. 2009/10:206, bet. 2009/10:SkU48). Skattehöjningarna bidrar till finansieringen av förslaget om slopad revisionsplikt för mindre företag (prop. 2009/10:204, bet. 2009/10:CU28). Det är enligt utskottets mening inte motiverat med ytterligare höjningar av dessa skatter. Utskottet avstyrker därför motion Fi230 yrkande 4 även i denna del.

Vad gäller förslaget i den rödgröna motionen om att införa någon form av *beskattning av personer med förmögenhet* vill utskottet betona att en av de allra viktigaste åtgärderna för att främja tillgången på kapital – inte minst för de mindre företagen – är beslutet efter regeringsskiftet 2006 att slopa förmögenhetsskatten. Därmed försvann samtidigt en skatt som till följd av oenhetliga värderingsregler och många undantag även skapade kryphål som uppmuntrade till skatteplanering och orationella transaktioner. Skattebasutredningen konstaterade i betänkandet *Våra skatter* (SOU 2002:47) att den smala basen för förmögenhetsskatten till följd av många undantag och nedsättningar skapade starka incitament till rent skattebetingsade beslut hos hushåll och i företag, såväl legala som illegala. Därigenom utvecklades skatten till sist till att för många bli närmast frivillig samtidigt som den genom sitt sätt att verka skadade samhällsekonomin. De regler som syftade till att lyfta bort arbetande kapital i företag från förmögenhetsskatten gav upphov till besvärliga gränsdragningsproblem. Kapital som i själva verket var avsett för näringsverksamheten riskerade att bli behandlat som ägarens privata kapitalplacering vid förmögenhetsbeskattningen. Detta kunde bli påtagligt hämmande vid tillfällen då likviditeten i ett litet företag var högre än vanligt, t.ex. till följd av omstruktureringar. Någon tillfredsställande lösning för att komma till rätta med den typen av gränsdragningsproblem hade det inte varit möjligt att åstadkomma, eftersom det alltid måste till bedömningar i varje enskilt fall där Skatteverket och den skattskyldige kunde ha olika uppfattningar. Förmögenhetsskatten gav även

upphov till problem för boende i egnahem med snabbt stigande taxeringsvärden, inte minst för personer som betalat av sina småhus och därför måste börja betala förmögenhetsskatt.

Utskottet tar avstånd från det rödgröna förslaget om att återinföra en förmögenhetsbeskattning i någon form och avstyrker därför motion Fi230 yrkande 7 även i denna del. Det finns inte heller skäl för ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med motion Fi231 i denna del, varför även detta förslag avstyrks.

Skatter på kapitalanvändning – företagsskatter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar de bedömningar som regeringen redovisar i fråga om företagsbeskattningen och avstyrker motionsyrkandena om riskkapitalavdrag och uttagsbeskattning av vindkraftskooperativ verksamhet.

Jämför avvikande mening 1 (S, MP, V).

Budgetpropositionen

Det framgår i redovisningen i budgetpropositionen av regeringens reformambitioner under mandatperioden att regeringen avser att tillsätta en bred utredning av företagsbeskattningen, som syftar till att utforma beskattningen så att investeringar och sysselsättning gynnas. Utredningen kommer att analysera hur olika skatteförändringar bör rangordnas. Därtill är värnsskatten skadlig för tillväxten, inte minst för att den straffskattar utbildning och entreprenörskap. Skatteförändringar på detta område ryms inte inom de ekonomiska ramarna för skarpa åtgärder och reformambitioner. Om ytterligare ekonomiskt utrymme uppstår är det motiverat att genomföra ytterligare lättnader för att stärka tillväxten. Det gäller bl.a. bolagsskatt, arbetsgivaravgifter, värnsskatt, riskkapitalavdrag, FoU-avdrag och expertskatt. Regeringen bedömer emellertid att det inte finns utrymme för reformer på dessa områden under mandatperioden.

Förutom den bredare utredningen om företagsbeskattningen aviserar regeringen att den avser att tillsätta en utredning för att i positiv anda se över möjligheten att införa ett system med skattelättnader för företag i särskilt utsatta områden, s.k. nystartzoner (*avsnitt 6.5.1 Utredning om nystartzoner*). Syftet är att pröva möjligheten att på detta sätt bidra till att minska utanförskapet och öka sysselsättningen i områden där bl.a. sysselsättningsgraden avsevärt understiger det nationella genomsnittet. Utredningen ska lägga särskild vikt vid att ett system med nystartzoner måste vara förenligt med statsstödsreglerna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

samt även i övrigt vara hållbart och försvarbart i ett EU-perspektiv. Därvidlag kan erfarenheter från EU-länder med liknande system utgöra ett viktigt underlag.

Motionen

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i motion Fi230 yrkande 7 i denna del ett tillkännagivande om – förutom partiernas förslag om sänkta socialavgifter för småföretag – dels, om det finns ekonomiskt utrymme, att ytterligare lättnader bör övervägas för småföretagen, bl.a. i form av ett *riskkapitalavdrag*, dels att problemen med *uttagsbeskattning* av vindkraftskooperativ måste få en snar lösning.

Utskottets ställningstagande

Med utgångspunkt från de riktlinjer för skattepolitiken som riksdagen lade fast under förra mandatperioden (prop. 2007/08:100 avsnitt 5.3, bet. 2007/08:FiU20, rskr. 2007/08:259) har villkoren för att starta, driva och utveckla företag stärkts genom åtgärder på flera olika politikområden. På skatteområdet har det genomförts flera skattesänkningar för företag samtidigt som lagändringar vidtagits i syfte att stoppa viss avancerad skatteplanering. Skattelättnaderna innebär bl.a. att bolagsskatten, liksom expansionsfondsskatten för småföretagen, har sänkts från 28 % till 26,3 %. Dessa skattesänkningar hade sin bakgrund i önskemål att förbättra villkoren för lokalisering av företag till Sverige, för investeringar i Sverige och för redovisning av inkomster i Sverige och därmed förstärka den svenska skattebasen. En mycket betydelsefull åtgärd för att främja tillgången på kapital – inte minst för de mindre företagen – är som utskottet redan har framhållit beslutet efter regeringsskiftet 2006 att slopa förmögenhetsskatten. En rad förbättringar i 3:12-reglerna för fåmansföretag har genomförts på senare år. Sänkta socialavgifter, förbättrade avskrivningsregler och förenklade redovisningsregler på momsområdet för små företag är andra reformer. Förutsättningarna för att driva inte minst riskkapitalverksamhet med hjälp av handelsbolag har förbättrats genom att handelsbolagen har införlivats i systemet med skattefrihet för kapitalvinst och utdelning på näringsbetingade andelar. Detta har samtidigt inneburit att skatteplanering motverkas, vilket förbättrar konkurrenssituationen för företag som inte ägnar sig åt avancerad skatteplanering. Viktigt för företagandet är också den sänkning av skatteuttaget på löneinkomster och inkomst av enskild näringsverksamhet för framför allt låg- och medelinkomsttagare, dvs. jobbskatteavdraget, som har genomförts i flera steg fr.o.m. den 1 januari 2007. Jobbskatteavdraget bidrar tillsammans med andra åtgärder till att göra det mer lönsamt att jobba, att stanna kvar i arbetslivet efter uppnådd pensionsålder och billigare för företagen att anställa.

De nämnda förändringarna bör ses som en viktig inledning på ett målmedvetet förändringsarbete för att ge människor goda förutsättningar för att starta och utveckla företag som kan bidra till en varaktigt hög sysselsättning i landet. Utskottet har tidigare framhållit betydelsen av olika åtgärder för att främja tillgången på kapital i tidiga investeringsskeden och att det är angeläget att pröva vilka skatteincitament som kan vara verkningsfulla för att stärka tillgången på riskvilligt kapital. Det fortsatta arbete med företagsbeskattningen som regeringen aviserar i budgetpropositionen bör kunna leda till ytterligare förbättringar i beskattningen av företagen och deras ägare, vilket kan leda till fler jobb och ökad välfärd.

Utskottet noterar med intresse det förslag om ett *riskkapitalavdrag* för mindre företag som tagits upp i den rödgröna motionen. Enligt utskottets mening ligger emellertid denna fråga väl inom det utredningsarbete som regeringen har aviserat i budgetpropositionen. Utskottet anser därför att det inte finns behov av ett tillkännagivande till regeringen i frågan och avstyrker motion Fi230 yrkande 7 i denna del.

När det gäller den fråga om vindkraftsproducerad el som har att göra med reglerna om *uttagsbeskattning* har utskottet vid tidigare behandling av denna fråga (bet. 2009/10:SkU27) förklarat sig utgå från att Skatteverket kommer att informera om vilka principer som verket avser att tillämpa för att räkna fram det marknadspris som ska ligga till grund för uttagsbeskattningen och i vilken omfattning jämkning kan ske med hänsyn till den komplexa prisbilden på el. Bakgrunden till detta är att marknadspriset på el varierar starkt under året, och det pris som förbrukarna betalar är beroende av individuella avtal med leverantörerna. Avsaknaden av ett entydigt pris som utgångspunkt för uttagsbeskattningen har bidragit till att skapa en osäkerhet om hur uttagen av el kan förväntas bli bedömda vid beskattningen. Utskottet har samtidigt varit tydligt med att det inte är en framkomlig väg att undanta vindkraftskooperativen från den grundläggande principen i skattesystemet om beskattning av uttag från egen näringsverksamhet. Verksamheten får dessutom stöd via systemet med elcertifikat. Skattemässigt är också den kooperativa företagsformen redan gynnad. Utskottet avstyrker följaktligen även förslaget i motion Fi230 yrkande 7 i denna del om ett tillkännagivande till regeringen i frågan.

Utskottet noterar med intresse regeringens aviserade utredning om att införa ett system med skattelättnader för företag i särskilt utsatta områden, s.k. nystartzoner (*avsnitt 6.5.1 Utredning om nystartzoner*).

Skatter på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömningar angående det fortsatta arbetet med de ekonomiska styrmedlen på klimat- och energiområdet, ökad låginblandning av biodrivmedel och indexering av energiskatten på el. Utskottet avstyrker motionsförslag om höjd koldioxidskatt och förslag om en inriktning av politiken som innebär att bensinskatten sänks och fryses.

Jämför avvikande meningarna 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Bakgrund

Riksdagen beslutade hösten 2009 om förändringar av koldioxid- och energiskatten som trädde i kraft 2010 och successivt under 2011–2015 (prop. 2009/10:41, bet. 2009/10:SkU21, rskr. 2009/10:122). Den generella koldioxidskatten höjdes med 1 öre per kilo koldioxid för att finansiera slopan- det av den s.k. avfallsförbränningskatten den 1 oktober 2010. Efter höjningen och den årliga justeringen enligt konsumentprisindex som skedde genom ändringar av skattesatserna i lagen (1994:1776) om skatt på energi uppgår den generella koldioxidskatten 2010 till 105 öre per kilo koldioxid.

Riksdagens beslut innebär vidare indexomräkningar av koldioxid- och energiskattesatserna för 2011, 2013 och 2015 baserade på prognostiserade förändringar i konsumentprisindex. Koldioxid- och energiskattesatserna på bränslen för 2011 framgår av 2 kap. 1 § energiskattelagen i dess lydelse enligt SFS 2009:1495. För 2012, 2014 och 2016 och framåt ska indexomräkningen av skattebeloppen ske genom förordningar som utfärdas av regeringen med stöd av bestämmelser i energiskattelagen.

De förändringar som riksdagen beslutade från 2011 innebär bl.a. att energiskatten på diesel höjs med 2 öre per kWh 2011 och 2013. Koldioxidskatten på naturgas och gasol som motorbränsle höjs successivt 2011, 2013 och 2015 till den generella skattenivån på 105 öre per kg. Återbetalningen av koldioxidskatten på diesel i arbetsmaskiner i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk sänks successivt 2011, 2013 och 2015 från 2,38 kr till 0,90 kr per liter samtidigt som energiskatten på diesel i arbetsmaskiner i dessa sektorer höjs med 2 öre per kWh 2011 och 2013. Koldioxidskatten på diesel i viss gruvindustriell verksamhet höjs successivt från 21 % till 60 % av den generella nivån 2015 samtidigt som energiskatten höjs med 2,4 öre per kWh 2011.

För uppvärmningsbränslen utanför EU:s handelssystem för utsläppsrätter höjs koldioxidskatten inom industri, jordbruk, skogsbruk och vattenbruk successivt till 2015 från 21 % till 60 % av den generella skattenivån. Inom handelssystemet slopas 2011 koldioxidskatten på uppvärmningsbränslen för industrin, medan koldioxidskatten för värmeproduktionen i kraftvär-

meverk sänks till 7 % av den generella nivån (tidigare 15 % av den generella nivån i dessa sektorer). Samtidigt införs en energiskatt på 2,4 öre per kWh i dessa verksamheter (tidigare 0 öre i dessa sektorer).

Budgetpropositionen

Regeringen prioriterar bl.a. reformer som syftar till att förbättra miljö och klimat. Klimatförändringar är vår tids största utmaning och kräver globala lösningar. Fortsatta satsningar behövs för att på ett kostnadseffektivt sätt minska utsläppen av växthusgaser. Regeringen aviserar förutom en ökning av den skattebefriade låginblandningen av biodrivmedel i bensin och diesel ett demonstrationsprogram för elbilar och laddhybrider. En supermiljöbilspremie för bilar med låga utsläpp kommer att införas. Regeringen bedömer att koldioxidskatten inte behöver höjas under mandatperioden utöver fattade beslut och normal inflationsjustering.

Riksdagen beslutade under hösten 2009 om ett omfattande paket med miljöskatteförändringar för att minska utsläppen av växthusgaser och bidra till att målen för andelen förnybar energi och effektivare energianvändning kan uppnås (prop. 2009/10:41, bet. 2009/10:SkU21, rskr. 2009/10:122). Ändringarna börjar tillämpas stegvis under perioden 2010–2015, i syfte att ge aktörerna långsiktiga förutsättningar för planering av sin verksamhet inför framtiden.

I budgetpropositionen redovisar regeringen sina bedömningar rörande det fortsatta arbetet med energi- och miljöskatter (*avsnitt 6.6.1 Fortsatt arbete med effektivare skatter på klimat- och energiområdet*). Enligt regeringen är miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel av central betydelse för att Sveriges klimat- och energipolitiska mål ska kunna nås. Arbetet med att samordna de ekonomiska styrmedlen på klimat- och energiområdet så att den önskvärda styrningen blir samhällsekonomiskt effektiv kommer att ges fortsatt hög prioritet. Det fortsatta analysarbetet kommer att prioriteras och syftar till att i god tid innan 2020 ha väl avvägda ekonomiska styrmedel som vid behov kan användas. En grundläggande förutsättning för analysarbetet är att skatteregler och andra åtgärder ska vara hållbara och försvarbara i ett gemenskapsrättsligt perspektiv. Regeringen avser därför att aktivt verka inom EU för att gemenskapsrätten ska vara utformad så att en kostnadseffektiv nationell användning av de ekonomiska styrmedlen säkerställs. Det innebär bl.a. att söka få till stånd ändamålsenliga förändringar av det nuvarande energiskattedirektivet.

Biodrivmedel är för närvarande helt befriade från koldioxid- och energiskatt. Skattebefrielsen åstadkoms för etanol och andra biodrivmedel än biogas genom dispensbeslut av regeringen. EU-kommissionen har godkänt den svenska skattebefrielsen av biodrivmedel t.o.m. utgången av 2013. Samtliga nu gällande dispensbeslut löper ut den 31 december 2010. EU:s nya bränsle kvalitetsdirektiv ska senast den 1 januari 2011 ha genomförts i svensk rätt. Bland de nya reglerna i direktivet finns en ändrad bränslespe-

cifikation som gör det möjligt att blanda in upp till 10 % etanol i bensin och 7 % FAME (fettsynamnetylestrar) i diesel. I vilken grad genomförandet av bränslekvalitetsdirektivet kommer att medföra ökad låginblandning är beroende av de styrmedel som gäller vid genomförandet.

Regeringen avser att stimulera till en ökad användning av biodrivmedel (*avsnitt 6.6.2 Ökad låginblandning av biodrivmedel för bättre miljö*). För att möjliggöra en ökad inblandning av biodrivmedel skattebefrias 6,5 volymprocent etanol i bensin och 5 volymprocent FAME i diesel. Denna befrielse från koldioxid- och energiskatt bör åstadkommas genom dispensbeslut från regeringen fr.o.m. den 1 januari 2011. Befrielse från koldioxid och energiskatt bör även ges genom dispensbeslut för E85 och andra höginblandade biodrivmedel och för biodrivmedel som helt saknar fossilt innehåll. För låginblandning över 6,5 volymprocent etanol i bensin och 5 volymprocent FAME i diesel, men inom ramen för vad som är möjligt enligt bränslekvalitetsdirektivets bränslespecifikationer, innebär gällande regler enligt energiskattelagen att koldioxid- och energiskatt tas ut för dessa biodrivmedel med belopp som gäller för likvärdigt fossilt bränsle.

Sedan 1994 ska det enligt energiskattelagen ske en årlig indexomräkning av energiskattesatserna på el. Syftet är att realvärdesäkra skattesatserna. Regeringen bedömer att energiskattesatserna på el för 2011 bör räknas om motsvarande förändringar i konsumentprisindex under perioden juni 2009–juni 2010 (*avsnitt 6.6.3 Omräkning av energiskatten på el efter prisutveckling, indexering*). De omräknade skattesatserna ska träda i kraft den 1 januari 2011. Skattesatserna kommer att framgå av en förordning som regeringen utfärdar senast i november 2010.

Index har under perioden juni 2009–juni 2010 ökat med 0,93 %. En mervärdesskatteeffekt tillkommer om energipriserna i motsvarande mån förändras och om köparen är en privatperson. För företag som har rätt att dra av ingående mervärdesskatt tillkommer inte den effekten. Indexomräkningen av skattesatserna på el för 2011 medför en höjning för hushåll och servicenäringen med 0,3 öre per kWh (0,375 öre inklusive moms) i södra Sverige och med 0,2 öre per kWh (0,25 öre inklusive moms) i norra Sverige. Den skattesats som tillämpas för industrin, jordbruket, skogsbruket och vattenbruket bör inte ändras på grund av avrundningsregler.

Motionerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i motion Fi230 yrkande 4 i denna del av Mona Sahlin m.fl. att nivån på koldioxidskatten 2011, utöver indexeringen, ska höjas med 10 öre. Det motsvarar en höjning av bensinpriset med 29 öre. Intäkten från höjningen beräknas till drygt 2 miljarder kronor. Höjningen kompenseras genom höjt reseavdrag och sänkt fordonsskatt för bussar.

Sverigedemokraterna anser i motion Fi231 yrkande 1 i denna del av Johnny Skalin och Björn Söder att kostnaderna för att köra bil har stigit markant i förhållande till konsumentprisindex och att det därför inte är nödvändigt att ytterligare höja koldioxidskatten för att få en dämpande effekt på människors konsumtionsbeteende. Höjd koldioxidskatt påverkar dessutom människors rörlighet negativt. Sverigedemokraterna förespråkar en symbolisk sänkning av bensinskatten och att skatten därefter fryses. Resurser ska satsas på att minska och på sikt avskaffa oljeberoendet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömningar rörande arbetet med effektivare skatter på klimat- och energiområdet, ökad låginblandning av biodrivmedel och omräkning av energiskatten på el efter prisutvecklingen.

Koldioxidskatten är av central betydelse för att Sveriges klimat- och energipolitiska mål ska kunna nås. Riksdagen har som framgått under hösten 2009 beslutat om bl.a. en omräkning av koldioxidskattesatserna för fossila bränslen för 2011 baserad på prognostiserade förändringar i konsumentprisindex. Utskottet avstyrkte i det sammanhanget yrkanden från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet om ytterligare höjningar av koldioxidskatten. Utskottet anser alltså att riksdagens beslut för 2011 är väl avvägt och anser inte att det är motiverat med en ytterligare höjning av koldioxidskatten med 10 öre per kg, som föreslås i motion Fi230. Det sagda innebär att utskottet inte heller ställer sig bakom en inriktning som innebär en sänkning och frysning av koldioxidskatten, som föreslås i motion Fi231.

Utskottet avstyrker motionerna Fi230 och Fi231 i motsvarande delar.

Skatter på konsumtion m.m. – övriga punktskatter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömningar när det gäller behovet av en översyn av trängselskatten och en omstrukturering av skatten på cigaretter. Utskottet noterar regeringens bedömning att ytterligare steg i reklamskattens avskaffande för närvarande inte kan tas. Utskottet avstyrker motionsförslag om höjd skatt på alkohol och tobak, höjd effektskatt på kärnkraftverk, skatt på fluorerade gaser, skatt på handelsgödsel, sänkt fordonsskatt för bussar och skärpt koldioxidrelatering av fordonsskatten.

Jämför avvikande meningarna 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Budgetpropositionen

Regeringen aviserar i propositionen att vissa höjningar av alkohol- och tobaksskatterna kan komma att aktualiseras under mandatperioden för att delfinansiera olika reformer på skatteområdet. Det handlar om en höjning av punktskatten på cigaretter med ca 8 %, på snus med ca 11 % och på öl och vin med ca 13 %.

Regeringen bedömer att en utredning bör tillsättas med uppdrag att göra en översyn av trängselskatten och utreda förutsättningarna för en kommunal föreskriftsrätt för trängselskatt (*avsnitt 6.7.1 Utredning om vissa förändringar av trängselskatten*). Regeringen har i proposition 2009/10:189 Införande av trängselskatt i Göteborg angett att det i flera avseenden finns behov av att göra en översyn av trängselskatten. En utredare ska få i uppdrag att utreda förutsättningarna för att delegera rätten att föreskriva om trängselskatt till kommuner, en skattskyldighet för utlandsregistrerade fordon, hur skattebeloppen bör justeras om skattens förmåga att begränsa trängsel ska behållas och hur en bestämmelse som begränsar skatteuttaget om flera betalstationer i Göteborgs kommun passeras under en viss tidsperiod, en s.k. flerpasagereregulering, kan utformas.

Regeringen bedömer att skattestrukturen för cigaretter ska läggas om så att styckeskatten utgör en så hög andel som möjligt av punktskatten på cigaretter (*avsnitt 6.7.2 Reformerad beskattning av cigaretter*). Den totala punktskatten på cigaretter ska vara oförändrad. Regeringen avser att i höst återkomma med förslag till riksdagen som ska träda i kraft den 1 januari 2011. För att inte förlora den automatiska inflationsjustering som den nuvarande högre värderelaterade skatten på cigaretter bidrar till bör en indexering med konsumentprisindex införas fr.o.m. 2012. Indexeringen ska omfatta samtliga tobaksprodukter.

I februari 2010 antog Europeiska unionens råd ett direktiv om ändrade strukturer och skattesatser vid punktbeskattning av tobak. Det nya direktivet, som ska vara genomfört i medlemsstaterna den 1 januari 2011, medför vissa ändringar i det nuvarande tobaksskattedirektivet. Punktbeskattningen av cigaretter baseras på uttag av dels styckeskatt, dels värderelaterad skatt. Sverige önskar av folkhälsoskäl eftersträva en större andel styckeskatt framför en större andel värderelaterad skatt. Med en ökad andel styckeskatt kan den nuvarande nationella minimipunktskatten på cigaretter slopas eftersom den inte längre fyller någon funktion.

Regeringen bedömer att det för närvarande inte finns förutsättningar för att finansiera ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten (*avsnitt 6.7.3 Reklamskatten*). Reklamskatten på reklamtrycksaker avskaffades den 1 januari 1999. Riksdagen tillkännagav 2002 som sin mening att reklamskatten borde avvecklas och att frågan, med beaktande av de budgetpolitiska målen, borde prioriteras vid kommande budgetberedning (bet. 2001/02: SkU20, rskr. 2001/02:201). Sedan 2002 har frågan tagits upp i det årliga budgetarbetet. Ett andra steg i avskaffandet av den resterande reklamskatten genomfördes den 1 januari 2006. Ett ytterligare steg i avskaffandet av

den resterande reklamskatten togs den 1 januari 2008. Även i årets budgetberedning har frågan om ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten prövats. Regeringen anser, liksom tidigare, att den resterande reklamskatten bör avskaffas. Till följd av den stora osäkerheten i den ekonomiska utvecklingen har regeringen dock fortsatt att prioritera skatteändringar som på såväl kort som lång sikt stärker sysselsättningen före ytterligare sänkning av reklamskatten.

Motionerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i motion Fi230 yrkande 4 i denna del av Mona Sahlin m.fl. att skatten på alkohol och tobak höjs med 12,5 % i förhållande till regeringens förslag. Effektskatten på kärnkraft höjs. En skatt på fluorerade växthusgaser införs i enlighet med klimatberedningens förslag. Skatten på handelsgödsel återinförs. Frågan om återföring till jordbruksnäringen utreds. Fordonsskatten för bussar sänks för att gynna kollektivtrafik.

De rödgröna partierna begär vidare enligt motionen (yrkande 7 i denna del) ett tillkännagivande om att koldioxidrelateringen av fordonsbeskattningen ska skärpas under mandatperioden. En modell med nybilsskatt respektive nybilbonus ska prövas. En kilometerskatt införs tidigast 2013.

Sverigedemokraterna föreslår i motion Fi231 yrkande 2 i denna del av Johnny Skalin och Björn Söder att en skatt på fluorerade växthusgaser införs för att minska användningen av köldmedium i stora kylanläggningar. I motionen föreslås vidare att skatten på handelsgödsel återinförs för att minska utsläppen av kväve, som bidrar till att öka effekten av övergödningen i vattendrag, sjöar och hav.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömningar när det gäller behovet av att göra en översyn av *trängselskatten* och en omläggning av *beskattningen av cigaretter*. Utskottet noterar regeringens bedömning att ytterligare steg i *reklamskattens* avskaffande för närvarande inte kan tas.

När det gäller förslaget i motion Fi230 om höjd skatt på *alkohol och tobak* 2011 ser utskottet inget omedelbart behov av en sådan höjning men finner det troligt att frågan aktualiseras under mandatperioden. Skatten på *termisk effekt i kärnkraftsreaktorer* höjdes fr.o.m. den 1 januari 2008 med 24 % till 12 648 kr per megawatt och månad av den högsta tillåtna termiska effekten i kärnkraftsreaktor. Utskottet anser det inte motiverat med en ytterligare höjning av effektskatten.

I samband med att skatten på *handelsgödsel* slopades erinrade utskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande 2009/10:SkU21 att regeringens förslag om att slopa skatten på gödselmedel hade aviserats både i klimatpropositionen 2009 och i budgetpropositionen för 2010 och att riksdagen vid båda tillfällena godtagit regeringens bedömningar att gödselmedelsskat-

ten borde slopas eftersom den försämrar de svenska lantbrukarnas konkurrensvillkor utan att ha någon större effekt på användandet av gödselmedel. Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande.

Frågan om att införa en skatt på *fluorerade växthusgaser* var också aktuell under det förra riksmötet (bet. 2009/10:SkU21). Riksdagen avtog motionsyrkanden hösten 2009 med hänvisning till att Utredningen om skatt på fluorerade växthusgaser (Fi 2008:11) nyligen hade avlämnat betänkandet SOU 2009:62 Skatt på fluorerade växthusgaser och att förslagen bereddes i Regeringskansliet. Utskottet ser alltså ingen anledning för riksdagen att föregripa beredningen av frågan.

Riksdagen beslutade hösten 2009 (bet. 2009/10:SkU21) om förändringar som innebar en ökad koldioxidrelatering av *fordonsskatten*. Riksdagen beslutade att höja koldioxidbeloppet i den koldioxidbaserade fordonsskatten och samtidigt höja utsläppsnivån för när skatt ska börja tas ut, att justera beskattningen av dieseldrivna personbilar i den koldioxidrelaterade skatteuttaget, att göra följdändringar i den viktbaserade fordonsskatten, att skattebefria personbilar med bättre miljöegenskaper, att inordna lätta lastbilar, lätta bussar och husbilar i den koldioxidrelaterade fordonsskatten och att sänka fordonsskatten för tunga elhybridbussar. För att delvis kompensera den tunga vägtrafiken för ökade kostnader till följd av höjd energiskatt på dieselolja beslutade riksdagen samtidigt att fordonsskatten för tunga lastbilar och tunga bussar från 2011 skulle bestämmas till de belopp som motsvarar miniminivåerna enligt Eurovinjettdirektivet (direktiv 1999/62/EG) för tunga fordon. Riksdagen avtog i sammanhanget slutligen bl.a. motionsförslag om att införa ett system med nybilsskatt och nybilbonus, om sänkt fordonsskatt för bussar och om att införa kilometerskatt.

Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande om nybilsskatt och nybilbonus, sänkt fordonsskatt för bussar och kilometerskatt. Fordonsskatten för bussar har således sänkts till Eurovinjettdirektivets miniminivåer. Enligt utskottets mening är ett system med kilometerskatt dyrt att administrera både för företagen och för Skatteverket, eftersom det kräver utrustning för att registrera var och när ett fordon kör. Det är tveksamt om samhällsvinsten påtagligt skulle överstiga administrationskostnaderna.

Utskottet avstyrker därmed motionerna Fi230 och Fi231 i motsvarande delar.

Skatter på konsumtion – mervärdesskatt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning.

Bakgrund

Enligt mervärdesskattelagen (1994:200), förkortad ML, ska moms betalas till staten vid sådan omsättning inom landet av varor eller tjänster som är skattepliktig och görs i en yrkesmässig verksamhet (1 kap. 1 § första stycket 1 ML). Alla slags fysiska eller juridiska personer kan bedriva en yrkesmässig verksamhet, under förutsättning att kriterierna för det är uppfyllda. Det s.k. rörelserekvisitet innebär att verksamheten kännetecknas av självständighet, varaktighet och bakomliggande vinstsyfte.

Allmännyttiga ideella föreningar och registrerade trossamfund som bedriver verksamhet som de inte behöver betala inkomstskatt för enligt inkomstskattelagen (1999:1229) ska enligt dagens regler i 4 kap. 8 § ML inte heller betala någon mervärdesskatt för omsättningar som görs i denna verksamhet. Sådana allmännyttiga ideella föreningar och registrerade trossamfund som är befriade från inkomstskatt och mervärdesskatt saknar – liksom privatpersoner – möjlighet att dra av mervärdesskatten på sina inköp.

Europeiska kommissionen inledde i juni 2008 ett fördragsbrottsförfarande mot Sverige. Kommissionens slutsats blev att den svenska mervärdesskattelagen inte står i överensstämmelse med mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG) när det gäller definitionen av beskattningsbar person. Det svenska begreppet yrkesmässig verksamhet är genom sin koppling till definitionen näringsverksamhet i inkomstskattelagen snävare än motsvarande begrepp enligt EU-rätten. Vidare menar kommissionen att det inte är förenligt med EU-rätten att betrakta den allmännyttiga delen av ideella föreningars och registrerade trossamfunds verksamhet som en del som inte omfattas av mervärdesskattesystemet på ett sådant sätt som görs i svensk lag. Enligt kommissionen leder de svenska reglerna till att leveranser av varor och tillhandahållanden av tjänster som görs av ideella föreningar och trossamfund inte blir föremål för mervärdesskatt. Detta strider mot momsdirektivet.

Med anledning av kommissionens klagomål mot Sverige gav Finansdepartementet två utredare i uppdrag att utreda frågan om att bl.a. anpassa yrkesmässighetsbegreppet i mervärdesskattelagen till EU-rätten och överväga behovet av kompensande åtgärder till den ideella sektorn vid en eventuell förändring av reglerna. Utredarnas överväganden redovisas i rapporten Mervärdesskatt för den ideella sektorn, m.m. (Ds 2009:58).

I rapporten föreslås bl.a. att begreppen ekonomisk verksamhet och beskattningsbar person ska ersätta begreppet yrkesmässighet i ML. Vidare föreslås att regeln i 4 kap. 8 § ML om allmännyttiga ideella föreningars och registrerade trossamfunds yrkesmässighet slopas. Förslaget innebär att dessa subjekt kommer att omfattas av ML:s allmänna regler om beskattningsbara personer. För att minska den administrativa bördan för dem som till följd av förslagen kan komma att omfattas av moms-systemet föreslår utredningen en skattebefrielse för beskattningsbara personer vars omsätt-

ningar av skattepliktiga varor och tjänster inom landet inte överstiger 250 000 kr per år. Den föreslagna omsättningsgränsen bör gälla för alla småföretag med liten omsättning. Rapporten har remissbehandlats.

Budgetpropositionen

Regeringen anser att det med hänsyn till EU-rätten inte är möjligt att undvika en justering av begreppet yrkesmässig verksamhet i mervärdesskattelagen. För att mildra effekterna av en sådan justering avser regeringen att ansöka hos kommissionen om en möjlighet att införa regler om skattebefrielse för omsättning av varor och tjänster om omsättningen inte överstiger ett visst belopp (*avsnitt 6.8.1 Mervärdesskatten och den ideella sektorn*).

I propositionen nämns också att regeringen i ett brev till kommissionen den 31 mars 2010 uppmanade kommissionen att inom ramen för en ny strategi för det gemensamma regelverket för mervärdesskatt inom EU även se över reglerna om undantag för mervärdesskatt för sådan verksamhet som bedrivs av folkrörelserna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning och ser positivt på de ansträngningar som görs för att villkoren för folkrörelserna i Sverige inte ska försämrats.

Övriga inkomster – krediteringar på skattekonto

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att den s.k. jämställdhetsbonusen ska avskaffas.

Jämför avvikande meningarna 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Bakgrund

Sedan 2009 redovisas endast krediteringen för jämställdhetsbonus under denna inkomsttyp. Det stora flertalet skattekrediteringar som har funnits tidigare har upphört eller flyttats till statsbudgetens utgiftssida. Jämställdhetsbonusen beräknas uppgå till 0,1 miljarder kronor 2011.

För att öka jämställdheten i uttaget av föräldrapenningen avser regeringen att föreslå att jämställdhetsbonusen förenklas fr.o.m. den 1 januari 2012. Förenklingen innebär att bonusen utbetalas tillsammans med föräldrapenningen i stället för att som i dag ges som en kreditering på skattekontot. När den förälder som har tagit ut minst dagar tar ut föräldrapenning får båda föräldrarna 50 kr i jämställdhetsbonus per dag.

Motionen

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i motion Fi230 yrkande 4 i denna del en inkomstberäkning som innebär att jämställdhetsbonusen avskaffas eftersom den inte fått önskad effekt.

Även *Sverigedemokraterna* föreslår i motion Fi231 yrkande 2 i denna del en inkomstberäkning som innebär att jämställdhetsbonusen avskaffas. Motionärerna anför att de vill avskaffa all tvångsreglering av vilken av föräldrarna som ska vara hemma med barnet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser till skillnad från motionärerna att jämställdhetsbonusen, som tillkommit för att förbättra familjernas ekonomiska möjligheter att fördela föräldraledigheten mer jämlikt, ska finnas kvar. Utskottet avstyrker motionerna Fi230 och Fi231 i motsvarande delar.

Beräkning av statsbudgetens inkomster

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner regeringens inkomstberäkning och avstyrker motionsyrkanden om godkännande av Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets respektive Sverigedemokraternas inkomstberäkning.

Jämför avvikande meningarna 1 (S, MP, V) och 2 (SD)

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 4) att riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2011 (*avsnitt 7.1 och bilaga 1 avsnitt 2*).

Motionerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i motion Fi230 yrkande 4 i denna del att riksdagen godkänner den beräkning av statsbudgetens inkomster för 2011 som redovisas i motionen (tabell 7.1).

Sverigedemokraterna föreslår i motion Fi231 yrkande 2 i denna del att riksdagen godkänner den beräkning av statsbudgetens inkomster för 2011 som redovisas i motionen (tabell i avsnitt 15).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i de föregående avsnitten tillstyrkt regeringens förslag och godtagit de bedömningar och övriga ställningstaganden som regeringen redovisat. Utskottet föreslår att regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster för 2011 godkänns. De aktuella motionsyrkandena avstyrks i motsvarande delar.

Stockholm den

Stockholm den 16 november 2010

På skatteutskottets vägnar

Henrik von Sydow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik von Sydow (M), Veronica Palm (S), Ulf Berg (M), Fredrik Olovsson (S), Lena Asplund (M), Christina Oskarsson (S), Fredrik Schulte (M), Hans Olsson (S), Gunnar André (FP), Christina Karlsson (S), Karin Nilsson (C), Jessika Vilhelmsson (M), Helena Leander (MP), Lars Gustafsson (KD), David Lång (SD), Jacob Johnson (V) och Peter Persson (S).

Avvikande meningar

1. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2011 (S, MP, V) anför:

Skatter har vi främst för att finansiera vår gemensamma välfärd. Skattesystemet ska vara likformigt, transparent och enkelt och möjligheterna till skatteplanering minimeras. Genom att kraftfullt bekämpa skattefusk stärks välfärden och det skapas rättvisa konkurrensvillkor för företagen. Skattesystemet ska vara rättvist.

Utformningen av skattepolitiken måste ta hänsyn till kvinnors och mäns olika inkomster och ekonomiska villkor i övrigt, i syfte att utjämna de ekonomiska skillnaderna.

Skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Skatternas utformning ska främja hög sysselsättning och ökad hållbar tillväxt. En hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till den offentligt finansierade generella välfärden.

Den som har miljoninkomster behöver inte något förvärvsavdrag. Regeringens orättvisa politik har gynnat dem som har mest. Vi vill därför trappa ned *jobbskatteavdraget* så att det är borta vid miljoninkomster. Avtrappning sker med 2,5 % vid inkomster över 40 000 kr per månad.

Pensionärer ska inte beskattas hårdare än löntagare. En väl fungerande arbetslinje kräver att det både ska löna sig att arbeta och att ha arbetat. Den borgerliga alliansen har medvetet skapat en skatteklyfta mellan pension och lön som de vill behålla. Vi rödgröna partier vill därför sänka skatten för *pensionärer* mer än regeringen 2011, med en profil som ger en pensionär med 14 000 kr per månad cirka 550 kr per månad i sänkt skatt. Vi aviserar dessutom att skatteklyftan mellan löntagare och pensionärer ska tas bort under denna mandatperiod.

Olika typer av inkomst av tjänst ska beskattas lika, och vi vill ta fortsatta steg för att nå en likformig beskattning. Det innebär att skillnaden i beskattning ska minska mellan löntagare och andra grupper utöver pensionärer, exempelvis förtidspensionärer. För att påbörja en förändring mot lika beskattning av olika typer av inkomst av tjänst reduceras *jobbskatteavdraget* med 1 miljard kronor, och medlen används för en skattesänkning för *föräldralediga, förtidspensionärer, sjuka, arbetslösa* m.fl.

Många har fått sina avgifter till a-kassan höjda med hundratals kronor i månaden. Vi föreslår att kostnaden sänks till cirka 80 kr per månad för alla genom en skattereduktion. Därmed försvinner differentieringen av a-kasseavgiften. Den sänkta kostnaden för *a-kassan* finansieras genom en nedskaling av förvärvsavdraget med motsvarande summa. Vi vill också se över möjligheten att skapa en skattemässig neutralitet mellan *avgifter till arbetsgivar- och löntagarorganisationer*.

Avdraget för *hushållsnära tjänster* avskaffas från halvårsskiftet 2011.

För *beskattningen av boendet* har vi ett rödgrönt förslag som innebär förbättringar när det gäller rättvisa, neutralitet och rörlighet. Med Alliansregeringen har ägare till lyxvillor fått en kraftigt sänkt skatt, medan vanliga småhusägare i stället har fått se sin fastighetsskatt byta namn till fastighetsavgift. De förändringar som regeringen har gjort har bidragit till att öka klyftorna i Sverige samtidigt som bostadsmarknadens funktionssätt har försämrats.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet är överens om att utforma den samlade beskattningen på fastigheter på ett sätt som bidrar till att skapa ett bättre fördelningspolitiskt skattesystem. Vårt gemensamma besked är att det nuvarande systemet för fastighetsskatt kvarstår med tre tydliga förbättringar. Det förslag som vi redovisar i våra motioner innebär att ägarna till de dyraste villorna med ett marknadsvärde över ca 6 miljoner kronor (dvs. med ett taxeringsvärde på 4,5 miljoner kronor eller mer) kommer att få höjd skatt. Samtidigt utvidgas den nuvarande begränsningsregeln så att fler med små inkomster får sänkt fastighetsskatt. Vi vill också sänka fastighetsskatten för hyresfastigheter och bostadsrättsföreningar, och vi vill utreda neutraliteten mellan olika boendeformer och senare återkomma med kompletterande åtgärder. Vi vill successivt ta bort räntebeläggningen av uppskovsbelopp och den beloppsmässiga begränsningen för uppskoven, givet att det statsfinansiella läget så tillåter och att det finansieras på ett fördelningspolitiskt acceptabelt sätt. På så sätt ökar rörligheten på bostadsmarknaden. I ett första steg föreslår vi att skatten på uppskov upp till 200 000 kr tas bort. Vi vill också se över systemet med uppskov och hur det kan säkerställa att uppskoven betalas in. Som en del av finansieringen av våra förslag förordar vi att beskattningen av vinster vid bostadsförsäljning höjs från 22 % till 23 %. Vi vill också göra en särskild satsning för att göra klimatsmarta investeringar i bostaden mer attraktiva. Därför vill vi att husägare som klimatrenoverat sitt hus och på så sätt fått ner energiförbrukningen med minst 30 % ska få slippa fastighetsavgiften under tre år.

Vi avstyrker den höjning av *schablonavdraget vid andrahandsuthyrning* som regeringen föreslår. Vårt budgetförslag innebär även en höjning av *stämpelskatten för juridiska personers fastighetsförvärv* motsvarande 500 miljoner kronor. Vi anser att *fastighetsskatten på vattenkraftverk* ska höjas motsvarande 700 miljoner på de vinster som kraftbolagen har gjort genom att under en lång tidsperiod sälja el till ett pris som kraftigt överstiger produktionskostnaderna.

I Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets budgetmotion för vi fram ett förslag om att införa någon form av *beskattning av personer med förmögenhet*. Att återinföra förmögenhetsskatten i sin tidigare form anser vi inte vara realistiskt. Däremot finns det ett behov av att de med stora förmögenheter bidrar mer. Vi anser därför att regeringen bör utreda hur skatten på förmögn kan öka.

För att förbättra för småföretagen har vi förslag som behandlas i andra sammanhang. Redan 2011 och 2012 vill vi sänka socialavgifterna för småföretag så att det blir billigare att anställa. Om ytterligare ekonomiskt utrymme uppstår kommer vi att gå vidare med ytterligare lättnader för småföretagen. Det kan handla om sänkningar av momsens i andra delar av tjänstesektorn, sänkta arbetsgivaravgifter, minskade sjuklönekostnader eller ett *riskkapitalavdrag*. Vi anser att de problem som uppkommit för *vindkraftskooperativ* med uttagsbeskattning måste få en snar lösning, så att den andelsägda vindkraften åter kan ta en aktiv del i den fortsatta vindkraftsutbyggnaden.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att utsläppen från biltrafiken behöver minska. Vi vill stödja omställningen av tunga fordon och stimulera efterkonvertering av bilar. Vår ambition är att det ska vara billigare att tanka förnybart än fossilt. Vi vill behålla nedsättningen av skatten på förnybara bränslen även efter 2013 givet att EU-reglerna tillåter det. Antalet biogasmackar måste öka. Vi också vill investera i ökad produktion och distribution av biogas.

Vi anser att nivån på *koldioxidskatten*, utöver den befintliga indexeringen, bör höjas i två steg under mandatperioden. Vi föreslår att koldioxidskatten höjs med 10 öre 2011 och med ytterligare 7 öre 2012. Det motsvarar 29 öre 2011 och 20 öre 2012 i bensinpris i konsumentledet. För att kompensera dem som behöver bilen för att ta sig till och från arbetet, och dem som använder bilen i arbetet, höjer vi reseavdraget 2011 och 2012.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår att skatterna på *alkohol och tobak* 2011 ska höjas med totalt 2 miljarder kronor netto.

Kraftbolagen har under en lång tidsperiod gjort stora vinster genom att sälja el med låga kostnader för ett pris som kraftigt överstiger produktionskostnaderna. Vi vill därför höja skatten på *termisk effekt i kärnkraftverk* 2011 med 1,3 miljarder kronor.

Vi vill förverkliga Klimatberedningens förslag om att beskatta *fluorerade gaser*. Vi föreslår därför att en sådan skatt införs 2011. Vi vill samtidigt återinföra skatten på *handels gödsel*. En återföring av skatteinkomsterna till jordbruksnäringen ska utredas.

För att gynna kollektivtrafiken och kompensera för höjd koldioxidskatt vill vi 2011 sänka *fordonsskatten för bussar*.

Vår uppfattning är att fordon med låga utsläpp ska gynnas och bilar med höga utsläpp ska betala mer. En modell som vi vill pröva är nybils-skatt och nybilsbonus. Under mandatperioden vill vi skärpa koldioxidrelateringen av *fordonsskatten* samt utreda hur förmånsbeskattningen kan reformeras så att inköp av fordon med låga utsläpp gynnas bättre än i dag.

En *kilometerskatt* på tunga lastbilstransporter kan införas tidigast 2013 och ska användas för att finansiera investeringar i infrastruktur. Vid införandet av en kilometerskatt måste dock hänsyn tas till skogsindustrin som

saknar alternativ till transport på väg. Vi vill införa en skatt i nivå med vad Statens institut för kommunikationsanalys Sika, Klimatberedningen och Vägverket föreslagit.

Givet att det finns ett varaktigt reformutrymme har vi en reformambition som innebär att *restaurangmomsen* sänks under den innevarande mandatperioden.

Vi avskaffar *jämställdhetsbonusen* eftersom den inte fått önskad effekt.

Med det anförda föreslår vi att riksdagen godkänner den inriktning av skattepolitiken och den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi230 yrkandena 4 och 7 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V).

2. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2011 (SD)

anför:

Skatteinkomsterna är statens viktigaste intäktskälla och därmed en naturlig del av politiken eftersom det är politikens uppgift att fördela samhällets gemensamma resurser. Det finns därför ett särskilt behov av en rättvis skattepolitik, där skatten i någon mån tas ut efter bärkraft och där hela politiken utformas för att välfärden, även om utövarna kan variera, ska vara solidariskt finansierad. Samtidigt måste skattepolitiken ta hänsyn till den långsiktiga samhällsutvecklingen, främst vad gäller utbildnings- och arbetsmarknadssituationen. Den progressiva beskattningen får inte ta bort incitamenten att anstränga sig – vare sig det gäller studier på högre nivå eller om det gäller strävan efter en karriär i arbetslivet. En alltför långtgående progressiv beskattningsspolitik motverkar en optimal ekonomisk utveckling och påverkar därmed även välfärdens grundfundament negativt. Skatteuttaget ska justeras efter behovet av att upprätthålla en adekvat offentlig servicenivå.

Vi Sverigedemokrater skapar ett stort extrautrymme genom att motverka att låglöneländer konkurrerar om svenska jobb och genom att begränsa invandringen. Vi kan därför ställa oss bakom *jobbskatteavdragets* samtliga fyra steg och ger samtidigt arbetslösa en rimlig ekonomisk trygghet och pensionärer likvärdiga skattevillkor. Vi kan inte acceptera att pensionärerna ska beskattas hårdare än löntagare och föreslår därför en kraftig skattesänkning för landets *pensionärer* på 9,9 miljarder kronor utöver regeringens ökade anslag, vilket helt jämnar ut skattenivån mellan arbetare och pensionärer.

ROT- och RUT-avdragen för *hushållsnära tjänster* har underlättat tillvaron för många människor samtidigt som nya jobb och skatteintäkter har skapats och tryggheten ökat för dem som är verksamma inom dessa branscher. Vi vill därför bevara RUT-avdraget och vidareutveckla det ytterligare för pensionärer och barnfamiljer. Vi föreslår att pensionärer över 75 år och hushåll med barn under 9 år ska kunna få upp till 75 % i skattereduktion för hushållstjänster.

För många människor är drömmen om ett självförverkligande en stark drivkraft. Det är därför viktigt att människor känner att deras ansträngningar såväl bär frukt som att ansträngningarna ger ett mervärde. Därav bör beskattning av kapital på redan tidigare beskattade tillgångar hållas på en låg nivå.

När det gäller *beskattningen av boendet* kommer vi med detta som utgångspunkt att titta på ett konkret förslag för hur vi ställer oss till det nuvarande systemet för att ta ut skatt på fastighetsvärde och hur det kan göras så rättvist som möjligt. Vi väljer i övrigt att behålla uppskovsskatten samtidigt som vi ber om att få återkomma med ett nytt och eget system för kapitalvinstbeskattning av fastigheter där avgiften höjs men samtidigt görs regressiv, vilket betyder att vinstbeskattningen blir högre för dem som köper en fastighet och därefter snabbt avyttrar den relaterat till dem som köper en bostad i syfte att under en längre tid nyttja den som bostad. Skatten baseras således på vinstökningen på fastigheten och inte på enskildas taxerade inkomster. Syftet med denna reform är inte att öka statens skatteintäkter utan snarare att begränsa fastighetsspekulation. Om statsfinanserna i en tillräcklig grad tillåter kan vi eventuellt tänka oss att i framtiden utforma detta system med en samtida total skattesänkning för uppskovsskatten. Genom att minska spekuleringen och genom att begränsa förväntningarna om att fastigheterna snabbt ska stiga i värde bedömer vi att rörligheten på bostadsmarknaden kan öka samtidigt som risken för en överhettad bostadsmarknad reduceras.

Med anledning av förslag från annat håll om någon form av *beskattning av personer med förmögenhet* vill vi framhålla att den tidigare förmögenhetsskattningen i praktiken var frivillig, då kapitalägare antingen kunde skapa ett bolag eller gömma pengarna utomlands för att undgå beskattning i Sverige. Det var därför en orättvis skatt, eftersom myndigheterna inte i en tillräckligt hög grad såg till så att skatten fördelades rättvist på de skattskyldiga, men det var också en skatt som minskade incitamenten att anstränga sig. Skatteformen verkade dessutom inte heller rättvist och proportionerligt bland de riktigt rika och ser så heller inte ut att nu göra med de rödgrönas aktuella förslag på området. Vi motsätter oss därför ett återinförande av förmögenhetsskatten.

Enligt Sverigedemokraternas uppfattning påverkar punktskatter människors konsumtionsbeteende i de fall den beskattade varan har ett substitut – dvs. om konsumenten kan byta ut varan mot en annan – alternativt det är möjligt att helt avstå från den. När det gäller bensin och diesel är det tveksamt om substituten varit tillräckligt användbara.

Den långsiktiga trenden är att miljöskatternas andel av BNP minskat samtidigt som priserna på framför allt råolja och petroleumprodukter kraftigt stigit, vilket medfört att kostnaden för att köra bil stigit markant i förhållande till konsumentprisindex. Vi anser mot den bakgrunden att det inte är nödvändigt att höja skatten på koldioxid för att få en dämpande effekt på människors konsumtionsbeteende.

När dessutom många människor är beroende av bilen, eller andra typer av transportmedel, och då alternativen är få eller obefintliga, får en ytterligare höjd koldioxidskatt en ganska liten påverkan på användningen av bensin och diesel. Vår bedömning är således att höga koldioxidskatter inte har den eftersträlvade effekten samtidigt som människors rörlighet påverkas negativt.

Vi föreslår av den anledningen en symbolisk sänkning av bensinskatten och därefter en frysning samtidigt som vi satsar resurser på att minska och på sikt göra oss av med oljeberoendet.

Riksdagens beslut att avskaffa skatten på *handelsgödsel* bedömer vi förvärrar utsläppen av kväve, vilket bidrar till en ökad övergödning av vattendrag, sjöar och hav. Sverigedemokraterna vill därför återinföra skatt på handelsgödsel.

Vi vill även införa en skatt på *fluorerade växthusgaser*. Syftet är att stimulera ett utbyte av köldmedium i stora kylanläggningar för att på så sätt få bort dessa gaser.

Vi avskaffar jämställdhetsbonusen eftersom vi är emot alla former av tvångsreglering av vilken vem av föräldrarna som ska vara hemma med barnet.

Med det anförda föreslår vi att riksdagen fattar beslut om den inriktning av skattepolitiken och godkänner den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi231 yrkandena 1 och 2 av Johnny Skalin och Björn Söder (SD).

BILAGA 6

Skatteutskottets yttrande 2010/11:SkU2y

Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett övriga utskott tillfälle att yttra sig över proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 om den ekonomiska politiken, förslag till statsbudget 2011, finansplan och skattefrågor m.m. samt de motioner som väckts i ärendet, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Skatteutskottet behandlar i detta yttrande ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution. Övriga skattefrågor i budgetpropositionen för 2011 behandlar utskottet i yttrande 2010/11:SkU1y Skattefrågor i budgetpropositionen för 2011.

Sammanfattning

Skatteutskottet tillstyrker att ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution 2011 fastställs till den nivå som regeringen föreslår. Utskottet tillstyrker också att riksdagen godkänner de preliminära ramar som regeringen föreslår som riktlinje för regeringens budgetarbete inför 2012, 2013 och 2014. Motionsförslagen om en större ram 2011 avstyrks.

Utskottets ledamöter från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet samt ledamoten från Sverigedemokraterna föreslår i avvikande meningar att ramen för utgiftsområdet bestäms till en högre nivå.

Utskottets överväganden

Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker att ramen 2011 för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution bestäms i enlighet med regeringens förslag och att de preliminära utgiftsramar för 2012, 2013 och 2014 som regeringen föreslår godkänns som riktlinje för regeringens budgetarbete. Utskottet avstyrker motionsförslagen om en större ram för utgiftsområdet 2011.

Jämför avvikande meningarna 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet är att säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn och bidra till ett väl fungerande samhälle för medborgare och näringsliv samt motverka brottslighet.

Kärnan i utgiftsområdet utgörs av beskattning, uppbörd av skatt, tull och avgifter samt verkställighet och indrivning av skatter och avgifter. Nära knutna till och starkt integrerade med beskattning och uppbörd finns verksamheter med andra syften som antingen följer av eller direkt stöder de huvudsakliga verksamheterna. Förutom beskattning, uppbörd, verkställighet och indrivning ingår även verksamhet som rör folkbokföring, ID-kort, fastighetstaxering, brottsbekämpning inom tull- och skatteområdet, bouppteckningar, gränsskydd och verkställighet av enskildas betalningsanspråk.

Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket är förvaltningsmyndigheter inom respektive område. En annan myndighet med viss verksamhet inom utgiftsområdet är Kustbevakningen. Myndigheten har ett självständigt ansvar för tullkontrollen till sjöss.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 3 bestäms till 10 008 981 000 kr 2011 och att riksdagen godkänner preliminära ramar om 10 147 miljoner kronor för 2012, 10 292 miljoner kronor för 2013 och 10 531 miljoner kronor för 2014 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

För att *Skatteverket* ska kunna bedriva verksamheten på ett effektivt och rättssäkert sätt behöver medel tillföras verksamheten. Därför ökas anslaget med 200 miljoner kronor engångsvis på hösttilläggsbudgeten för 2010 och med 115 miljoner kronor varaktigt från 2011. Skatteverket har redovisat

en handlingsplan för hur myndigheten ska minska kreditutnyttjandet och bedriva verksamheten inom beräknade anslagsramar. Regeringen kommer att följa utvecklingen noga.

I budgetpropositionen för 2008 avsattes medel för åren 2008–2010 som stöd för forskning inom skatteområdet (prop. 2007/08:1 finansplan m.m. avsnitt 5.10). Regeringen anser att man bör fortsätta att stödja skatteforskning. Inom ramen för Skatteverkets förstärkta anslag avsätts 5 miljoner kronor per år för perioden 2011–2013 som stöd för forskning inom skatteområdet (Förslag till statsbudget för 2011, finansplan och skattefrågor m.m. avsnitt 6.9).

Skatteverkets anslag ökas varaktigt med 40 miljoner kronor från 2011 för arbetet med slopad revisionsplikt. Anslaget påverkas vidare av att ett antal verksamheter överförs till Skatteverket (prop. 2009/10:100, bet. 2009/10:KU39). Anslaget minskas med 9 876 000 kr från 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs.

Tullverkets anslag ökas varaktigt med 14 miljoner kronor från 2011 för arbetet i regionala underrättelsecenter och arbetet mot den organiserade brottsligheten. Tullverket övertar vissa verksamheter, och detta föranleder att medel flyttas över till Tullverkets anslag. Anslaget minskas med 2 363 000 kr från 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs.

Kronofogdemyndighetens anslag ökas varaktigt med 6 miljoner kronor från 2011 för arbetet i regionala underrättelsecenter och mot den organiserade brottsligheten. Anslaget påverkas vidare av att ett antal verksamheter överförs till Kronofogdemyndigheten (prop. 2009/10:100, bet. 2009/10:KU39). Anslaget minskas med 2 526 000 kr från 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs.

I sammanhanget framhålls att regeringen avser att föreslå förändringar i skuldsaneringslagen i syfte att minska risken med företagande och därmed främja ett ökat entreprenörskap. Skuldernas ålder ska inte längre beaktas särskilt vid bedömningen av om det är skäligt att bevilja skuldsanering, och aktiva näringsidkare ska kunna få skuldsanering. Det ökade medelsbehov som följer av denna reform har beaktats genom att Kronofogdemyndighetens anslag har tillförts 50 000 000 kr varaktigt från 2010 (prop. 2009/10:1).

Motionerna

I motion Fi230 yrkande 5 i denna del av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) anför motionärerna att de lanserar ett brett program för att stävja skattefusk. För att detta ska kunna verkställas behöver Skatteverket mer resurser. De skjuter därför till 50 miljoner kronor för detta ändamål. Skatteverkets anslag minskas med 15 miljoner kronor eftersom motionärernas budgetalternativ innebär att skattereduktionen för hushållsnära tjänster upphör den 1 juli 2011.

I motion Fi231 yrkande 3 i denna del av Johnny Skalin och Björn Söder (SD) anför motionärerna att tull och polis ska ges rätten att undersöka alla fordon och individer som anländer till, eller avser att resa från, Sverige. Tullens anslag förstärks därför med 80 miljoner kronor. Motionärerna anför vidare att fusket med sociala försäkringssystem och skatter måste beivras i högre grad än i dag. Motionärerna ökar därför anslaget till Skatteverket med 85 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till ramar för utgiftsområde 3 och de förändringar som föreslås av andra partier framgår av följande tabell.

Ramar för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Miljoner kronor

År	Regeringen	S, MP, V	SD
2011	10 009	+35	+165
2012	10 147		
2013	10 292		
2014	10 531		

Utskottet konstaterar att Skatteverket behöver ytterligare medel för att kunna bedriva verksamheten på ett effektivt och rättssäkert sätt. Skatteverket har under de senaste åren fått en rad nya arbetsuppgifter som bl.a. krävt omfattande investeringar i IT-system. Under våren 2010 har Skatteverket på uppdrag av regeringen redovisat en handlingsplan för hur myndigheten ska kunna minska sitt kreditutnyttjande och bedriva verksamheten inom beräknade anslagsramar.

Regeringens förslag innebär att Skatteverket tillförs 200 miljoner kronor på tilläggsbudget för 2010 (prop. 2010/11:2 Höstilläggsbudget för 2010) och 115 miljoner kronor varaktigt fr.o.m. 2011. Regeringen kommer att noga följa de ytterligare åtgärder som Skatteverket ska vidta och redovisa med anledning av den ansträngda ekonomin.

Motionsförslagen om en höjning av anslaget till Skatteverket syftar till att förstärka Skatteverkets möjligheter att motverka skattefusk. Förslaget i motion Fi230 (S, MP, V) motiveras särskilt med det tillkännagivande om inriktningen av arbetet mot skattefusk, svartarbete och ekobrott som motionärerna redovisar i motion 2010/11:Sk380. Utskottet har under våren 2010 behandlat motsvarande yrkande i betänkandet Allmänna motioner om taxering, skattebetalning och folkbokföring (2009/10:SkU30) och avstyrkt ett tillkännagivande till regeringen med hänvisning till de åtgärder mot skatteflykt och svartarbete som redan genomförts och de utredningar som pågår inom området. Det handlar om en rad åtgärder.

Genom att införa en avdragsrätt för hushållstjänster och ROT-tjänster och förenkla användningen av denna möjlighet har förutsättningar skapats för att bedriva verksamhet vitt inom en sektor som under decennier varit

känd för svartarbete och skattefusk. Härigenom skapas trygga jobb för dem som arbetar i denna sektor. Det bör framhållas att en avgörande fördel med det förenklade ROT-avdraget, som innebär att rabatten lämnas direkt vid köpet, är att Skatteverket får en direktkontakt med de näringsidkare som utför arbetet och på det sättet kan informera om reglerna och även kontrollera att de följs.

Inom ramen för det nordiska samarbetet bedrivs sedan flera år ett arbete med inriktning på att förmå skatteparadisen att skriva bilaterala avtal med de nordiska länderna, och ett stort antal sådana avtal har ingåtts under det senaste året. Informationsutbytesavtal är viktiga för en effektiv skattekontroll genom att de möjliggör samarbete mellan skattemyndigheterna i de avtalsslutande länderna.

Den 1 januari 2010 började lagen (2007:592) om kassaregister m.m. tillämpas. De nya reglerna minskar risken för att inkomster undanhålls i kontantbranscherna. Därmed minskar möjligheten att finansiera svarta löner.

Lagen (2006:575) om särskild skattekontroll i vissa branscher trädde i kraft den 1 januari 2007 och innebär ett krav på personalliggare inom restaurang- och frisörbranscherna. Skatteverket har rätt att göra oannonserade kontrollbesök och i samband med dessa utföra en begränsad revision. Vid överträdelse tas en kontrollavgift på 10 000 kr ut. Arbetet med oannonserade besök är enligt verkets uppfattning en billig och effektiv kontrollform. Frågan om en utvidgning till bygg- och tvätteribranscherna har utretts och övervägs för närvarande i Regeringskansliet.

En utredning pågår om att arbetsgivare ska lämna uppgift om lön och skatteavdrag på arbetstagnivå varje månad (månadsuppgift) till den myndighet som utredaren finner lämplig (dir. 2009:91). Syftet är att ge bl.a. Försäkringskassan och Skatteverket bättre kontrollmöjligheter, effektivisera arbetsgivarnas uppgiftslämnande till olika myndigheter genom bättre samordning samt att säkerställa att korrekta inkomstrelaterade ersättningar lämnas från välfärdssystemen. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 21 april 2011.

Regler om omvänd skattskyldighet har införts i mervärdesskattelagen för att motverka undandragandet av mervärdesskatt inom byggsektorn. Reglerna trädde i kraft den 1 juli 2007.

Skatteverket har genom sin kontrollverksamhet, inte minst inom riksprojektet Taxi, avslöjat skattefuskare. En metod för att angripa fusket i taxibranschen undersöks inom Vägtrafikregisterutredningen.

Utskottet kan således konstatera att det pågår ett aktivt arbete på flera fronter som är inriktat på att komma till rätta med olika former av skattefusk och svartarbete. Utskottet anser att den förhöjda anslagsnivå som regeringen föreslår när det gäller Skatteverket är väl avvägd och ger utrymme för att bedriva ett aktivt arbete mot skattefusk, svartarbete och grov organiserad brottslighet och utveckla detta. Det internationella området kräver t.ex. att Skatteverket intensifierar sin samverkan med andra myndigheter, såväl svenska som utländska. Det är viktigt att det finns möj-

ligheter till informationsutbyte. Det internationella arbetet kräver en särskild struktur och kompetens. Det är därför viktigt att Skatteverket kan höja sin kompetens när det gäller både personal och teknik för att klara av det internationella arbetet.

I motion Fi231 (SD) läggs också förslag om en högre anslagsnivå för Tullverket eftersom motionärerna anser att tull och polis ska ges rätten att undersöka alla fordon och individer som anländer till, eller avser att resa från, Sverige.

Utskottet är inte berett att överväga den förändring som motionärerna vill genomföra. Utskottet erinrar om att målet för utgiftsområdet uppnås genom att eftersträva tull-, skatte- och avgiftsintäkter, liksom efterlevnaden av in- och utförelsestruktionserna, ska säkerställas rättssäkert och på ett för samhället ekonomiskt effektivt sätt samt på ett sätt som är kostnadseffektivt och enkelt för medborgare och företag.

Utskottet anser vidare att brottslighet inom tullområdet ska förebyggas och bekämpas och att medborgare och företag ska ha förtroende för Tullverkets verksamhet. Den anslagsnivå som regeringen föreslår lämnar enligt utskottets mening utrymme för en fortsatt förbättring av Tullverkets brottsbekämpande verksamhet. Detta kan ske genom en målmedveten prioritering, styrning, modernisering och effektivisering. Att hindra att narkotika kommer in i Sverige ska även fortsättningsvis vara den högst prioriterade uppgiften. Tullverket ska också prioritera arbetet mot organiserad brottslighet, storskalig brottslighet och ekonomisk brottslighet. Myndigheten ska också prioritera den storskaliga och frekventa illegala införseln av alkohol och tobak.

I sammanhanget finns det enligt utskottets mening anledning att framhålla att Tullverkets och Kronofogdemyndighetens anslag ökas varaktigt för arbetet i regionala underrättelsecenter och mot den organiserade brottsligheten.

Utskottet anser att utgiftsramen för utgiftsområde 3 är väl avvägd och har inget att invända mot de överväganden som ligger till grund för förslaget. Detsamma gäller regeringens förslag om preliminära utgiftsramar för 2012, 2013 och 2014.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker de förslag om ökad utgiftsram för 2011 som läggs fram i motionerna Fi230 (S, MP, V) och Fi231 (SD).

Stockholm den 16 november 2010

På skatteutskottets vägnar

Henrik von Sydow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik von Sydow (M), Veronica Palm (S), Ulf Berg (M), Fredrik Olovsson (S), Lena Asplund (M), Christina Oskarsson (S), Fredrik Schulte (M), Hans Olsson (S), Gunnar Andrén (FP), Christina Karlsson (S), Karin Nilsson (C), Jessika Vilhelmsson (M), Helena Leander (MP), Lars Gustafsson (KD), David Lång (SD), Jacob Johnson (V) och Peter Persson (S).

Avvikande meningar

1. **Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (S, MP, V)**

Veronica Palm (S), Fredrik Olovsson (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Christina Karlsson (S), Helena Leander (MP), Jacob Johnson (V) och Peter Persson (S) anför:

Skatteverket beräknar att staten förlorar ca 130 miljarder kronor i uteblivna skatteintäkter varje år. Ekobrottsmyndigheten har konstaterat att kopplingen mellan den grova organiserade brottsligheten och den ekonomiska brottsligheten växer. Den svarta sektorn i Sverige har tydliga inslag av grov organiserad brottslighet som också ingår i europeiska och internationella nätverk. Skatteplanering som syftar till skattefusk sker ofta med hjälp av s.k. skatteparadis. Ett flertal myndigheter samverkar i dag nationellt och i regionala underrättelsecentra (RUC) för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten.

Vi har gemensamt tagit fram ett offensivt program mot skattefusk och ekobrott (jfr mot. 2010/11:Sk380). Programmet omfattar åtgärder på flera områden som kampen mot ekobrott och skattefusk i Europa (skatteparadisen), skatteflyktslagen, åtgärder mot penningtvätt, informationsutbytet inom EU och Europa, momsfusket, personalliggare och oannonserade kontrollbesök, individuell skattebetalning, entreprenadavdrag, prövning och återkallande av F-skattsedel, redovisningscentraler för taxibranschen samt utbytet av information om brottsmisstänkta.

För att Skatteverket snabbt och effektivt ska komma i gång med vårt program vill vi permanent stärka Skatteverkets resurser med 50 miljoner kronor. Denna satsning ger utrymme för att anställa uppemot 100 nya specialister.

Härutöver innebär vårt budgetalternativ att Skatteverkets medelsbehov kan minskas med 15 miljoner kronor eftersom vi avskaffar skattereduktionen för hushållsnära tjänster.

Vi tillstyrker med det anförda förslaget i motion Fi230 (S, MP, V) om en höjning av ramen för utgiftsområde 3 med 35 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Om vårt budgetförslag för 2011 skulle vinna kammarens stöd förutsätter vi att regeringen anpassar sitt budgetarbete för de kommande åren utifrån den situationen.

2. Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (SD)

David Lång (SD) anför:

Tull och polis ska ges rätten att undersöka alla fordon och individer som anländer till, eller avser att resa från, Sverige. Dagens situation gynnar människohandel, människosmuggling, smuggling av vapen och droger samt ekonomisk brottslighet. Sverige ska inte vara en fristad för krigsförbrytare, människosmugglare, organiserad brottslighet eller internationell terrorism. Tullen ska därför successivt ges utökade anslag. Vi förstärker därför anslagen till Tullverket med 80 miljoner kronor.

Även fusket med sociala försäkringssystem och skatter måste i en högre grad beivras. Skatteverket bedömer att skattefusket varje år kostar 133 miljarder kronor. Varje år upptaxerar Skatteverket – tack vare kontroller – individer och företag till ett samlat värde om ca 8 miljarder kronor. På grund av regeringens nedskärningar på området oroar sig Skatteverket för att det i framtiden inte kommer att kunna vara lika effektivt. Sverigedemokraterna ökar därför anslaget till Skatteverket med 85 miljoner kronor årligen för att en adekvat nivå av kontrollen vad gäller skatte- och bidragsfuskare ska uppnås.

Jag tillstyrker med det anförda Sverigedemokraternas förslag i motion Fi231 om en höjning av ramen för utgiftsområde 3 med 165 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Om Sverigedemokraternas budgetförslag för 2011 skulle vinna kammarens stöd förutsätter jag att regeringen anpassar sitt budgetarbete för de kommande åren utifrån den situationen.

BILAGA 7

Civilutskottets yttrande 2010/11:CU1y

Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett övriga utskott tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1) Förslag till statsbudget för 2011, finansplan och skattefrågor m.m. och motioner i de delar de berör respektive utskotts beredningsområde.

Civilutskottet behandlar i detta yttrande förslagen i budgetpropositionen och motioner som avser ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.

Sammanfattning

Civilutskottet tillstyrker att ramen för utgiftsområde 18 för budgetåret 2011 fastställs till den nivå som regeringen föreslagit. Ett motstående motionsförslag (S, MP, V) avstyrks. Utskottet anser att riksdagen även bör godkänna förslaget om preliminär ram för åren 2012–2014 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

En avvikande mening från S, MP och V har avgivits till förmån för förslaget om utökad ram i trepartimotionen.

SD-ledamoten har avgivit ett särskilt yttrande i ärendet.

Utskottets överväganden

Propositionen

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 18 för 2011 ska fastställas till 1 282 195 000 kr. Riksdagen föreslås vidare godkänna en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2012–2014 som riktlinje för regeringens budgetarbete. För utgiftsområde 18 innebär regeringsförslaget en ram på 1 124 miljoner kronor för 2012, 1 114 miljoner kronor för 2013 och 1 127 miljoner kronor för 2014.

Motionerna

Förslag om en annan nivå för ramen för utgiftsområde 18 har lagts fram i trepartimotionen 2010/11:Fi230 (S, MP, V).

I motionen föreslås att ramen för utgiftsområde 18 för 2011 ska fastställas till ett belopp som är 1 700 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit. Som motiv till förslaget anges att det bör inrättas fyra nya anslag inom utgiftsområdet. Anslagen ska användas för ett investeringsstöd för bostadsbyggande (500 miljoner kronor), ett ROT-stöd till flerfamiljshus (750 miljoner kronor), en klimatbonus som komplement till det nuvarande ROT-avdraget (250 miljoner kronor) och medel för skol-ROT (200 miljoner kronor).

I motionen 2010/11:F231 (SD) föreslås att ramen för utgiftsområde 18 för 2011 fastställs till den nivå som regeringen har föreslagit.

Förslag om preliminär ram för 2012–2014 som riktlinje för regeringens budgetarbete läggs inte fram i någon av motionerna.

De ovan beskrivna förslagen i budgetpropositionen och motionerna om ramar för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik under 2011–2014 kan sammanfattas i följande tabell.

Tabell: Förslag om ram för utgiftsområde 18

Beloppet för 2011 anges avrundat till miljoner kronor.

	2011	2012	2013	2014
Regeringen	1 282	1 124	1 114	1 127
S, MP, V	2 982			
SD	1 282			

Utskottets ställningstagande

Under föregående valperiod fattade riksdagen ett flertal beslut som i hög grad har påverkat inriktningen av de verksamheter som faller inom utskottets beredningsområde och därmed även utgiftsområde 18. Det gäller främst den omläggning av bostadspolitikens inriktning som har syftat till

att normalisera sektorn och förbättra bostadsmarknadens funktionssätt. Utgångspunkten för detta arbete har varit att hushållens behov och önskemål ska vara styrande för hur bostadsbeståndet utvecklas. Arbetet har till stor del inriktats på att ställa om bostadssektorn från ett bidragsberoende till en tryggare och bättre fungerande bostadsmarknad med långsiktigt stabila villkor för byggande, ägande och nyttjande av bostäder med alla typer av upplåtelseformer. Olika former av konkurrensnedvridande produktionsstöd har avvecklats. Detta tillsammans med andra åtgärder skapar förutsättningar för sektorn att fatta långsiktiga beslut om bostadsinvesteringar. Den statliga överprövningen av kommunernas beslut om försäljning ur sina egna bostadsbestånd har undanröjts. En möjlighet till direkt ägande av bostäder även i flerbostadshus har införts i form av ägarlägenheter. Riksdagens beslut våren 2010 om reformerade hyressättningsregler och nya villkor för de allmännyttiga kommunala bostadsbolagen fattades efter starkt stöd från representanter för hyresbostadsmarknadens samtliga parter.

Det framgår av budgetpropositionens beskrivning i den del som avser utgiftsområde 18 att regeringen har för avsikt att fortsätta sitt reformarbete på den inslagna vägen. Detta arbete innefattar överväganden om åtgärder som ytterligare kan förbättra bostadsmarknadens funktion, öka valfriheten för bostadskonsumenter och ge bättre förutsättningar för att bygga och förvalta bostäder. Det innefattar däremot inte överväganden om nya omfattande statliga subventionssystem i syfte att påverka inriktningen av bostadsbyggandet och förnyelsen av bostadsbeståndet. Civilutskottet kan däremot konstatera att det förslag i den framlagda trepartimotionen (S, MP, V) som gäller utgiftsområde 18 har en sådan inriktning.

I trepartimotionen föreslås att ramen för utgiftsområde 18 under 2011 utökas med 1 700 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget. Den avsedda användningen av dessa medel är endast mycket kortfattat beskriven. Det gäller även för den trepartimotion som tar upp de enskilda anslagen inom utgiftsområdet och som civilutskottet ska behandla senare i höst. Det står emellertid klart att avsikten bl.a. är att utforma nya bidragssystem förknippade med vissa villkor om upplåtelseform, hyra, teknikval m.m. Civilutskottet och riksdagen har vid ett flertal tillfällen under de senaste åren tagit ställning mot förslag om återinförda bostadsbyggnadssubventioner och bidrag avsedda att styra bostadssektorn i en viss riktning. Utskottet har i stället förordat åtgärder som ger bygg- och bostadssektorerna möjlighet att själva fatta långsiktiga beslut som grundas på bostadsefterfrågan och en hållbar fastighetsförvaltning. Med denna utgångspunkt saknas anledning att utvidga ramen för utgiftsområde 18 enligt förslaget i den aktuella trepartimotionen.

Sammanfattningsvis förordar civilutskottet att riksdagen fastställer ramen för utgiftsområde 18 under budgetåret 2011 till den nivå som regeringen föreslagit. Därmed får även det aktuella förslaget i motion 2010/11: Fi231 (SD) anses vara tillgodosett. Det motstående förslaget i motion 2010/11:Fi231 (S, MP, V) avstyrks.

Utskottet kan konstatera att det inte finns något motstående motionsförslag när det gäller regeringens förslag om en preliminär ram för utgiftsområde 18 för 2012–2014 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Civilutskottet anser att riksdagen även bör godkänna regeringens ramförslag för budgetåren 2012–2014.

Stockholm den 16 november 2010

På civilutskottets vägnar

Maryam Yazdanfar

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maryam Yazdanfar (S), Jan Ertsborn (FP), Magdalena Andersson (M), Anti Avsan (M), Carina Ohlsson (S), Maria Abrahamsson (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Per Lodenius (C), Yilmaz Kerimo (S), Margareta Cederfelt (M), Otto von Arnold (KD), Carina Herrstedt (SD), Marianne Berg (V), Katarina Köhler (S) och Agneta Börjesson (MP).

Avvikande mening

Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik (S, MP, V)

Maryam Yazdanfar (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Marianne Berg (V), Katarina Köhler (S) och Agneta Börjesson (MP) anför:

Sverige behöver en ny bostadspolitik som innefattar ett återupprättat statligt ansvarstagande för en av de centrala välfärdsfrågorna – allas rätt till en bostad. Under den föregående mandatperioden lyckades regeringen reducera bostadspolitikens roll och överlåta utvecklingen på marknadskrafterna. Det skedde bl.a. genom en avveckling av de ekonomiska instrument som tidigare fanns för att stimulera tillkomsten av bostäder till rimliga kostnader. Resultatet har blivit en tilltagande bostadsbrist, ett otillräckligt bostadsbyggande och allt högre boendekostnader i de nyproducerade lägenheterna. Denna utveckling har slagit särskilt hårt mot dem som ännu inte har hunnit etablera sig på bostadsmarknaden, dvs. ungdomar, studerande och nyanlända invandrare. Särskilt allvarligt är att bristen på bostäder riskerar att hämma tillväxt och sysselsättning. Resultatet har också blivit att bostadssektorn inte i tillräcklig utsträckning har anpassats till en nödvändig klimatomställning. Under de närmaste åren måste därför en omställning i miljövänlig riktning påbörjas när det gäller såväl nyproduktionen som bostadsbeståndets förnyelse.

Vi kan konstatera att regeringens förslag till ram för utgiftsområde 18 utgår från att det inte behövs några statliga initiativ för att komma till rätta med problemen inom bostadssektorn. I den redovisning som finns i budgetpropositionen Förslag till statsbudget för 2011, finansplan och skattefrågor m.m. under rubriken Nya föreslagna och aviserade reformer för perioden 2011–2014 saknas helt överväganden om insatser inom utgiftsområde 18. Vi anser däremot att utgiftsområdet omfattar centrala verksamheter och samhällsfrågor där reformbehovet är stort. Förslaget i trepartimotionen 2010/11:Fi230 (S, MP, V) om ramen för utgiftsområde 18 har också denna utgångspunkt.

Vi vill möta bostadsbristen genom ökat bostadsbyggande. Framför allt behöver det byggas fler hyresrätter med rimliga hyror. Dagens bostadsproduktion är i alltför hög grad inriktad på bostäder som unga och andra hushåll med begränsade ekonomiska resurser inte kan efterfråga. Nyproduktionen av hyresrätter behöver därför öka kraftigt under de närmaste åren. Senast 2016 bör nyproduktionen uppgå till 40 000 bostäder om året, varav en majoritet bör vara hyresrätter. Ett investeringsstöd inriktat på hyresrätter med rimliga byggkostnader och hyror samt med miljövänlig teknik bör

inrättas för att stimulera ett ökat bostadsbyggande. Ramförslaget för utgiftsområde 18 i trepartimotionen ger utrymme för ett investeringsstöd på 500 miljoner kronor under 2011.

Vi vill att Sverige tar täten i klimatomställningen och kraftigt reducerar utsläppen av växthusgaser. Detta kräver omfattande åtgärder inte minst inom bostadssektorn som i dag har en alltför hög energiförbrukning. En sådan åtgärd är att lägga på en klimatbonus på det nuvarande ROT-avdraget för att stimulera bl.a. småhusägare att göra energieffektiviseringar. Ramförslaget i trepartimotionen ger utrymme för en sådan klimatbonus på 250 miljoner kronor under 2011.

Den stora utmaningen ligger emellertid i förnyelsen av flerbostadshusbeståndet, inte minst av det s.k. miljonprogrammets bostadsområden där ett omfattande och resurskrävande förnyelsebehov föreligger. Det är nödvändigt att dessa förnyelseåtgärder får en sådan inriktning att möjligheterna till energibesparingar och miljövänliga lösningar verkligen tas till vara. Ett nytt ROT-stöd med klimatprofil för renovering av flerbostadshus bör införas för att stimulera en sådan utveckling. Ramförslaget i trepartimotionen ger utrymme för ett ROT-stöd på 750 miljoner kronor under 2011.

Det är emellertid inte bara i bostadsbeståndet som underhållet och förnyelsen av fastigheterna är kraftigt eftersatt. Många skolfastigheter är dåligt underhållna, förbrukar mycket energi och erbjuder dessutom en undermålig arbetsmiljö för elever och lärare. Vi vill införa ett stöd för ROT-åtgärder inom skolsektorn för påskynda förnyelsen även inom detta fastighetsbestånd. Ramförslaget i trepartimotionen ger utrymme för stöd till skol-ROT på 200 miljoner kronor under 2011.

Sammantaget innebär de satsningar som förordas i trepartimotionen att riksdagen bör fastställa ramen för utgiftsområde 18 för 2011 till ett belopp som är 1 700 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit. Vi ställer oss bakom förslaget om utvidgad ram för 2011. Det får förutsättas att regeringen vid ett bifall från riksdagen till detta förslag även anpassar sitt budgetarbete på längre sikt i enlighet med förslagets innehåll.

Särskilt yttrande

Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik (SD)

Carina Herrstedt (SD) anför:

Sverigedemokraterna har i sitt budgetalternativ inte förslagit någon avvikelse gentemot regeringsförslaget när det gäller ramen för utgiftsområde 18 för 2011. Jag har därför avstått från att avge en avvikande mening i detta ärende. Det innebär emellertid självklart inte att jag i alla delar står bakom regeringens ställningstaganden på bl.a. det bostadspolitiska området. Det frågan nu gäller är ett ställningstagande till den ekonomiska ramen för utgiftsområdet och inget annat. När det gäller ramens omfattning på längre sikt kan det finnas skäl att återkomma i nästa års budgetarbete.

BILAGA 8Utrikesutskottets yttrande
2010/11:UU3y

Ramarna för utgiftsområde 5 Internationell samverkan och 7 Internationellt bistånd

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 14 oktober att bereda övriga utskott tillfälle att avge yttrande (inkl. avvikande meningar) över proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 om den ekonomiska politiken och förslag till statsbudget för budgetåret 2011, finansplan och skattefrågor m.m. samt de motioner som kan komma att väckas med anledning av propositionen i de delar de berör respektive utskotts beredningsområde.

Utrikesutskottet väljer att i det följande yttra sig över propositionens ramanslag avseende utgiftsområde 5 Internationell samverkan och 7 Internationellt bistånd samt berörda delar av motionerna 2010/11: Fi230 (S, MP, V) och 2010/11:Fi231 (SD).

Propositionen

I budgetpropositionen för 2011 föreslår regeringen riksdagen att avsätta 2 miljarder kronor inom utgiftsområde 5, Internationell samverkan,¹ och 35,2 miljarder kronor inom utgiftsområde 7, Internationellt bistånd. Biståndsramen om 35,2 miljarder kronor uppges motsvara 1 % av beräknad bruttonationalinkomst (BNI). Från biståndsramen görs avräkningar i enlighet med Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och dess biståndskommittés (DAC) definition av bistånd för biståndsklassificerade kostnader. De sammanlagda avräkningarna från biståndsramen uppgår 2011 till 4,7 miljarder kronor. I utgiftsområdet ingår 20,3 miljoner kronor som avser förvaltningskostnader för samarbete inom Östersjöregionen som inte klassificeras som utvecklingsbistånd enligt OECD/DAC. Det föreslagna beloppet för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppgår därmed till 30,5 miljarder kronor.²

¹ Utg. omr. 5: 2 001 841 000 kr.

² Utg. omr. 7: 30 512 985 000 kr.

Motionerna

I *flerpartimotionen 2010/11: Fi230* (S, MP, V) betonar de rödgröna bl.a. att de vill att Sverige ska ge minst 1 % av BNI i bistånd.

I *partimotionen 2010/11:Fi231* (SD) anger Sverigedemokraterna att Sverige i en internationell jämförelse utförd av OECD relativt sett ger mest bistånd. Sverigedemokraterna menar att Sverige ska ta ansvar och bidra med ett internationellt bistånd, men utan att sticka ut relaterat till övriga världen samtidigt som verksamheten koncentreras till att i huvudsak bestå av fattigdomsbekämpning, miljöarbete och humanitära åtgärder. De väljer därför att sänka biståndet till den rekommenderade nivån om 0,7 % av BNI – samtidigt som stödet till UNHCR kraftigt förstärks.

Förslagen framgår av tabellen nedan.

År		2011	+/-	2012	+/-	2013	+/-
Utg. omr. 5	Regeringen	2002		2007		2011	
	S, MP, V		0		-		-
	SD		0		-		-
Utg. omr. 7	Regeringen	30513		31936		33465	
	S, MP, V		0		-		-
	SD		-9506		-		-

Regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena (Utg. omr.) 5 Internationell samverkan och 7 Internationellt bistånd för åren 2011-2013 samt oppositionens motsvarande förslag uttryckt som skillnader mot regeringens förslag (miljoner kronor).

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker att riksdagen för budgetåret 2011 beslutar om utgiftsramen för utgiftsområde 5, Internationell samverkan, i enlighet med vad som föreslås i budgetpropositionen. Ramen för utgifterna inom utgiftsområdet ska för 2011 således uppgå till 2 001 841 000 kr. Vidare tillstyrker utskottet att riksdagen för budgetåren 2012 och 2013 godkänner regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområde 5 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Dessa ramar beräknas således för 2012 och 2013 uppgå till 2 007 000 000 respektive 2 011 000 000 kr.

Utskottet konstaterar att det finns en bred majoritet i riksdagen för att Sverige ska fortsätta att ha en ambitiös utvecklingspolitik och ett generöst bistånd. Utskottet välkomnar därför förslaget i budgetpropositionen om att Sverige ska behålla en biståndsram som motsvarar 1 % av beräknad bruttonationalinkomst (BNI). Utskottet tillstyrker därmed att riksdagen för budgetåret 2011 beslutar om utgiftsramen för utgiftsområde 7, Internationellt bistånd, i enlighet med vad som föreslås i budgetpropositionen. Ramen för utgifterna inom utgiftsområdet ska för 2011 således uppgå till 30 512 985 000 kr. Vidare tillstyrker utskottet att riksdagen för budgetåren 2012 och 2013 godkänner regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområde 7 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Dessa ramar beräknas således för 2012 och 2013 uppgå till 31 936 000 000 respektive 33 465 000 000 kr. Några yrkanden har inte framställts i denna del.

Utskottets ställningstagande innebär att utskottet anser att flerpartimotion 2010/11: Fi230 (S, MP, V) är tillgodosedd i berörda delar samt att partimotionen 2010/11:Fi231 (SD) i berörda delar bör avstyrkas.

Stockholm den 16 november 2010

På utrikesutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Urban Ahlin (S), Walburga Habsburg Douglas (M), Carina Hägg (S), Kent Härstedt (S), Mats Johansson (M), Carin Runeson (S), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Kerstin Lundgren (C), Christer Winbäck (FP), Bodil Ceballos (MP), Hans Linde (V), Ulrik Nilsson (M), Tommy Waidelich (S), Robert Halef (KD) och William Petzäll (SD).

Avvikande mening

Ramarna för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (SD)

William Petzäll (SD) anför:

Sverige ger i en internationell jämförelse utförd av OECD relativt sett mest bistånd. Sverige slog under 2009 också världsrekord i bistånd, då det svenska biståndet uppgick till 1,12 % av bruttonationalinkomsten, BNI. Snittet för samtliga länder var i fjol 0,48 % av BNI varav Japan bidrog med 0,18 % av sin BNI.

Sverigedemokraterna menar att Sverige ska ta ansvar och bidra med ett internationellt bistånd, men utan att sticka ut relaterat till övriga världen samtidigt som verksamheten koncentreras till att i huvudsak bestå av fattigdomsbekämpning, miljöarbete och humanitära åtgärder. Vi väljer därför att sänka biståndet till den rekommenderade nivån om 0,7 % av BNI – samtidigt som stödet till UNHCR kraftigt förstärks.

Regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd bör därför avslås. I stället bör riksdagen bifalla Sverigedemokraternas förslag i motion 2010/11:Fi231 i här berörda delar. Vårt ställningstagande innebär att riksdagen för budgetåret 2011 anvisar 9 505 544 000 kr mindre än vad som föreslagits av regeringen, dvs. 21 007 441 000 kr.

Vi har inget särskilt yrkande om budgetarbetet för 2012–2013. Om vårt budgetförslag för 2011 skulle vinna kammarens stöd förutsätter vi att regeringen anpassar sitt budgetarbete för de kommande åren utifrån den situationen.

Utgiftsområde 7 – Internationellt bistånd

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringens förslag
1:1 Bistandsverksamhet	28 101 418	–8 158 418
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	14 963	–14 963
2:1 Reformsamarbete i Östeuropa	1 332 163	–1 332 163
Summa för utgiftsområdet	30 512 985	–9 505 544
Specifikation av anslag 1.1		
Minskat ramanslag		–9 158 418
Riktat anslag UNHCR		1 000 000
Summa		–8 158 418

BILAGA 9

Socialförsäkringsutskottets yttrande 2010/11:SfU1y

Ramar för utgiftsområdena 8 och 10–12

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 14 oktober 2010 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 om den ekonomiska politiken och förslag till statsbudget för budgetåret 2011, finansplan och skattefrågor m.m. samt de motioner som kan komma att väckas med anledning av propositionen i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

De delar av propositionen som utskottet yttrar sig över är regeringens förslag till dels fördelning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområdena 8, 10, 11 och 12, dels beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten och av statsbudgetens inkomster i de delar som avser utskottets beredningsområde samt lagförslag 3.1 och 3.3.

Utskottet yttrar sig vidare i motsvarande delar över motionerna Fi230 (S, MP, V) yrkandena 4, 5 och 6 och Fi231 (SD) yrkandena 2 och 3.

Utskottets överväganden

Utgiftsområde 8

Propositionen

När det gäller utgiftsområde 8 föreslår regeringen en utgiftsram på 7 157 miljoner kronor för 2011. I förhållande till de anvisade medlen för 2010 ökar utgifterna 2011 med 232 miljoner kronor. I förhållande till beräkningarna i 2010 års vårproposition ökar utgifterna med 731 miljoner kronor. Ökningen av utgifterna förklaras av att antalet asylsökande förväntas öka mer än tidigare beräknat. Av det skälet föreslår regeringen bl.a. att anslaget 1:1 Migrationsverket ökas med 269 miljoner kronor. Utgifterna för 2012 beräknas till 6 372 miljoner kronor, för 2013 till 5 931 miljoner kronor och för 2014 till 5 780 miljoner kronor.

Motion

Sverigedemokraterna

I motion Fi231 yrkande 3 (SD) föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en minskning av ramen för utgiftsområde 8 med ca 3 652 miljoner kronor för 2011. Motionärerna anser att asyl- och anhöriginvandringen bör begränsas kraftigt och att Sverige ska återgå till den assimileringspolitik som gällde fram till mitten av 1970-talet och som innebär att det är invandrarna som ska anpassa sig till det svenska samhället och inte tvärtom. Motionärerna beräknar att asyl- och anhöriginvandringen därmed kan minska med 90 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har att ta ställning till dels förslaget till utgiftsram för 2011, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2012, 2013 och 2014. Förslagen framgår av tabellen nedan.

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	S, MP, V	SD
2011	7 157	0	–3 652
2012	6 372	–	–
2013	5 931	–	–
2014	5 780	–	–

Utskottet konstaterar att Sverige fortsätter att vara ett av de länder i Europa som ger flest människor skydd undan våld och förföljelse. Under de senaste tio åren har Sverige enligt Migrationsverkets rapport Migration 2000–2010 (2:2010), med några undantag, varit ett av de fem största mot-

tagarländerna. Det finns inte något som tyder på att antalet asylsökande till Sverige kommer att minska i någon större omfattning de närmaste åren. Det beror på att antalet asylsökande i hög grad speglar situationen i vår omvärld. Första halvåret 2010 sökte 14 056 personer asyl i Sverige. Enligt en prognos från Migrationsverket den 29 oktober 2010 beräknas 31 000 personer söka asyl i Sverige under 2011.

Det finns en bred enighet i riksdagen om att Sverige ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck och att särskild hänsyn ska tas till barnets bästa. Detta återspeglas också i den gällande svenska asyllagstiftningen, som i sin tur bygger på de internationella konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige tillträtt och är bundet av. Enligt utskottet kan det därför inte komma i fråga att på det sätt som motionärerna föreslagit begränsa rätten till asyl till och för konventions- och kvotflyktingar och som regel endast medge tidsbegränsade uppehållstillstånd. En sådan ordning skulle bl.a. innebära att s.k. alternativt skyddsbehövande inte längre skulle kunna beviljas asyl. På samma sätt är det enligt utskottets mening otänkbart och inhumant att införa ett krav på att en asylsökande ska styrka sin identitet och nationalitet för att inte omgående avvisas. En sådan ordning skulle riskera att komma i konflikt med våra förpliktelser eftersom den sökande mycket väl kan ha flyktingskäl och därmed en i princip ovillkorlig rätt till skydd.

Även invandringen till Sverige i övrigt fortsätter att öka. Det handlar om anhöriga som vill ansluta sig till någon som är bosatt här och personer som kommer hit för att arbeta och studera. Under 2009 fick enligt Migrationsverkets rapport totalt knappt 100 000 personer, inklusive EU-medborgare, tillstånd. Av dessa avsåg 34 000 anknytningsärenden och 17 200 arbetsmarknadsärenden. Utskottet ser positivt på att så många vill flytta till Sverige för att bo och arbeta här, särskilt mot bakgrund av den demografiska utvecklingen med en åldrande befolkning och många pensionsavgångar de kommande åren. När det gäller anhörginvandringen är utskottet av den åsikten att det är viktigt att det finns möjligheter till familjeåterförening så att familjer kan hållas samman. Det ligger i sakens natur att när asylinvandringen ökar så ökar också antalet anhöriga som söker uppehållstillstånd i Sverige. Under december 2008 infördes nya regler för arbetskraftsinvandring. Sverige har nu en efterfrågestyrd reglerad invandring av arbetskraft från tredjeländ. Den ökade möjligheten till arbetskraftsinvandring, som innebär att arbetsgivarna numera avgör behovet av arbetskraft, kan enligt utskottet bidra till Sveriges utveckling och välbefinnande bl.a. i den meningen att invandrare kan tillföra nya erfarenheter och ny kunskap. Samtidigt innebär en större andel i befolkningen i arbetsför ålder att försörjningsbördan minskar, vilket skapar förutsättningar att upprätthålla den svenska välfärden.

Av SD:s motion framgår det att partiet under den kommande mandatperioden avser att prioritera arbetet med att få till stånd en kraftig begränsning av asyl- och anhörginvandringen och en återgång till den

assimileringspolitik som gällde fram till mitten av 1970-talet. Partiet räknar med att asyl- och anhöriginvandringen kommer att minska med 90 % om deras förslag genomförs, och därmed minskar också samhällets kostnader. Några beräkningar av utgifterna för 2012–2014 har dock inte presenterats.

När det gäller 2011 har partiet redovisat besparingar på utgiftsområde 8 som uppgår till drygt 3,6 miljarder kronor. Drygt 1,1 miljard kronor avser en neddragning av anslaget 1:1 Migrationsverket och drygt 2,1 miljarder kronor en neddragning av anslaget 1:2 Ersättningar och bostadskostnader. Därtill kommer en minskning av anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder med ca 399 miljoner kronor, dvs. närmast en total neddragning av anslaget. Detta anslag används för att finansiera överföring av s.k. kvotflyktingar till Sverige för vidarebosättning här. Kvotflyktingarna tas ut efter rekommendation från UNHCR och bygger på ett ömsesidigt förpliktande avtal mellan Sverige och UNHCR. Vidarebosättningens funktion är att erbjuda skydd till främst flyktingar och andra skyddsbehövande men även ett sätt att dela ansvaret med länder som hyser stora flyktinggrupper. Utskottet anser att det är nödvändigt att Sverige verkar för att fler länder ska bli permanenta vidarebosättningsländer samtidigt som det inte finns något skäl för Sverige att upphöra med denna viktiga hjälpinsats. Utskottet vill också nämna vikten av ett fortsatt utvecklat EU-samarbete inom migrationsområdet.

Bortsett från förslaget att minska anslaget 1:3 framgår det inte vilka av partiets alla förslag som leder fram till de angivna besparingarna redan 2011. Oavsett hur det förhåller sig med det är utskottet av den bestämda uppfattningen att Sverige ska uppfylla sina internationella förpliktelser och därutöver fortsätta att ha en human asylpolitik och goda möjligheter till familjeåterförening. Med det anförda föreslår utskottet att finansutskottet avstyrker motion Fi231 yrkande 3.

I övrigt anser utskottet att finansutskottet bör tillstyrka regeringens förslag dels till utgiftsram för 2011, dels till preliminär fördelning av utgifterna för 2012, 2013 och 2014.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Propositionen

För utgiftsområde 10 föreslår regeringen en utgiftsram på 93 841 miljoner kronor för 2011. I förhållande till de anvisade medlen för 2010 minskar utgifterna 2011 med 8 138 miljoner kronor. I förhållande till beräkningarna i 2010 års vårproposition minskar utgifterna med 832 miljoner kronor. Minskningen av kostnaderna för utgiftsområdet förklaras bl.a. med att sjukfrånvaron har minskat, att antalet personer med sjuk- och aktivitets-

sättning har minskat och minskade kostnader för arbetsskadeersättningar. Utgifterna för 2012 beräknas till 90 039 miljoner, för 2013 till 86 852 miljoner och för 2014 till 84 730 miljoner kronor.

Försäkringskassan har trots effektiviseringsarbete på myndigheten inte nått fram med att anpassa kostnaderna till tilldelade medel. Försäkringskassan har därför tilldelats extra medel om 400 miljoner kronor för 2011, likaså för 2012. Dessa medel tillförs i syfte att ge Försäkringskassan förutsättningar att anpassa sig till en långsiktigt lägre anslagsnivå i enlighet med den nivå som beräknats för 2013.

Motioner

Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet

I motion Fi230 (S, MP, V) yrkande 5 föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för utgiftsområde 10 med 2 500 miljoner kronor för 2011. Motionärerna anser att de nuvarande sjukförsäkringsreglerna inte är värdiga ett välfärdsland som Sverige. Otaliga fall av inhuman och omänsklig behandling i form av utförsäkring av allvarligt sjuka människor har visat på en reform som fullständigt löpt amok. Motionärerna vill att rehabiliteringskedjans tidsgränser ska ersättas av individuella handlingsplaner och att ”stupstocken” (utförsäkringen) ska avskaffas. Den som har utförsäkrats på grund av regeringens regeländringar och som behöver det ska återförsäkras. Sjukförsäkringen ska vidare ge verklig inkomstrygghet. Taket i sjukförsäkringen ska därför höjas till 8 prisbasbelopp 2011 och 8,5 prisbasbelopp 2012. Denna reform kostar 1,4 miljarder kronor 2011. På sikt bör taket i sjukförsäkringen höjas till 10 prisbasbelopp, så att de allra flesta får ut 80 % av sin tidigare inkomst.

Motionärerna vill även investera mera i rehabilitering. För 2011 bör 800 miljoner kronor investeras i rehabilitering och försörjning av utförsäkrade. Till följd av förslaget om förbättringar i a-kassan tillkommer också 300 miljoner kronor i kostnad på utgiftsområde 10.

Sverigedemokraterna

I motion Fi231 (SD) yrkande 3 föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för utgiftsområde 10 med 600 miljoner kronor för 2011. Motionärerna framför bl.a. följande. Reformeringen av det gamla sjukförsäkringssystemet var nödvändig. Samtidigt som ansträngningarna att få sjukskrivna och förtidspensionerade att helt eller delvis återgå till arbete intensifieras är det emellertid av yttersta vikt att respekt och hänsyn visas gentemot de människor som är så svårt sjuka att de är permanent arbetsförmögna. Tyvärr har regeringen misslyckats med detta. Det är uppenbart att rättssäkerheten för den enskilde måste stärkas i samband med prövningen gentemot sjukförsäkringssystemet. Det bör där-

för bli obligatoriskt för Försäkringskassans läkare att träffa och undersöka personen innan man överprövar ett utlåtande från den sökandes behandlande läkare.

Försäkringskassan bör ges 200 miljoner kronor utöver anslaget för 2011 i syfte att ge Försäkringskassan möjlighet att göra bättre bedömningar vad gäller sjuka.

Taket för sjukpenningen bör höjas från 486 kr till 643 kr för att på detta sätt säkerställa att fler personer vid sjukdom får ut 80 % av sin sjukpenninggrundande inkomst.

Samtidigt behöver även rättssäkerheten inom systemet öka, och därför måste kampen mot bidragsfusk intensifieras genom utökning av kontroller och en skärpning av påföljden för avslöjade bedragare.

Vid sidan av de nu nämnda förändringarna bör en mer långsiktig utvärdering av det nya systemets effekter avvaktas innan förslag kan väckas om nya, mer djupgående reformer på området.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har att ta ställning till dels förslag till utgiftsram för 2011, dels förslag till preliminär fördelning av utgifterna för 2012, 2013 och 2014. Förslagen framgår av tabellen nedan.

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	S, MP, V	SD
2011	93 841	+2 500	+ 600
2012	90 039	–	–
2013	86 852	–	–
2014	84 730	–	–

En av de viktigaste frågorna för regeringen när den tillträdde i oktober 2006 var att minska det omfattande utanförskapet från arbetsmarknaden som till stor del bestod av sjukfrånvaro och drabbade inte minst unga och kvinnor. Starkt bidragande till denna utveckling var en passiv sjukskrivningsprocess. För att bryta denna utveckling har en sjukförsäkringsreform genomförts, vilken syftar till återgång i arbete. Sjukförsäkringsreformen består av en rad olika åtgärder som sammantaget syftar till att åstadkomma en sjukfrånvaro som ligger på en långsiktigt stabil och låg nivå. Den nya sjukskrivningsprocessen innebär att det införts tidsgränser för prövningen av arbetsförmågan, den s.k. rehabiliteringskedjan. Den innebär också att det har införts tidsgränser för hur länge det är möjligt att uppbära ersättning från sjukförsäkringen. Den grundläggande linjen under mandatperioden har således varit att stärka arbetslinjen. Med denna utgångspunkt har åtgärder vidtagits för att förkorta sjukskrivningstiderna och genom tidiga och aktiva insatser stödja återgång i arbete.

Sjukförsäkringsreformen har gett resultat. Sjukskrivningsprocessen har blivit mer aktiv. Färre individer blir sjukskrivna, och sjukperioderna har blivit kortare. Sammantaget har den minskade ohälsan lett till en kraftig

minskning av utanförskapet. Sjukförsäkringsreformen har uppmärksamats av OECD, som bl.a. konstaterar att reformen innebär stora steg i rätt riktning och att Sverige lyckats bryta den negativa trenden med omfattande utanförskap på grund av hög sjukfrånvaro. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att den nuvarande inriktningen bör gälla även fortsättningsvis. Det är emellertid, som regeringen också framhåller, viktigt att säkerställa att avsikterna med reformen upprätthålls, exempelvis att den som är svårt sjuk och inte kan arbeta ska kunna få ersättning, samtidigt som reformen ska öka drivkrafterna för och stödet till dem som kan komma tillbaka i arbete. Stora förändringar kan likt sjukförsäkringsreformen emellertid leda till att enskilda drabbas av orimliga och icke avsedda konsekvenser. Regeringen har uttryckt sin avsikt att följa utvecklingen i detta avseende och i närtid se över om regelverken och deras tillämpning har fått icke avsedda konsekvenser för enskilda individer. Utskottet, som välkomnar och betonar vikten av regeringens ovan nämnda intentioner, konstaterar att Riksrevisionen har granskat införandet av de nya bestämmelserna om en förändrad sjukskrivningsprocess. Resultatet av granskningen redovisas i rapporten *En förändrad sjukskrivningsprocess* (RiR 2010:9). Av redovisningen framgår att den nya sjukskrivningsprocessen gett både negativa och positiva effekter. Granskningen visar att införandet av de nya reglerna inom sjukförsäkringen har fungerat mindre väl. Bland annat har Försäkringskassans handläggare haft svårt att tillämpa de nya reglerna på grund av en alltför kort förberedelsestid och ett komplicerat regelverk. Samtidigt visar granskningen även på vissa positiva iakttagelser, som att den nya rehabiliteringskedjan har ökat förutsägbarheten i sjukförsäkringen och gett en mer aktiv sjukskrivningsprocess med tidiga insatser.

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har i sina respektive regleringsbrev för 2010 fått uppdraget att tillsammans kartlägga hur de personer som uppnår maximal tid i sjukförsäkringen försörjer sig tiden efter det att de lämnat sjukförsäkringen. Enligt Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans återslag nådde 17 843 personer maximal tid i sjukförsäkringen vid årsskiftet. Nära en femtedel stannade emellertid i sjukförsäkringen då de beviljades sjuk- eller aktivitetsersättning eller någon form av sjukpenning. Övriga 14 280 personer lämnade sjukförsäkringen, och nära 90 % av dem hade skrivit in sig hos Arbetsförmedlingen fram till den 31 augusti 2010. Av de 12 568 personer som skrev in sig hos Arbetsförmedlingen är det drygt hälften som inte återvänt till sjukförsäkringen. Av dessa som inte återvänt till sjukförsäkringen deltar drygt 50 % i ett program med aktivitetsstöd och 23 % i någon form av arbete. Sammanlagt 55 % av de 17 843 personer som utförsäkrades vid årsskiftet blev kvar i eller återvände till sjukförsäkringen.

Utskottet konstaterar att en rad åtgärder vidtagits under föregående riksdagsår i syfte att bl.a. förbättra villkoren i sjukförsäkringssystemet (prop. 2009/10:45, bet. 2009/10:SfU10, bet. 2009/10:SfU13 och prop. 2009/10:

120, bet. 2009/10:SfU15). Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att inriktningen av sjukförsäkringsreformen ska ligga fast. Därmed påverkas inte den ram för utgiftsområdet som regeringen föreslagit

Inkomsttaket i sjukförsäkringen är fastställt till 7,5 prisbasbelopp. Utskottet anser inte att det i nuläget är aktuellt med en höjning av inkomsttaket. Utskottet, som välkomnar att regeringen tillsatt en parlamentarisk kommitté med uppdrag att se över de allmänna försäkringarna vid sjukdom och arbetslöshet (dir. 2010:48, S 2010:04), anser vidare att kommitténs arbete ska avvaktas. Kommittén ska överväga förändringar som kan leda till mer hållbara sjuk- och arbetslöshetsförsäkringar. De förändringar som kan bli aktuella ska även bidra till långsiktigt ökad sysselsättning och därmed hållbara finanser. Kommitténs arbete ska slutredovisas senast den 15 maj 2013.

Av Socialförsäkringsutredningens betänkande (SOU 2006:86) framgår att rehabiliteringen av personer med ersättning från sjukförsäkringen har fungerat dåligt. Emellertid har en stor del av regeringens satsningar, t.ex. införandet av en reformerad sjukskrivningsprocess, just syftet att motverka alltför långa sjukskrivningar och få till stånd tidiga och aktiva insatser (bet. 2009/10:SfU1 s. 39). Regeringen har även för 2011 avsatt bl.a. 1,6 miljarder kronor till företagshälsovården och rehabiliteringsgarantin för att den inledda utvecklingen av företagshälsovården ska fortsätta och för att genom rehabiliteringsgarantin stärka den enskildes ställning i sjukskrivningsprocessen. Utskottet ser inte skäl att avsätta ytterligare medel för rehabilitering.

Riksdagen har på förslag i betänkande 2009/10:SfU7 *Försäkringskassans underlag för beslut om sjukpenning* gjort ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till en översyn av Försäkringskassans hantering av underlag inför beslut om sjukpenning. Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att öka kvaliteten i de medicinska underlagen och därigenom stärka rättssäkerheten (s. 34 f.). För att uppnå kortare och mer enhetliga sjukskrivningstider har Socialstyrelsen i samverkan med Försäkringskassan på regeringens uppdrag utarbetat ett försäkringsmedicinskt beslutsstöd, som ger läkare och Försäkringskassan vägledning om sjukskrivning vid olika diagnoser. Utskottet konstaterar att Försäkringskassan tilldelats 400 miljoner kronor extra för 2011 och för 2012. Utskottet ser inte skäl att höja anslaget ytterligare.

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning av utgifter- nas storlek. Utskottet noterar att det inte finns några motförslag till regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifterna för 2012–2014. Utskottet föreslår därför att finansutskottet tillstyrker dels den föreslagna ramen för utgiftsområdet för 2011, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2012–2014. Därmed bör finansutskottet avstyrka motion Fi230 yrkande 5 och Fi231 yrkande 3.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Propositionen

Utgiftsområde 11 delas in i två områden: dels Ersättning vid ålderdom där garantipension, bostadstillägg till pensionärer (BTP) och åldreförsörjningsstöd (ÅFS) ingår, dels Ersättning vid dödsfall som omfattar efterlevandepension till vuxna, dvs. omställningspension, änkepension, särskild efterlevandepension och garantipension till dessa förmåner. Även Pensionsmyndigheten, som inrättades den 1 januari 2010, ingår i utgiftsområdet.

I propositionen föreslås en utgiftsram på 40 624 miljoner kronor för budgetåret 2011. I förhållande till de anvisade medlen för 2010 minskar utgifterna 2011 med 1 017 miljoner kronor. I förhållande till beräkningarna i 2010 års vårproposition minskar utgifterna med 380 miljoner kronor. Att utgifterna minskat beror enligt regeringen framför allt på att behovet av garantipension minskar i takt med att antalet personer med inkomstrelaterad pension ökar och att den genomsnittliga nivån för inkomstrelaterad pension stiger. Den preliminära fördelningen av utgifterna för 2012, 2013 och 2014 beräknas till 39 743, 38 516 och 37 565 miljoner kronor.

Pensionsmyndigheten finansieras dels av anslag på statsbudgeten, dels av Allmänna Pensionsfonderna (AP-fonderna) och dels av premiepensions-systemet. De två senare ingår i Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.

Av propositionen framgår bl.a. att en omfördelning av finansieringen av Pensionsmyndighetens kostnader är nödvändig. Regeringen föreslår därför att anslaget 2:1 Pensionsmyndigheten tillförs 130 miljoner kronor för 2011. Anslaget tillförs vidare 44 miljoner kronor för att täcka engångskostnader i samband med myndighetens bildande och för hantering av ärendebalanser inom bostadstillägg till pensionärer (BTP) och utlandsärenden. Anslaget minskas med 100 000 kr till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Motion

Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet

I motion Fi230 (S, MP, V) yrkande 5 föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2011 med 263 miljoner kronor. För att skapa bättre ekonomisk trygghet för dem med små marginaler föreslår motionärerna en höjning av kompensationsnivån inom bostadstillägget till pensionärer till 94,4 % för 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har att ta ställning till dels förslag till utgiftsram för 2011, dels förslag till preliminär fördelning av utgifterna för 2012, 2013 och 2014. Förslagen framgår av tabellen nedan.

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	S, MP, V	SD
2011	40 624	+263	0
2012	39 743	–	–
2013	38 516	–	–
2014	37 565	–	–

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag om dels ramen för utgiftsområdet för 2011, dels preliminär fördelning av utgifterna för 2012, 2013 och 2014. Därmed bör finansutskottet avstyrka motion Fi230 yrkande 5.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Propositionen

Under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn finns tre typer av förmåner:

- *Generella bidrag*: allmänna barnbidrag och bidrag till kostnader för internationella adoptioner.
- *Försäkring*: föräldraförsäkring, barnpension och efterlevandestöd till barn och pensionsrätt för barnår.
- *Behovsprövade bidrag*: bostadsbidrag, underhållsstöd och vårdbidrag för funktionshindrade barn.

Målet för utgiftsområdet är att den ekonomiska familjepolitiken ska bidra till förbättrade förutsättningar för en god ekonomisk levnadsstandard för alla barnfamiljer.

I propositionen föreslås en utgiftsram på 73 092 miljoner kronor för 2011. I förhållande till de anvisade medlen för 2010 ökar utgifterna 2011 med 2 354 miljoner kronor och i förhållande till beräkningarna i 2010 års vårproposition med 1 126 miljoner kronor. Den preliminära fördelningen av utgifterna för 2012, 2013 och 2014 beräknas till 75 686, 77 510 och 79 599 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att ett nytt mål ska gälla för utgiftsområde 12 som på ett tydligare sätt betonar regeringens vilja att familjepolitiken ska stärka föräldrars makt över sin livssituation och öka familjernas valfrihet.

Vidare föreslår regeringen att föräldrar fr.o.m. den 1 januari 2011 ska ha rätt till ledighet med tillfällig föräldrapenning när ett av deras barn under 18 år har avlidit. Regeringen föreslår även viss ändring av reglerna för tillfällig föräldrapenning till en arbetslös under de första 14 dagarna.

Regeringen aviserar bl.a. följande förändringar inom utgiftsområdet under mandatperioden:

- Föräldrar ska kunna vara föräldralediga samtidigt med föräldrapenning i 30 dagar under barnets första levnadsår. De nuvarande tio s.k. pappadagarna ska dock kvarstå.
- Det särskilda bidraget för barn inom ramen för bostadsbidraget ska höjas.
- Jämställdhetsbonusen ska förenklas och förtydligas och kopplas direkt till uttaget av föräldrapenning.
- Vårdnadsbidraget ska göras mer flexibelt genom att karenstiden förkortas från fyra till tre månader när den enskilde själv sagt upp vårdnadsbidraget.

Motionerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet

I motion Fi230 yrkande 5 (S, MP, V) föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2011 med 500 miljoner kronor. För att förbättra för barnfamiljerna med de minsta marginalerna och öka jämställdheten i uttaget vill motionärerna höja taket i den tillfälliga föräldrapenningen med 100 miljoner kronor, höja underhållsstödet med 200 miljoner kronor och höja bostadsbidraget för ensamstående föräldrar med 200 miljoner kronor. Vidare anser motionärerna att vårdnadsbidraget ska slopas.

Sverigedemokraterna

I motion Fi231 yrkande 3 (SD) föreslås – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2011 med 887,9 miljoner kronor. Motionärerna föreslår en gradvis höjning av nivån på föräldrapenningen upp till 90 % av den sjukpenninggrundande inkomsten och en höjning av taket på den tillfälliga föräldraförsäkringen och havandeskapspenningen och att regleringen av vilken av föräldrarna som ska vara hemma med barnet avskaffas tillsammans med jämställdhetsbonusen. Vidare anser motionärerna att de föräldrar som helst vill ordna omsorgen om sina barn på egen hand ska ha möjlighet till detta. Nivån på vårdnadsbidraget ska därför höjas när det ekonomiska utrymmet tillåter det. Motionärerna anser även att bostadsbidraget för ensamstående föräldrar ska höjas och att underhållsstödet ska höjas med 125 kr/månad. Genom minskad invandring minskar barnbidragskostnaderna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har att ta ställning till såväl förslag till utgiftsram för budgetåret 2011 som förslag till preliminär fördelning av utgifterna för 2012, 2013 och 2014. Förslagen redovisas i tabellen nedan.

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	S, MP, V	SD
2011	73 092	+500	+ 887,9
2012	75 686	–	–
2013	77 510	–	–
2014	79 599	–	–

Utskottet ställer sig bakom regeringens politiska inriktning inom den ekonomiska familjepolitiken som således bl.a. handlar om att familjepolitiken ska stärka föräldrars makt över sin livssituation och öka familjernas valfrihet. Inriktningen innefattar att skapa tid för både familjeliv och yrkesliv på lika villkor för både män och kvinnor, och att ge alla barn ekonomisk och social trygghet och förutsättningar för en god relation till båda sina föräldrar. Utskottet noterar att Parlamentariska socialförsäkringsutredningen (dir. 2010:48) ska utreda och föreslå nya regler för det inkomstunderlag som ska användas för beräkning av olika dagersättningar inom socialförsäkringen. Vidare noterar utskottet att regeringen har aviserat att det särskilda bidraget för barn inom ramen för bostadsbidraget ska höjas, vilket innebär en ekonomisk förstärkning för de föräldrar med barn som har de minsta ekonomiska marginalerna.

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning av utgifternas storlek. Utskottet föreslår därför att finansutskottet tillstyrker den föreslagna ramen för utgiftsområdet för 2011. Det kan konstateras att det inte finns några motförslag till regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifterna för 2012–2014. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om detta. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna Fi230 yrkande 5 och Fi231 yrkande 3 i berörda delar.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Propositionen

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten omfattar fördelningssystemet (inkomstpension och tilläggspension) och premiepensionssystemet (premiepension).

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2011. Enligt regeringen uppgår det beräknade beloppet till 222 223 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	S, MP, V	SD
2011	222 223	0	–

Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag till beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2011.

Statsbudgetens inkomster

Allmänt

Socialavgifterna utgörs enligt socialavgiftslagen (2000:980) av arbetsgivaravgifter och egenavgifter och tas ut för att finansiera systemen för social trygghet. Dessutom tas allmän pensionsavgift och statlig ålderspensionsavgift ut för att finansiera den inkomstgrundade ålderspensionen.

Arbetsgivaravgifter betalas av arbetsgivare och andra personer på ersättning främst i form av löner, arvoden och andra skattepliktiga förmåner. Avgiftsunderlaget består av summan av de avgiftspliktiga ersättningar som har lämnats under en kalendermånad. Arbetsgivaravgifterna uppgår till 25,39 % av avgiftsunderlaget, varvid sjukförsäkringsavgiften utgör 5,95 %, efterlevandepensionsavgiften 1,70 %, arbetsmarknadsavgiften 4,65 % och ålderspensionsavgiften 10,21 %.

Egenavgifter betalas av fysiska personer i första hand på överskott av näringsverksamhet i vilken den som har inkomsten har arbetat i inte oväsentlig omfattning. Egenavgifterna uppgår till 22,94 % av avgiftsunderlaget, varvid sjukförsäkringsavgiften utgör 6,04 %, efterlevandepensionsavgiften 1,70 %, arbetsmarknadsavgiften 2,11 % och ålderspensionsavgiften 10,21 %.

Arbetsgivare och egenföretagare ska också enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift betala allmän löneavgift med 6,03 % av avgiftsunderlaget.

När det gäller personer som vid årets ingång fyllt 65 år ska endast arbetsgivar- och egenavgifter i form av ålderspensionsavgift betalas. Någon allmän löneavgift tas inte ut på ersättningar till denna grupp. Inte heller tas avgifter ut på inkomster till personer som är födda 1937 eller tidigare.

För företagandet i stödområde A finns en regional stimulans, som är utformad så att den ryms inom ramen för det s.k. försumbara stödet enligt EU-regler. Företag inom bl.a. sektorerna fiske, jordbruk och transport är därmed uteslutna. Stimulansen lämnas genom avdrag på 10 % vid beräkningen av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Avdraget avseende arbetsgivaravgifter är maximerat till 7 100 kr per månad och avseende egenavgifter till 18 000 kr per år.

Den 1 juli 2007 sänktes det samlade uttaget av arbetsgivar- och egenavgifter liksom den allmänna löneavgiften för personer som fyllt 18 men inte 25 år. Nedsättningen innebar att avgifterna, med undantag för ålderspen-

sionsavgiften, halverades. Den 1 januari 2009 utvidgades åldersgruppen till att omfatta alla som vid årets ingång inte fyllt 26 år samtidigt som avgifterna sänktes ytterligare. De nya lägre avgifterna omfattar numera hela ålderspensionsavgiften men endast en fjärdedel av de övriga avgifterna.

Allmän pensionsavgift utgör 7 % av avgiftsunderlaget och betalas av den som har inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete (betalas dock inte av den som är född 1937 eller tidigare). Avgiften finansierar inkomstpension och tillägspension och är avdragsgill vid taxeringen.

Vid beräkningen av egenavgifter för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag kan avdrag göras med 5 % av avgiftsunderlaget för inkomst av aktiv näringsverksamhet, dock högst med 10 000 kr per år. Som förutsättning för avdraget gäller att avgiftsunderlaget överstiger 40 000 kr och att den avgiftsskyldige vid årets ingång har fyllt 26 men inte 65 år samt att avdraget uppfyller villkoren enligt kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse. De nya bestämmelserna trädde i kraft den 1 juli 2010 och tillämpas på inkomster som uppstår efter den 31 december 2009.

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna fick före 2007 ett generellt avdrag med 5 % av underlaget göras för varje månad. Inkomståret 2006 uppgick avdraget för arbetsgivare till högst 3 090 kr per månad. För egenföretagare var avdraget maximerat till 9 000 kr per år. Från och med 2008 har det generella avdraget helt upphört att gälla.

Propositionen

I budgetpropositionen föreslås att riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2011. Inkomsten till statsbudgeten av socialavgifter och löneskatter men efter avdrag för bl.a. nedsättningar av socialavgifter beräknas uppgå till 411 miljarder kronor.

Som en följd av att utgiftsnivåerna har ändrats föreslår regeringen att sjukförsäkringsavgiften för arbetsgivare sänks till 5,02 % av avgiftsunderlaget och för egenföretagare till 5,11 %, att efterlevandepensionsavgiften i arbetsgivaravgifterna och i egenavgifterna sänks till 1,17 % och att arbetsmarknadsavgiften i arbetsgivaravgifterna sänks till 2,91 % av avgiftsunderlaget och i egenavgifterna till 0,37 %. Eftersom justeringen av avgifterna ska göras inom ramen för ett i princip oförändrat avgiftsuttag föreslår regeringen en höjning av den allmänna löneavgiften till 9,23 %.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Motionerna

I motion Fi230 (S, MP, V) begärs i yrkande 4 att riksdagen godkänner de rödgrönas beräkning av statsbudgetens inkomster för 2011. Motionärerna anser att nedsättningen av socialavgifter för unga ska avskaffas och förordar i stället att hela arbetsgivaravgiften tas bort för den som anställer en ung arbetslös. Motsvarande subvention kan ges för den som ger en ung

person en praktik- eller traineeplats. Vidare föreslås att en generell nedsättning av arbetsgivaravgifter för småföretagare motsvarande drygt 15 000 kr införs.

I motion Fi231 (SD) begärs i yrkande 2 att riksdagen godkänner Sverigedemokraternas beräkning av statsbudgetens inkomster för 2011. Motionärerna anser att halva nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för ungdomar ska slopas och att socialavgifterna ska höjas generellt med 1 procentenhet. I stället ska arbetsgivaravgifter för lärlingar mellan 18 och 24 år slopas och 19,5 miljarder kronor läggas på att göra det billigare att anställa de tio första anställda.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid åtskilliga tillfällen framhållit vikten av att det finns ett samband mellan socialförsäkringsförmåner och socialavgifter liksom att avgifter i möjligaste mån bör betalas för eller av den som omfattas av socialförsäkringssystemet. Regeringens förslag om förändrade nivåer i socialavgifterna ligger i linje med detta. Utskottet tillstyrker förslaget.

När det gäller ung arbetskraft sänktes avgiftsuttaget ytterligare så sent som den 1 januari 2009 för att underlätta för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden. Samtidigt infördes en generell nedsättning av socialavgifterna med 1 procentenhet. Vidare minskades egenavgifterna inom vissa ramar för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag med 5 procentenheter med verkan på inkomster fr.o.m. den 1 januari 2010. Utskottet är inte berett att ställa sig bakom några andra förändringar i avgiftsuttagen än som redovisats ovan.

Med det anförda anser utskottet att regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster när det gäller socialavgifterna för 2011 bör tillstyrkas. Finansutskottet bör därmed avstyrka motionerna Fi230 yrkande 4 och Fi231 yrkande 2 i berörda delar.

Stockholm den 16 november 2010

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (M), Tomas Eneroth (S), Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M), Eva-Lena Jansson (S), Finn Bengtsson (M), Kurt Kvarnström (S), Ulf Nilsson (FP), Shadiye Heydari (S), Solveig Zander (C), Jasenko Omanovic (S), Saila Quicklund (M), Gunvor G Ericson (MP), Emma Henriksson (KD), Erik Almqvist (SD), Wiwi-Anne Johansson (V) och Annelie Karlsson (S).

Avvikande meningar

1. Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna, Vänsterpartiet (S, MP, V)

Tomas Eneroth (S), Eva-Lena Jansson (S), Kurt Kvarnström (S), Shadiye Heydari (S), Jasenko Omanovic (S), Gunvor G Ericson (MP), Wiwi-Anne Johansson (V) och Annelie Karlsson (S) anför:

Utgiftsområde 10

De nuvarande sjukförsäkringsreglerna är inte värdiga ett välfärdsland som Sverige. Otaliga fall av inhuman och omänsklig behandling i form av utförsäkring av allvarligt sjuka människor har visat på en reform som löpt amok. Påståenden om att utförsäkringen skapar fler arbeten har framförts, men statistik från Försäkringskassan visar att så inte är fallet.

Vi föreslår att en förutsägbar och modern sjukförsäkring skapas. I denna ska stelbenta tidsgränser ersättas med individuella rehabiliteringsplaner. Utförsäkringarna genom den s.k. stupstocken ska avskaffas. Den som har utförsäkrats på grund av bestämmelserna i den nuvarande sjukförsäkringsreformen ska återförsäkras, om så behövs. Vidare ska sjukförsäkringen ge verklig inkomstrygghet. Taket i sjukförsäkringen ska höjas i två steg till 8 prisbasbelopp 2011 och till 8,5 prisbasbelopp 2012. På sikt ska taket höjas till 10 prisbasbelopp, för att möjliggöra att de flesta får ut 80 % av sin tidigare inkomst i sjukpenning. Vidare bör mer investeras i rehabilitering.

Givet att det statsfinansiella läget så tillåter vill vi under mandatperioden också höja bostadstillägget till förtidspensionärer till 94,4 %.

Mot bakgrund av det nu anförda och i enlighet med motion Fi230 yrkande 5 föreslår vi – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2011 med 2 500 miljoner kronor.

Utgiftsområde 11

För att skapa bättre ekonomisk trygghet för dem med små marginaler vill vi förbättra bostadstillägget för pensionärer. Vi föreslår därför en höjning av ersättningsnivån i bostadstillägget till pensionärer till 94,4 %.

I enlighet med motion Fi230 yrkande 5 föreslår vi – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2011 med 263 miljoner kronor.

Utgiftsområde 12

För att förbättra för barnfamiljerna med de minsta marginalerna och öka jämställdheten i uttaget vill vi höja taket i den tillfälliga föräldrapenningen för 100 miljoner kronor, höja underhållsstödet för 200 miljoner kronor och höja bostadsbidraget för ensamstående föräldrar för 200 miljoner kronor. Vidare anser vi att vårdnadsbidraget ska slopas.

I enlighet med motion Fi230 yrkande 5 föreslår vi – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2011 med 500 miljoner kronor.

Statsbudgetens inkomster

Vi anser att nedsättningen av socialavgifter för unga ska avskaffas. I stället ska ingen arbetsgivaravgift betalas av den som anställer en ung arbetslös. Motsvarande ska gälla för en ung person som får en praktik- eller traineeplats. Vidare föreslår vi att det införs en generell nedsättning av arbetsgivaravgifter för småföretagare motsvarande drygt 15 000 kr.

Vi föreslår därmed att finansutskottet tillstyrker motion Fi230 yrkande 4.

2. Sverigedemokraterna (SD)

Erik Almqvist (SD) anför:

Utgiftsområde 8

Den hittillsvarande ansvarslösa invandringsspolitiken måste ersättas med en ansvarsfull, human och samhällsvårdande invandringsspolitik, som består av en kombination av en restriktiv invandringsspolitik, en utökad flyktinghjälp i krisområdenas närhet och ett stärkande av den svenska kulturen samt en öppen svenskhet med krav på invandrares anpassning och assimilering till det svenska samhället.

Asyl bör endast beviljas personer av två kategorier, nämligen dem som uppfyller kriterierna i FN:s flyktingkonvention (Genèvekonventionen) och ett mindre antal kvotflyktingar som erbjuds asyl enligt avtal med UNHCR. Vidare ska alla uppehållstillstånd som beviljas nytillkomna utlänningar vara tillfälliga. I övrigt bör asylsökande vid ankomsten noggrant informeras om svenska lagar och samhällsregler. Den som trots detta begår någon form av kriminell handling under handläggningstiden ska utvisas utan vidare prövning av ansökan. När det gäller ID-handlingar anser vi att den asylsökande ska uppvisa handlingar som styrker identitet och nationalitet. Den som inte följer dessa anvisningar ska inte få sitt ärende prövat utan avvisas genast till det land han eller hon senast kom ifrån. Dessa och andra regelskärpningar som redovisas i motion Fi231 medför en minskning av asylinvandringen med ca 90 % och därmed en kraftig minskning av samhällets kostnader.

När det gäller anhöriginvandringen konstaterar vi att Sverige, vid en internationell jämförelse, har mycket generösa regler. Vi anser att anhöriginvandringen bör bygga på bl.a. följande regler. För att äkta makar och därmed jämställda personer ska få uppehållstillstånd ska bägge parter vara över 24 år och äktenskapet får inte ha ingåtts under tvång. Vidare ska den härboende personen påta sig fullt försörjningsansvar för den anhörige under en femårsperiod och dessutom betala en engångssumma på ett prisbasbelopp, som ett bidrag till statens utgifter för svenskundervisning och övriga anpassningskostnader. Dessutom ska parets samlade anknytning till Sverige vara större än till något annat land. Detta gäller dock inte om den härboende personen är svensk medborgare eller har varit boende i landet i minst 25 år. Slutligen ska bägge parter underteckna en anpassningsförklaring där man förbinder sig att delta i det svenska samhällslivet efter bästa förmåga och att följa svenska lagar och regler. Dessa och andra regelskärpningar som redovisas i motion Fi231 kommer att minska anhöriginvandringen med ca 90 %.

I en situation präglad av massarbetslöshet och utanförskap motsätter vi oss den närmast oreglerade arbetskraftsinvandring från hela världen som nyligen införts. För att möta arbetsmarknadens behov vill vi i första hand satsa på matchning och kompetensutveckling av arbetslösa svenska medborgare. Rekrytering av särskild spjutspetskompetens som inte är möjlig att finna inom landets gränser bör kunna ske ifrån övriga västländer. I en eventuell framtida situation av allmän och långvarig brist på arbetskraft bör ett gästarbetarsystem införas baserat på tillfälliga arbetstillstånd.

Mot bakgrund av det nu anförda och i enlighet med motion Fi231 yrkande 3 föreslår jag – i förhållande till regeringens förslag – en minskning av utgiftsramen för 2011 med ca 3 652 miljoner kronor.

Utgiftsområde 10

Den reformering av det gamla sjukförsäkringssystemet som genomfördes var nödvändig. Samtidigt som ansträngningarna att få sjukskrivna och förtidspensionerade att helt eller delvis återgå i arbete intensifieras är det emellertid av yttersta vikt att respekt och hänsyn visas gentemot de människor som är så svårt sjuka att de är permanent arbetsoförmögna. Regeringens politik har misslyckats i detta hänseende.

Det är uppenbart att rättssäkerheten för den enskilde måste stärkas i samband med prövningen gentemot sjukförsäkringssystemet. Sverigedemokraterna vill därför göra det obligatoriskt för Försäkringskassans läkare att träffa och undersöka berörda personer före det att ett utlåtande från den behandlande läkaren överprövas. Försäkringskassan bör tilldelas extra medel för att möjliggöra bättre bedömningar vad gäller sjuka. Vidare bör kampen mot bidragsfusk intensifieras genom en utökning av antalet kontroller och en skärpning av påföljden för avslöjade bedragare.

Taket i sjukförsäkringen bör höjas så att fler vid sjukdom får ut 80 % av sin sjukpenninggrundande inkomst.

Mot bakgrund av det ovan anförda och i enlighet med motion Fi231 yrkande 3 föreslår jag – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för 2011 med 600 miljoner kronor.

Utgiftsområde 12

Föräldrapenningen bör gradvis höjas upp till 90 % av den sjukpenninggrundande inkomsten och taket på den tillfälliga föräldrapenningen och havandeskapspenningen höjas. Regleringen av vilken av föräldrarna som ska vara hemma med barnet ska avskaffas tillsammans med jämställdhetsbonusen. De föräldrar som helst vill ordna omsorgen om sina barn på egen hand ska ha möjlighet till detta. Nivån på vårdnadsbidraget ska därför höjas när det ekonomiska utrymmet tillåter det. Vidare ska bostadsbidraget för ensamstående föräldrar höjas och underhållsstödet höjas med 125 kr/månad. Genom minskad invandring minskar barnbidragskostnaderna.

Mot bakgrund av det anförda och i enlighet med motion Fi231 yrkande 3 föreslår jag – i förhållande till regeringens förslag – en ökning av utgiftsramen för budgetåret 2011 med 887,9 miljoner kronor.

Statsbudgetens inkomster

Halva nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för ungdomar ska slopas och socialavgifterna höjas generellt med 1 procentenhet. I stället ska inga arbetsgivaravgifter betalas för lärlingar mellan 18 och 24 år och 19,5 miljarder kronor läggas på att göra det billigare att anställa de tio första anställda.

Jag föreslår därmed att finansutskottet tillstyrker motion Fi231 yrkande 2.

BILAGA 10

Socialutskottets yttrande 2010/11:SoU1y

Ramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 14 oktober 2010 att bereda bl.a. socialutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 – Förslag till statsbudget för 2011, finansplan och skattefrågor m.m. samt de motioner som väckts med anledning av propositionen i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Socialutskottet begränsar sitt yttrande till förslagen inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg i propositionen och motionerna Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkande 5 samt Fi231 av Johnny Skalin och Björn Söder (SD) yrkande 3, såvitt motionerna rör detta utgiftsområde.

I propositionen lämnar regeringen sitt förslag till statsbudget för 2011 och föreslår att riksdagen beräknar inkomster och beslutar om utgifter för staten i enlighet med de specifikationer som lämnats tillsammans med förslaget. Vidare presenteras förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, förslag till budgetpolitiska mål och förslag till hur utgifterna 2011 ska fördelas på utgiftsområden. Regeringen lämnar också förslag och bedömningar avseende skatteområdet.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar underindelningarna Hälso- och sjukvårdspolitik, Folkhälsopolitik, Funktionshinderspolitik, Stöd till personer med funktionsnedsättning, Äldrepolitik, Socialtjänstpolitik, Barnrättspolitik och vissa anslag rörande forskning som ingår i utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 60 066 950 000 kr 2011.

I budgetpropositionen under rubriken Nya föreslagna och aviserade reformer för perioden 2011–2014 (avsnitt 8.2.1.) anförs följande när det gäller utgiftsområde 9 (s. 189 f.)

Regeringen föreslår i denna proposition en nationell satsning på förstärkt patientsäkerhet. Bland annat föreslås ett tidsbegränsat årligt stimulansbidrag till landstingen med inriktning på ökad patientsäkerhet. Bidraget ska fördelas till landstingen utifrån uppnådda resultat. Mot denna bakgrund föreslås att anslaget Bidrag till hälso- och sjukvård ökas med 500 miljoner kronor 2011. För åren 2012 till 2014 beräknas anslaget ökas med 675 miljoner kronor per år i förhållande till beräkningen i 2010 års ekonomiska vårproposition.

För att förbättra situationen för patienter som på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning har ett ökat behov av tandvård föreslås en utvecklad tandvårdsreform. Till följd av detta beräknas anslaget Tandvårdsförmåner m.m. ökas med 500 miljoner kronor per år från och med 2012 i förhållande till beräkningen i 2010 års ekonomiska vårproposition.

För att åstadkomma en sammanhållen vård och omsorg för äldre föreslås ett tidsbegränsat prestationsbaserat statsbidrag till landstingen. Satsningen syftar till att effektivisera användandet av resurser så att vården och omsorgen i större grad utgår från patienternas behov samt organiseras effektivare. Bidraget ska fördelas till landstingen utifrån uppnådda resultat. För detta ändamål beräknas anslaget Bidrag till hälso- och sjukvård ökas med 325 miljoner kronor per år 2012–2014 i förhållande till beräkningen i 2010 års ekonomiska vårproposition.

En fyraårig satsning i form av stimulansmedel för lokala frivilliga värdighetsgarantier föreslås. För detta ändamål föreslås anslaget Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken ökas med 100 miljoner kronor 2011. För åren 2012–2014 beräknar regeringen att anslaget ökas med 100 miljoner kronor respektive år i förhållandena till beräkningen i 2010 års ekonomiska vårproposition. Utöver detta föreslås anslaget Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken ökas med ytterligare 100 miljoner kronor 2011 för övriga satsningar inom äldrepolitiken. För åren 2012–2014 beräknas anslaget ökas med 100 miljoner kronor per år i förhållande till beräkningen i 2010 års ekonomiska vårproposition.

Med anledning av ett förtydligande i socialtjänstlagen avseende anhörigstöd för den som vårdar anhörig som är långvarigt sjuk, äldre eller person med funktionshinder (prop. 2008/09:82, bet. 2008/09:SoU19,

rskr. 2008/2009:249) föreslår regeringen att anslaget Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken minskas med 300 miljoner kronor 2011 i förhållande till beräkningarna i 2010 års ekonomiska vårproposition. För åren 2012–2014 beräknas anslaget minskas med motsvarande belopp. Samtidigt ökas anslaget Kommunalekonomisk utjämning under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner med motsvarande belopp.

De särskilda satsningarna inom det alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiska området föreslås fortsätta. Till följd av detta föreslås anslaget Alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiska åtgärder ökas med 185 miljoner kronor 2011. För åren 2012 till 2014 beräknas anslaget ökas med 185 miljoner kronor per år i förhållande till beräkningen i 2010 års ekonomiska vårproposition.

Motioner

Motionernas förslag till utgiftsramar framgår av nedanstående tabell.

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till ramar för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 2011–2014

Belopp i miljoner kronor

Budgetår	2011	2012	2013	2014
Regeringen	60 067	62 388	63 838	65 533
S, MP, V	-35	+/-0	+/-0	+/-0
SD	+2 605	+/-0	+/-0	+/-0

I motion Fi230 av Mona Sahlin m.fl. (S, MP, V) yrkande 5 i denna del anvisas 35 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit under utgiftsområde 9. Motionärerna avvisar regeringens förslag om starta-eget-bidrag inom äldreomsorgen samt förslaget om förstärkningar av valfrihetssystem (LOV) på sammanlagt 35 miljoner kronor. Anslag 5:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken minskas med detta belopp.

Motionärerna föreslår mer resurser än regeringen under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, vilket behandlas av finansutskottet. En betydande del av dessa resurser tillfaller landstingen och sjukvården och möjliggör investeringar i bättre kvalitet och tillgänglighet. Motionärerna vill tillföra äldreomsorgen mer resurser för bättre mat, enklare provning till hemtjänst, maxtak på 100 kr för timavgiften i hemtjänsten och guldkant inom äldreomsorgen. Sammantaget uppgår reformambitionerna på äldreområdet till 870 miljoner kronor 2011 och 800 miljoner kronor per år 2012–2014. Motionärerna anför vidare att de har som reformambition att förbättra tandvården för unga genom att förlänga dagens avgiftsfria tandvård från 19 år till och med 24 år. Ambitionen omfattar 300 miljoner kronor.

I motion Fi231 av Johnny Skalin och Björn Söder (SD) yrkande 3 i denna del anvisas 2 605 000 000 kr mer än regeringen föreslagit under utgiftsområde 9.

Anslag 1:6 Bidrag till hälso- och sjukvård tillförs 510 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Medlen ska disponeras för ett ökat antal specialistsjuksköterskor samt administrativ personal.¹ Anslag 1:8 Bidrag till psykiatri tillförs 300 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit, i syfte att stärka vården för psykiskt sjuka. Vidare anser motionärerna att hälsoundersökningar ska vara obligatoriska för alla som söker uppehållstillstånd i Sverige. Alla människor som kommer från högriskområden ska ha intyg om att de inte bär på smittsamma sjukdomar. För att kompensera de ökade kostnaderna för att uppnå detta mål tillförs anslag 2:8 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar 45 miljoner kronor mer än regeringen har föreslagit.

Därutöver tillförs anslag 5:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken 1 750 miljoner kronor mer än regeringen har föreslagit. Motionärerna tillför kommunerna ett statligt investeringsstöd med syftet att snabbt få till stånd en kraftig ökning av antalet trygghetsboenden för de äldre som inte längre kan klara sig på egen hand. Dessutom tillförs resurser till ett statligt stimulansbidrag med syftet att ge så många brukare inom äldreomsorgen som möjligt chansen att varje dag få nylagad, välsmakande och näringsrik mat. Slutligen utökas anhörigstödet, de äldre erbjuds en värdigare vård i livets slutskede och särskilda anslag riktas för att öka den sociala samvaron.

Utskottets ställningstagande

Målet för hälso- och sjukvården är att befolkningen ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet. För att målet ska nås bör medborgare och patienter sättas i fokus. Vården ska organiseras och utvecklas i enlighet med patienternas behov och förutsättningar. Tillgången till en hälso- och sjukvård av god kvalitet efter behov till alla, oavsett inkomst och bakgrund, är en viktig grundpelare i det svenska välfärdssamhället. I ett internationellt perspektiv håller den svenska sjukvården hög klass, exempelvis vad avser kunskande, medicinsk standard och teknisk utveckling. Fortsatta satsningar behövs dock för att ytterligare öka tillgängligheten, valfriheten och kvaliteten.

Utskottet välkomnar därför den nationella satsningen på förstärkt patientsäkerhet, vilken bl.a. innefattar ett tidsbegränsat årligt stimulansbidrag till landstingen. Satsningen omfattar 500 miljoner kronor 2011.

Tandvårdsreformen, som trädde i kraft den 1 juli 2008, syftar till att bidra till en god tandhälsa hos individer med inga eller små tandvårdsbehov och att möjliggöra för individer med stora tandvårdsbehov att få tandvård till rimlig kostnad. Utskottet noterar att en utvecklad tandvårdsre-

¹ I motion 2010/11:Fi231 uppges beloppet 600 miljoner kronor (s. 37–38). Enligt uppgift från Sverigedemokraternas kansli är det korrekta beloppet 510 miljoner kronor. Detta belopp har använts vid beräkningen av ramen för utgiftsområde 9.

form nu föreslås från 2012 för att förbättra situationen för patienter som på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning har ett ökat behov av tandvård.

Det är enligt utskottet viktigt att de särskilda satsningarna inom det alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiska området fortsätter. Utskottet välkomnar därför satsningen om 185 miljoner kronor på detta område.

Vidare ser utskottet positivt på den föreslagna satsningen om 325 miljoner kronor årligen 2011–2014 på ett tidsbegränsat prestationsbaserat statsbidrag till landstingen för att åstadkomma en sammanhållen vård och omsorg för äldre. Satsningen syftar till att effektivisera användandet av resurser så att vården och omsorgen i högre grad utgår från patienternas behov samt organiseras effektivare.

Inom äldrepolitiken är målet att äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag, kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende, bemötas med respekt samt ha tillgång till god vård och omsorg. Regeringens pågående reformering av äldrepolitiken syftar bland annat till att öka äldres valfrihet och välbefinnande samt stödja huvudmännens arbete med att utveckla en vård och omsorg av god kvalitet. Utskottet, som anser att denna reformering är av stor vikt, ser mycket positivt på de fortsatta satsningarna om sammanlagt 200 miljoner kronor inom äldrepolitiken. Bland annat noteras en bred satsning på äldres boende, en utbildningssatsning i syfte att stärka kompetensen i äldreomsorgen, en fortsatt satsning på ökad valfrihet samt en fyraårig satsning i form av stimulansmedel för lokala värdighetsgarantier.

Utskottet noterar att regeringen, med anledning av ett förtydligande i socialtjänstlagen om anhörigstöd för den som vårdar anhörig som är långvarigt sjuk, äldre eller person med funktionshinder, föreslår att anslaget Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken minskas med 300 miljoner kronor 2011 i förhållande till beräkningarna i 2010 års ekonomiska vårproposition. Samtidigt ökas anslaget Kommunalekonomisk utjämning under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner med motsvarande belopp.

Utskottet konstaterar slutligen att regeringen, för att värna välfärden och jobben, föreslår att kommunsektorn 2011 tillfälligt tillförs ett extra statsbidrag på 3 miljarder kronor, utöver de 5 miljarder kronor för 2011 och framåt som aviserats tidigare. Utskottet välkomnar denna extra satsning.

Sammantaget anser utskottet att prioriteringarna är väl avvägda. Utskottet anser därmed att regeringens förslag om en ram för utgiftsområde 9 om 60 067 miljoner kronor för budgetåret 2011 bör tillstyrkas och att motionerna Fi230 (S, MP, V) yrkande 5 och Fi231 (SD) yrkande 3 bör avstyrkas i denna del.

Utskottet anser vidare att beräkningarna av utgifterna för budgetåren 2012, 2013 och 2014 när det gäller utgiftsområde 9 bör tillstyrkas.

Stockholm den 16 november 2010

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (C), Lena Hallengren (S), Mats Gerdau (M), Jan R Andersson (M), Christer Engelhardt (S), Margareta B Kjellin (M), Ann Arleklo (S), Isabella Jernbeck (M), Lennart Axelsson (S), Gunnar Sandberg (S), Anders W Jonsson (C), Agneta Luttröpp (MP), Anders Andersson (KD), Per Ramhorn (SD), Eva Olofsson (V), Carina Moberg (S) och Maria Lundqvist-Brömster (FP).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (S, MP, V)

Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Gunnar Sandberg (S), Agneta Luttröpp (MP), Eva Olofsson (V) och Carina Moberg (S) anför:

Alla har rätt till en god sjukvård. Den som har haft möjlighet att teckna en privat sjukvårdsförsäkring ska inte kunna gå före i kön. Vi vill lagstifta om att alla ska få vård efter behov – oavsett inkomst, var man bor, vilket kön man har, etnisk tillhörighet eller sexuell läggning.

Vi anser att den fria etableringsrätten ska rivas upp och att det s.k. Vårdvalet ska ersättas av ett Hälsoval så att vårdens resurser går dit där de mest behövs och det hälsofrämjande arbetet förbättras. Alla patienter ska kunna välja vårdcentral – men vårdbolagen ska inte kunna välja patienter. Inga universitets- eller regionsjukhus ska säljas ut.

Vi vill främja folkhälsan. Kraftfulla insatser ska göras för att minska över- och felanvändning av läkemedel. Tillgängligheten i sjukvården ska förbättras genom t.ex. fler hemläkarbilar för barn och äldre, fler närakuter och fler kvällsöppna vårdcentraler. Om det finns utrymme för ytterligare reformer under mandatperioden vill vi förbättra tandvården för unga genom att förlänga dagens avgiftsfria tandvård från 19 till och med 24 år och genomföra en satsning på förbättrad tandvård för äldre.

Vi vill att tryggheten, friheten och livskvaliteten för äldre ska stärkas. Verklig valfrihet ska gälla i vardagen för dem som använder äldreomsorgen; de ska ha ett stort inflytande över vad de får hjälp med, hur hjälpen utförs och när insatsen görs. Vi vill också införa en stimulans till kommunerna för fria timmar redan 2011, som de äldre kan använda som de själva vill. Vidare ska de äldre kunna bestämma om de vill fortsätta att bo tillsammans genom en parbogaranti. Vi vill införa ett maxtak på 100 kr för timavgiften i hemtjänsten. Vi vill också stimulera kommunerna att erbjuda äldre omsorg på andra språk än svenska.

Sammantaget uppgår våra reformambitioner för mandatperioden på äldreområdet till 870 miljoner kronor, utöver regeringens satsning, 2011 och därefter 800 miljoner kronor per år utöver regeringens satsning. Vi har som reformambition att förbättra tandvården för unga genom att förlänga dagens avgiftsfria tandvård från 19 till och med 24 år. Ambitionen omfattar 300 miljoner kronor per år.

Vi föreslår mer resurser än regeringen till kommunsektorn (se utgiftsområde 25). En betydande del av dessa resurser tillfaller landstingen och sjukvården och möjliggör investeringar i bättre kvalitet och tillgänglighet.

Vi avvisar regeringens förslag om starta-eget-bidrag inom äldreomsorgen samt förslaget om förstärkningar av valfrihetssystem (LOV) på sammanlagt 35 miljoner kronor.

Mot denna bakgrund föreslår vi i enlighet med motion Fi230 yrkande 5 i denna del att regeringen till utgiftsområde 9 för 2011 bör fördela 35 miljoner kronor mindre än vad som föreslås i propositionen.

2. Avvikande mening (SD)

Per Ramhorn (SD) anför:

Medicinskt har svensk hälso- och sjukvård länge rankats högt i internationella studier och jämförelser, trots återhållsamma satsningar. Till viss del har verksamheten hållits fungerande tack vare effektiviseringar men även på grund av att vårdpersonalen tvingats jobba under hård press. De utblivna resurserna har i förlängningen även inneburit att utbudet av svenska vårdplatser numera tillhör Europas lägsta. Dessutom visar studier på stora skillnader i vården mellan olika delar av landet.

För att komma till rätta med problemet krävs en skärpt tillsyn av sjukvårdens ansvarsområden och eventuellt en mer detaljerad styrning över landstingen och regionerna. Sverigedemokraterna tror även att ökade resurser för administrativ personal samt en ökad kvantitet specialistsjuksköterskor kommer att underlätta läkarnas uppgifter, och 510 miljoner kronor avsätts för detta ändamål. Vidare avsätts 300 miljoner kronor för att skapa nya inrättningar för att ge verklig hjälp åt psykiskt sjuka. Därutöver anser Sverigedemokraterna att hälsoundersökningar ska vara obligatoriska för alla som söker uppehållstillstånd i Sverige. För att kompensera de ökade kostnaderna för att uppnå detta mål avsätts 45 miljoner kronor årligen.

De svenska seniorerna har till skillnad från andra grupper i samhället fått uppleva en stadig försämring av sina levnadsvillkor. Sverigedemokraterna anser att denna utveckling måste vändas. Sammanlagt satsas 1,75 miljarder kronor mer än regeringen har föreslagit i riktade äldreomsorgs-satsningar till kommuner och landsting.

Bland annat avsätter Sverigedemokraterna ett särskilt riktat investeringsstöd så att fler trygghetsboenden kan byggas. Vidare satsar Sverigedemokraterna på ett statligt stimulansbidrag till kommunerna för att så många brukare inom äldreomsorgen som möjligt ska ges chansen att varje dag få avnjuta nylagad, välsmakande och näringsrik mat.

Anhörigstöd är viktigt såväl ur den anhöriges som ur samhällets synvinkel. Sverigedemokraterna vill därför ge kommunerna ett statligt stimulansstöd med syftet att underlätta för de personer som vårdar eller stödjer en närstående. För att i en högre grad öka tryggheten och förebygga våld mot våra äldre satsar Sverigedemokraterna på ett stimulansbidrag till kommunerna för att de ska ta fram en strategi för att upptäcka och hantera våld mot äldre.

Allt fler svårt sjuka och döende vårdas i särskilda boendeformer eller i det egna hemmet med hjälp av hemtjänst och hemsjukvård, vilket ställer höga krav på kompetens inom palliativ vård hos personalen i den kommunala vården och omsorgen. Sverigedemokraternas mål är att kunna erbjuda alla svårt sjuka en fullgod palliativ vård i Sverige, och vi riktar därför ett

särskilt stöd till kommunerna för att bidra till att en likvärdig vård erbjuds i hela landet och för att höja kvaliteten för den svenska palliativa vården. Slutligen vill Sverigedemokraterna genom riktade statsbidrag att de äldre ska erbjudas fler möjligheter att delta aktivt i olika sociala sammanhang.

I enlighet med motion Fi231 yrkande 3 i denna del föreslår jag att regeringen till utgiftsområde 9 för 2011 bör fördela 2 605 miljoner kronor mer än vad som föreslås i propositionen.

Särskilda yttranden

1. Särskilt yttrande (S, MP, V)

Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Gunnar Sandberg (S), Agneta Luttröpp (MP), Eva Olofsson (V) och Carina Moberg (S) anför:

Vi har inget särskilt yrkande om budgetarbetet för 2012–2014. Om vårt budgetförslag för 2011 skulle vinna kammarens stöd avser vi att återkomma i annat sammanhang.

2. Särskilt yttrande (SD)

Per Ramhorn (SD) anför:

Sverigedemokraterna har inget särskilt yrkande om budgetarbetet för 2012–2014. Om Sverigedemokraternas budgetförslag för 2011 skulle vinna kammarens stöd avser jag att återkomma i annat sammanhang.

BILAGA 11

Näringsutskottets yttrande 2010/11:NU1y

Ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett övriga utskott tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1) och motioner i de delar de berör respektive utskotts ansvarsområde.

Näringsutskottet bereder ärenden om anslag inom de tre utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Utskottet begränsar sitt yttrande till förslagen om utgifternas fördelning på utgiftsområden.

I ett senare skede av riksdagens prövning av regeringens budgetförslag kommer näringsutskottet i tre separata budgetbetänkanden (bet. 2010/11: NU1 Utgiftsområde 24 Näringsliv, 2010/11:NU2 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt och 2010/11:NU3 Utgiftsområde 21 Energi) att ingående behandla förslagen till individuella anslag med tillhörande motioner.

Propositionen

I budgetpropositionen föreslås beslut om fördelning av utgifterna på utgiftsområden för 2011 och godkännande av en preliminär fördelning av utgiftsramarna för 2012–2014.

I tabellen på nästa sida redovisas regeringens förslag till ramar för de tre aktuella utgiftsområdena under perioden 2011–2014. Utskottet finner inte anledning att här beskriva regeringens underlag för förslagen till ramar inklusive de förslag till anslag som ramarna är baserade på. I stället hänvisas till budgetpropositionen i aktuella delar.

Regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv för åren 2011–2014 samt oppositionspartiernas motsvarande förslag uttryckt i skillnader mot regeringens förslag (miljoner kronor)

		2011	2012	2013	2014
utg.omr. 19	Regeringen	3 510	3 380	3 165	2 965
	(S, MP, V)	+30	*	*	*
	(SD)	0	*	*	*
utg.omr. 21	Regeringen	2 870	2 768	2 016	2 043
	(S, MP, V)	+100	*	*	*
	(SD)	+150	*	*	*
utg.omr. 24	Regeringen	5 474	5 491	5 460	5 536
	(S, MP, V)	+60	*	*	*
	(SD)	+350	*	*	*

*Oppositionspartierna har inte föreslagit någon preliminär fördelning på utgiftsområden för åren 2012–2014.

Motionerna

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

I flerpartimotion 2010/11:Fi230 (S, MP, V) framhålls vikten av att hela Sverige ska ges möjlighet att utvecklas utifrån sina styrkor och förutsättningar. Motionärerna vill driva på för att det ska finnas både offentlig och kommersiell service i hela landet och anser att de 20 miljoner kronor regeringen anslår för detta ändamål är otillräckliga. De föreslår att stödet i stället bör uppgå till totalt 50 miljoner kronor.

I sin budgetmotion 2010/11:Fi231 föreslår Sverigedemokraterna ingen annan utgiftsram inom det aktuella utgiftsområdet än regeringen.

Utgiftsområde 21 Energi

Satsningar på förnybar energi föreslås i flerpartimotion 2010/11:Fi230 (S, MP, V). Motionärerna vill förlänga och utöka de befintliga anslagen till solvärme, solex och annan förnybar energiteknik. De vill därför införa ett nytt anslag betecknat förnybar energi och anslår 100 miljoner kronor under 2011 för satsningar med den inriktningen.

Enligt vad som sägs i Sverigedemokraternas budgetmotion 2010/11:Fi231 vill partiet ta Sverige ur oljeberoendet och utveckla den inhemska energiindustrin. Partiet väljer därför att avsätta resurser till en ökad satsning på energiforskning. För budgetåret 2011 avsätts 150 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit för det ändamålet.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

I flerpartinotion 2010/11:Fi230 (S, MP, V) framhålls att staten, i samarbete med kommuner, föreningar och företag, bör ta ett ökat ansvar för att locka besökare till Sverige. Motionärerna avsätter därför 50 miljoner kronor per år för detta ändamål. De vill även tillföra 100 miljoner kronor per år till Vinnovaprogrammet Forska och väx för att underlätta forskning och utveckling.

Vidare vill motionärerna stimulera mindre företags internationella affärsrelationer genom att etablera ett nytt program – Konkurrenskraft Sverige. Programmet ska bl.a. främja export och utländska investeringar. Motionärerna anslår 100 miljoner kronor årligen till programmet under 2011 och 2012, fördelat med 70 miljoner kronor för export (anslag 2:3) och 30 miljoner kronor till investeringsfrämjande (anslag 2:4).

Ett innovationsprogram för en konkurrenskraftig industri och kunskapsintensiv tjänstesektor ska inrättas, och motionärerna föreslår att det ska avsättas 100 miljoner kronor per år för detta ändamål. Detta är 10 miljoner kronor mer än regeringens satsning på en innovationsstrategi.

De 20 miljoner kronor som regeringen anslår för utgifter i samband med försäljningar av statliga bolag anser motionärerna i stället ska användas till en förbättrad förvaltning av de statliga bolagen.

Motionärerna vill till viss del finansiera sina ovan redovisade satsningar genom besparingar på regeringens ökade resurser till Almi Företagspartner AB (70 miljoner kronor) och exportfrämjande (30 miljoner kronor). Vidare avvisas regeringens satsning på 100 miljoner kronor för att främja kvinnligt företagande.

Sverigedemokraterna föreslår i sin budgetmotion 2010/11:Fi231 ett antal insatser för att stärka företagande och entreprenörskap i landet. De satsar särskilt på att stärka forskning och utveckling samt på att stärka stödet för nyföretagande. Ett annat prioriterat område är att stärka Sveriges ställning som turistland. Sammantaget satsar Sverigedemokraterna 350 miljoner mer än regeringen på utgiftsområde 24 under budgetåret 2011.

Näringsutskottets ställningstagande

De senaste åren har präglats av den globala finanskrisens konsekvenser för nationer, företag och enskilda individer. Regeringens förmåga att agera klokt och återhållsamt i tider när många har ropat efter vidlyftiga – ofta kortsiktigt inriktade – akutåtgärder har bidragit till att Sverige har gått starkt ur krisen och till att svenska folket gav alliansregeringen förnyat förtroende vid det senaste riksdagsvalet. Nu nalkas den tid då krishanteringsåtgärder kan bytas mot offensiva satsningar som syftar till att ge Sverige och svenska företag en än mer gynnsam position i den allt tuffare globala

konkurrensen. Denna position ska möjliggöra fortsatt hållbar tillväxt inom svenskt näringsliv till gagn för hela landets utveckling och för att ambitiösa klimat- och energipolitiska åtaganden ska kunna infrias.

Utskottet anser att regeringens förslag i budgetpropositionen väl avspeglar den inställning som utskottet har givit uttryck för ovan. Mot den bakgrunden ser utskottet inga skäl till att – med anledning av de här aktuella motionerna – föreslå någon förändring av ramarna för de tre utgiftsområden som utskottet bereder. I respektive budgetbetänkande kommer utskottet att närmare behandla regeringens förslag till fördelning av medel på olika anslag. Med det anförda avstyrker utskottet de berörda yrkandena i motionerna 2010/11:Fi230 (S, MP, V) och 2010/11:Fi231 (SD).

Stockholm den 16 november 2010

På näringsutskottets vägnar

Mats Odell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Odell (KD), Maria Wetterstrand (MP), Jessica Polfjärd (M), Hans Rothenberg (M), Carina Adolfsson Elgestam (S), Olof Lavesson (M), Krister Örnfjäder (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Eva Flyborg (FP), Börje Vestlund (S), Erik A Eriksson (C), Karin Åström (S), Jonas Jacobsson (M), Lars Isovaara (SD), Ingela Nylund Watz (S), Ingemar Nilsson (S) och Jens Holm (V).

Avvikande meningar

1. **Ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv (S, MP, V)**

Maria Wetterstrand (MP), Carina Adolfsson Elgestam (S), Krister Örnfjäder (S), Börje Vestlund (S), Karin Åström (S), Ingela Nylund Watz (S), Ingemar Nilsson (S) och Jens Holm (V) anför:

Sverige ska vara ett jämlikt land. Ett jämlikt Sverige är ett framgångsrikt Sverige där all begåvning, alla talanger och all arbetsvilja tas till vara. Engagemang och nyfikenhet tillåts resultera i nya idéer och växande företag, och därmed även i jobb och framtidstro. Vi anser att den väg som regeringen följer där klyftorna ökar mellan de med höga och låga inkomster, mellan friska och sjuka, mellan män och kvinnor och mellan de som har respektive inte har arbete inte är värdig ett välfärdsland som Sverige. Den vägen innebär dessutom ett hot mot de grundläggande förutsättningarna för jobb och ekonomisk tillväxt.

Vad som i stället behövs är ett långsiktigt hållbart Sverige där alla är beredda att ta ansvar för ekonomin, jobben, miljön, skolan, vården och omsorgen. För oss är öppna gränser en förutsättning för en ansvarsfull ekonomisk politik. En öppnare värld där människor ges möjlighet att söka arbete i andra länder och där solidaritet och rätten att söka skydd undan förföljelse är självklar. Ett modernt välfärdsland där jobben, miljön och minskade klyftor sätts först – det är vårt framtidsland.

I vår gemensamma motion 2010/11:Fi230 (S, MP, V) finns en närmare beskrivning av de reformer och åtgärder vi anser vara nödvändiga för att vi ska kunna vända den negativa utvecklingen. Vi står bakom de ramar som föreslås i motionen för de här aktuella utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv för år 2011. Vi avser att återkomma med mer detaljerade synpunkter i utskottets anslagsbetänkanden inom respektive utgiftsområde men vill redan här understryka betydelsen av fortsatta och utökade satsningar.

Inom utgiftsområde 24 Näringsliv anser vi det vara viktigt att staten agerar betydlig mer kraftfullt för att stimulera forskning och utveckling i små och medelstora företag. Verket för innovationssystem (Vinnova) driver sedan tidigare det framgångsrika programmet Forska och väx, och vi vill stimulera detta arbete ytterligare. Vidare anser vi att staten bör ta ett större ansvar för att locka besökare till Sverige. Vi förordar därför en satsning på besöksnäringen i nära samarbete med kommuner, föreningar och företag.

Det är också vår uppfattning att staten bör stimulera mindre företags internationella affärsrelationer genom tillkomsten av ett nytt program – Konkurrenskraft Sverige. Programmet ska bl.a. främja export och utländska investeringar. Ett innovationsprogram för en konkurrenskraftig industri och kunskapsintensiv tjänstesektor som är mer omfattande än reger-

ingens s.k. innovationsstrategi anser vi också bör inrättas. Organisationer såsom IFS (Internationella företagarföreningen i Sverige) och Winnet (tidigare Nationellt resurscentrum för kvinnor, NRC) gör viktiga insatser för att inspirera fler till att våga ta steget till eget företagande. Detta bör uppmärksammas.

Inom utgiftsområde 21 Energi föreslår vi flera satsningar på förnybar energi. Vi vill bl.a. förlänga och utöka de befintliga anslagen till solvärme, solel och annan förnybar energiteknik.

Avslutningsvis vill vi redovisa vår oro för vad som håller på att hända på den svenska landsbygden. Ett krympande serviceutbud gör det allt svårare att bo kvar eller etablera sig på den svenska landsbygden. När avstånden till livsmedelsbutiker, bensinmackor och annan kommersiell service för allt fler kan räknas i många mil är det hög tid för staten att agera. Vi anser att regeringens insatser för att säkerställa ett utbud av grundläggande kommersiell service i hela landet är otillräckliga. Vi anslår därför mer än dubbelt så mycket som regeringen inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt för att säkerställa tillgängligheten till grundläggande kommersiell service i gles- och landsbygd.

Sammanfattningsvis tillstyrker vi motion 2010/11:Fi230 (S, MP, V) i aktuell del och avstyrker regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv.

2. Ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv (SD)

Lars Isovaara (SD) anför:

Jag står bakom en politik som vilar på principen om grundläggande social rättvisa i kombination med traditionellt värdekonserverativa idéer och där folkhemstanken bidrar med inspiration. Sammantaget ger detta en betydligt mer Sverigevänlig inställning än den som regeringen visar upp. Det samhälle vi nu ser växa fram med tärande utanförskap, hög arbetslöshet och försämrad välfärd måste vi lämna bakom oss.

Vad som behövs är en ny välfärdspolitik i linje med den som föreslås i Sverigedemokraternas motion 2010/11:Fi231. I motionen beskrivs möjligheterna att återupprätta den svenska välfärden samtidigt som skatterna sänks genom att medel omfördelas från den kostsamma invandringspolitiken och det verkningsslösa utvecklingsbiståndet till nödvändiga välfärds- och trygghetssatningar.

Jag är av den bestämda uppfattningen att grunden för välfärd och trygghet är arbete. Därför tar jag sikte på full sysselsättning och vill samtidigt motverka såväl den borgerliga regeringens lönedumpningspolitik som vänsterkartellens bidragslinje. Den jobbskapande politik som jag står bakom innebär framför allt satsningar på småföretagande, ökad matchning på arbetsmarknaden samt forskning och utveckling. En mer ansvarsfull invand-

ringspolitik är en annan viktig hörnsten för att klara sysselsättningen. Jag anser att invandringen måste begränsas kraftigt för att det förödande arbetskraftsöverskottet inte ska bli ännu större.

När det gäller ramarna för de utgiftsområden som näringsutskottet bereder vill jag framhålla behovet av kraftfulla satsningar på att stärka företagandet och entreprenörskapet i landet. Utöver nyssnämnda insatser för att främja forskning och utveckling anser jag att åtgärder som stimulerar nyföretagandet är särskilt angelägna. Ett annat prioriterat område är att förbättra Sveriges ställning som turistland.

På det energipolitiska området anser jag det vara viktigt att satsa resurser på att ta Sverige ur oljeberoendet och på att utveckla den inhemska energiindustrin. Det är också angeläget att prioritera energiforskningen.

Det ovan sagda innebär att jag tillstyrker motion 2010/11:Fi231 (SD) i aktuell del och att jag avstyrker regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv för 2011. Beträffande förslaget till ram för utgiftsområde 19 Regional tillväxt har jag inget att invända mot förslagen i budgetpropositionen.

BILAGA 12

Arbetsmarknadsutskottets yttrande
2010/11:AU1y

Ramar för utgiftsområdena 13 Integration
och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad
och arbetsliv

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett övriga utskott tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2011 om den ekonomiska politiken och förslag till statsbudgeten för budgetåret 2011, finansplan och skattefrågor m.m. samt de motioner som väckts med anledning av propositionen i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Arbetsmarknadsutskottet har beredningsansvaret för utgiftsområdena 13 *Integration och jämställdhet* och 14 *Arbetsmarknad och arbetsliv*.

Förutom budgetpropositionens förslag till statsbudget, finansplan m.m. kommenterar utskottet även oppositionens förslag till ramar i flerpartimotion 2010/11:Fi230 (S, MP, V) och partimotion 2010/11:Fi231 (SD), som i fortsättningen refereras utan årtal.

Utskottets överväganden

Riktlinjer för politiken och budgetramarna för utgiftsområdena 13 och 14

Propositionen

Regeringens främsta mål är att föra Sverige till full sysselsättning. Målet nås genom att fortsätta att stärka arbetslinjen, att öka den varaktiga sysselsättningen och att minska utanförskapet. Utgångspunkten är att alla som kan arbeta också ska kunna få ett jobb. Regeringen konstaterar att ekonomin och arbetsmarknaden återhämtar sig oväntat starkt från den djupa nedgången.

Regeringen pekar på att sysselsättningen fortsätter att öka i högre takt än vad man tidigare beräknat och att arbetslösheten faller tillbaka snabbare än vad regeringen tidigare bedömt. Arbetslösheten beräknas bli 8,4 % 2010, vilket är betydligt lägre än den bedömning regeringen gjorde i den ekonomiska vårpropositionen 2010 då arbetslösheten förutsågs bli 9,2 %. Samtidigt utgår regeringen från att nedgången av arbetslösheten blir förhållandevis måttlig eftersom arbetskraften fortsätter att växa, bl.a. till följd av regeringens politik. För 2011 beräknar regeringen att arbetslösheten uppgår till 8 %. Regeringens bedömning är att sysselsättningen ökar och att arbetslösheten minskar fram till 2014 då den beräknas vara 6 %. De bestående negativa ekonomiska effekterna av krisen bedöms bli mindre än regeringen tidigare har antagit.

Regeringen poängterar särskilt att det är viktigt att återhämtningen värnas och att arbetslösheten hindras från att bita sig fast på en hög nivå. Regeringen betonar att åtgärderna för att mildra krisens konsekvenser på arbetsmarknaden bör anpassas successivt efter det nya arbetsmarknadsläget. Regeringen antar dock att arbetslösheten under 2011 fortfarande kommer att vara hög och situationen på arbetsmarknaden fortsatt ansträngd. Därför behövs alltså riktade insatser för långtidsarbetslösa, ungdomar och personer med svag förankring på arbetsmarknaden.

Regeringen anser dock att åtgärderna i allt större utsträckning även bör inriktas på att underlätta konjunkturuppgången. Insatser bör genomföras för att öka såväl arbetsutbudet som efterfrågan på arbetskraft. När arbetskraftsefterfrågan tar fart är det angeläget att arbetslösa söker jobb för att den ökande efterfrågan snabbt ska leda till sysselsättning. Det är alltså viktigt att de arbetslösa står till arbetsmarknadens förfogande. Strategin kommer fortfarande att vara att motverka långa arbetslöshetstider och att ge förutsättningarna för att de arbetslösa är anställningsbara när arbetskraftsefterfrågan vänder upp. Därför anser regeringen att det är rimligt att minska nivåerna på arbetsmarknadspolitiska program riktade till korttidsarbetslösa i takt med att arbetskraftsefterfrågan växer och på så vis minska riskerna

för inlåsnings effekter. När efterfrågan växer kan politiken återigen inriktas mot de mer långsiktiga problemen på arbetsmarknaden som håller nere den varaktiga sysselsättningen. När det generellt gäller volymen på de arbetsmarknadspolitiska programmen är regeringens inställning att de efter hand ska återgå till nivån före krisen.

Utgiftsområde 13 uppgår till ca 6 miljarder kronor och omfattar områdena integration, diskriminering och jämställdhet. När det gäller åtgärder på utgiftsområdet föreslår regeringen bl.a. följande.

Inom området *jämställdhet* görs en tidsbegränsad satsning kommande mandatperiod på särskilda jämställdhetsåtgärder. Utgifterna beräknas uppgå till ca 240 miljoner kronor per år 2011–2014. Resurserna utgör en del i regeringens fortsatta arbete med jämställdhet och möjliggör ett fortsatt utvecklingsarbete inom jämställdhetspolitiken.

Inom området *integration* beräknas utgifterna öka med ca 892 miljoner kronor jämfört med 2010 till ca 5,7 miljarder kronor (budgetpropositionen för 2011 utg.omr. 13). Ökningen beror på antagandet att fler personer kommer att omfattas av det kommunala flyktingmottagandet. Regeringen anser att det är avgörande för nyanländas etablering att de får möjlighet att arbeta så snart som möjligt. Den nya reformen med etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, som syftar till att påskynda arbetsmarknads-etableringen för nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande och deras anhöriga (prop. 2009/10:60, bet. 2009/10:AU7, rskr. 2009/10:208), träder i kraft den 1 december 2010. Staten tar därmed ett större ansvar för nyanländas etablering. För genomförandet av reformen föreslår regeringen höjningar på två anslag som inrättades genom budgetpropositionen för 2010, nämligen för etableringsersättning och ersättning till etableringslotsar. Regeringen bedömer att dessa anslag kommer att behöva höjas under 2012–2014.

Inom området *diskriminering* beräknas utgifterna öka något jämfört med 2010. Ökningen beror bl.a. på att arbetet mot rasism och liknande former av intolerans förstärks.

Utgiftsområde 14, som omfattar områdena arbetsmarknad och arbetsliv, uppgår till ca 70 miljarder kronor, varav 68,9 miljarder kronor avser utgifter på området arbetsmarknad.

Med anledning av finanskrisen har regeringen vidtagit en rad åtgärder inom bl.a. arbetsmarknadspolitiken. Omfattningen av och innehållet i dessa satsningar anpassas i budgetpropositionen för 2011 till det förbättrade arbetsmarknadsläget. Återhämtningen på arbetsmarknaden bedöms komma att ske snabbare än väntat. Därför förväntas utgifterna på området *arbetsmarknad* minska med ca 18,9 miljarder kronor jämfört med budgetpropositionen för 2010 inklusive tilläggsbudgetarna (Anm. Budgetpropositionen för 2011 utg.omr. 14 tabell 3.1). Regeringen föreslår dock några anslagshöjningar, bl.a. på anslaget för lönebidrag och Samhall m.m.

Regeringen, som under 2010 tillfälligt satsade 600 miljoner kronor extra på *Arbetsförmedlingen*, fortsätter med en förstärkning av Arbetsförmedlingen med 200 miljoner kronor för 2011 eftersom mycket pekar på att belastningen kommer att vara stor även under 2011. Satsningen är bl.a. inriktad på att säkra kvaliteten i matchningsarbetet och i arbetet för att hjälpa dem som står långt ifrån arbetsmarknaden, t.ex. personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och långtidsarbetslösa. För att upprätthålla sökaktiviteten på en rimlig nivå satsar regeringen på *coacher* i Arbetsförmedlingens regi, vilket innebär en ökning i förhållande till vad som tidigare beslutats.

De nya reglerna om nyanlända invandrares etablering på arbetsmarknaden innebär att Arbetsförmedlingen fr.o.m. den 1 december 2010 får nya uppgifter. Av denna anledning föreslår regeringen att medel tillförs anslaget och att medel dessutom överförs från utgiftsområdena 8 och 13 till utgiftsområde 14. Med hänsyn tagen till bl.a. tidigare fattade beslut minskar Arbetsförmedlingens anslag totalt sett med 49 miljoner kronor för 2011 jämfört med budgetpropositionen för 2010 inklusive det som tillförs genom tilläggsbudgeterna under 2010.

Regeringens bedömning är att antalet arbetslösa och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program kommer att minska under tiden 2011–2014. Deltagandet i de arbetsmarknadspolitiska programmen väntas dock även under 2011 vara högt, framför allt till följd av att volymerna i jobb- och utvecklingsgarantin ökar med viss eftersläpning i förhållande till arbetslösheten. Volymerna inom arbetslöshetsförsäkringen bedöms minska redan under 2011.

Regeringens inställning till den framtida arbetslöshetsförsäkringen är att alla med fast förankring på arbetsmarknaden ska vara berättigade till inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning. Enligt regeringen är det komplicerat att utforma en försäkring som inte får negativa effekter på arbetsmarknadens funktionssätt. När frågan utretts av den parlamentariska socialförsäkringsutredningen kommer regeringen att ta ställning till när och hur en sådan arbetslöshetsförsäkring kan införas.

Regeringen anser att det i rådande arbetsmarknadsläge fortfarande är motiverat att lägga en del av resurserna på *korttidsarbetslösa* för att de så snabbt som möjligt ska kunna återgå i arbete. Regeringen avser därför att tillskjuta medel till 6 000 nya *arbetspraktikplatser* under 2011, vilket tillsammans med redan beslutade åtgärder innebär 14 200 helårsplatser.

Då *ungdomsarbetslösheten* fortsätter att vara hög kommer regeringen att vidta en rad åtgärder för att förbättra situationen. Bland annat avser regeringen att ändra villkoren för att kunna kvalificera sig till jobbgarantin för ungdomar. Fler ungdomar kommer att kunna få stöd inom jobbgarantin genom att en ramtid införs. Ramtiden innebär att det blir tillåtet att arbeta en månad inom en fyramånadersperiod och ändå ha möjlighet att erbjudas stöd inom jobbgarantin. Ramtiden är en permanent förändring. Satsningen beräknas medföra att ca 1 200 fler ungdomar i årsgenomsnitt deltar i jobb-

garantin från 2011 och framåt. De övriga riktade insatserna för ungdomar syftar bl.a. till att fler ska återgå till studier genom högre studiebidrag för arbetslösa ungdomar som saknar grundskole- eller gymnasieutbildning och genom en förlängning av folkhögskolesatsningen som infördes 2010. Därutöver föreslås under 2011 tillfälliga ändringar på utgiftsområde 15 Studiestöd som också ska underlätta ungas situation på arbetsmarknaden.

I propositionen konstateras att *långtidsarbetslösheten* har ökat till följd av krisen. Regeringen ser en risk för att en hög långtidsarbetslöshet kan leda till att arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå och till ökat utanförskap. Regeringen avser därför att förstärka det särskilda anställningsstödet för deltagare inom jobb- och utvecklingsgarantin tillfälligt 2011 och 2012. Förstärkningen sker genom en höjning av taket för ersättning till arbetsgivaren från 750 kr till 890 kr per dag upp till 85 % av lönekostnaden. Ändringen väntas medföra att fler arbeten med särskilt anställningsstöd faktiskt subventioneras till 85 %. Dessutom införs en handledarsättning, s.k. handledarstöd. Regeringens bedömning är att antalet personer med särskilt anställningsstöd kommer att öka med i årsgenomsnitt ca 2 000 under 2011.

Regeringen har även aviserat andra åtgärder, t.ex. ändrade regler för instegsjobb och försök med ”coacher över tröskeln”. Det senare innebär att en coach ska fortsätta att vara ett stöd för både arbetsgivare och arbetstare under en begränsad tid på arbetsplatsen.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om ca 16 miljarder kronor för 2011 för att bl.a. bidra till anställningar med *lönebidrag* och som *bidrag till Samhall AB*. Anslaget ökar 2011, bl.a. anvisas ytterligare 760 miljoner kronor för 2011 med anledning av sjukförsäkringsreformen. Regeringen beräknar att utgifterna för *lönegarantiersättningen* blir ca 2 miljarder kronor lägre på grund av att antalet konkurser och företagsrekonstruktioner minskat mer än vad man tidigare beräknat.

Inom området *arbetsliv*, som består av områdena arbetsmiljö, arbetsrätt och lönebildning, beräknas utgifterna öka med 17 miljoner kronor till 710 miljoner kronor för 2011 (Anm. Budgetpropositionen för 2011 utg.omr. 14 tabell 3.1). Anslaget för *Arbetsmiljöverket* ökar med 16,4 miljoner kronor.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis föreslår regeringen budgetramar 2011 för *utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet* på 6 028 miljoner kronor och för *utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv* på 69 632 miljoner kronor.

Motionerna

Oppositionspartierna har i sina budgetmotioner lämnat förslag till ramar för 2011 för utgiftsområdena 13 och 14 som skiljer sig från regeringens förslag. Förslagen framgår av tabell 2 nedan.

Tabell 2: Förslag till ramar för 2011*Miljoner kronor*

	BP 2011	S, MP, V	SD
Utg.omr. 13 Integration och jämställdhet	6 028	-544	-2 791
Utg.omr. 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	69 632	+4 443	+1 017

Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet anser i motion *Fi230* att Sverige har en historiskt hög arbetslöshet. Den överstiger nu 8 %. Under förra mandatperioden tillkom det ca 100 000 arbetslösa samtidigt som utanförskapet växte och andelen sysselsatta minskade. Omfattande nedskärningar av arbetstillfällen har skett bl.a. inom välfärden. Särskilt oroande är enligt de tre partierna att ungdomsarbetslösheten och långtidsarbetslösheten bitit sig fast. En av tre arbetslösa är nu långtidsarbetslös. Hundratusentals långtidsarbetslösa återfinns i jobbgarantin för ungdomar och jobb- och utvecklingsgarantin. I garantierna får dessutom mycket få personer aktiva insatser i form av utbildning eller praktik. Garantierna präglas tvärtom av stor passivitet.

I fråga om *utgiftsområde 13* framför partierna att kvinnor ska ha halva makten och hela lönen. *Heltid* måste bli en rättighet och deltid en möjlighet för att skapa ett *jämställt arbetsliv*. Åren 2011 och 2012 vill partierna investera i en "heltidsmiljard" för att driva på utvecklingen i kommuner och landsting.

Nyanlända invandrare är en grupp som enligt de tre partierna ska vara prioriterad och som ska få ta del av Arbetsförmedlingens breda utbud av insatser. Därför avvisas regeringens etableringslotsar för nyanlända, och i stället föreslår man medel till Arbetsförmedlingen för bättre introduktion av denna grupp. Man vill att i princip alla nyanlända ska ha rätt till en individuell etableringsplan. I stället för regeringens satsning på sfi-bonus vill partierna göra en kvalitetssatsning på sfi, vilket redovisas under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. I motionen betonas också vikten av att alla kommuner ska vara skyldiga att ta emot flyktingar.

När det gäller områdena arbetsmarknad och arbetsliv på *utgiftsområde 14* hävdar Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet att Sverige behöver fler jobb och att det krävs en aktiv och ansvarsfull politik som verkligen sätter jobben först. I motionen läggs förslag fram som enligt partierna innebär *100 000 fler jobb, praktikmöjligheter och utbildningsplatser*. De tre partierna föreslår ett särskilt stöd som riktas till dem som har en anställning men som vill ta steget att vidareutbilda sig eller starta ett företag, s.k. *utbildnings- och företagsvikariat*. Möjligheten ska endast kunna erbjudas om en arbetslös samtidigt går in och vikarierar under tjänstledigheten. Programmet omfattar ca 1 200 helårsplatser under 2011. Enligt motionen var programmet *gröna jobb* framgångsrikt för långtidsarbetslösa, och man föreslår därför 500 platser. Man vill bygga ut den

yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen så att den uppgår till 5 000 platser i slutet av 2011. 2 500 av dem ska vara riktade till unga mellan 18 och 24 år. De tre partierna vill göra det möjligt för arbetslösa ungdomar att ta del av högkvalitativa och längre arbetsmarknadsutbildningar och föreslår därför att regeln om högst tre månaders *praktik eller utbildning utökas till maximalt nio månader*. Man avvisar regeringens förslag om coacher och arbetspraktik. Partierna vill även ta bort det man kallar regeringens aktivitetsförbud på Arbetsförmedlingen, vilket enligt motionen tvingar unga att vänta minst tre månader för att få utbildning eller praktik.

För att minska ungdomsarbetslösheten vill man införa ett *ungdomsavgdrag* där hela arbetsgivaravgiften tas bort för den som anställer en ung arbetslös. Motsvarande subvention ska kunna lämnas till det företag som ger en ung person en praktik- eller traineeplats. Avgdraget omfattar totalt 1,1 miljarder kronor. Ett annat problem som man pekar på i detta sammanhang är att många unga saknar en fullständig gymnasieexamen. Partierna introducerar *ungdomslyftet* som innebär en möjlighet för unga arbetslösa att läsa in gymnasiet med rimliga studievillkor. Man introducerar även ett s.k. *generationsväxlingsprogram* som syftar till att få arbetsgivare att tidigarelägga framtida anställningar.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet vill förbättra *arbetslöshetsförsäkringen* och anser att den även i fortsättningen ska vara frivillig och solidariskt finansierad. De vill prioritera en sänkning av kostnaderna för medlemskap i a-kassan. Partierna anser att det inte ska kosta mer än ca 80 kr i månaden att vara med, och det ska vara lika för alla. Man vill höja ersättningsnivån så att alla som 2012 tjänar upp till ca 25 000 kr i månaden ska få ut 80 % av sin lön i ersättning. Stegvis ska målet nås om att minst 80 % ska få 80 % av sin lön i arbetslöshetsersättning. Man vill också höja taket till 930 kr per dag 2011. Efter 100 dagar ska taket sänkas med 150 kr per dag. De föreslagna förbättringarna av a-kassan kostar totalt 4,3 miljarder kronor, men till följd av övriga förslag i motionen om fler jobb och utbildningsplatser beräknar partierna att kostnaderna minskar för a-kassan med ca 1,3 miljarder kronor.

De tre partierna vill ge möjlighet för dem som utförsäkras från den tillfälliga sjuk- och aktivitetsersättningen att erbjudas ett *lönebidrag med inriktning mot kultursektorn och den ideella sektorn*. Medel avsätts som motsvarar 5 000 lönebidrag för 2011.

För att förbättra möjligheterna för nyanlända invandrare att snabbt komma i arbete förstärker man *Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag*. Bland annat vill man att Arbetsförmedlingens valideringsansvar förtydligas. För att kunna prioritera de nyanlända motsätter man sig regeringens övriga justeringar av förvaltningsanslaget i budgetpropositionen.

Partierna vill investera i en bättre arbetsmiljö och ökar därför resurserna till *Arbetsmiljöverket* för bl.a. tillsyns- och informationsarbete.

Sammanfattningsvis föreslår Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet för *utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet* en budgettram på ca 5,5 miljarder kronor, dvs. 544 miljoner kronor mindre än regeringens förslag. För *utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv* föreslås en budgettram på ca 74,1 miljarder kronor, dvs. ca 4,4 miljarder kronor mer än regeringens förslag.

Sverigedemokraterna framför i motion *Fi231* att de styrande politikerna har skapat ett samhälle med tärande utanförskap, hög arbetslöshet och försämrad välfärd. *Sverigedemokraterna* beskriver att den egna politiken i stort går ut på att omfördela medel från den kostsamma invandringspolitik och det verkningsslösa utvecklingsbiståndet till nödvändiga välfärds- och trygghetsåtgärder och utökat riktat bistånd till verkliga flyktingar i världen. *Sverigedemokraterna* anser att grunden för välfärd och trygghet är arbete. Partiets jobbskapande politik går framför allt ut på satsningar på småföretagande, ökad matchning på arbetsmarknaden samt forskning och utveckling. Man menar att även en mer ansvarsfull invandringspolitik är en viktig faktor för att klara sysselsättningen. Invandringen måste enligt partiet kraftigt begränsas för att inte fylla på det redan befintliga överutbudet av arbetskraft. *Sverigedemokraterna* anger åtta punkter som sina viktigaste satsningar. En av dessa är att stärka ersättningsnivåerna i a-kassan och sjukförsäkringen.

När det gäller åtgärder för integration, antidiskriminering och jämställdhet på *utgiftsområde 13* vill *Sverigedemokraterna* se en avveckling av det skattefinansierade stödet till genuspedagogik och annan verksamhet där staten, enligt motionens beskrivning, med utgångspunkt i verklighetsfrånvända politiska teorier försöker experimentera med, eller ändra på, barns och ungdomars beteendemönster och könsidentitet. *Sverigedemokraterna* vill i stället satsa på *kvinnojourer* och *stöd till organisationer* som motverkar hedersrelaterat våld och våld mot kvinnor och föreslår därför en höjning av anslaget för särskilda jämställdhetsåtgärder.

Som ett led i *Sverigedemokraternas* strävan efter en starkt gemensam identitet ska stöd till organisationer som syftar till att förstärka invandrades ursprungskulturer nekas fortsatta bidrag. Man menar att de invandrare som väljer att flytta till Sverige ska förväntas vilja bli en del av samhället, och därför blir sfi-bonus och andra liknande integrationsåtgärder överflödiga. Enligt *Sverigedemokraterna* medför den invandringspolitik som partiet förespråkar även i övrigt väsentligt lägre kostnader för att hantera invandringen.

Sverigedemokraterna föreslår att följande anslag på utgiftsområdet helt avskaffas: 1:1 Integrationsåtgärder, 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare, 1:5 Hemutrustningslån, 2:1 Diskrimineringsombudsmannen och 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Anslaget för kommunersättningar vid flyktingmottagande föreslås minska med 1,9 miljarder kronor och anslaget för etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare med 365 miljoner kronor.

Sammantaget innebär det att Sverigedemokraterna minskar anslagen på utgiftsområde 13 med totalt ca 2,8 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag.

När det gäller åtgärder för arbetsmarknad och arbetsliv på *utgiftsområde 14* säger Sverigedemokraterna nej till regeringens jobboacher, lotsar och instegsjobb och föreslår i stället resurser för att *höja matchningsnivån, vidareutveckla RUT-avdraget, slopa arbetsgivaravgiften för lärlingsanställning* och stimulera småföretagarna bl.a. genom ett *förlängt starta-eget-bidrag*.

Anslaget för bidrag till *arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd förstärks*. Sverigedemokraterna vill höja ersättningstaket i arbetslöshetsförsäkringen från dagens 680 kr per dag till 900 kr per dag fram till arbetslöshetsdag 101; därefter sänks taket till 750 kr per dag.

Partiet förespråkar ökad kompetenshöjning för att säkra de svenska jobben, t.ex. genom en specifik anställningsform för lärlingar.

Sverigedemokraterna anser att inte någon invånare i Sverige ska kunna ha mer långtgående rättigheter än en svensk medborgare. Av denna anledning vill partiet avskaffa instegsjobben som innebär att många invandrare kan få 75 % av sin totala lönekostnad subventionerad med skattemedel, vilket enligt partiet bör ses som en skattesubventionerad diskriminering av svenskar.

Sammanfattningsvis föreslår Sverigedemokraterna för *utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet* en budgettram på ca 3,2 miljarder kronor, dvs. ca 2,8 miljarder kronor mindre än regeringens förslag. För *utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv* föreslås en budgettram på ca 70,6 miljarder kronor, dvs. ca 1 miljard kronor mer än regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet inleder med att konstatera att Sverige har klarat sig bättre ur krisen än de flesta andra länder. Tack vare de starka offentliga finanserna har Sverige kunnat bedriva en politik som dämpar fallet i produktionen och sysselsättningen. Välfärdens kärna har värnats, och drastiska nedskärningar har kunnat undvikas. Regeringens särskilda insatser har riktats till grupper som har drabbats mer än andra av krisen. De omfattande reformer som regeringen har genomfört under den gångna mandatperioden, bl.a. på arbetsmarknadsutskottets område, för att stärka arbetslinjen ökar inte bara den varaktiga sysselsättningen utan lindrar också krisens effekter. Regeringens åtgärder för att lindra krisen har kännetecknats av en ambition att ge så positiva effekter på sysselsättningen som möjligt. Åtgärderna har även bidragit till att stärka de långsiktiga förutsättningarna för tillväxt och den långsiktiga sysselsättningen. Den rödgröna oppositionens politik har i stället handlat om tämligen ospecificerade krav på tusentals platser i olika typer av åtgärder utan någon närmare analys av de faktiska behoven på

arbetsmarknaden. Regeringens politik har däremot konsekvent haft fokus på jobbskapande och matchning snarare än på förmedling av åtgärder och bidrag.

Återhämtningen i den svenska ekonomin går nu snabbt, vilket man också kan se på arbetsmarknaden.

Utskottets bedömning är att i takt med att efterfrågan och produktionen stiger kommer också sysselsättningen och antalet arbetade timmar att öka. När sysselsättningen tar fart och arbetslösheten börjar minska är det centralt att säkra att arbetsmarknaden fungerar väl och att man anpassar arbetsmarknadspolitiken till konjunkturutvecklingen.

Av Arbetskraftsundersökningen (AKU) för september 2010 framgår att den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden fortsätter att hålla i sig i betydelsen minskad arbetslöshet, ökad sysselsättning och fler arbetade timmar. Denna utveckling gäller så gott som hela arbetsmarknaden.

Det finns dock skäl att påminna om att arbetsmarknaden är inne i en återhämtningsfas. Arbetslösheten är fortfarande hög och väntas vara det även under 2011. Situationen på arbetsmarknaden är alltså fortfarande ansträngd. Det behövs kraftfulla åtgärder för att arbetslösheten inte ska fastna på en hög nivå.

Det är fortfarande alltför många personer som är långtidsarbetslösa eller befinner sig utanför arbetsmarknaden. När arbetsmarknadspolitiken nu successivt anpassas till det nya arbetsmarknadsläget måste det åter bli av högsta prioritet att minska utanförskapet. Viktiga målgrupper i detta sammanhang är långtidsarbetslösa, ungdomar, långtidssjukskrivna, funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga, nyanlända invandrare och andra personer med svag förankring på arbetsmarknaden. De arbetsmarknadspolitiska resurserna måste nu riktas till dem som har störst behov. Utskottet välkomnar därför att regeringen genomför förändringar när det t.ex. gäller de särskilda anställningsstöden, de utökade coachningsinsatserna och praktikplatserna och aviserar ett försök med ”coacher över tröskeln”.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det är rimligt att de konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska åtgärderna minskar i omfattning nu när arbetsmarknadsläget förbättrats. Det är också av stor betydelse att stimulera och öka arbetskraftsutbudet och att på olika sätt satsa på att både privata och offentliga verksamheter får tillgång till efterfrågad kompetens. I detta sammanhang vill utskottet särskilt betona vikten av att ha slutfört grund- och gymnasieskolan. Utskottet välkomnar därför regeringens satsningar på att motivera och underlätta för arbetslösa ungdomar att återuppta och avsluta sina studier genom högre studiebidrag för arbetslösa ungdomar som saknar grundskole- eller gymnasieutbildning och genom en förlängning av den folkhögskolesatsning som införts 2010. Utskottet vill även lyfta fram utbildningspolitikens betydelse för arbetsmarknadsutvecklingen och särskilt peka på de positiva förändringarna av gymnasieskolan som bl.a. syftar till att förbättra genomströmningen och minska antalet avhopp från skolan.

De *unga* har under en längre period haft en svår situation på arbetsmarknaden och har det dessvärre fortfarande. I september 2010 var 24 % av ungdomar i åldern 15–24 år som befann sig i arbetskraften arbetslösa, vilket i princip är samma nivå som i september 2009. För att något nyansera bilden av de höga arbetslöshetsciffrorna bör man ha i åtanke att den officiella arbetslöshetsdefinitionen även inkluderar heltidsstuderande som i AKU-intervjuer säger sig söka och med relativt kort varsel kunna ta minst en timmes arbete i en viss vecka. I september i år var det 63 000, dvs. ca 43 % av de arbetslösa i åldern 15–24 år, som var heltidsstuderande. När det gäller tiden i arbetslöshet ser man positivare siffror för ungdomar. Medelvärde för arbetslöshetstiden för ungdomar i åldern 15–24 år var 18 veckor i september 2010, att jämföra med 33,3 veckor för hela befolkningen i åldern 15–74 år. Av de unga arbetslösa hade ca 16 % varit utan arbete ett halvår eller mer, mot nära nog det dubbla bland arbetslösa i alla åldrar.

Utskottet vill dock trots dessa mer positiva siffror för ungdomarnas del understryka allvaret med den höga arbetslösheten för unga. Utskottet ser därför med stor tillfredsställelse på de extra åtgärder som regeringen vidtagit eller avser att vidta som är särskilt inriktade på ungdomar. Regeringens budgetförslag innehåller bl.a. förstärkta resurser för arbetspraktik och coaching. Arbetsförmedlingen får också ytterligare resurser som kan användas för denna prioriterade grupp. Budgetförslaget innehåller även utökade möjligheter för unga att få stöd inom jobbgarantin. Den halverade arbetsgivaravgiften för den som anställer ungdomar under 26 år ligger dessutom fast. Regeringen har också aviserat att fler vägar ska öppnas för ungdomars möjligheter till jobb. Det finns planer på att införa en ny tidsbegränsad anställningsform för elever som går lärlingsprogram inom gymnasieskolan. Till detta kommer en möjlighet till lärlingsprovanställningar för personer upp till 23 år. Utskottet ser detta som goda verktyg för att bringa ned arbetslösheten bland unga. Utskottet vill lägga till att det också är viktigt att yrkesutbildningen anpassas och inriktas på bristyrken och andra yrken där det kommer att vara stor efterfrågan.

Företrädarna för Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet föreslår i motion *Fi230* 100 000 fler jobb, praktikmöjligheter och utbildningsplatser. Hur dessa ska skapas går man inte närmare in på, men det anges bl.a. att det avser arbetsmarknadsutbildning och lönebidrag. Utskottet har under hand inhämtat att Arbetsförmedlingen redan i dag har problem med att få till stånd det antal lönebidragsanställningar som anslaget för 2010 medger och att det är svårt att fylla alla platserna inom arbetsmarknadsutbildningen med personer som har förutsättningar att tillgodogöra sig och avsluta sådana studier. Utskottet konstaterar att arbeten, med eller utan samhälleliga stöd, inte låter sig skapas så enkelt som motiven antyder. För det krävs en politik som stimulerar och skapar förutsättningar för tillkomsten av arbeten med goda och gynnsamma anställningsförhållanden, bl.a. genom att skapa goda villkor för företagande. Styrande

för företagens beslut att anställa är bl.a. hur konjunktläget uppfattas och hur man ser på framtiden som företagare. Detta understryker vikten av goda offentliga finanser och ett långsiktigt ansvarstagande för Sveriges ekonomi. Socialdemokraternas, Miljöpartiet de grönas och Vänsterpartiets politik i övrigt utmärks av en närmast fientlig inställning till åtgärder som i realiteten skapar sysselsättning, t.ex. skattereduktionen för hushållsarbete (RUT). Utskottet noterar att Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet också avvisar sänkningen av socialavgifterna för unga som är en åtgärd som kan öka efterfrågan på personer med svag förankring på arbetsmarknaden. De tre partiernas förslag innebär en försvagning av arbetslinjen med en sämre fungerande arbetsmarknad som följd.

Sammantaget gör utskottet bedömningen att regeringens förslag till budget för 2011 ger betydligt bättre förutsättningar än förslagen i de båda budgetmotionerna att underlätta konjunkturuppgången i Sverige, stimulera sysselsättningen och få ned arbetslösheten för att på sikt närma sig målet om full sysselsättning. Det är en bredd av insatser som utgår från att alla ska ha möjlighet att delta i arbetslivet efter sin förmåga och sina förutsättningar.

Utskottet övergår nu till att kommentera vissa särskilda frågor.

Sverigedemokraterna skjuter in sin kritik mot den förda politiken framför allt på jämställdhetspolitiken och invandringspolitiken. Utskottet noterar att även förslagen på jämställdhetsområdet har en udd mot invandringen. Med anledning av Sverigedemokraternas synpunkter i motion *Fi231* på den svenska *jämställdhetspolitiken* vill arbetsmarknadsutskottet tydligt markera att utskottet fullt och fast står bakom denna politik som har som mål att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utskottet anser att alla delar av regeringens jämställdhetspolitik är viktiga och att det inte är en långsiktig och ansvarsfull politik att bryta ut lösryckta delar och ensidigt satsa på dessa. Jämställdhetspolitiken utgör en sammanhängande helhet.

Sverigedemokraterna ägnar stora delar av sin motion åt att kritisera invandringen till Sverige och den svenska *integrationspolitiken*. Partiets lösning på de problem som man tycker sig se är att i princip helt stoppa invandringen och att i övrigt lägga så lite resurser som möjligt på de utlandsfödda som befinner sig i Sverige. Det ter sig helt orealistiskt att invandringen direkt skulle kunna minskas till de nivåer som motionen anger. Partiets budgetförslag bygger på att en sådan kraftigt minskad invandring i stort sett omedelbart ska ge dramatiska besparingseffekter som partiet sedan vill använda för utgiftsökningar på andra områden. Det saknas också en konsekvensanalys av vilka effekterna skulle bli i en rad avseenden. Utskottet tar starkt avstånd från förslagen i sak. Utskottet kan dessutom konstatera att Sverigedemokraterna inte bedriver en seriös ekonomisk politik. Över huvud taget innehåller Sverigedemokraternas motion ett antal yviga förslag på besparingar med bristfälliga och ofullständiga beräkningsgrunder som sammantagna visar att det är fråga om en oansvarig

politik. Till detta kommer att Sverigedemokraterna vill avskaffa Diskrimineringsombudsmannen och på så sätt även försämra och försvåra möjligheterna för de individer som utsätts för diskriminering att ta till vara sin rätt enligt diskrimineringslagarna. Det visar om något var partiet står i dessa frågor.

Utskottet instämmer med regeringen i att invandrare utgör en stor resurs för Sveriges ekonomi och för mångfalden i samhället. Invandringen bidrar till att motverka ett minskat arbetsutbud när antalet äldre i befolkningen ökar. Det är nödvändigt att öka arbetskraftsutbudet för att trygga välfärden och för att lindra belastningen på de offentliga finanserna till följd av den åldrande befolkningen. En framgångsrik integration av invandrare och flyktingar bygger på att de snabbt får möjlighet till arbete och egen försörjning. Detta är också syftet med reformen för nyanländas etablering som sjösätts inom kort. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att de nya reglerna för arbetskraftsinvandring också kan medföra ett ökat arbetskraftsutbud, vilket är en mycket viktig faktor för att öka den ekonomiska tillväxten på medellång och lång sikt.

De demografiska förändringar som Sverige står inför är ytterligare ett skäl till att invandring – oberoende av om den sker av asylskäl och motsvarande eller av arbetsmarknadsskäl – ska ses som något positivt för landet.

I detta sammanhang vill utskottet lyfta fram att det av Arbetsförmedlingens rapport *Generationsväxlingen på arbetsmarknaden – i riket och i ett regionalt perspektiv* (Ura 2010:5) framgår att det från 2010 och fram till 2025 blir 1,6 miljoner pensionsavgångar i landet. Det är ca 250 000 fler personer än under femtonårsperioden 1995 till 2010. Det framgår av rapporten att generationsväxlingen är särskilt omfattande i den offentliga sektorn. I vissa kommuner blir åldersavgångarna inom offentlig sektor större än tillskottet av ungdomar. Samtidigt ökar antalet personer på arbetsmarknaden endast med 40 000 personer under den kommande femtonårsperioden. Det kan jämföras med 218 000 under perioden 1995–2010.

Utskottet vill betona att generationsväxlingen innebär både möjligheter och utmaningar. En uppenbar möjlighet är chansen att få bukt med arbetslösheten och närma sig målet om full sysselsättning. Ett problem är dock att antalet personer som står till arbetsmarknadens förfogande kommer att vara lägre än tidigare och eventuellt vara för lågt. Det är utskottets mening att insatser redan nu måste sättas in för att motverka negativa effekter på sysselsättningen. En viktig del i detta är att markant förbättra integrationen av utrikesfödda på arbetsmarknaden, i synnerhet de utrikesfödda kvinnorna.

Att det kommer att bli nödvändigt att öka arbetskraftsutbudet för att trygga välfärden och för att lindra belastningen på de offentliga finanserna till följd av den åldrande befolkningen framgår tydligt av Arbetsförmedlingens rapport. Detta illustrerar den strategiskt viktiga betydelsen av den reform av reglerna för arbetskraftsinvandring som genomfördes i slutet av 2008.

Utskottet kan dock konstatera att det har funnits stora brister i systemen för invandrades etablering i Sverige. De återspeglas bl.a. i hög arbetslöshet och sociala problem i storstädernas förorter. Att förbättra integrationen av invandrare är en av regeringens största utmaningar. Utskottet vill dock understryka att det är dåligt fungerande system och strukturer som skapat de problem som finns på området – inte de människor som kommit hit. Integration bygger på arbete och möjlighet till egen försörjning. Därför är regeringens arbetslinje också integrationspolitik. Fler måste ges möjlighet till jobb och utbildning i det svenska samhället. De människor som kommit till Sverige från andra länder ska känna sig sedda och kunna bidra. Utskottet vill påminna om målet för den svenska integrationspolitiken, som är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Utgångspunkten för integrationspolitiken ska vara att alla människor som kan också ska ges möjlighet att kunna försörja sig själva. Integrationspolitiken ska sätta arbete och språkkunskaper i centrum. För att uppnå positiva resultat kommer det att krävas särskilda resurser.

Med anledning av Sverigedemokraternas invändningar mot *instegsjobben* kan utskottet konstatera att den svenska arbetsmarknadspolitiken i huvudsak är inriktad på generella åtgärder som minskar utanförskapet för olika grupper i samhället. Utgångspunkten är att sådana åtgärder som riktar sig till invandrare som grupp endast ska förekomma under den första tiden i Sverige.

Instegsjobb är en särskild subventionerad anställning som kan erbjudas till arbetslösa nyanlända invandrare inom 36 månader. Anställningen ska kombineras med utbildning i svenska språket. Regeringen har aviserat förändringar av regelsystemet som ska underlätta för nyanlända att få anställning. Utskottet vill dock understryka att subventionen, som är uppbyggd enligt samma princip som det särskilda anställningsstödet, inte är mer förmånlig för instegsjobben än för det särskilda anställningsstödet för långtidsarbetslösa. Enligt Arbetsförmedlingens månadsstatistik för oktober 2010 hade knappt 2 900 personer instegsjobb under månaden. Siffran kan jämföras med det totala antalet personer som hade arbete med stöd, nästan 75 000.

När det gäller *etableringslotsar* kan utskottet konstatera att Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet liksom Sverigedemokraterna har invändningar mot systemet i sina respektive motioner. Utskottet, som ställde sig bakom regeringens proposition *Nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering – egenansvar med professionellt stöd* (prop. 2009/10:60), instämmer i regeringens bedömning i budgetpropositionen att det är avgörande för nyanländas etablering att de får möjlighet att arbeta så snart som möjligt. I det sammanhanget är etableringslotsarna ett viktigt inslag. Utskottet välkomnar regeringens ytterligare satsningar på området. Här kan utskottet notera att Arbetsförmedlingen uppskattar att reformen,

som innebär etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, i december 2010 kommer att omfatta omkring 1 450 personer och under hela 2011 omkring 11 000 personer.

Med anledning av förslagen från Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet respektive Sverigedemokraterna om ökade ersättningsnivåer i *arbetslöshetsförsäkringen* kan utskottet konstatera att detta skulle leda till mycket stora utgiftsökningar som måste finansieras. Ökade ersättningsnivåer är dessutom svåra att förena med en politik som sätter arbetslinjen i centrum. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det behövs en allmän inkomstförsäkring vid arbetslöshet. Hur en sådan ska utformas för att inte ge negativa effekter på arbetsmarknadens funktions-sätt är dock en komplicerad fråga. Utskottet värdesätter att frågan ingår i den parlamentariska socialförsäkringsutredningens uppdrag. Utredningens förslag bör avvaktas.

Sammanfattningsvis finner arbetsmarknadsutskottet att de förslag till ramar för utgiftsområdena 13 och 14 som regeringen lägger fram är väl avvägda. De bör kunna förverkliga en politik som underlättar konjunktur-uppgången och stimulerar sysselsättningen och som förhindrar att arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå utan i stället fortsätter att minska.

Utskottet ställer sig därför bakom regeringens förslag till budgetram för 2011 för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet om 6 027 600 000 kr och för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv om 69 631 844 000 kr, och avstyrker i berörda delar de motioner som behandlats i ärendet.

Stockholm den 16 november 2010

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Tomas Tobé

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Tobé (M), Ylva Johansson (S), Maria Plass (M), Katarina Brännström (M), Maria Stenberg (S), Gustav Nilsson (M), Patrik Björck (S), Hans Backman (FP), Ann-Christin Ahlberg (S), Annika Qarlsson (C), Johan Andersson (S), Hanif Bali (M), Lars-Axel Nordell (KD), Sven-Olof Sällström (SD), Josefin Brink (V), Kerstin Nilsson (S) och Ulf Holm (MP).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (S, MP, V)

Ylva Johansson (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S), Josefin Brink (V), Kerstin Nilsson (S) och Ulf Holm (MP) anför:

Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet kan konstatera att Sverige har en historiskt hög arbetslöshet. Denna massarbetslöshet tenderar att bita sig fast. Det tillkom under förra mandatperioden ca 100 000 fler arbetslösa samtidigt som utanförskapet har vuxit och andelen sysselsatta minskat. Vi har ett mål att nå full sysselsättning och att hålla ihop Sverige. Det kräver aktiva satsningar på jobb, utbildning och praktik, målmedvetna investeringar och sunda offentliga finanser.

Utgiftsområde 13

Att människor av olika skäl flyttar mellan länder är en naturlig process. När människor flyttar sprids kunskap, nätverk växer och nya möjligheter uppstår. Sverige är i sig ett tydligt exempel på att den kunskap, arbetskraft och mångfald som har kommit hit har haft stor betydelse för svensk tillväxt och utveckling. Vår utgångspunkt är att nyanlända invandrare ska vara en prioriterad grupp och få ta del av Arbetsförmedlingens insatser. Därför avvisar vi regeringens förslag om etableringslotsar för nyanlända på 474 miljoner kronor och förstärker i stället Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag med 250 miljoner kronor. Dessutom vill vi att i princip alla nyanlända ska ha rätt till en individuell etableringsplan och anslår 30 miljoner kronor årligen för det. Språket är en nyckel för att nyanlända lättare ska få jobb. Vi vill göra en *kvalitetssatsning på sfi* på utgiftsområde 16 och avskaffa den ineffektiva sfi-bonusen. Anslaget 1:1 minskas därför med 100 miljoner kronor. Alla kommuner ska också bli skyldiga att ta emot flyktingar. Under mandatperioden vill vi också höja kommunersättningen vid flyktingmottagande.

Vi i Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet vill att kvinnor ska ha halva makten och hela lönen. Det måste bli ett slut på lönediskrimineringen av kvinnor. Vi anser att alla arbetsgivare med minst tio anställda ska göra lönekartläggningar varje år och upprätta handlingsplaner. Vi vill också se över möjligheterna att införa någon form av vite för de arbetsgivare som trots lönekartläggning och handlingsplaner inte åtgärdar lönediskriminering. Så menar vi att arbetsmarknaden blir mer jämställd. Om det finns utrymme för ökade reformer vill vi att Diskrimineringsombudsmannen ska få förstärkta resurser. För att skapa ett *jämställt arbetsliv* är det även viktigt att *heltid* blir en rättighet och deltid en möjlighet. Arbetsmarknadens parter har det huvudsakliga ansvaret för att det blir

så, men om frågan inte kan lösas avtalsvägen är vi beredda att lagstifta om rätt till heltid. Redan för 2011 och 2012 vill vi investera i en *heltidsmiljard* för att driva på utvecklingen med heltidsanställningar i kommuner och landsting (utgiftsområde 25).

Ramen för utgiftsområde 13 föreslås minska med 544 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Utgiftsområde 14

På arbetsmarknadsområdet föreslår vi 100 000 fler jobb, praktikmöjligheter och utbildningsplatser. Vi föreslår bl.a. stöd i form av ett *utbildnings- och företagsvikariat* som riktas till dem som har en anställning men som vill ta steget att vidareutbilda sig eller starta ett företag. Vi föreslår också s.k. *gröna jobb*, som är ett framgångsrikt program som innebär jobb med natur- och kulturvård, t.ex. att röja fram kulturminnen, rusta upp promenadstigar och sköta om tätortsnära skogar.

Vi vill ge *unga* chansen att bidra till Sveriges framtid. Dagens höga ungdomsarbetslöshet är ett slöseri med en hel generations kunskaper och engagemang. Vi vill införa ett *ungdomsavdrag* där hela arbetsgivaravgiften tas bort för den som anställer en ung arbetslös person. Motsvarande subvention kan ges för den som ger en ung person en praktik- eller traineeplats. När nu de största ungdomskullarna sedan 1960-talet lämnar gymnasiet, samtidigt som fyrtiotalisterna går i pension, vill vi uppmanera företag och organisationer att tidigarelägga framtida anställningar genom ett brett *generationsväxlingsprogram*. Vi vill *avskaffa aktivitetsförbudet* i jobbgarantin för ungdomar som tvingar unga att vänta minst tre månader för att få utbildning eller praktik genom Arbetsförmedlingens försorg. Många unga som inte får jobb saknar en fullständig gymnasieexamen. Vår långsiktiga ambition är att alla före 25 års ålder ska ha en fullständig gymnasieexamen. Vi vill redan 2011 införa ett *ungdomslyft* för att ge unga arbetslösa möjlighet att läsa in gymnasiet med rimliga studievillkor, och vi vill därefter gå vidare med ett bredare *framtidsluft* som ska omfatta fler grupper. I dag drabbas unga särskilt hårt av att arbetsgivare kan stapla visstidsanställningar på varandra i årtal. Ungas rätt till trygga anställningar måste stärkas. Även ekonomiska incitament, såsom socialavgifter, ska ses över i detta sammanhang.

Utbildning är nyckeln till framtidens jobb och konkurrenskraft, men också till människors frihet att forma sina egna liv. Ska företagen klara av att ständigt utvecklas måste deras anställda också ges möjlighet att göra det. Det förutsätter breda investeringar i utbildning. Den *yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen* byggs ut så att vi når 5 000 platser i slutet av 2011. Vi vill också göra det möjligt för arbetslösa ungdomar att ta del av högkvalitativa och längre arbetsmarknadsutbildningar och föreslår därför att regeln om högst tre månaders praktik eller utbildning utökas till maximalt nio månader. Arbetsförmedlingen ska bättre kunna möta även dem

som vill gå vidare i sitt yrkesliv och ska därför utvecklas till en *Kompetensförmedling*. Även den som jobbar behöver uppdatera sin kompetens. Det är därför angeläget att, tillsammans med arbetsmarknadens parter, noga utreda förutsättningarna för en kompetensförsäkring. Människors utbildning och färdigheter ska tas till vara och utvecklas var de än förvärvats. Detta är särskilt viktigt för personer som lärt sig mycket i arbetet eller har utländsk utbildning. Vi vill därför ge Arbetsförmedlingen ett förtydligt valideringsansvar.

Förutsättningarna för personer med *funktionsnedsättning* att delta i arbetslivet måste förbättras. Vi vill också ge möjlighet för dem som *utförsäkras* från den tillfälliga sjuk- och aktivitetsersättningen att erbjudas ett lönebidrag. Med lönebidragsanställningar riktade mot kultursektorn och den ideella sektorn kan många som tidigare haft tillfällig förtidspension få en ny möjlighet att göra en viktig insats.

Vi vill förbättra *arbetslöshetsförsäkringen*. Det ska inte kosta mer än ca 80 kr i månaden att vara med, och det ska vara lika för alla. Allt för få anställda har i dag en rimlig inkomsttrygghet vid arbetslöshet. Vi vill höja ersättningsnivån så att alla som 2012 tjänar upp till ca 25 000 kr i månaden ska få ut 80 % av sin lön i ersättning. Steg för steg vill vi nå målet om att minst 80 % ska få 80 % av sin lön i arbetslöshetsersättning. Vi anser att en sammanhållen översyn av hela regelverket kring a-kassan behöver göras så att försäkringen blir enkel att förstå, pålitlig, träffsäker och inte möjlig att missbruka. Vi vill bl.a. se över villkoren för deltidsarbetslösa och studerande. Vi anser att a-kassan ska vara frivillig och solidariskt finansierad.

På arbetslivsområdet vill vi investera i en bättre *arbetsmiljö*. Vi vill öka resurserna till Arbetsmiljöverkets tillsyns- och informationsarbete, till utbildning av skyddsombud, till de regionala skyddsombudens verksamhet och till arbetslivs- och arbetsmiljöforskning. Vi prioriterar stress och belastningsskador som forskningsområden. Vi vill också stärka *arbetsrätten* och riva upp lex Laval. Vi vill även se över lagstiftningen när det gäller företags och organisationers anlitan av bemanningsföretag. Företrädesrätten till återanställning får inte sättas ur spel när arbetsgivare hyr in personal från bemanningsföretag.

Ramen för utgiftsområde 14 föreslås öka med 4 443 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

2. Avvikande mening (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) anför:

Utgiftsområde 13

Som ett första steg mot ett mer jämställt och tryggare samhälle för Sveriges kvinnor och en jämställdhetspolitik baserad på vetenskap och sunt förnuft vill vi sverigedemokrater se en avveckling av det skattefinansierade

stödet till genuspedagogik och annan verksamhet där staten med utgångspunkt i verklighetsfrånvända politiska teorier försöker experimentera med, eller ändra på, våra barns och ungdomars beteendemönster och könsidentitet.

Därtill vill Sverigedemokraterna ge ett utökat stöd till utsatta invandrarkvinnor genom en offensiv mot tvångsgiften samt hedersrelaterat och religiöst förtryck. Sverigedemokraterna kräver också en kraftig straffskärpning för kvinnofridskränkningar i form av människohandel, våldtäkt och kvinnomisshandel. Detta kombineras med förebyggande insatser och ökade resurser för ett värdigt omhändertagande av offren för dessa brott.

Som ett led i Sverigedemokraternas strävan efter en stärkt gemensam identitet ska stöd till organisationer som syftar till att stärka invandrades ursprungskulturer nekas fortsatta bidrag. Integrationspolitiskt eftersträvar Sverigedemokraterna assimilering, vilket betyder att det i första hand är invandrarna som ska och förväntas anpassa sig till det svenska samhället och inte tvärtom. De invandrare som väljer att flytta till Sverige ska således även förväntas vilja bli en del av samhället, varför sfi-bonus, etableringslotsar och andra liknande integrationsåtgärder blir överflödiga.

Den ansvarsfullt bedrivna invandringspolitiken medför i övrigt väsentligt lägre kostnader för att hantera invandringen. Ramen för utgiftsområde 13 föreslås därför minska med 2 791 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Utgiftsområde 14

Sverigedemokraterna föreslår en höjning av taket i arbetslöshetsförsäringen till 900 kr per dag och från arbetslöshetsdag 101 en sänkning till 750 kr per dag. Höjningen föreslås bli införd 2011. Sverigedemokraterna säger nej till regeringens s.k. jobbcoacher och avsätter i stället dessa resurser till att höja matchningsnivån, vidareutveckla RUT-avdraget, slopa arbetsgivaravgiften för lärlingsanställningar och stimulera småföretagarna genom både ett återinförd schablonavdrag och ett förlängt starta-eget-bidrag. Ramen för utgiftsområde 14 föreslås därför öka med 1 017 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

BILAGA 13

Justitiekottets protokollsutdrag 2010/11:6

UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2010/11:6
PROTOKOLL

DATUM 2010-11-11

NÄRVARANDE Se bilaga 1

§ 3 Ramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Utskottet fortsatte behandlingen av frågan om yttrande till finansutskottet över proposition 2010/11:1, utgiftsområde 4 Rättsväsendet och motionerna 2010/11:Fi230 (S, MP, V) och 2010/11:Fi231 (SD) i berörda delar.

Utskottet beslutade om följande yttrande:

Utskottet tillstyrkte de i proposition 2010/11:1 och motion 2010/11:Fi230 (S, MP, V) framlagda förslagen till utgiftsram för 2011, såvitt avser utgiftsområde 4. Därmed avstyrkte utskottet bifall till motion 2010/11:Fi231 (SD) i berörda delar.

Mot beslutet anfördes avvikande mening av SD-ledamoten som i stället tillstyrkte bifall till motion 2010/11:Fi231 i berörda delar.

Utskottet tillstyrkte de i proposition 2010/11:1 framlagda förslagen om beräknade utgiftsramar för 2012, 2013 och 2014 när det gäller utgiftsområde 4.

Ledamöterna i S, MP, SD och V och deltog inte i beslutet.

S-, MP-, V-ledamöterna anmälde ett särskilt yttrande enligt följande: Vi har inget särskilt yrkande för budgetarbetet för 2012, 2013 och 2014, utan återkommer i den delen.

SD-ledamoten anmälde ett särskilt yttrande enligt följande: Vi har inget särskilt yrkande för budgetarbetet för 2012, 2013 och 2014, utan återkommer i den delen.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

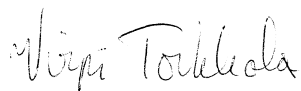
Vid protokollet

Justeras den 11 november 2010

Morgan Johansson

Rätt utdraget intygar

Exp: 2010-11-11
FiU



Virpi Tökköla

JUSTITIEUTSKOTTET

NÄRVAROFÖRTECKNING

Bilaga 1
till protokoll
2010/11:6

	§ 1-10													
	N	V	N	V	N	V	N	V	N	V	N	V	N	V
LEDAMÖTER														
Morgan Johansson (S), ordf.	X													
Johan Linander (C), vice ordf.	X													
Krister Hammarbergh (M)	X													
Ewa Thalén Finné (M)	-													
Kerstin Haglö (S)	X													
Ulrika Karlsson (M)	X													
Christer Adelsbo (S)	-													
Helena Bouveng (M)	X													
Elin Lundgren (S)	X													
Johan Pehrson (FP)	-													
Anna Wallén (S)	X													
Arhe Hamednaca (S)	X													
Patrick Reslow (M)	X													
Maria Ferm (MP)	X													
Caroline Szyber (KD)	X													
Kent Ekeröth (SD)	X													
Lena Olsson (V)	X													
SUPPLEANTER														
Carl-Oskar Bohlin (M)	X													
Mattias Jonsson (S)	X													
Pia Hallström (M)	O													
Anneli Karlsson (S)														
Kajsa Lunderquist (M)														
Vakant (S)														
Camilla Waltersson Grönvall (M)														
Christina Oskarsson (S)														
Roger Haddad (FP)	X													
Krister Örnfjäder (S)														
Emil Källström (C)														
Agneta Börjesson (MP)														
Eliza Roszkowska Öberg (M)														
Bodil Ceballos (MP)														
Tuve Skånberg (KD)														
Lars Isovaara (SD)														
Eva Olofsson (V)														
Maria Lundqvist-Brömster (FP)														
Jan Ertsborn (FP)														
Annie Johansson (C)														

N = Närvarande

V = Votering

Förteckningen uppdaterad 2010-10-12

x = ledamöter som deltagit i handläggningen

o = ledamöter som härutöver har varit närvarande

BILAGA 14

Kulturutskottets protokollsutdrag 2010/11:7

PROTOKOLL UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2010/11:7

DATUM Tisdagen den 9 november 2010
TID Kl. 11.00–11.55
NÄRVARANDE Se bilaga

§ 4 Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Utskottet behandlade frågan om yttrande till finansutskottet över proposition 2010/11:1, volym 1, punkterna 5 och 8 i de delar som avser utgiftsområde 17 samt motionerna 2010/11:Fi230 (S, MP, V) yrkande 5 i de delar som avser utgiftsområde 17 och 2010/11:Fi231 (SD) yrkande 3 i de delar som avser utgiftsområde 17.

Utskottet beslutade följande yttrande: Utskottet tillstyrker det i motion 2010/11:Fi230 (S, MP, V) yrkande 5 framlagda förslaget om att utgiftsramen för utgiftsområde 17 ska ökas med 94 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag och därmed uppgå till 12 288 817 000 kronor för 2011. Om detta budgetförslag skulle vinna kammarens stöd förutsätter utskottet att regeringen anpassar sitt budgetarbete för åren 2012–2014 utifrån den situationen. Därmed avstyrker utskottet proposition 2010/11:1, volym 1, punkterna 5 och 8 i de delar som avser utgiftsområde 17 samt motion 2010/11:FiU231 (SD) i de delar som avser utgiftsområde 17.

Mot beslutet anmäldes avvikande meningar av företrädarna för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna som i stället tillstyrkte proposition 2010/11:1, volym 1, yrkandena 5 och 8 i de delar som avser utgiftsområde 17 samt företrädaren för Sverigesdemokraterna som i stället tillstyrkte motion 2010/11:FiU231 (SD) yrkande 3 i de delar som avser utgiftsområde 17.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

VID
PROTOKOLLET Tina Hökebro

JUSTERAT
Berit Högman

RÄTT UTDRAGET 
INTYGAR Tina Hökebro

Exp. 2010-11-11

Finansutskottet

BILAGA 15

Miljö- och jordbruksutskottets protokollsutdrag 2010/11:9

PROTOKOLL UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2010/11:9

DATUM 2010-11-18
TID 10.00-11.00
NÄRVARANDE Se bilaga 1

§ 3 Budgetramarna för utgiftsområde 20 och 23

Utskottet behandlade fråga om yttrande till finansutskottet över proposition 2010/11:1, volym 1, när det gäller ramen för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård samt 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel jämte motionerna 2010/11:Fi230 (S, MP, V) och 2010/11:Fi231 (SD) i berörda delar.

Utskottet beslutade om följande yttrande:

Utskottet tillstyrker det i motion 2010/11:Fi230 (S, MP, V) framlagda förslaget om utgiftsram för år 2011 när det gäller utgiftsområde 20. Därmed avstyrker utskottet proposition 2010/11:1 och motion 2010/11:Fi231 (SD) i berörda delar. Utskottets beslut fattades med ordförandens utslagsröst och sedan SD-ledamoten avstått från att delta i huvudvoteringen.

Mot beslutet anfördes avvikande mening dels av Bengt-Anders Johansson (M), Christine Jönsson (M), Rune Wikström (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Anita Brodén (FP), Per Åsling (C) och Irene Oskarsson (KD) som i stället tillstyrker proposition 2010/11:1 och dels av Josef Fransson (SD) som i stället tillstyrker motion 2010/11:Fi231 (SD) i berörda delar.

Utskottet tillstyrker det i proposition 2010/11:1 framlagda förslaget om utgiftsram för år 2011 när det gäller utgiftsområde 23. Därmed avstyrker utskottet motion 2010/11:Fi230 (S, MP, V) i berörd del.

Mot beslutet anfördes avvikande mening av Matilda Ernkrans (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Piry Niemi (S), Suzanne Svensson (S), Åsa Romson (MP) och Jens Holm (V) som i stället tillstyrkte motion 2010/11:Fi230 i berörd del.

Utskottet tillstyrker de i proposition 2010/11:1 framlagda förslagen om beräknade utgiftsramar för år 2012, 2013 och 2014 när det gäller utgiftsområdena 20 och 23.

Ledamöterna i S, MP, V och SD deltog inte i beslutet i denna del.

Anmälades särskilt yttrande av Matilda Ernkrans (S), Helén Pettersson i

Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Suzanne Svensson (S), Åsa Romson (MP) och Jens Holm (V) som anförde följande: Vi har inget särskilt yrkande om budgetarbetet för 2012-2014. Om vårt budgetförslag för 2011 skulle vinna kammarens stöd förutsätter vi att regeringen anpassar sitt budgetarbete för de kommande åren utifrån den situationen.

Anmälades särskilt yttrande av Josef Fransson (SD) som anförde följande: Sverigedemokraterna har inget särskilt yrkande om budgetarbetet för 2012-2014. Om vårt budgetförslag för 2011 skulle vinna kammarens stöd förutsätter vi att regeringen anpassar sitt budgetarbete för de kommande åren utifrån den situationen.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Vid protokollet:

Eva Forsman

Rätt utdraget intygar:



Eva Forsman

*Exp. 2010-11-18:
Finansutskottet*

MILJÖ- OCH JORDBRUKS-
UTSKOTTET

NÄRVAROFÖRTECKNING

Bilaga 1
till protokoll
2010/11:9

	§ 1		§§ 2-10											
	N	V	N	V	N	V	N	V	N	V	N	V	N	V
LEDAMÖTER														
Matilda Ernkrans (S), ordf.	X		X											
Bengt-Anders Johansson (M), vice ordf	X		X											
Lars Hjalmered (M)	-		-											
Johan Löfstrand (S)	-		-											
Christine Jönsson (M)	X		X											
Helén Pettersson i Umeå (S)	X		X											
Rune Wikström (M)	X		X											
Jan-Olof Larsson (S)	X		X											
Anita Brodén (FP)	O		X											
Sara Karlsson (S)	X		X											
Per Åsling (C)	X		X											
Pyry Niemi (S)	X		X											
Johan Hultberg (M)	X		X											
Åsa Romson (MP)	-		X											
Irene Oskarsson (KD)	X		X											
Josef Fransson (SD)	X		X											
Jens Holm (V)	X		X											
SUPPLEANTER														
Åsa Coenraads (M)	X		X											
Suzanne Svensson (S)	X		X											
Christer Akej (M)	O		O											
Jonas Gunnarsson (S)														
Jenny Pettersson (M)														
Anna Wallén (S)														
Lars Beckman (M)														
Gunnar Sandberg (S)														
Nina Lundström (FP)	X		O											
Katarina Köhler (S)														
Roger Tiefensee (C)														
Kew Nordqvist (MP)														
Sofia Arkelsten (M)														
Tina Ehn (MP)														
Otto von Arnold (KD)														
Mikael Jansson (SD)														
Christina Höj Larsen (V)														
Olle Thorell (S)														
Carina Ohlsson (S)														
Lars Tysklind (FP)														
Helena Lindahl (C)														

N = Närvarande

V = Votering

x = ledamöter som deltagit i handläggningen

o = ledamöter som härtöver har varit närvarande

BILAGA 16

Trafikutskottets protokollsutdrag 2010/11:5

UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2010/11:5

PROTOKOLL

DATUM 2010-11-09
 TID Kl. 11.00-12.05
 NÄRVARANDE Se bilaga 1

§ 4 Utgiftsram för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Utskottet behandlade frågan om yttrande till finansutskottet över proposition 2010/11:1, volym 1, såvitt gäller ramen för utgiftsområdet 22 Kommunikationer, jämte motion 2010/11:Fi230 (S, MP, V).

Utskottet beslutade om följande yttrande:

Utskottet tillstyrkte det i proposition 2010/11:1 framlagda förslaget om utgiftsram för år 2011 och beräknad utgiftsram för 2012 och 2013 såvitt avser utgiftsområdet 22 Kommunikationer. Därmed avstyrkte utskottet motion 2010/11:Fi230 (S, MP, V).

Mot beslutet om utgiftsram för år 2011 och beräknad utgiftsram för 2012 och 2013 för utgiftsområde 22 Kommunikationer anfördes avvikande mening av Anders Ygeman (S), Pia Nilsson (S), Lars Mejern Larsson (S), Leif Pettersson (S); Gunilla Carlsson (S), Stina Bergström (MP) och Jonas Sjöstedt (V) som i stället tillstyrkte motion 2010/11:Fi230 (S, MP, V) i berörda delar.

§ 5 Hösttilläggsbudget 2010

Utskottet behandlade frågan om yttrande till finansutskottet över proposition 2010/11:2, såvitt gäller utgiftsområdet 22 Kommunikationer.

Utskottet beslutade att inte avge något yttrande i ärendet.

Vid protokollet

Anne Mattila Wass

Rätt utdraget intygar:

Exp. 2010-11-16
 FiU

TRAFIKUTSKOTTET **NÄRVAROFÖRTECKNING** **Bilaga 1**
till protokoll
2010/11:5

	§ 1-11																			
LEDAMÖTER																				
Anders Ygeman (S), <i>ordförande</i>	x																			
Jan-Evert Rådström (M), <i>vice ordf.</i>	x																			
<i>Vakant</i>																				
Pia Nilsson (S)	x																			
Eliza Roszkowska Öberg (M)	x																			
Lars Mejern Larsson (S)	x																			
Malin Löfsjögård (M)	x																			
Désirée Liljevall (S)																				
Lars Tysklind (FP)	x																			
Leif Pettersson (S)	x																			
Anders Åkesson (C)	x																			
Gunilla Carlsson (S)	x																			
Sten Bergheden (M)	x																			
Stina Bergström (MP)	x																			
Annelie Enochson (KD)	x																			
Tony Wiklander (SD)	x																			
Siv Holma (V)																				
SUPPLEANTER																				
Edward Riedl (M)	x																			
Leif Jacobsson (S)																				
Lotta Finstorp (M)																				
Johan Andersson (S)																				
Christer Åkej (M)																				
Suzanne Svensson (S)																				
Betty Malmberg (M)																				
Jasenko Omanovic (S)																				
Nina Larsson (FP)																				
Kerstin Nilsson (S)																				
Ola Johansson (C)	O																			
Annika Lillemets (MP)	O																			
Eva Bengtson Skogsberg (M)																				
Lise Nordin (MP)																				
Robert Halef (KD)																				
Thoralf Alfsson (SD)	O																			
Jonas Sjöstedt (V)	x																			
Billy Gustafsson (S)																				
Carina Olsson (S)																				
Christer Winbäck (FP)																				

N = Närvarande

V = Votering

x = ledamöter som deltagit i handläggningen

o = ledamöter som härutöver har varit närvarande